

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego 2022

Report on the Socio-economic Situation of Pomorskie Voivodship 2022

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego 2022

Report on the Socio-economic Situation of Pomorskie Voivodship 2022

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Gdańsku, Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Gdańsk, Pomeranian Centre For Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Jerzego Auksztola

Zespół autorski

Editorial team

Danuta Bielaszewska, Beata Bojarska, Anna Borkowska, Wiesława Bryłowska, Karina Budzińska, Sylwia Czajka, Iwona Erber, Ewelina Grochowska-Subotowicz, Katarzyna Iljaszczuk-Więsek, Anna Karczewska, Małgorzata Kloz, Zofia Halina Kopaczyńska, Mirosława Lindenberg, Małgorzata Litwinowicz, Anna Mistrzак, Dorota Piotrowska, Magdalena Poleszuk, Jolanta Połomska, Tomasz Ratyński, Andrzej Sirocki, Alicja Smoleń, Monika Towiańska, Artur Urbański, Magdalena Wiktor, Małgorzata Wiktorczyk

Prace redakcyjne

Editorial work

Magdalena Poleszuk

Tłumaczenie

Translation

Małgorzata Kruszewska, Magdalena Poleszuk

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Ewa Bujarska

ISSN 2084-7068

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publications available on website

<http://gdansk.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/inne-opracowania/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Gdańsku przekazuje Państwu „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego 2022”. Publikacja prezentuje procesy zachodzące w gospodarce na terenie województwa i uwzględnia zjawiska istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Opracowanie składa się z komentarzy analitycznych uzupełnionych tablicami szczegółowymi dla województwa oraz ilustracjami graficznymi w formie map i wykresów przedstawiających wybrane cechy, zjawiska i zaobserwowane tendencje. Dodatkowo dołączone zostały tablice przekrojowe obrazujące poziom zjawiska w województwie na tle kraju oraz tablice dla Gdańska i pozostałych miast na prawach powiatu w województwie. Podstawowe wyjaśnienia metodyczne znajdują się w tekście analitycznym. W odniesieniu do edycji z lat poprzednich opracowanie zostało wzbogacone m.in. o dane w zakresie wynagrodzeń według zawodów oraz zgłoszonych wynalazków i wzorów użytkowych. W odpowiedzi na zgłoszone zapotrzebowania przedstawicieli władz samorządowych wybrane informacje dotyczące przemysłu i transportu zostały zaprezentowane według powiatów, a dane o projektach dofinansowanych ze środków europejskich według gmin. Analizowane dane przedstawione zostały w ujęciu dynamicznym od 2010 r., a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju oraz innych województw.

Przekazując Państwu aktualne wydanie Raportu mam nadzieję, że opracowanie spotka się z dużym zainteresowaniem i będzie dla Państwa użytecznym źródłem wiedzy w zakresie przedstawianych zagadnień. Problematyka dotycząca bieżących zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa zawarta jest także w innych wydawnictwach Urzędu, dostępnych m.in. na naszej stronie internetowej <http://gdansk.stat.gov.pl>, do zapoznania z którymi serdecznie Państwa zachęcam.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Gdańsku

Jerzy Auksztol

Gdańsk, maj 2022 r.

Preface

The Statistical Office in Gdańsk presents the "Report on the socio-economic situation of Pomorskie Voivodship 2022". The publication features the processes occurring in the economy of the Voivodship and takes account of phenomena crucial to the socio-economic development of the region.

The study consists of analytical commentaries supplemented with detailed tables for the Voivodship as well as maps and graphs presenting selected features, phenomena and trends. Additionally, there are cross-section tables illustrating the level of the phenomenon in the Voivodship against the whole country, as well as the tables showing Gdańsk and other Voivodship's cities with powiat status. Basic methodological explanations can be found in the analytical part. In relation to the prior years' editions, the study has been enriched with data on wages and salaries by occupations, submitted inventions and utility models, etc. In response to the reported needs of local government representatives, selected information on industry and transport was presented by powiats, and data on projects co-financed from European funds by gminas. The analysed data have been shown in dynamic terms since 2010, as well as in relation to average national and regional (other voivodships) aggregates.

Presenting the current edition of the Report, I trust it will enjoy high interest and will be a useful source of knowledge in the scope of the discussed topics. The issues connected with current changes in the socio-economic situation of the Voivodship can also be found in other publications of the Statistical Office (also available on our website <http://gdansk.stat.gov.pl>), which I highly recommend to the Readers.

Director
of Statistical Office in Gdańsk

Jerzy Auksztol

Gdańsk, May 2022

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych	8
Symbols	
Ważniejsze skróty	9
Major abbreviations	
Synteza	10
Executive summary	14
Rozdział 1. Województwo na tle kraju	17
Chapter 1. Voivodship against the background of the country	
Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw	20
Chapter 2. Voivodship against the background of other voivodships	
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	28
Chapter 3. Area and territorial division of the Voivodship	
Rozdział 4. Środowisko	29
Chapter 4. Environment	
4.1. Warunki meteorologiczne	29
4.1. Meteorological conditions	
4.2. Powierzchnia	30
4.2. Area	
4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	32
4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	
4.4. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	35
4.4. Pollution and protection of air	
4.5. Ochrona przyrody. Lasy	37
4.5. Nature protection. Forests	
4.6. Odpady przemysłowe i komunalne	40
4.6. Industrial and municipal waste	
4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	45
4.7. Economic aspects of environmental protection	
Rozdział 5. Społeczeństwo	47
Chapter 5. Society	
5.1. Kapitał ludzki	47
5.1. Human capital	
Demografia	47
Demography	
Edukacja	58
Education	
Zasoby pracy	68
Labour resources	

5.2. Jakość życia	78
5.2. Quality of life	
Zamożność mieszkańców	78
Inhabitants` wealth	
Pomoc społeczna i wspieranie rodziny	84
Social assistance and family support	
Warunki mieszkaniowe	91
Housing conditions	
Ochrona zdrowia	96
Health care	
Kultura	102
Culture	
Bezpieczeństwo publiczne	104
Public safety	
Społeczeństwo informacyjne	107
Information society	
Aktywność społeczna	108
Social activity	
Rozdział 6. Gospodarka	111
Chapter 6. Economy	
6.1. Produkt krajowy brutto	111
6.1. Gross domestic product	
6.2. Koniunktura gospodarcza	116
6.2. Business tendency	
6.3. Przedsiębiorczość	119
6.3. Entrepreneurship	
Podmioty gospodarki narodowej	119
Entities of the national economy	
Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	123
Research and development as well as innovation activity	
Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	131
Use of information and communication technologies in enterprises	
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	135
Financial results of non-financial enterprises	
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	139
Investment outlays of enterprises	

6.4. Produkcja i usługi	142
6.4. Production and services	
Rolnictwo	142
Agriculture	
Przemysł	148
Industry	
Budownictwo	153
Construction	
Rynek wewnętrzny	159
Internal market	
Transport	161
Transport	
Gospodarka morską	169
Maritime economy	
Energia	172
Energy	
Rozdział 7. Finanse jednostek samorządu terytorialnego	174
Chapter 7. Finance of local government units	
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	174
7.1. Revenue of local government units	
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	178
7.2. Expenditure of local government units	
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	182
7.3. Result of budgets of local government units	
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	183
7.4. Projects co-financed by the European funds	
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie pomorskim	190
Chapter 8. Selected data on Pomorskie Voivodship	
Rozdział 9. Wybrane dane o Gdańsku	194
Chapter 9. Selected data on Gdańsk	
Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	196
Chapter 10. Selected data on cities with powiat status	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit.
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Kropka (•)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. categories of applied classification presented in an abbreviated form.
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. not all elements of the sum are given.
Comma (,)	used in figures represents the decimal point.

W Raporcie zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych – skrócone nazwy oznaczone zostały w tablicach i na wykresach „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

The names of some classification levels used in the Report are abbreviated; those abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007
POLISH CLASSIFICATION OF ACTIVITIES - PKD 2007

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
sekcje sections	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Accommodation and food service activities
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy divisions	
Handel hurtowy	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
Handel detaliczny	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
zł	złoty	Dz. U.	Dziennik Ustaw
PLN	złoty	ust.	ustęp
tys.	tysiąc	PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
mln	milion	ww.	wyżej wymieniony
g	gram gram	m.in.	między innymi
kg	kilogram kilogram	tj.	to jest
t	tona tonne	r.	rok
dt	decytona decitonne	poz.	pozycja
l	litr litre	str.	strona
ha	hektar hectare	cd.	ciąg dalszy
m ²	metr kwadratowy square metre	cont.	continued
m ³	metr sześcienny cubic metre	dok.	dokończenie
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre	cont.	continued
TWh	terawatogodzina terawatt hour	np.	na przykład
kpl.	komplet	e.g.	for example
szk.	sztuka	Agl.	Aglomeracja
p.proc.	punkt procentowy	PM _{2,5}	pył zawieszony o średnicy cząstek poniżej 2,5 µm
Nr	numer	PM _{2,5}	particulate matter 2.5 micrometers or less in diameter
No.	number	PM ₁₀	pył zawieszony o średnicy cząstek poniżej 10 µm
		µm	particulate matter 10 micrometers or less in diameter
		NO ₂	mikrogram microgram
			dwutlenek azotu nitrogen dioxide

Synteza

Środowisko

W 2020 r. w skali roku odnotowano spadek **poboru wody** na potrzeby gospodarki narodowej i ludności. Zakłady przemysłowe wytworzyły więcej **odpadów** (bez odpadów komunalnych), a zakłady uznane za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza wyemitowały do atmosfery mniej **zanieczyszczeń pyłowych i gazowych** (bez dwutlenku węgla).

W 2020 r. w województwie pomorskim **powierzchnia** zarówno gruntów leśnych, jak i lasów zwiększyła się w stosunku do 2019 r., natomiast **wskaźnik lesistości** pozostał na niezmiennym poziomie.

Spółeczeństwo

W 2021 r. zaobserwowano po raz kolejny (począwszy od 2000 r.) wzrost **liczby ludności** województwa. Kolejny rok liczba urodzeń była niższa niż liczba zgonów, co spowodowało **ubytek naturalny ludności**. Mimo to, **przyrost naturalny** w przeliczeniu na 1000 ludności, podobnie jak w latach poprzednich, był najwyższy w kraju. W 2021 r., tak jak we wcześniejszych latach, **saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały** było dodatnie, a w przeliczeniu na 1000 ludności dało drugi najwyższy wskaźnik w kraju.

W roku szkolnym 2020/21 w porównaniu z rokiem szkolnym 2019/20 odnotowano wzrost zarówno **liczby placówek wychowania przedszkolnego**, jak i liczby uczęszczających do nich **dzieci**. Największą popularnością wśród uczniów szkół ponadpodstawowych cieszyły się **technika** oraz **licea ogólnokształcące**. W 2021 r. w skali roku udział **osób z wyższym wykształceniem** w ogólnej liczbie ludności w wieku 15-89 lat pozostał na niezmiennym poziomie. W roku akademickim 2019/20 wśród osób opuszczających uczelnie dominowali **absolwenci** kierunków z grupy: Biznes, administracja i prawo oraz Technika, przemysł i budownictwo.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) za IV kwartał 2021 r. wykazały wzrost **wskaźnika zatrudnienia** zarówno w ujęciu rocznym, jak i w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. **Stopa bezrobocia** zmniejszyła się w skali roku oraz w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. W 2021 r. odnotowano spadek wskaźnika **określającego obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi** w porównaniu z 2020 r. i 2010 r.

Liczba pracujących w województwie pomorskim w 2020 r. zmniejszyła się w stosunku do 2019 r., a zwiększyła się w porównaniu z 2010 r. W 2021 r. w skali roku zmniejszyła się **liczba bezrobotnych zarejestrowanych** w powiatowych urzędach pracy, a zwiększyła się liczba **zgłoszonych ofert pracy**. Wśród osób bezrobotnych, analogicznie jak w latach poprzednich, najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25-34 lata. **Stopa bezrobocia rejestrowanego** w skali roku zmniejszyła się i ukształtowała się na poziomie niższym niż ogólnokrajowy oraz niższym niż w 2010 r. i 2015 r.

W 2021 r. w porównaniu z 2020 r. odnotowano wzrost **przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto** w sektorze przedsiębiorstw m.in. w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja oraz przetwórstwo przemysłowe.

W październiku 2020 r. w porównaniu z analogicznym okresem 2018 r. wzrosło **średnie miesięczne wynagrodzenie brutto (mediana)**. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w omawianym okresie było wyższe niż wynagrodzenie średnie.

Przeciętna liczba **emerytów i rencistów** w województwie pomorskim w 2021 r. ukształtowała się na poziomie podobnym jak rok wcześniej. **Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto** wzrosła w stosunku do 2020 r., przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych niż świadczenia wypłacane rolnikom indywidualnym.

W ramach programu „**Rodzina 500 plus**” w 2020 r. świadczeniem wychowawczym objęto więcej dzieci niż w 2019 r. Natomiast udział **beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej** w ogólnej liczbie mieszkańców województwa pomorskiego był niższy niż w 2019 r. i 2010 r.

Na koniec 2020 r. działało więcej **placówek opieki nad dziećmi** do lat 3 (żłobków i klubów dziecięcych) niż w 2019 r. i w 2011 r., co wpłynęło na wzrost liczby dzieci objętych opieką w ciągu roku.

W 2020 r. w województwie pomorskim w skali roku odnotowano wzrost zarówno liczby **mieszkań** w zasobach mieszkaniowych, jak i liczby mieszkań na 1000 ludności. Wzrosła również długość **sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej**. Odnotowano też wzrost **zużycia wody i gazu z sieci** w gospodarstwach domowych, natomiast mniej ścieków zostało odprowadzonych siecią kanalizacyjną.

W końcu 2020 r. w województwie działało mniej **podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej** niż w 2019 r. i więcej niż w 2012 r., natomiast **porad lekarskich i stomatologicznych** udzielono mniej niż w 2019 r. i więcej niż w 2012 r. Na koniec 2020 r. liczba **szpitali ogólnych** oraz **pacjentów** była mniejsza niż w 2019 r. i w 2012 r. Bezpośrednio z pacjentem pracowało więcej **lekarzy i lekarzy dentyków** niż w 2019 r. i w 2012 r., natomiast **pielęgniarek i położnych** było mniej niż w 2019 r. i w 2012 r.

W 2020 r. w województwie pomorskim odnotowano spadek liczby **bibliotek i punktów bibliotecznych** zarówno w skali roku, jak i w stosunku do 2010 r. W porównaniu z 2019 r. zmniejszyła się również liczba **centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic**. W 2021 r. działało mniej **muzeów** (łącznie z oddziałami) oraz **teatrów i instytucji muzycznych** niż w 2020 r., natomiast więcej **galerii**. W 2020 r. **wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu** w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie niższym niż rok wcześniej.

W 2021 r. w województwie pomorskim w stosunku do 2020 r. liczba **przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych** wzrosła, natomiast zmniejszyła się liczba **wypadków drogowych**.

W 2021 r. w województwie pomorskim udział gospodarstw domowych (z co najmniej jedną osobą w wieku 16-74 lata) posiadających **dostęp do Internetu w domu** oraz udział osób w wieku 16-74 lata **korzystających z Internetu** zwiększył się zarówno w stosunku do 2020 r., jaki i 2015 r.

W 2020 r. w województwie pomorskim działało mniej niż w 2018 r., a więcej niż w 2010 r. rejestrowych **organizacji non-profit**.

Gospodarka

W 2020 r. na podstawie wstępnego szacunku wartość **produktu krajowego brutto** wytworzonego w województwie pomorskim zmniejszyła się w porównaniu z 2019 r. Natomiast według danych zrewidowanych wartość produktu krajowego brutto wytworzonego w 2019 r. była wyższa niż w 2018 r., a jego dynamika wzrostu była wyższa niż w latach 2010-2018. W 2019 r. w skali roku odnotowano również wzrost **wartości dodanej brutto na 1 pracującego**.

W 2021 r. **wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury** w skali roku poprawił się w stosunku do 2020 r. Wyższe wartości odnotowano we wszystkich obszarach badanej działalności.

W 2021 r. w województwie pomorskim odnotowano (analogicznie jak w latach poprzednich) wzrost liczby **podmiotów** wpisanych do rejestru REGON, wśród których najliczniejszą grupę stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W stosunku do 2010 r. odnotowano znaczący wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz liczby podmiotów zarejestrowanych w sekcji informacja i komunikacja.

Od 2012 r. średnia wartość **nakładów wewnętrznych na działalność B+R** przypadająca na jednego mieszkańca województwa pomorskiego była wyższa niż wartość krajowa. W 2020 r. w skali roku odnotowano wzrost nakładów wewnętrznych poniesionych na działalność B+R w cenach bieżących oraz wzrost liczby podmiotów i personelu wewnętrznego w działalności B+R. Udział zarówno przedsiębiorstw przemysłowych, jak i usługowych wprowadzających innowacje (nowe lub ulepszone produkty lub procesy biznesowe) zwiększył się w skali roku.

W 2021 r. w województwie pomorskim udział przedsiębiorstw posiadających **dostęp do Internetu** oraz udział przedsiębiorstw posiadających **własną stronę internetową zmniejszył się** w odniesieniu do 2020 r., a zwiększył się w porównaniu z 2010 r.

W 2021 r. w porównaniu z 2020 r. zdecydowanie poprawiły się zarówno **wyniki finansowe** badanych przedsiębiorstw niefinansowych województwa pomorskiego, jak i podstawowe **wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Przychody** ogółem zwiększyły się w większym stopniu niż koszty, co wpłynęło na poprawę **wskaźnika poziomu kosztów**.

W 2021 r. w skali roku odnotowano wzrost wartości **nakładów inwestycyjnych**, w strukturze których przeważały nakłady na budynki i budowle. Odnotowano również wzrost wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych, przy jednoczesnym wzroście liczby nowych inwestycji.

W 2021 r. w porównaniu z 2020 r. odnotowano wzrost **produkcji zbóż ogółem** oraz **buraków cukrowych**, natomiast zmniejszyła się produkcja **ziemniaków** oraz **rzepaku i rzepiku**.

W 2021 r. w skali roku wzrosło pogłowie bydła oraz owiec, a zmniejszyła się liczebność stada trzody chlewnej i drobiu, zwiększył się **skup** ziemniaków, żywca wieprzowego i mleka, a zmniejszył się skup ziarna pszenicy, żyta oraz żywca wołowego i drobiowego. **Ceny skupu** pszenicy, żyta, ziemniaków, żywca wołowego i drobiowego oraz mleka wzrosły w porównaniu z 2020 r., podczas gdy ceny żywca wieprzowego były niższe.

Dynamika **produkcji sprzedanej przemysłu** (w cenach stałych) była wyższa zarówno w stosunku do 2020 r., jak i 2015 r. W skali roku zanotowano wzrost **wydajności pracy w przemyśle**, któremu towarzyszył spadek **przeciętnego zatrudnienia**.

W porównaniu z 2020 r. odnotowano wzrost **produkcji sprzedanej budownictwa** w cenach bieżących, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia oraz wydajności pracy w tej sekcji. Wyższa w skali roku była również wartość produkcji budowlano-montażowej.

W 2021 r. w skali roku odnotowano wzrost liczby **mieszkań oddanych do użytkowania** oraz zmniejszenie przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania. Zwiększyła się liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto.

Wartość **sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) zwiększyła się w stosunku do 2020 r., w tym w największym stopniu wśród jednostek z grupy: pozostałe; paliwa stałe, ciekłe i gazowe oraz meble, RTV, AGD.

W 2020 r. w województwie pomorskim odnotowano w stosunku do 2019 r. spadek liczby przewiezionych **pasażerów** transportem autobusowym w komunikacji krajowej i międzynarodowej. Przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej przewiozły środkami komunikacji miejskiej (tj. autobusami, tramwajami i trolejbusami) mniej pasażerów niż w 2019 r. i 2010 r. Liczba startów i lądowań samolotów w Porcie Lotniczym Gdańsk oraz liczba pasażerów obsługiwanych zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2019 r., jak i 2010 r. W 2020 r. na zmniejszenie liczby przewiezionych pasażerów zdecydowany wpływ miały zmiany w funkcjonowaniu i dostępie do środków publicznego transportu zbiorowego wprowadzone w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się epidemii COVID-19.

W 2021 r. **obroty ładunkowe** w portach morskich województwa pomorskiego były wyższe od zrealizowanych zarówno w 2020 r., jak i w 2010 r.

W 2020 r. w elektrowniach województwa wyprodukowano więcej **energii elektrycznej** niż w 2019 r., a najwięcej energii zużyto w sektorze przemysłowym. W ciągu roku wzrosło zarówno zużycie energii elektrycznej, jak i liczba jej odbiorców w gospodarstwach domowych.

Finanse jednostek samorządu terytorialnego

Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa pomorskiego w 2020 r. były wyższe niż **wydatki** tych jednostek, czego rezultatem była nadwyżka budżetowa. O nadwyżce w największym stopniu zdecydował dodatni wynik budżetów gmin i powiatów.

Spośród **projektów** zrealizowanych w ramach **Umowy Partnerstwa 2014-2020** na terenie województwa pomorskiego do końca 2021 r. najwyższą wartość całkowitą miały projekty Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Najwyższy udział dofinansowania ze środków UE uzyskały projekty w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój.

Wykorzystanie przez jednostki samorządu terytorialnego **dotacji europejskich** ma charakter cykliczny, a jego szczyt przypadł na lata 2018-2019. W 2020 r. najwyższy udział dotacji europejskich spośród wszystkich jednostek samorządu terytorialnego odnotowano wśród miast na prawach powiatu oraz gmin.

Executive summary

Environment

In 2020, a decrease in water abstraction for the needs of the national economy and population was recorded throughout the year. Industrial plants generated more **waste** (excluding municipal waste), while plants of significant nuisance to air quality emitted smaller volume of **gaseous and particulate pollutants** (excluding carbon dioxide) into the atmosphere.

In 2020, the **area** of both forest land and forests increased in relation to 2019, but the **forest cover indicator** remained stable in Pomorskie Voivodship.

Society

In 2021, a further (since 2000) increase in the **population size** was recorded in the Voivodship. Deaths outnumbered births, which resulted in a **natural decrease**. Nevertheless, the **natural increase** per 1,000 population, like in prior years, was the highest countrywide. In 2021, as in previous years, **the balance of internal and international net migration of the population for permanent residence** was positive, which, when calculated per 1,000 population, gave the second highest rate in the country.

In the 2020/21 school year, the number of both **pre-primary establishments and enrolled children** increased compared to 2019/20. **Technical and general secondary schools** were the most popular with the post-primary school students. In 2021, the share of **people with higher education** in the total population aged 15-89 remained stable. In the 2019/20 academic year, **graduates** of the following fields: business, administration and law as well as engineering, manufacturing and construction prevailed among the higher education institution alumni.

The results of the Labour Force Survey (LFS) for the fourth quarter of 2021 showed an increase in **employment rate** both yearly and in comparison with the same period of 2010. The **unemployment rate** decreased in relation to the fourth quarter of 2020 and in relation to the same period of 2010. The year 2021 saw a decrease in the indicator defining the burden of non-working people upon the working population.

There were fewer **employed people** in Pomorskie Voivodship in 2020 than in 2019, but more than in 2010. The powiat labour offices recorded fewer **registered unemployed persons** in 2021, while the number of **job vacancies** increased. Like in prior years, 25-34 year old persons were the most numerous among the unemployed. The annual **unemployment rate** decreased and stabilised below the national average and below the rates recorded in 2010 and 2015.

In 2021, as compared with 2020, the **average monthly gross wage and salary** in the enterprise sector increased in the sections: accommodation and catering, information and communication and manufacturing, etc.

In October 2020, the median monthly gross wage and salary increased compared to the corresponding period of 2018. The **average monthly gross wage and salary** was higher than median wage and salary in the period considered.

The average number of **retirees and pensioners** in Pomorskie Voivodship was similar to the value from the previous year. There was an increase in the **average monthly gross retirement and other pensions** in relation to 2020. Benefits paid from non-agricultural social security system were characterised by higher growth than those paid out to farmers.

As part of the **“Family 500 plus”** programme, the child-raising benefit covered more children in 2020 than in 2019. However, the share of **beneficiaries of social assistance at domicile** in the total number of inhabitants of Pomorskie Voivodship was lower than in 2019 and 2010.

At the end of 2020, there were more care **facilities for children** up to the age of 3 years (nurseries and children's clubs) than in 2019 and 2011, which contributed to the increase in the number of **children under care** during the year.

In 2020, Pomorskie Voivodship saw an annual increase in the number of **dwellings** both in the housing stock and per 1,000 inhabitants. The length of the **water supply, sewage and gas supply networks** also increased. The **water and gas consumption** in households rose, whereas less wastewater was discharged via the sewage network.

There were fewer **out-patient health care facilities** at the end of 2020 than in 2019 in the Voivodship, but more than in 2012. Likewise, fewer **medical and dental consultations** were provided than in 2019, but more than in 2012. The number of **general hospitals** and the number of **patients** were smaller than at the end of 2019 and in 2012. There were more medical doctors and dentists, but fewer **nurses and midwives** directly dealing with a patient than in 2019 and in 2012.

A decline was recorded in the number of **libraries and library service points** in 2020, both annually and in relation to 2010. The number of **centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres** decreased on 2019. In 2021, there were fewer **museums** (including branches), **theatres and musical institutions** than in 2020, but more **art galleries**. In 2020, **expenditures of gminas and cities with powiat status** in the "Culture and protection of national heritage" division were lower per capita than a year earlier.

In comparison with 2020, the number of **crimes ascertained in completed preparatory proceedings** increased in Pomorskie Voivodship in 2021, while the number of **road accidents** declined.

In 2021, the share of households (with at least one person aged 16-74) with the **Internet access at home** and the share of persons aged 16-74 **using the Internet** increased in Pomorskie Voivodship in relation to both 2020 and 2015.

In 2020, fewer **non-profit organisations** operated in Pomorskie Voivodship than in 2018, but more than in 2010.

Economy

Based on a preliminary estimate, the value of the **gross domestic product** generated in Pomorskie Voivodship decreased in 2020 as compared to 2019. According to the revised data, the value of the gross domestic product generated in 2019 was higher than in 2018 and its indices were higher than in the years 2010-2018. In 2019, an annual increase was also recorded in **gross value added per employed person**.

In 2021, the **general business climate indicator** improved annually. Higher values were recorded in all areas of activity.

In 2021, Pomorskie Voivodship recorded (similarly to prior years) an increase in the number of **entities** entered into the REGON register, among which natural persons conducting economic activity were the largest group. Compared to 2010, there was a significant increase in the number of foundations, associations and social organisations, as well as entities in the information and communication section.

From 2012, the average **intramural expenditure on R&D** per capita in Pomorskie Voivodship was above the national value. In 2020, the intramural expenditure on R&D in current prices increased on a yearly basis, as well as the number of entities and the internal R&D personnel. The share of both industrial and service enterprises introducing innovations (new or improved products or business processes) increased annually.

In 2021, the share of enterprises with **access to the Internet** and those **having their own website** decreased in Pomorskie Voivodship as compared to 2020, but grew in relation to 2010.

In 2021, compared to 2020, both the **financial results** and basic **economic and financial indicators** of the surveyed non-financial enterprises of Pomorskie Voivodship improved. The total **revenue** increased more than the cost, which resulted in better **cost level indicator**.

In 2021, there was an annual increase in the value of **investment outlays** in which the expenditure on buildings and civil engineering structures prevailed. The cost estimate value of investments in progress also increased and the number of new investments rose at the same time.

In 2021, compared to 2020, the **production of cereals** and **sugar beets** grew, while the production of **potatoes** and **rape and turnip rape** declined.

In 2021, the annual increase in the size of cattle and sheep stock coincided with the pig and poultry stock decrease. The **procurement** of potatoes, pigs for slaughter and milk went up while the procurement of wheat and rye grain, cattle and poultry for slaughter dropped. The **procurement prices** of wheat, rye, potatoes, cattle and poultry for slaughter and milk increased compared to 2020, while the prices of pigs for slaughter were lower.

The indices of **sold production of industry** in constant prices were up on both 2020 and 2015. The annual **productivity in industry** increased, while the average **paid employment** decreased.

Sold production of construction in current prices was higher than in 2020. Both productivity and the average paid employment increased in this section. The value of construction and assembly production was also higher.

On a yearly basis, more **dwellings** were **completed** in 2021 than in 2020 and the average useful floor space of a dwelling was bigger. More dwellings received construction permits, more dwelling construction projects were registered and more constructions began.

Retail sales (in current prices) increased with respect to 2020, mainly in units operating in the categories: others; solid, liquid and gaseous fuels; furniture, radio, TV and household appliances.

In 2020, there was a decrease in the number of **passengers** transported in domestic and international bus transport in Pomorskie Voivodship, as compared to 2019. Municipal transport enterprises and plants transported more passengers by urban transport (i.e. buses, trams and trolleybuses) than in 2019 and 2010. The number of aircraft take-offs and landings at the Gdańsk Airport and the number of handled passengers decreased both compared to 2019 and 2010. In 2020, the decline in the number of transported passengers was strongly influenced by changes in the functioning and access to public transport, introduced in order to prevent the spread of the COVID-19 epidemic.

In 2021, **cargo traffic** in the seaports of Pomorskie Voivodship was bigger than in 2020 and in 2010.

More **electricity** was produced in the Voivodship's power plants in 2020 than in 2019. The most energy was consumed in the industrial sector. Both the number of consumers and consumption of electricity in households increased during the year.

Finance of local government units

The **revenue of the budgets of local government units** of Pomorskie Voivodship was higher in 2020 than the **expenditure** of local government units, which resulted in the budget surplus. The surplus was mainly due to the positive result of gmina and powiat budgets.

The **projects** implemented under the Operational Programme Infrastructure and Environment had the highest total value of all projects carried out within the **Partnership Agreement 2014-2020** in Pomorskie Voivodship until the end of 2021. The projects under the Operational Programme Knowledge Education Development received the highest share of EU funding.

The use of **European grants** by local government units is cyclical, and its peak culminated in 2018-2019. In 2020, the highest share of European grants among all local government units was recorded in cities with powiat status and in gminas.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo pomorskie Pomorskie Voivodship
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2020 r. w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2020 in %	0,2	0,2
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r. w hm ³ Water consumption for the needs of the national economy and population in 2020 in hm ³	8367,4	182,7
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2020 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2020 in hm ³	7347,0	156,2
Ścieki komunalne oczyszczane ogółem w 2020 r. w dam ³ Total municipal wastewater treated in 2020 in dam ³	1333859	89401
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. w tonach/rok: Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2020 in tonnes/year:		
gazowych gaseous pollutants	186155755	6522170
pyłowych particulate pollutants	22588	676
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2020 r. w % (stan w dniu 31 grudnia) Total area under legal protection in total area in 2020 in % (as of 31 December)	32,3	32,9
Lesistość w 2020 r. w % (stan w dniu 31 grudnia) Forest cover in 2020 in % (as of 31 December)	29,6	36,4
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2021 (as of 31 December)	122	128
Ubytek naturalny na 1000 ludności w 2021 r. Natural decrease per 1,000 population in 2021	-4,9	-2,0
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r. Net migration for permanent residence per 1,000 population in 2021	0,1	2,0
Przeciętne trwanie życia w 2020 r. w latach: Life expectancy in 2020 in years:		
mężczyźni males	72,6	73,3
kobiety females	80,7	81,2
Dzieci w wieku 3-6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat w 2020 r. Children aged 3-6 years in pre-primary establishments per 1,000 children aged 3-6 years in 2020	901	869
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w 2021 r. w % Employment rate by LFS ^a in 2021 in %	55,8	58,0
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w 2021 r. w % Activity rate by LFS ^a in 2021 in %	57,8	59,4

a Dane średnioroczne.
a Annual average data.

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo pomorskie Pomorskie Voivodship
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w 2021 r. w % Unemployment rate by LFS ^a in 2021 in %	3,4	2,3
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2021 r. Registered unemployed persons per job offer in 2021	15	13
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w 2021 r. w zł Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b in 2021 in PLN	5889,84	6045,62
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2021 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from the non-agricultural social security system in 2021 in PLN	2554,59	2531,12
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2020 in PLN	1919,21	1799,12
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ^c w 2020 r. w % At-risk-of-poverty rate after social transfers ^c in 2020 in %	14,8	10,1
Współczynnik Giniego ^c w 2020 r. w % Gini coefficient ^c in 2020 in %	27,2	26,1
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. w % Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2020 in %	4,1	4,3
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2020 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2020 in thousand PLN	3509572	245767
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2020 r. Children staying in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 years in 2020	128,2	111,6
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r. Population per out-patient health care unit in 2020	1498	1795
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia): Medical personnel per 10 thousand population in 2020 (as of 31 December):		
lekarze doctors	24,1	22,1
pielęgniarki nurses	49,9	38,6
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Beds in hospitals per 10 thousand population in 2020 (as of 31 December)	43,8	36,7
Produkt krajowy brutto ^d (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł Gross domestic product ^d (current prices) per capita in 2020 in PLN	60663	57669
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)	1270	1414
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)	22	15

a Dane średnioroczne. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Na podstawie danych z Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC). d Wstępny szacunek.

a Annual average data. b Data concern economic entities employing more than 9 persons. c Data based on the European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC). d Preliminary estimate.

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo pomorskie Pomorskie Voivodship
Personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo ^a w 2020 r. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons ^a in 2020	8,5	9,2
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^b w 2021 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of surveyed non-financial enterprises ^b in 2021 in %	84,5	84,3
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^b w 2021 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^b in 2021 in %	93,3	92,2
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^b w 2021 r. (rok poprzedni = 100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^b in 2021 (previous year = 100; current prices)	111,5	117,3
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych ^c w 2021 r. w szt. Cattle density per 100 ha of agricultural land ^c in 2021 in heads	42,8	29,4
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych ^c w 2021 r. w szt. Pig density per 100 ha of agricultural land ^c in 2021 in heads	73,8	102,0
Produkcja sprzedana przemysłu ^d (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2021 r. w zł Sold production of industry ^d (current prices) per average employed person in industry in 2021 in PLN	684066	769301
Produkcja sprzedana budownictwa ^d (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w 2021 r. w zł Sold production of construction ^d (current prices) per average employed person in construction in 2021 in PLN	715628	678933
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2021 r. Dwellings completed per 1,000 population in 2021	6,1	9,3
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Public roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2020 (as of 31 December)	100,3	82,5
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Length of railway lines operated per 100 km ² in 2020 (as of 31 December)	6,2	6,6
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2020 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2020 in %	17,9	56,6

a Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – dane średnioroczne. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. c Stan w dniu 1 czerwca; użytki rolne według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

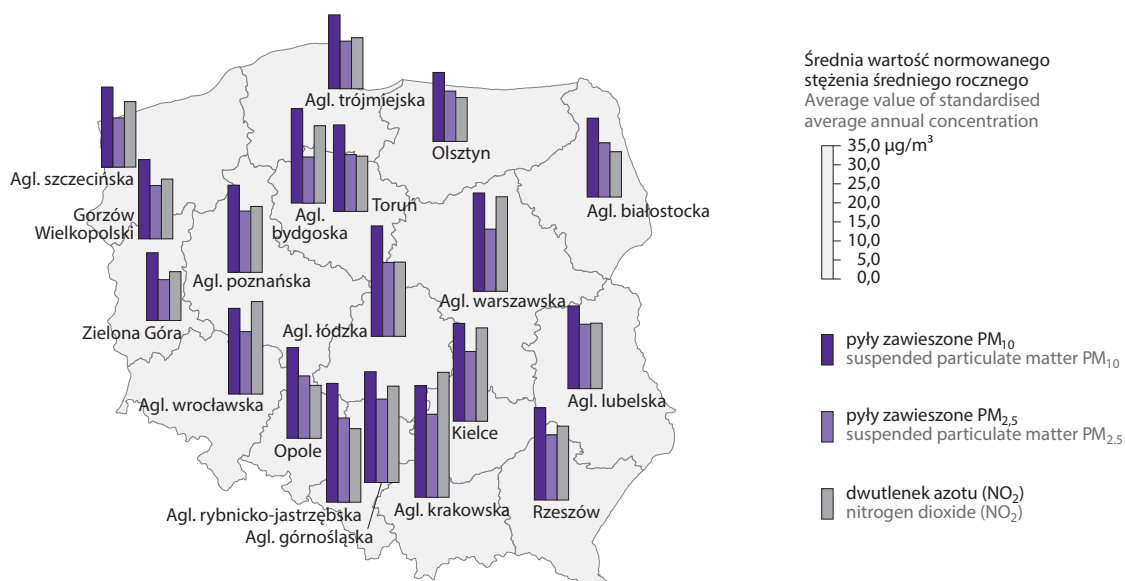
a Active population (all persons employed and considered unemployed) – based on the Labour Force Survey – average annual data. b Data concern economic entities employing more than 49 persons. c As of 1 June; agricultural land as of 1 June 2020. d Data concern economic entities employing more than 9 persons.

Rozdział 2 Chapter 2

Województwo na tle pozostałych województw Voivodship against the background of other voivodships

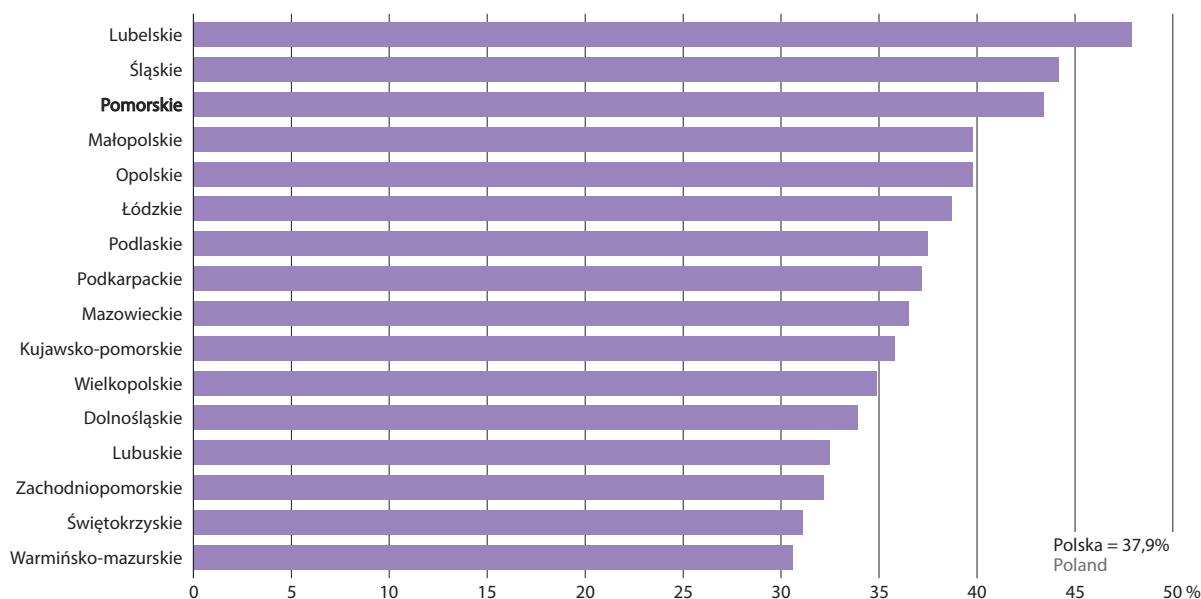
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5} i PM₁₀ oraz NO₂ w 2020 r.

Map 1. Concentration of suspended particulate matter PM_{2,5} and PM₁₀ as well as NO₂ in 2020

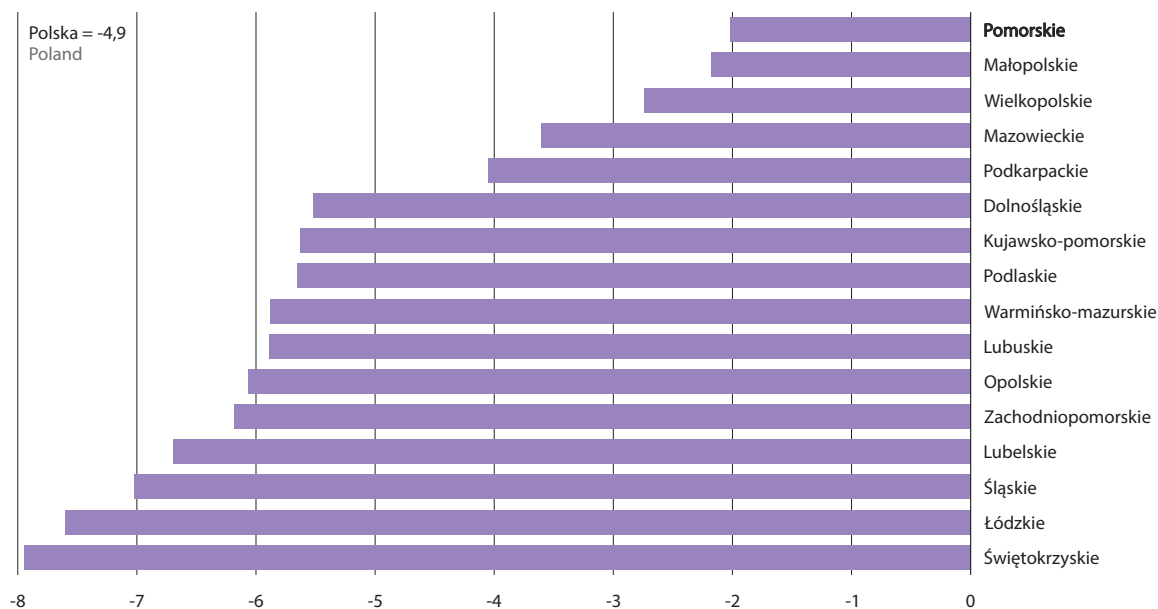
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w 2020 r.

Chart 1. Municipal waste collected separately in total municipal waste collected in 2020

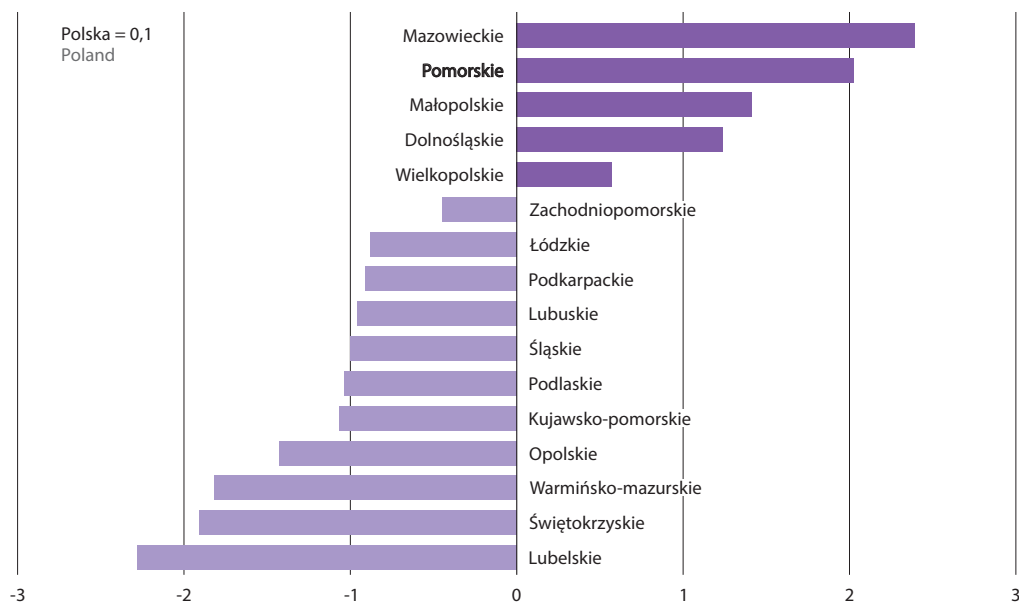
Wykres 2. Ubytek naturalny na 1000 ludności w 2021 r.

Chart 2. Natural decrease per 1,000 population in 2021

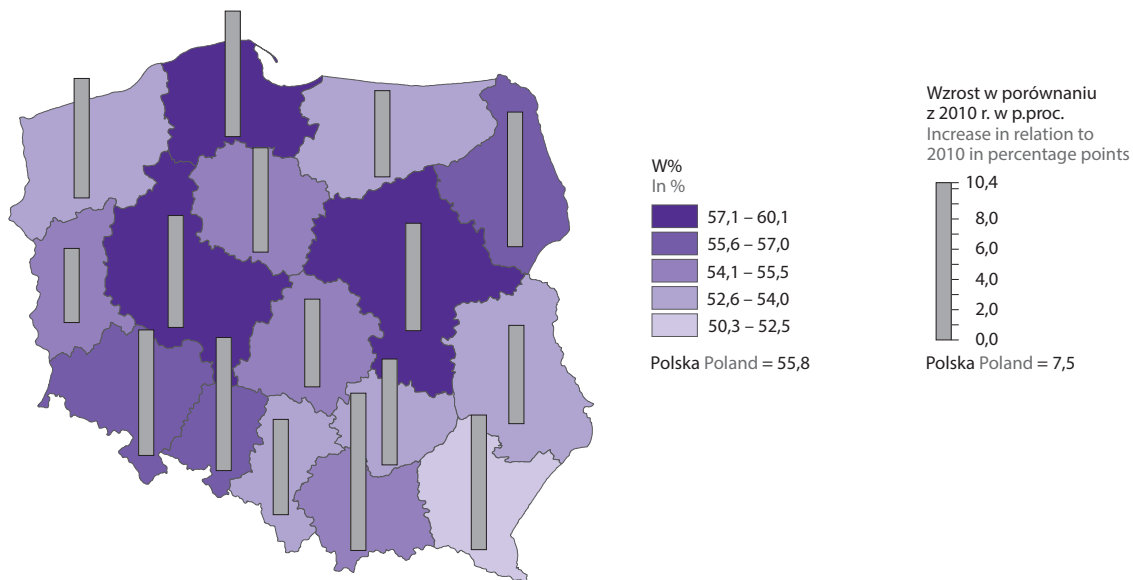
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.

Chart 3. Net internal and international migration for permanent residence per 1,000 population in 2021

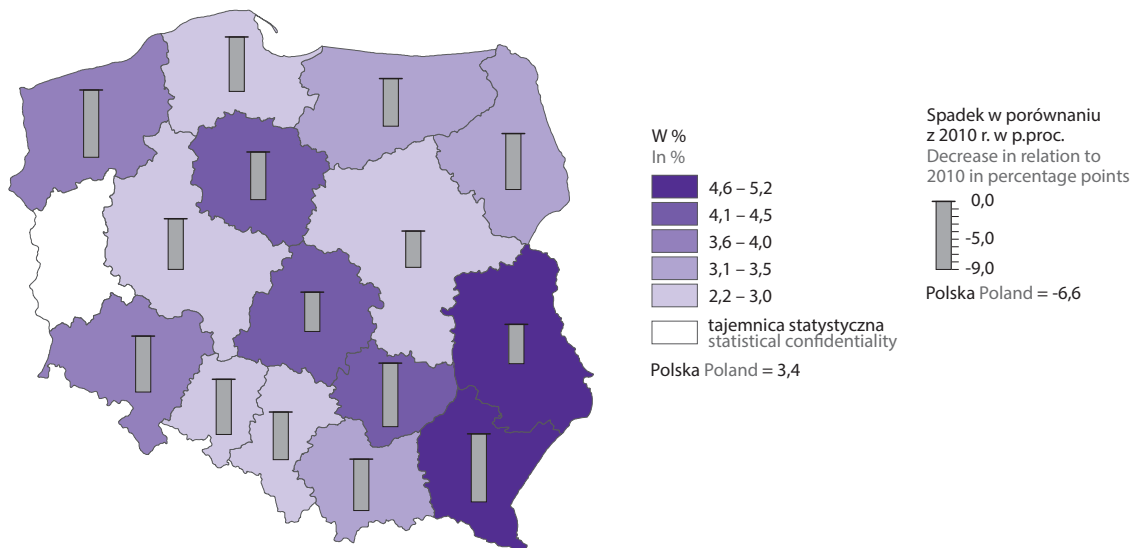
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)

Map 2. Employment rate by LFS in 2021 (annual average)

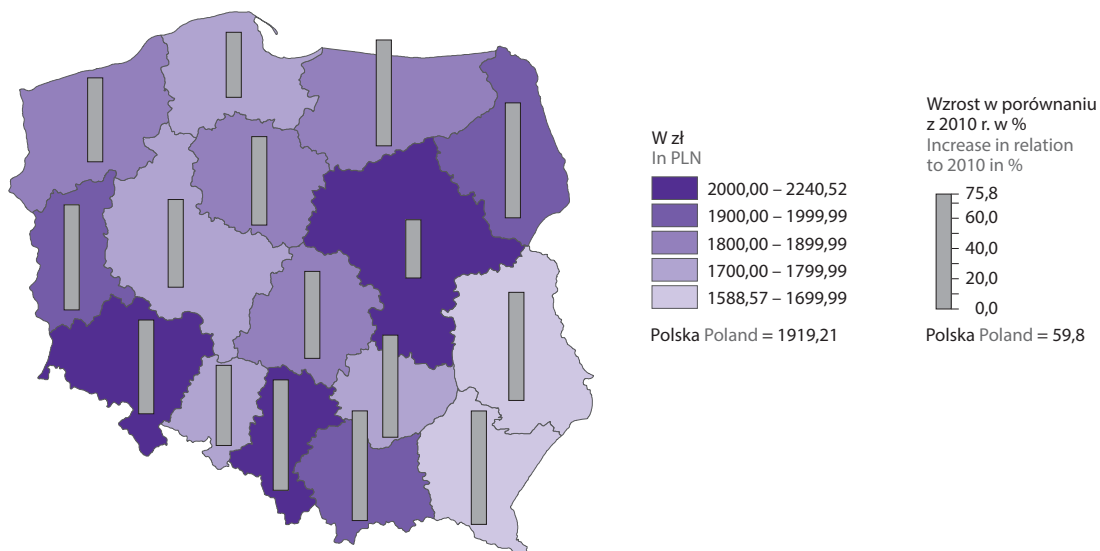
Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)

Map 3. Unemployment rate by LFS in 2021 (annual average)

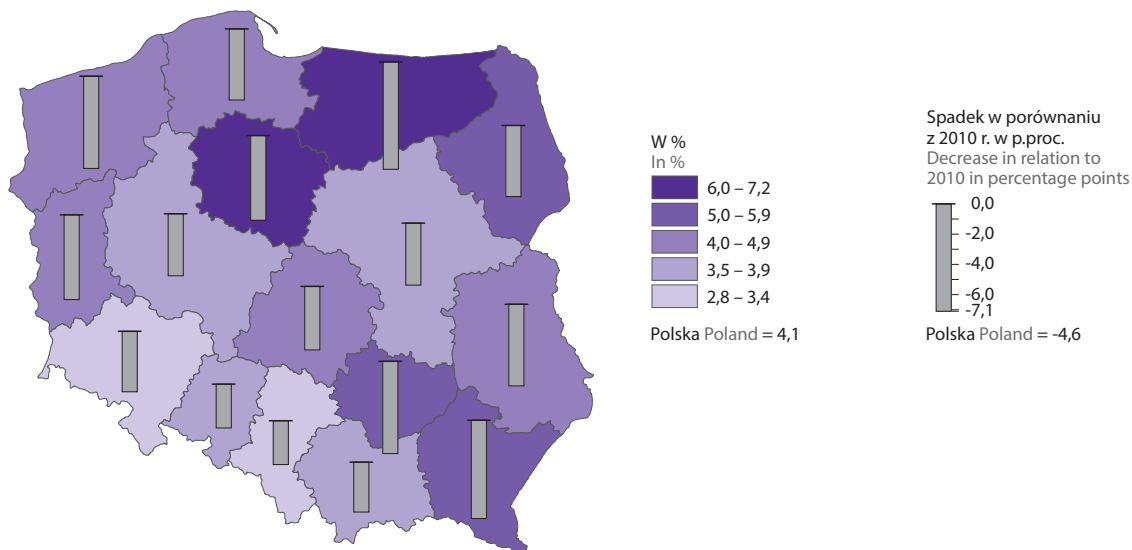
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r.

Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2020

Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r.

Map 5. Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2020

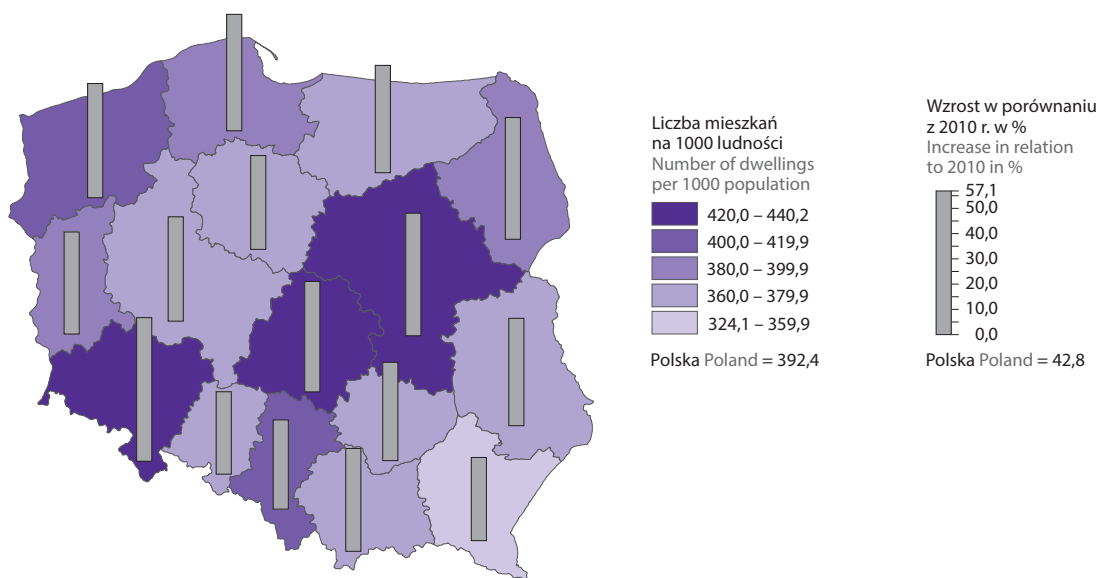

Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

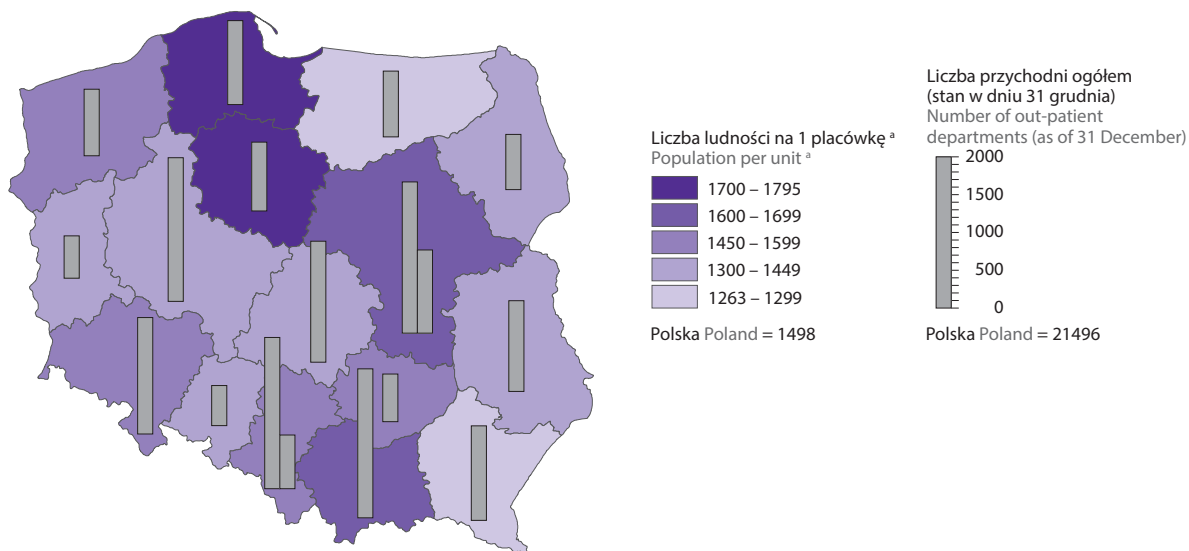
Map 6. Dwelling stocks per 1,000 population in 2020

As of 31 December

Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r.

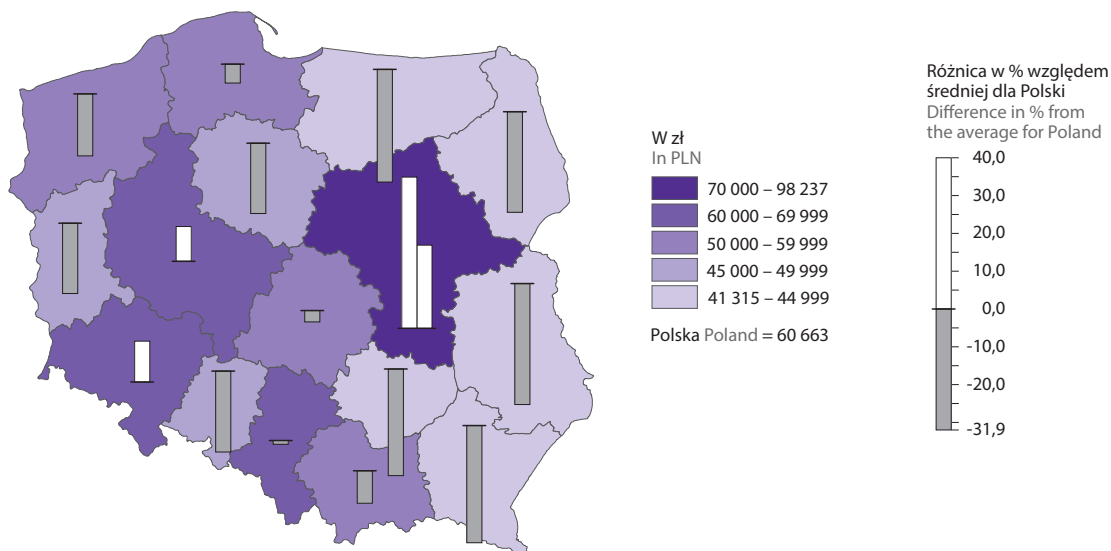
Map 7. Out-patient health care units in 2020

^a Przychodnie oraz praktyki lekarzy i lekarzy dentystów.
a Out-patient departments as well as medical and dental practices.

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)

Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2020 (current prices)

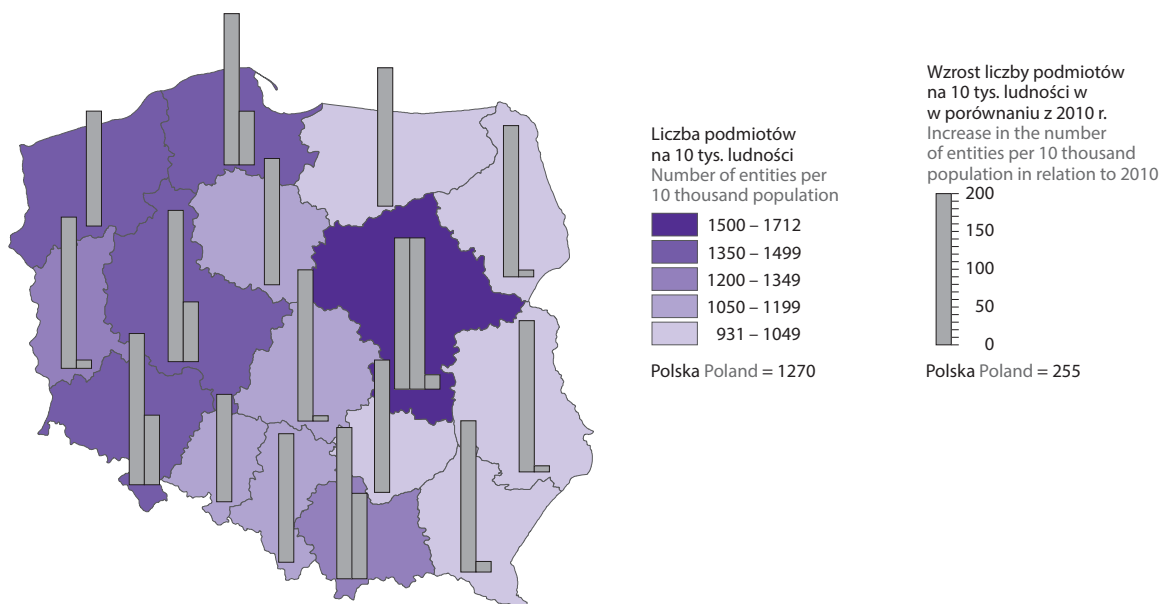
^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; szacunek wstępny.
a Grouping by local kind-of-activity unit method; preliminary estimate.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

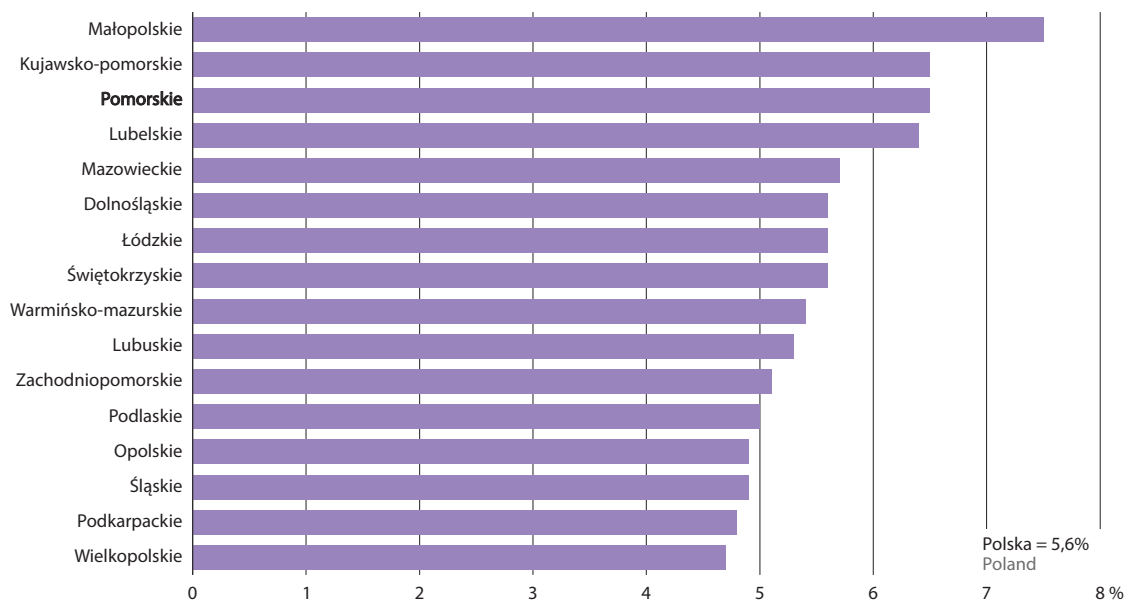
Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021

As of 31 December

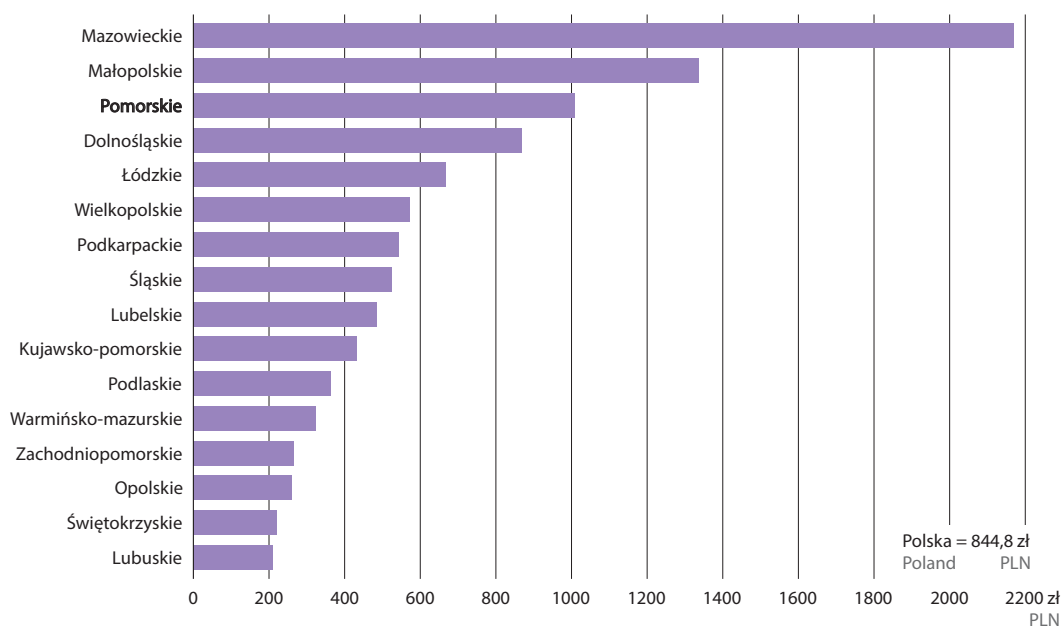
Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2021 r.

Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2021

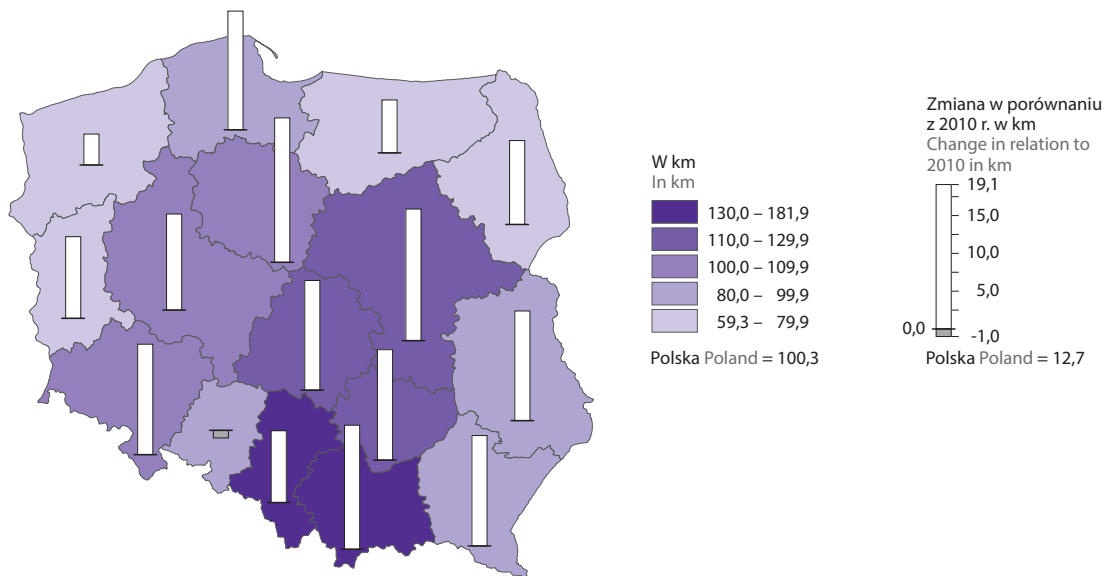
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)

Chart 5. Intramural expenditure on research and development per capita in 2020 (current prices)

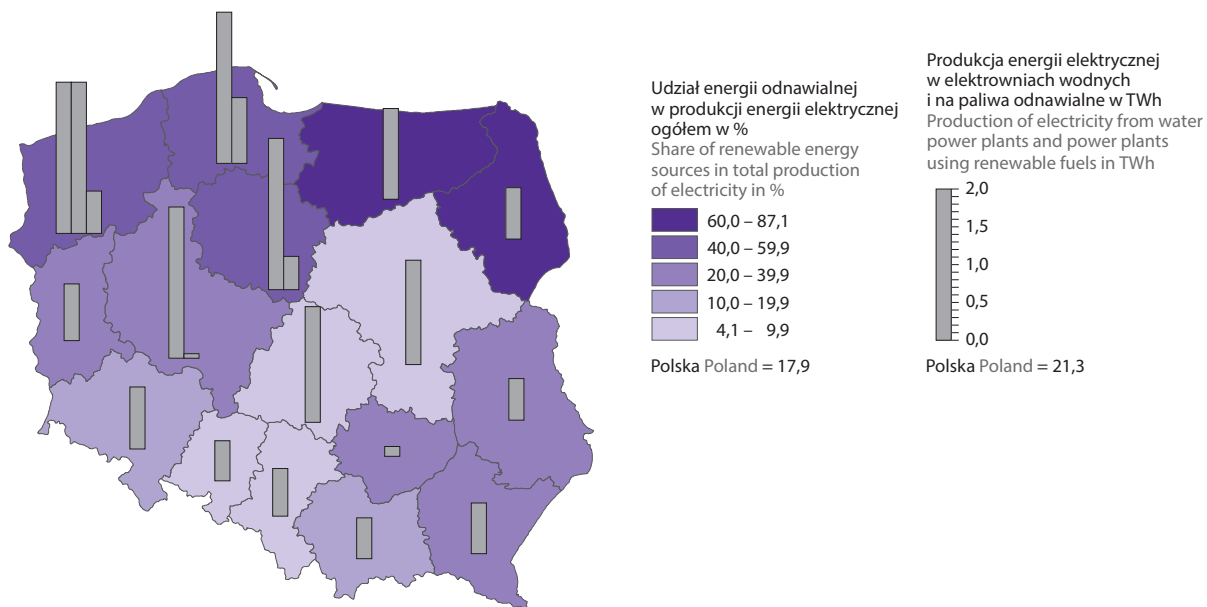
Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2020 r.

Map 10. Hard surface public roads per 100 km² of total area in 2020

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2020 r.

Map 11. Energy from renewable sources in 2020

Rozdział 3

Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa

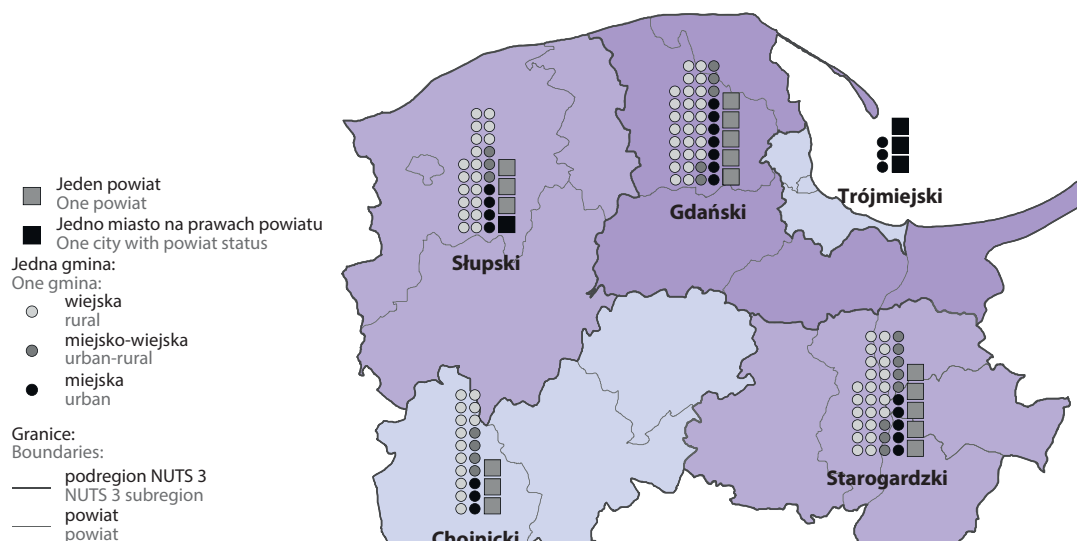
Area and territorial division of the Voivodship

Mapa 12. Podział województwa pomorskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 12. Division of Pomorskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2021

As of 31 December

Podregiony województwa
Subregions of the Voivodship

	Powierzchnia w ha Area in ha	Ludność w tys. Population in thousands
Pomorskie	1832368	2347,0
Chojnicki	410515	225,7
Gdański	445480	611,2
Słupski	524723	332,2
Starogardzki	410212	428,5
Trójmiejski	41438	749,4

Według stanu w dniu 1 stycznia 2021 r. województwo pomorskie zajmowało powierzchnię 18323 km² (1832368 ha), co stanowiło 5,9% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r.) mieszkało 2347,0 tys. osób, tj. 6,2% ogólnej liczby ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wyniosła 128 osób (szósta lokata w kraju). W miastach mieszkało 62,9% ludności województwa.

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Warunki meteorologiczne

4.1. Meteorological conditions

W 2021 r. w województwie pomorskim najzimniejszym miesiącem był luty, a najwyższe temperatury odnotowano w lipcu. Najmniej opadów zanotowano w kwietniu, a najbardziej deszczowym miesiącem okazał się sierpień.

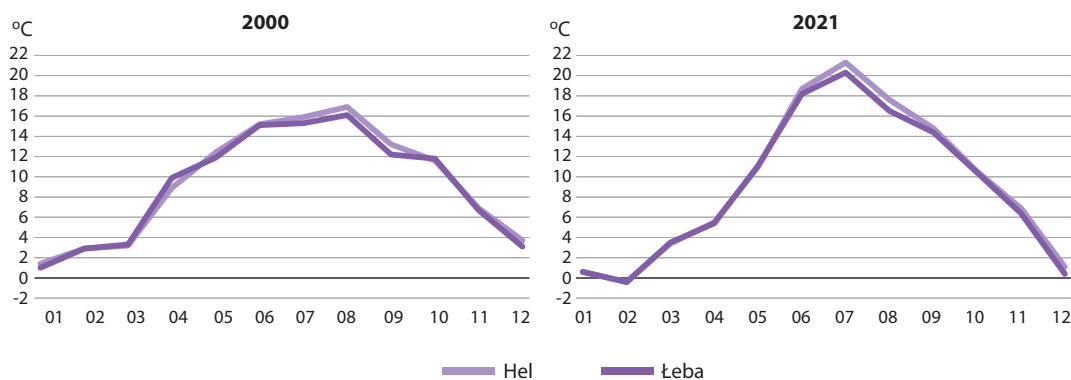
Tablica 1. Warunki meteorologiczne
Table 1. Meteorological conditions

Wyszczególnienie Specification	1971-2000	1991-2000	2001-2005	2001-2010	2020	2021
	średnie ^a average ^a					
Temperatury w °C Temperatures in °C						
Hel	8,1	8,4	8,6	8,7	10,3	9,3
Chojnice	7,3	7,6	7,9	7,9	9,3	8,0
Łeba	7,7	8,0	8,2	8,3	9,9	8,9
Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm						
Hel	578	590	582	623	436	554
Chojnice	547	574	664	670	575	484
Łeba	632	638	681	703	529	574

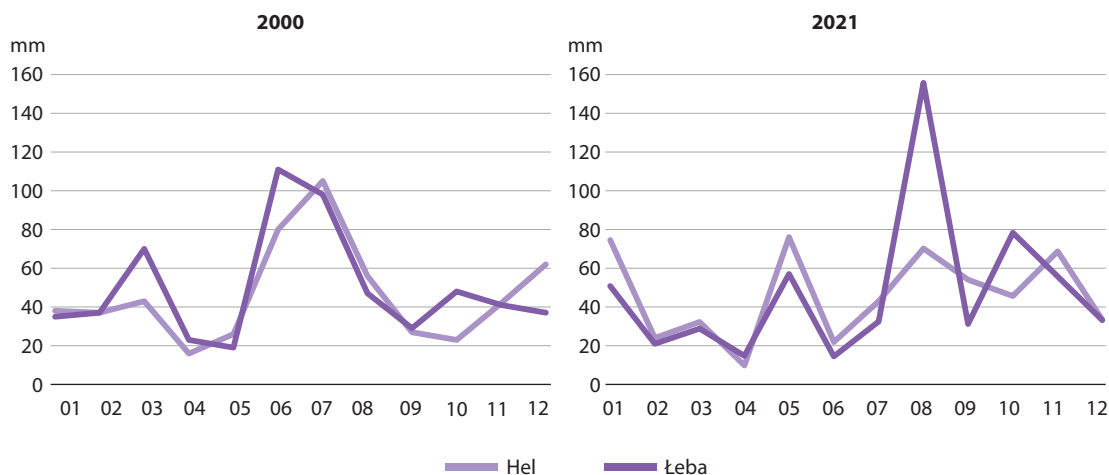
^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Pomiary temperatury w województwie pomorskim zbierane są z trzech stacji meteorologicznych – Hel (1 m n.p.m.), Chojnice (164 m n.p.m.) oraz Łeba (2 m n.p.m.). W 2021 r. średnia temperatura w województwie (w zależności od rejonu) wyniosła od 8,0°C (Chojnice) do 9,3°C (Hel), a średnia roczna suma opadów od 484 mm (Chojnice) do 574 mm (Łeba). Dane za okres wieloletni 1971-2021 (średnie roczne z tego okresu) pokazały, że maksymalna temperatura jaka została zanotowana to 37,2°C (Łeba), a najniższa to minus 25,7°C (Chojnice). Największą amplitudę temperatur 62,2°C w tym okresie odnotowano w Łebie.

Wykres 6. Temperatury powietrza
Chart 6. Air temperatures

Wykres 7. Opady atmosferyczne
Chart 7. Atmospheric precipitation

4.2. Powierzchnia

4.2. Area

W porównaniu z 2010 r. powierzchnia województwa pomorskiego zwiększyła się, na co wpływ miała zmiana nadmorskiej linii brzegowej. Pod względem powierzchni geodezyjnej w 2021 r. województwo pomorskie uplasowało się na dziewiątym miejscu w Polsce. Powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych utrzymała się na niezmiennym poziomie, a stopień rekultywacji i zagospodarowania tych terenów nadal był bardzo niski.

Powierzchnia geodezyjna województwa pomorskiego według stanu w dniu 1 stycznia 2021 r. wyniosła 1832,4 tys. ha (wzrost o 1,3 tys. ha w odniesieniu do 2010 r.), co stanowiło 5,9% powierzchni kraju. Największy obszar województwa stanowiły użytki rolne – 50,0% (w 2010 r. – 50,7%), a także grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 37,6% (w 2010 r. – 37,4%).

Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania

Table 2. Geodesic area by land use

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	
	w ha in ha				Polska=100 Poland=100
Powierzchnia ogólna ^a Total area ^a	1831034	1831034	1832368	1832368	100,0
w tym: of which:					
Użytki rolne Agricultural land	929232	920236	917220 ^b	915670 ^b	50,0
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and shrubland	685717	690492	687939	688113	37,6
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	58800	59053	59801	59828	3,3
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	91282	96217	100554	101973	5,6
Użytki ekologiczne Ecological areas	1765	1870	2160	2160	0,1
Nieuzytki Wasteland	42145	41585	41156	41101	2,2
Tereny różne ^c Miscellaneous land ^c	6968	6435	6258	6240	0,3

a Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych; zwiększenie powierzchni od 2018 r. wynika ze zmian w przebiegu linii podstawowej morza terytorialnego, patrz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2017 r. w sprawie szczegółowego przebiegu linii podstawowej, zewnętrznej granicy morza terytorialnego oraz zewnętrznej granicy strefy przyległej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 183). ^b łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. ^c Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrehabilitowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Land area (including inland waters) as well as part of internal seawaters; the increase in the area since 2018 results from changes in the baseline of the territorial sea, see the Regulation of the Council of Ministers of 13 January 2017 on the baseline, external boundary of the territorial sea and the contiguous zone of the Republic of Poland (Journal of Laws item 183). ^b Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item "Forest land as well as woodland and shrubland" until 2016. ^c Land designated for reclamation, unused reclaimed land, protective embankments not designated for vehicle traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

W 2020 r. w województwie pomorskim powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wyniosła 2915 ha (wzrost o 1,6% w stosunku do 2019 r., a spadek o 0,3% w odniesieniu do 2010 r.), co stanowiło 0,2% powierzchni województwa. W kraju grunty zdewastowane i zdegradowane wyniosły 62482 ha stanowiąc 0,2% powierzchni Polski. W 2020 r. w województwie pomorskim powierzchnia gruntów zrehabilitowanych i zagospodarowanych wśród gruntów zdegradowanych i zdewastowanych wyniosła 104 ha (w 2019 r. – 89 ha, a w 2010 r. – 53), co stanowiło 4,7% wszystkich gruntów zrehabilitowanych i zagospodarowanych na terenie Polski. 66,3% gruntów zrehabilitowano i zagospodarowano na cele rolnicze, a 33,7% na cele leśne. Stopień rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w województwie pomorskim jest nadal niezadowalający i w 2020 r. wyniósł odpowiednio 2,8% i 0,8% ogólnej powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych.

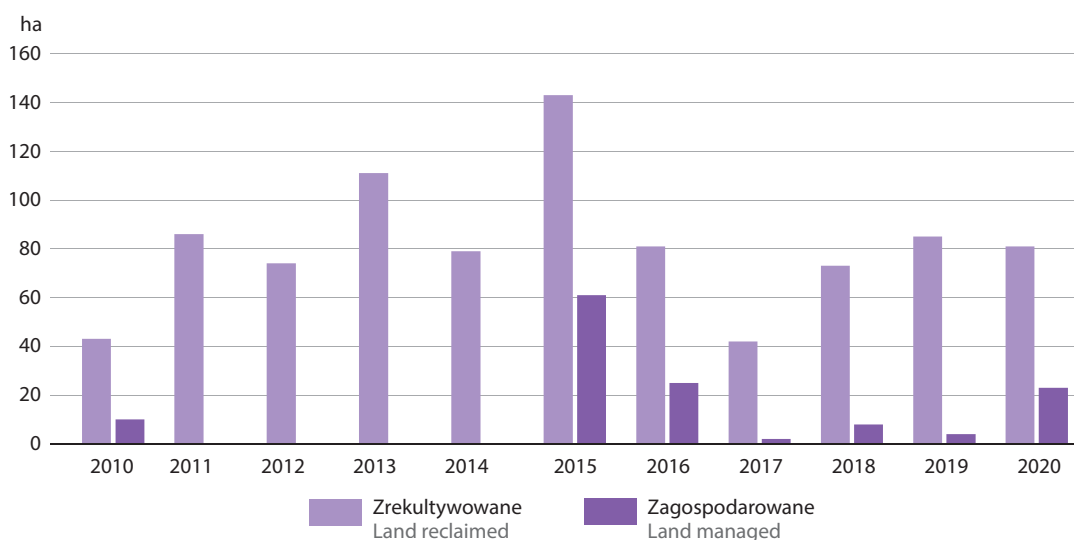

Przez **grunty zdegradowane** rozumie się takie grunty, których rolnicza lub leśna wartość użytkowa zmalała, w szczególności w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych albo wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej. **Gruntami zdewastowanymi** są takie grunty, które utraciły całkowicie wartość użytkową w wyniku ww. przyczyn.

Rekultywacja gruntów to nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Wykres 8. Grunty zrehabilitowane i zagospodarowane w ciągu roku

Chart 8. Land reclaimed and managed during the year

4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

Od 2010 r. zużycie wody w województwie pomorskim utrzymuje się na zbliżonym poziomie, a największa część jest przeznaczana na cele przemysłowe i dla gospodarstw domowych. W analizowanym okresie zwiększyła się liczba oczyszczalni ścieków, przy jednoczesnym spadku ilości ścieków komunalnych odprowadzonych do ziemi i spadku ilości ścieków przemysłowych.

Z wielkością poboru wody ściśle wiąże się jej zużycie na potrzeby gospodarki narodowej i ludności. W 2020 r. zużycie wody wyniosło 182,7 hm³ (o 1,6% mniej niż w 2019 r. i o 9,1% mniej niż w 2010 r.), co stanowiło 2,2% zużycia wody w Polsce. Największy udział w zużyciu wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie pomorskim miał przemysł – 42,8% (w 2019 r. – 43,4%, a w 2010 r. – 48,5%). Pobór wody na potrzeby przemysłu pochodził głównie z wód powierzchniowych – 83,5% i wód podziemnych 16,2%. W celach przemysłowych zakupiono 0,9 hm³ wody, z czego 0,4 hm³ to zakup wody z wodociągów komunalnych na cele produkcyjne. Zużycie wody w gospodarstwach domowych stanowiło 45,6% całkowitego zużycia (w 2019 r. – 43,8%, w 2010 r. – 37,2%), a 0,5% to zużycie wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych (w 2019 r. – 0,5%, w 2010 r. – 4,5%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie pomorskim zużycie wody wyniosło 77,9 m³, a w Polsce – 218,2 m³.

Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku

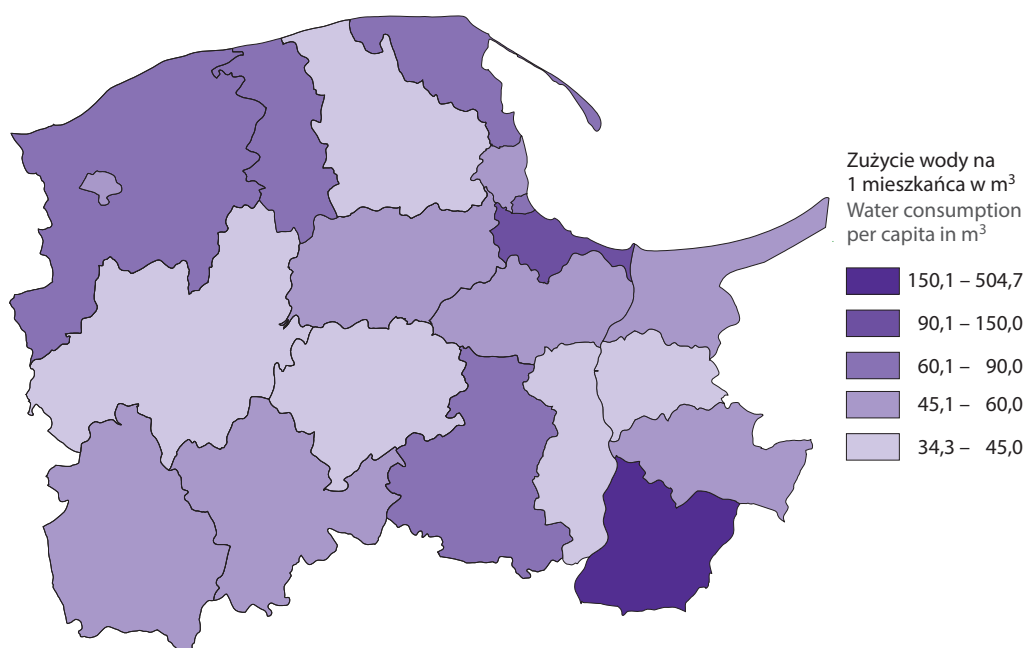
Table 3. Water consumption by needs during the year

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	w hm ³ in hm ³				Polska=100 Poland=100
Ogółem^a Total^a	201,1	200,3	185,7	182,7	2,2
w tym: of which:					
Przemysł Industry	97,6	95,2	80,6	78,3	1,3
Rybacktwo ^b Fishing ^b	9,0	9,2	1,0	1,0	0,1
Gospodarstwa domowe Households	74,8	75,7	81,4	83,3	6,4

a Do 2018 r. łącznie z nawodnieniami w rolnictwie i leśnictwie. b Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.
a Until 2018, including irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

Mapa 13. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.

Map 13. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2020

W 2020 r. w województwie pomorskim odprowadzono 89,4 hm³ ścieków komunalnych (o 0,4% mniej niż w 2019 r. i o 11,3% więcej niż w 2010 r.), co stanowiło 6,7% ścieków komunalnych odprowadzonych w Polsce. Wśród ścieków komunalnych odprowadzonych do wód lub do ziemi 100,0% zostało oczyszczonych. Ilość ścieków przemysłowych odprowadzonych w województwie pomorskim wyniosła 73,4 hm³ i zmniejszyła się o 3,3% w porównaniu z 2019 r., a w stosunku do 2010 r. o 25,1%. W skali kraju ścieki przemysłowe z województwa pomorskiego stanowiły 1,2%. Wśród ścieków przemysłowych odprowadzonych w województwie pomorskim oczyszczonych zostało 37,6 hm³, głównie poprzez oczyszczanie biologiczne.

Tablica 4. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Table 4. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Specification
Oczyszczalnie ścieków	259	200	192	189	186	183	204	Wastewater treatment plants
w tym komunalne	219	173	170	167	165	162	159	of which municipal
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³	80316	81251	83789	86607	89033	89785	89401	Municipal wastewater discharged during the year in dam ³
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³	98008	90434	89780	81537	81783	75912	73422	Industrial wastewater discharged during the year in dam ³
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a	79,3	83,2	83,3	82,7	82,8	83,1	84,3	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a

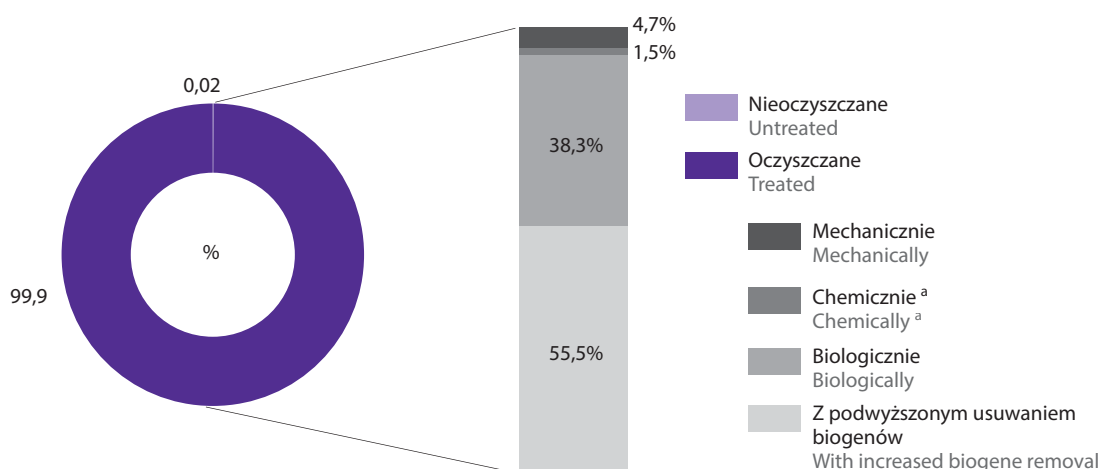
a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

W 2020 r. w województwie pomorskim funkcjonowały 204 oczyszczalnie ścieków komunalnych i przemysłowych o łącznej przepustowości 719,8 tys. m³/dobę (w 2019 r. – 183 oczyszczalnie, a w 2010 r. – 259 oczyszczalni), co stanowiło 4,9% oczyszczalni w Polsce o łącznej przepustowości 5,2% w skali kraju. Wśród oczyszczalni ścieków w województwie pomorskim było 49 oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów o łącznej przepustowości 442,0 tys. m³/dobę. W 2020 r. w województwie pomorskim 1978,4 tys. osób korzystało z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich, z czego 82,3% to korzystający z oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Oczyszczalnie ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Wykres 9. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w 2020 r.

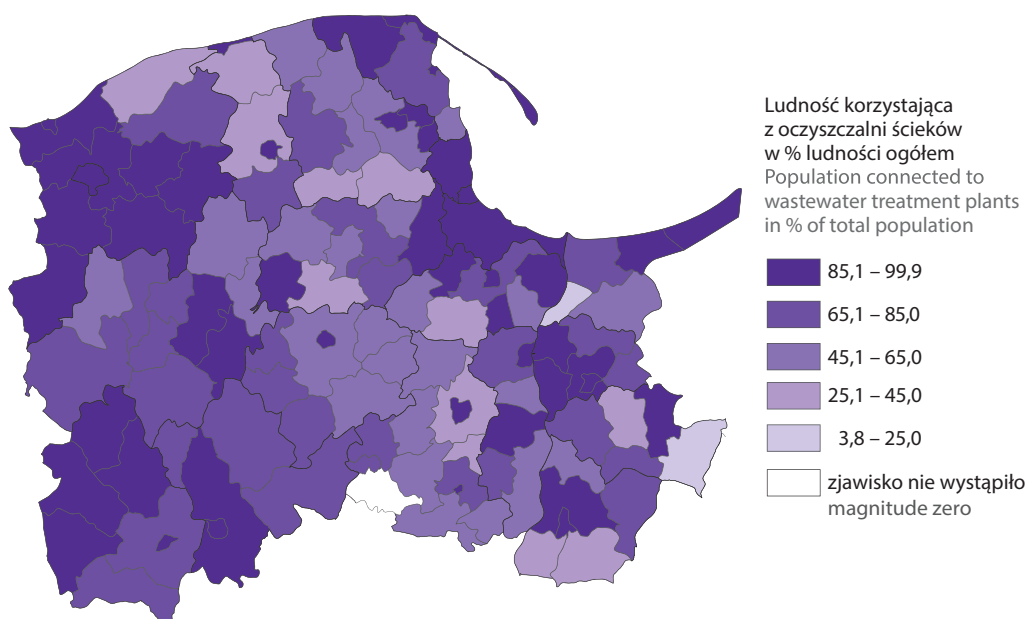
Chart 9. Municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground in 2020

a Dotyczy tylko ścieków przemysłowych.
a Concerns only industrial wastewater.

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Mapa 14. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
Map 14. Population connected to wastewater treatment plants in 2020

4.4. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.4. Pollution and protection of air

W 2020 r. emisja gazowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza województwa pomorskiego w skali roku zmniejszyła się. W stosunku do 2010 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych zmniejszyła się ponad czterokrotnie. Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w województwie pomorskim był przemysł.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku, obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj. pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku, obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

W 2020 r. w województwie pomorskim z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza wyemitowano 676 tys. t zanieczyszczeń pyłowych (o 20,6% mniej niż w 2019 r. i o 79,9% mniej niż w 2010 r.), co stanowiło 3,0% zanieczyszczeń pyłowych wyemitowanych w skali kraju. Największą emisję zanieczyszczeń pyłowych stanowiły pyły ze spalania paliw 442 tys. t. W 2020 r. w województwie pomorskim wyemitowano 15,5 tys. t zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla), o 5,7% mniej niż w 2019 r. i o 56,0% mniej niż w 2010 r., co stanowiło 1,4% zanieczyszczeń gazowych wyemitowanych w Polsce. Najwięcej wyemitowano dwutlenku siarki – 4,8 tys. t (o 8,3% mniej niż w 2019 r. i o 73,4% mniej niż w 2010 r.), co stanowiło 2,7% emisji w Polsce oraz tlenków azotu – 4,7 tys. t (odpowiednio mniej o 5,0% i o 51,3%) i tlenków węgla – 4,5 tys. t (mniej o 2,0% i o 23,7%), które stanowiły odpowiednio 2,8% i 1,7% emisji w Polsce.

Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	tys. ton/rok thousand tonnes/year				Polska=100 Poland=100
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total	6523,9	6618,4	6633,1	6522,2	3,5
w tym: of which:					
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	18,1	13,0	5,3	4,8	2,7
Metan Methane	-	0,1	0,1	0,0	0,0
Tlenki azotu Nitrogen oxides	9,7	8,3	5,0	4,7	2,8
Tlenek węgla Carbon monoxide	5,9	5,4	4,6	4,5	1,7
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	6488,6	6590,0	6616,6	6506,6	3,5
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total	3,4	2,3	0,9	0,7	3,0
w tym: of which:					
Ze spalania paliw From fuel combustion	2,4	1,4	0,6	0,4	3,6
Niezorganizowana Unorganised	0,1	0,0	0,0	0,0	2,2

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako stopień redukcji zanieczyszczeń, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje, jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. W 2020 r. w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w województwie pomorskim zatrzymano lub zneutralizowano 99,7% zanieczyszczeń pyłowych (w Polsce – 99,9%) oraz 90,6% zanieczyszczeń gazowych (w Polsce – 70,4%). Najwięcej zanieczyszczeń powietrza w województwie pomorskim pochodziło z przemysłu (0,7 tys. t zanieczyszczeń pyłowych i 6517,9 tys. t zanieczyszczeń gazowych), a szczególnie z przetwórstwa przemysłowego (0,3 tys. t zanieczyszczeń pyłowych i 3942,4 tys. t zanieczyszczeń gazowych) oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (0,3 tys. t zanieczyszczeń pyłowych i 2567,0 tys. t zanieczyszczeń gazowych).

4.5. Ochrona przyrody. Lasy

4.5. Nature protection. Forests

W 2020 r. powierzchnia obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w województwie pomorskim zwiększyła się w skali roku, a największą część tych obszarów stanowiły obszary chronionego krajobrazu.

W 2020 r. powierzchnia gruntów leśnych, w tym lasów, w województwie pomorskim nieznacznie zwiększyła się. Wielkość wskaźnika lesistości uplasowała województwo pomorskie, podobnie jak w latach poprzednich, na trzecim miejscu w kraju.

W 2020 r. w województwie pomorskim powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona wyniosła 602,3 tys. ha, co stanowiło 32,9% powierzchni województwa oraz 6,0% całkowitej powierzchni obszarów prawnie chronionych w Polsce. Największy udział miały 42 obszary chronionego krajobrazu (65,4%¹ powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych) oraz 7 parków krajobrazowych (odpowiednio 25,3%¹). W województwie istniały również 2 parki narodowe (Słowiński Park Narodowy oraz Park Narodowy Bory Tucholskie) oraz 135 rezerwatów przyrody. Na terenach o szczególnych walorach przyrodniczych znajdowało się 2756 pomników przyrody (7,9% wszystkich pomników przyrody w Polsce).

W 2020 r. największy udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych w ogólnej powierzchni danego powiatu odnotowano w powiecie chojnickim – 58,8% i kościerskim – 55,0%, a najmniejszy w powiecie malborskim – 8,3%. Natomiast największą powierzchnię rezerwatów miał powiat pucki (1864,6 ha) oraz słupski (1553,3 ha).

W 2020 r. w trzech gminach województwa pomorskiego – w Suchym Dębnie, Lipuszu oraz w Osiecznej obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione stanowiły 100,0% ich powierzchni, natomiast największą powierzchnię rezerwatów odnotowano w Krokowej (1203,6 ha) i Głównychach (959,8 ha).

Park narodowy obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

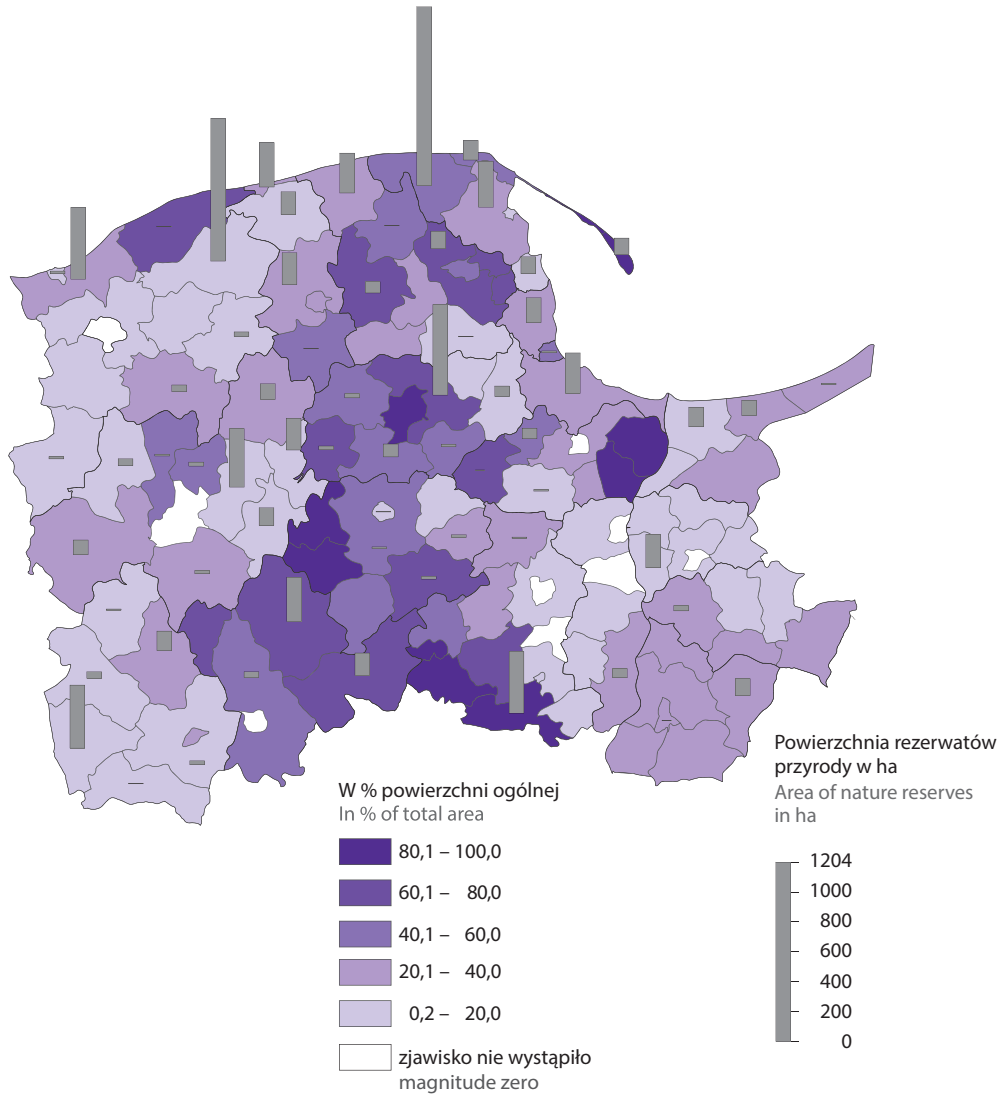
Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

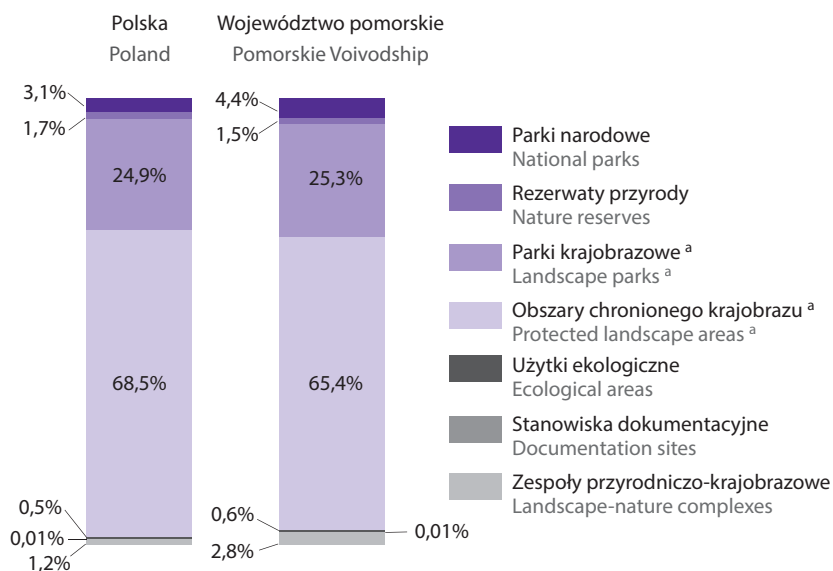
Wśród gatunków zwierząt chronionych na terenie województwa pomorskiego w 2020 r. występowało 13 żubrów (0,6% populacji gatunku w Polsce), 2541 bobrów europejskich (1,8% populacji w Polsce), a także 161 wilków (4,6% populacji w Polsce).

¹ Bez powierzchni rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie.
¹ Excluding nature reserves and other forms of nature protection located within their areas.

Mapa 15. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r.
 Map 15. Area of special nature value under legal protection in 2020

Wykres 10. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r.
 Chart 10. Area of special nature value under legal protection in 2020

^a Bez powierzchni rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie.
^a Excluding nature reserves and other forms of nature protection located within their areas.

W 2020 r. powierzchnia gruntów leśnych w województwie pomorskim wyniosła 685,0 tys. ha (w kraju – 9464,2 tys. ha), co stanowiło 39,0% powierzchni lądowej województwa (w kraju – 30,9%). W poprzednich latach wartości te przedstawiały się odpowiednio: w 2019 r. – 684,7 tys. ha i 39,0%, w 2015 r. – 683,5 tys. ha i 38,9%, w 2010 r. – 680,5 tys. ha i 38,7%.

W porównaniu z 2019 r. powierzchnia gruntów leśnych województwa zwiększyła się o 323 ha, natomiast w stosunku do 2015 r. i 2010 r. zwiększyła się odpowiednio o 1517 ha i 4511 ha. Udział powierzchni gruntów leśnych województwa pomorskiego w ogólnej powierzchni gruntów leśnych kraju w 2020 r. wyniósł 7,2% i w porównaniu z 2019 r. nie uległ zmianie, natomiast w stosunku do 2015 r. i 2010 r. zmniejszył się o 0,1 p.proc.

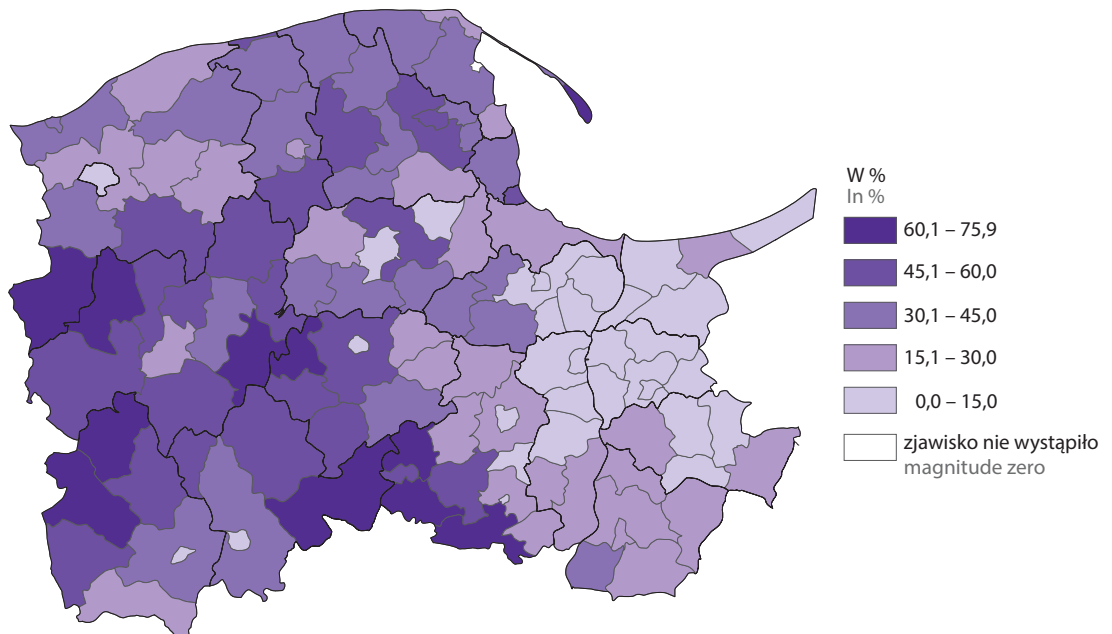
W 2020 r. lasy zajmowały 667,2 tys. ha (w kraju – 9260,3 tys. ha), co oznacza zwiększenie ich powierzchni w porównaniu z 2019 r. o 100 ha, w stosunku do 2015 r. o 1355 ha, a w odniesieniu do 2010 r. o 4432 ha. Lasy publiczne, podobnie jak w 2019 r., stanowiły 88,4% ogólnej powierzchni lasów w województwie (w kraju 80,7%). Lasy będące własnością Skarbu Państwa zajmowały 586,7 tys. ha, co stanowiło 99,4% ogólnej powierzchni lasów publicznych w województwie (w kraju odpowiednio 7369,4 tys. ha i 98,6%). W zarządzie Lasów Państwowych znajdowało się 97,7% ogólnej powierzchni lasów będących własnością Skarbu Państwa (w kraju – 96,6%). Lasy będące własnością gmin (także gmin mających status miasta na prawach powiatu) stanowiły 0,6% (3,3 tys. ha) ogólnej powierzchni lasów publicznych w województwie (w kraju odpowiednio 1,1% i 84,0 tys. ha).

Lesistość (wskaźnik lesistości) – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni danego obszaru (kraju, województwa, powiatu, gminy).

W 2020 r. w województwie pomorskim wskaźnik lesistości (lesistość) wyniósł 36,4% (w kraju – 29,6%) i od 2015 r. pozostaje na niezmiennym poziomie, natomiast w porównaniu z 2010 r. zwiększył się o 0,2 p.proc. Od wielu lat wskaźnik ten plasuje województwo pomorskie na trzecim miejscu w kraju, po województwie lubuskim i podkarpackim. W przekroju terytorialnym najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w powiecie bytowskim (52,3%) i w Sopocie (52,0%), a najniższy w powiecie malborskim (2,4%) i nowodworskim (8,0%).

Mapa 16. Lesistość w 2020 r.
 Stan w dniu 31 grudnia
 Map 16. Forest cover in 2020
 As of 31 December

4.6. Odpady przemysłowe i komunalne

4.6. Industrial and municipal waste

W 2020 r. w województwie pomorskim w skali roku wytworzono więcej odpadów przemysłowych, a mniej odpadów komunalnych. W porównaniu z 2010 r. selektywna zbiórka odpadów zwiększyła się prawie ośmiokrotnie. Nie zmieniła się liczba składowisk odpadów, a zwiększyła się liczba dzikich wysypisk o dużej masie odpadów komunalnych.

W 2020 r. wytworzono 1842,6 tys. t odpadów przemysłowych (o 79,9% więcej niż w 2019 r. i o 1,1% więcej niż w 2010 r.), co stanowiło 1,7% odpadów przemysłowych wytworzonych w Polsce. Wśród odpadów wytworzonych 37,7% zostało poddane odzyskowi, 3,1% poddano unieszkodliwieniu, 9,0% poddano magazynowaniu, a 50,3% przekazano innym odbiorcom. Ilość masy składowanej odpadów przemysłowych (nagromadzonej) w obiektach własnych wyniosła 3626,0 tys. t (o 9,3% mniej niż w 2019 r. i o 83,4% mniej niż w 2010 r.), co stanowiło 0,2% odpadów składowanych w Polsce.

Tablica 6. Odpady przemysłowe

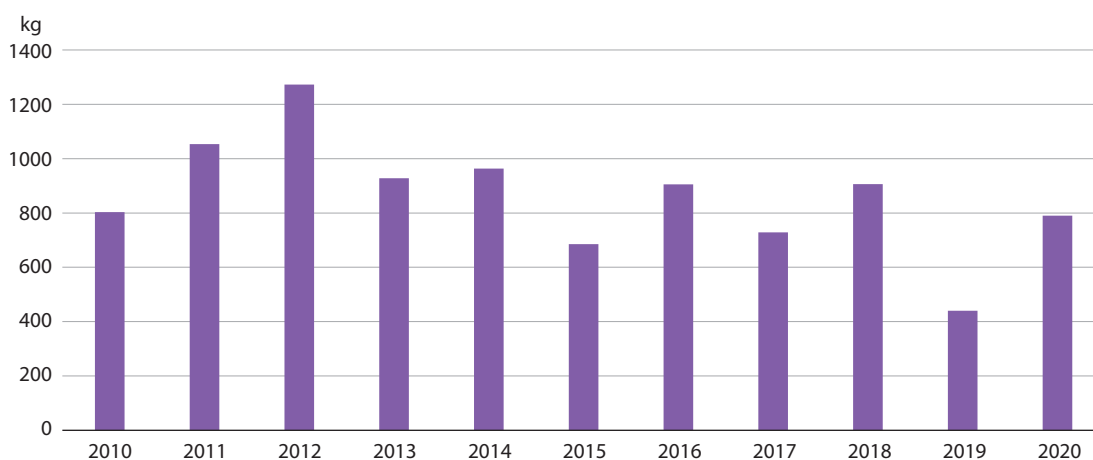
Table 6. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2010	2019	2020	
	tys. t thousand tonnes			Polska=100 Poland=100
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	1822,7	1024,3	1842,6	1,7
w tym: of which:				
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producer on site	261,1	53,7	56,4	0,3
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	-	675,4	926,9	1,6
magazynowane czasowo temporarily stored	79,4	81,8	165,3	6,6
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a ; (stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled to date (accumulated) ^a ; (as of the end of the year) – total	21828,4	3 996,2	3626,0	0,2

a Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.
a On own landfills and in facilities servicing the extractive industries (including heaps and settling ponds).

Wykres 11. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca

Chart 11. Industrial waste generated during the year per capita

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

W 2020 r. w województwie pomorskim zebrano 830,0 tys. t odpadów komunalnych (o 4,5% mniej niż w 2019 r. i o 27,4% więcej niż w 2010 r.), co stanowiło 6,3% odpadów komunalnych zebranych w skali kraju. Wśród zebranych odpadów komunalnych 85,0% stanowiły odpady pochodzące z gospodarstw domowych, a pozostała część to odpady pochodzące z innych źródeł (usług komunalnych, małego biznesu, biur i instytucji). 360,3 tys. t odpadów komunalnych zostało poddane selektywnej zbiórce odpadów (o 28,2% więcej niż w 2019 r. i o 684,1% więcej niż w 2010 r.), co stanowiło 7,2% odpadów komunalnych zebranych selektywnie w kraju. Największy udział w selektywnej zbiórce odpadów stanowiły odpady biodegradowalne – 38,3%, szkło – 14,7%, odpady wielkogabarytowe – 10,8%, tworzywa sztuczne – 9,5% oraz papier i tektura – 10,3%. Masa wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca wyniosła 354 kg (o 18 kg mniej niż w 2019 r.), a w Polsce – 342 kg (o 10 kg więcej niż w 2019 r.).

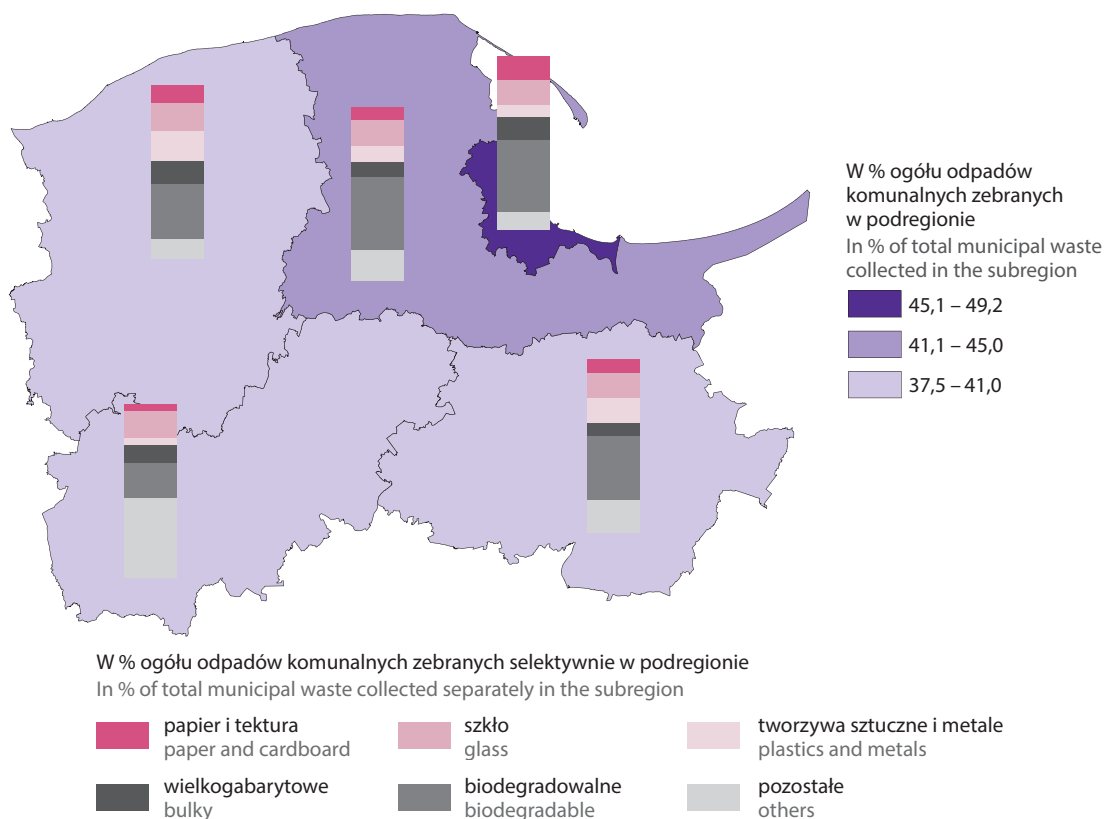
Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku

Table 7. Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2010		2020			
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	ogółem total		w tym z gospodarstw domowych of which from households	
			w tonach in tonnes		Polska=100 Poland=100	w tonach in tonnes
Ogółem Total	45954,1	37039,8	360305,8	7,2	341709,3	7,4
w tym: of which:						
Papier i tektura Paper and cardboard	5489,3	4538,3	37154,7	7,4	33409,8	7,7
Szkło Glass	11939,7	10397,5	53061,9	7,2	50051,3	7,3
Tworzywa sztuczne Plastics	8035,3	6336,6	34226,2	7,0	31282,0	7,0
Metale Metals	760,2	709,3	47,7	0,6	40,7	0,6
Tekstylia Textiles	4936,6	4885,4	263,4	6,9	254,0	7,2
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne Waste electrical and electronic equipment	556,9	436,2	3102,8	7,1	2958,8	7,1

Mapa 17. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w 2020 r.

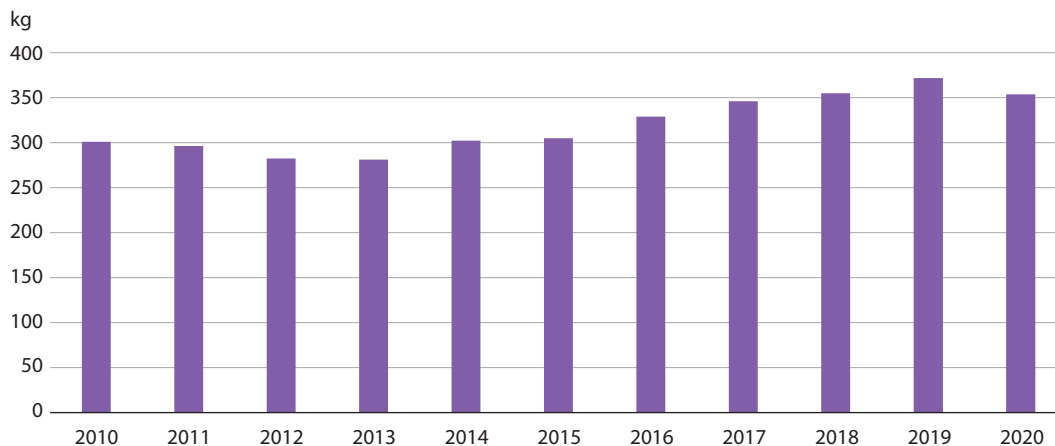
Map 17. Municipal waste collected separately during the year in 2020

W 2020 r. w województwie pomorskim największy udział w selektywnej zbiórce odpadów komunalnych odnotowano w podregionie trójmiejskim – 37,0% odpadów komunalnych zebranych selektywnie w województwie oraz w podregionie gdańskim – 29,3% (w 2019 r. odpowiednio 36,4% i 28,2%). We wszystkich podregionach (za wyjątkiem podregionu chojnickiego) największy udział w odpadach zbieranych selektywnie miały odpady z frakcji biodegradowalne – w podregionie gdańskim 42,3%, trójmiejskim 41,7%, starogardzkim 36,7%, słupskim 31,5% (w 2019 r. odpowiednio: 38,1%; 42,5%; 36,6%; 21,2%). Natomiast w podregionie chojnickim największy udział odpadów zebranych selektywnie miały odpady z frakcji zmieszane odpady opakowaniowe – 25,5% (w 2019 r. – 28,0%). Znaczny udział w selektywnej zbiórce odpadów stanowiły również odpady z frakcji szkło oraz tworzywa sztuczne i metale – odpowiednio w podregionie: słupskim 16,1% i 17,0%, chojnickim 15,3% i 4,1%, starogardzkim 14,9% i 14,0%, gdańskim 14,5% i 9,1% i trójmiejskim 14,3% i 6,9%.

Wykres 12. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca

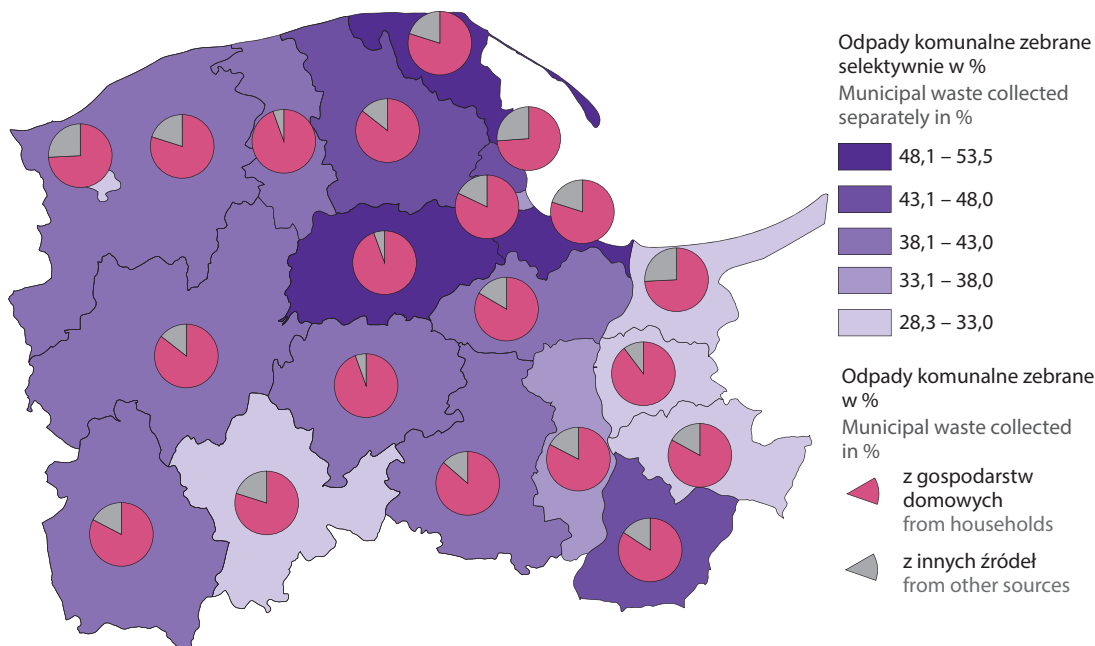
Chart 12. Municipal waste collected during the year per capita

W 2020 r. w województwie pomorskim działało 12 czynnych składowisk odpadów, na których unieszkodliwiane były odpady komunalne (4,4% czynnych wysypisk w Polsce), o łącznej powierzchni 76,9 ha. Liczba czynnych składowisk nie zmieniła się w stosunku do 2019 r., a w stosunku do 2010 r. ich liczba zmniejszyła się o 23 składowiska. W ciągu 2020 r. w województwie pomorskim nie zrekultywowano powierzchni składowisk. W województwie pomorskim według stanu na koniec 2020 r. istniały 243 dzikie wysypiska (12,1% dzikich wysypisk w Polsce) o łącznej powierzchni 51,6 tys. m² (w 2019 r. 202 wysypiska o powierzchni 52,7 tys. m², a w 2010 r. 31 wysypisk o powierzchni 5,8 tys. m²). W 2020 r. zlikwidowano 969 dzikich wysypisk, a podczas ich likwidacji zebrano 2758,5 t odpadów komunalnych.

Mapa 18. Odpady komunalne zebrane w 2020 r.

Map 18. Municipal waste collected in 2020

Wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na 1 kg odpadów to wskaźnik, w którym łączną wartość kosztów gospodarki odpadami dzieli się przez łączną masę zebranych i odebranych odpadów komunalnych.

W 2020 r. w województwie pomorskim wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami na 1 kg odpadów wyniosły 0,72 zł (w 2019 r. – 0,51 zł), co uplasowało województwo na siódmym miejscu w kraju (w kraju odpowiednio 0,77 zł i 0,56 zł). Najwyższe wydatki odnotowano w województwie mazowieckim – 1,21 zł, a najniższe w województwie kujawsko-pomorskim – 0,58 zł. W 2020 r. wśród powiatów województwa pomorskiego najwyższe wydatki poniesiono w Sopocie (0,93 zł), w powiecie kościerskim i bytowskim (po 0,82 zł) oraz w powiecie sztumskim (0,81 zł), a najniższe w Słupsku (0,41 zł) oraz w powiecie chojnickim (0,43 zł). Natomiast w 2019 r. najwyższe wydatki odnotowano w powiecie kościerskim – 0,72 zł, a najniższe w Słupsku – 0,28 zł.

4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.7. Economic aspects of environmental protection

W 2020 r. w skali roku wzrosły nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska, natomiast niższe były nakłady służące gospodarce wodnej. W latach 2010-2020 najczęściej nakładów przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód oraz na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu, a także ujęcia i doprowadzenia wody oraz budowę i modernizację stacji uzdatniania wody. Większość nakładów sfinansowano ze środków własnych inwestora oraz ze środków z zagranicy.

W 2020 r. w województwie pomorskim nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska wyniosły 780,3 mln zł (o 13,0% więcej niż w 2019 r. i o 6,6% mniej niż w 2010 r.), co stanowiło 6,8% nakładów służących ochronie środowiska w Polsce. Największą część stanowiły nakłady przeznaczone na gospodarkę ściekową i ochronę wód (52,6%), na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu (34,6%) oraz na gospodarkę odpadami (7,0%). Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska najczęściej pochodziły ze środków własnych (62,9%), środków z zagranicy (24,6%) oraz z funduszy ekologicznych (6,1%).

W 2020 r. w województwie pomorskim nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej wyniosły 132,4 mln zł (o 15,3% mniej niż w 2019 r. i o 45,4% mniej niż w 2010 r.), co stanowiło 5,0% nakładów służących gospodarce wodnej w Polsce. Największą część stanowiły nakłady przeznaczone na ujęcia i doprowadzenia wody (62,0%), na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody (11,2%) oraz na obwałowania przeciwpowodziowe (13,2%). Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej najczęściej były finansowane ze środków własnych (52,1%), środków z zagranicy (25,7%), środków budżetowych (14,3%) oraz z funduszy ekologicznych (6,5%).

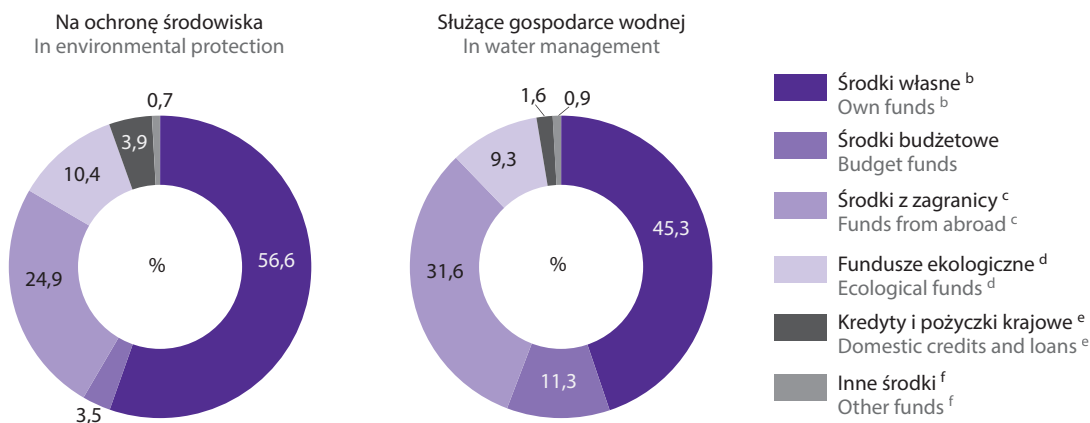
W województwie pomorskim nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej na 1 mieszkańca wyniosły 388,93 zł (o 26,68 zł więcej niż w 2019 r. i o 85,76 zł mniej niż w 2010 r.). W skali kraju nakłady na 1 mieszkańca wyniosły 367,78 zł (o 39,63 zł mniej niż w 2019 r. i o 8,46 zł mniej niż w 2010 r.).

Tablica 8. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)
 Table 8. Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management (current prices)

Wyszczególnienie	2010-2020			Specification
	w tys. zł in thousand PLN	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN	Polska=100 Poland=100	
Ochrona środowiska – ogółem	7401613,5	3154,03	6,1	Environmental protection – total
w tym:				of which:
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	2349716,9	1001,28	6,8	protection of air and climate
gospodarka ściekowa i ochrona wód	3704198,2	1578,46	6,2	wastewater management and protection of waters
gospodarka odpadami	936777,0	399,19	7,2	waste management
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	11679,9	4,98	0,7	protection of biodiversity and landscape
pozostała działalność związana z ochroną środowiska	299365,1	127,57	4,1	other environmental protection activities
Gospodarka wodna – ogółem	1866053,9	795,18	5,9	Water management – total
w tym:				of which:
ujęcia i doprowadzenia wody	787454,1	335,56	5,9	water intakes and systems
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	367158,5	156,46	7,7	construction and modernisation of water treatment plants

a Według lokalizacji inwestycji.
 a By site location of investment.

Wykres 13. Nakłady^a na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2010-2020 (ceny bieżące)
 Chart 13. Outlays^a on fixed assets by source of financing in 2010-2020 (current prices)

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym bankowe. f W tym nakłady niesfinansowane.
 a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which bank credits and loans. f Of which non-financed outlays.

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

W województwie pomorskim od 2000 r. liczba ludności systematycznie wzrasta. Przyrost naturalny liczony na 1000 ludności od 2001 r. utrzymuje się na najwyższym poziomie w kraju.

W 2021 r. w województwie pomorskim udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności był najwyższy w kraju. Odnotowano również wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym oraz spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym.

W województwie pomorskim, tak jak i w całym kraju, obserwuje się zjawisko starzenia się społeczeństwa, co ma swoje odzwierciedlenie m.in. w stopniowym wzroście mediany wieku ludności, wartości współczynnika starości demograficznej oraz indeksu starości. Proces ten jednak postępuje najwolniej w kraju.

Od ponad dwudziestu lat (za wyjątkiem 2006 r.) w województwie pomorskim obserwuje się dodatnie saldo migracji ludności – liczba zameldowań na pobyt stały przewyższa liczbę wymeldowań z pobytu stałego.

W województwie pomorskim liczba ludności systematycznie wzrasta od 2000 r. Według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. województwo zamieszkiwało 2347,0 tys. osób, o 0,3 tys. osób więcej niż przed rokiem i o 71,5 tys. więcej niż w 2010 r. Populacja województwa w końcu grudnia 2021 r. stanowiła 6,2% ogólnej liczby ludności Polski (o 0,1 p.proc. więcej niż w 2020 r. i o 0,3 p.proc. więcej niż w 2010 r.). W skali roku wzrost liczby ludności odnotowano tylko w województwie pomorskim (o 0,01%). Natomiast w Polsce liczba ludności od 2012 r. zmniejszała się, za wyjątkiem 2017 r., w którym odnotowano nieznaczny wzrost. W 2021 r. w porównaniu z 2020 r. liczba ludności w kraju zmniejszyła się o 0,5%.

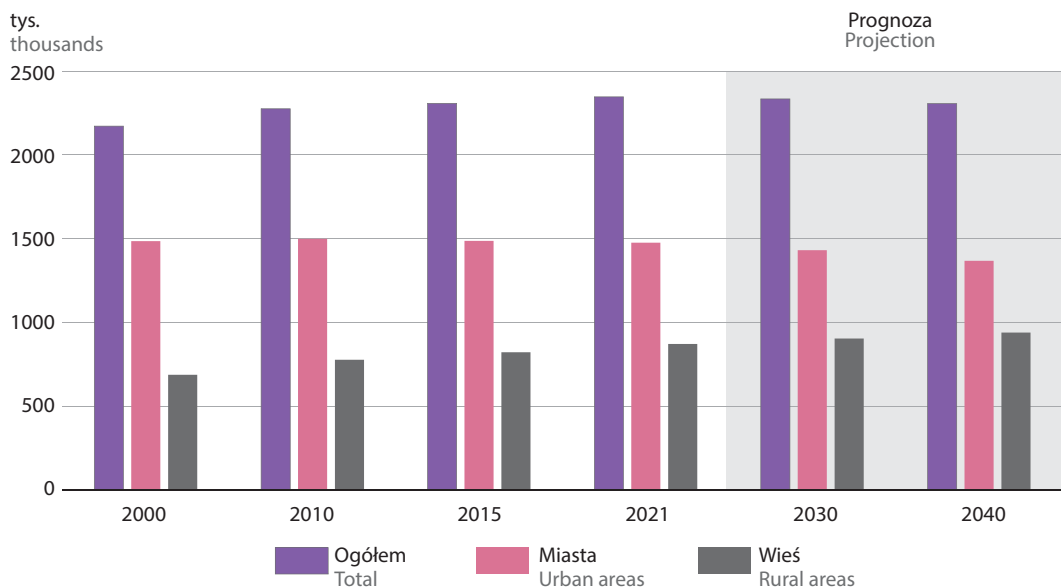
Gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) wyniosła w województwie 128 osób, tyle samo co w 2020 r. i o 4 osoby więcej niż w 2010 r. W Polsce gęstość zaludnienia w latach 2010-2019 pozostawała na niezmiennym poziomie 123 osób, a od 2020 r. wynosi 122 osoby. Wskaźnik gęstości zaludnienia wykazywał znaczne zróżnicowanie terytorialne – nadal najwyższy notowano w Słupsku (2059 osób na 1 km²) i w Sopocie (2020 osób na 1 km²), a najniższy w powiecie człuchowskim (35 osób na 1 km²) i bytowskim (36 osób na 1 km²).

Tablica 9. Ludność
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 9. Population
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem Total	2275494	2307710	2346671	2346982
Polska = 100 Poland = 100	5,9	6,0	6,1	6,2
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	105	105	106	106
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	65,9	64,4	63,2	62,9
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	34,1	35,6	36,8	37,1
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per km ² of total area	124	126	128	128

Wykres 14. Ludność w latach 2000-2021 oraz prognoza do 2040 r.
 Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 14. Population in 2000-2021 and projection until 2040
 As of 31 December

Podobnie jak w kraju, w województwie pomorskim przeważała ludność zamieszkała w miastach (1476,2 tys. osób w końcu 2021 r.). Współczynnik urbanizacji wyniósł 62,9% (63,2% w 2020 r. i 65,9% w 2010 r.) i był wyższy niż Polsce o 3,2 p.proc. W skali roku liczba ludności w miastach województwa pomorskiego zmniejszyła się o 6,5 tys., a współczynnik urbanizacji o 0,3 p.proc. (jego coroczny spadek – od 0,2 p.proc. do 0,4 p.proc. – obserwujemy od 2000 r.). W większości powiatów województwa (za wyjątkiem gdańskiego i wejherowskiego) odnotowano spadek liczby ludności zamieszkałej w miastach.

W końcu 2021 r. ludność Gdańska, największego miasta województwa pomorskiego, stanowiła 20,1% ogólnej liczby ludności województwa (tyle samo co w 2020 r. i o 0,1 p.proc. mniej niż w 2010 r.).

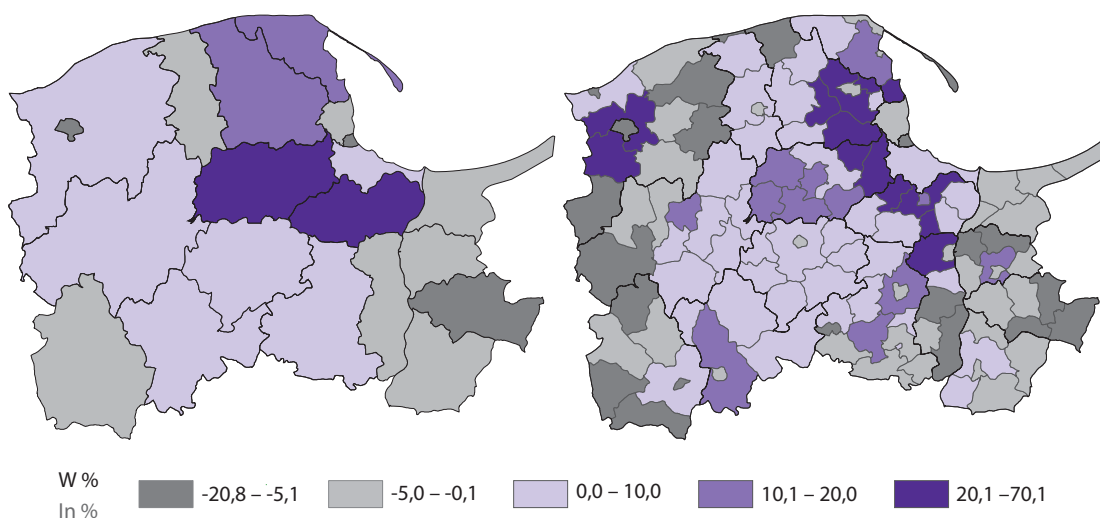
W dalszym ciągu na terenie województwa obserwuje się wzrost liczby mieszkańców wsi, gdzie na koniec 2021 r. mieszkało 870,7 tys. osób – o 0,8% (o 6,9 tys.) więcej niż rok wcześniej i o 12,2% (o 94,5 tys.) więcej niż w 2010 r. Współczynnik ruralizacji wyniósł 37,1%, o 3,2 p.proc. mniej niż w kraju. W skali roku wzrost liczby ludności zamieszkałej na wsi odnotowano w 11 powiatach województwa, w tym największy w powiatach sąsiadujących z Trójmiastem: kartuskim (2,1%), gdańskim (2,0%), puckim (1,8%) i wejherowskim (1,4%).

Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2010-2021

Stan w dniu 31 grudnia

Map 19. Population changes in 2010-2021

As of 31 December

Struktura ludności według płci w województwie pomorskim od kilku lat nie ulega większym zmianom. Nieznacznie przeważały kobiety, które w końcu grudnia 2021 r. stanowiły 51,4% ogólnej liczby mieszkańców (o 0,1 p.proc. więcej niż w 2020 r. i o 0,2 p.proc. więcej niż w 2010 r.). W Polsce udział kobiet wyniósł 51,7%.

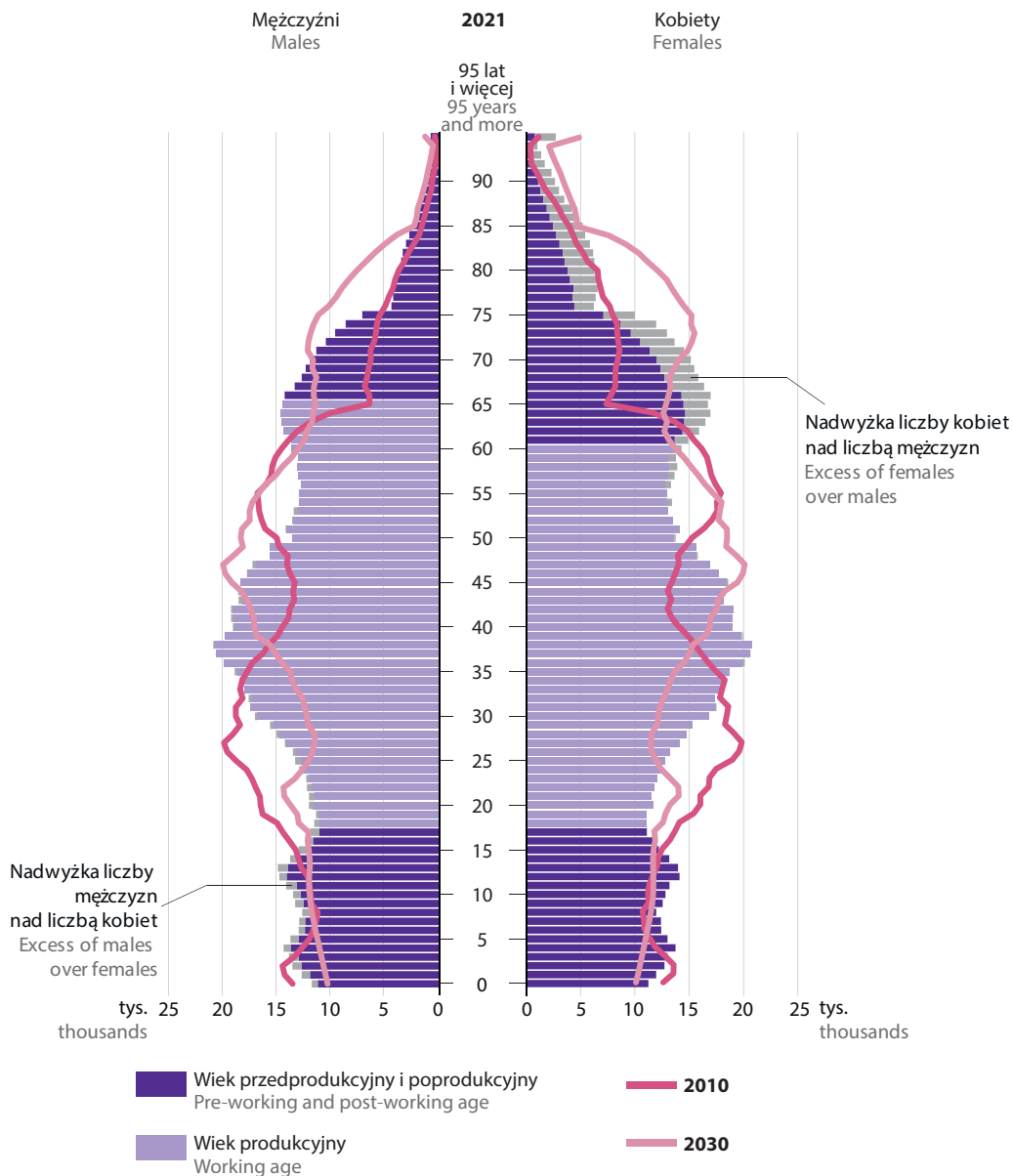
Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) w województwie ukształtował się na poziomie 106 (analogicznie, jak w 2020 r. i o 1 więcej niż w 2010 r.), natomiast w Polsce wyniósł 107. Wielkość współczynnika feminizacji jest uzależniona od miejsca zamieszkania. W miastach województwa pomorskiego przeważały kobiety – w końcu 2021 r. na 100 mężczyzn przypadało przeciętnie 110 kobiet (analogicznie, jak w 2020 r. i o 1 kobietę więcej niż w 2010 r.). Na wsi sytuacja była odwrotna – na 100 mężczyzn przypadało 99 kobiet (tyle samo co rok wcześniej i o 1 kobietę więcej niż w 2010 r.). W kraju przewaga kobiet we wszystkich analizowanych latach występowała zarówno w mieście (111), jak i na wsi (101).

Wykres 15. Ludność według płci i wieku w latach 2010, 2021 i 2030

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 15. Population by sex and age in 2010, 2021 and 2030

As of 31 December

W 2021 r. w województwie pomorskim, podobnie jak w kraju, po raz kolejny zmieniła się struktura ludności według ekonomicznych grup wieku.

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wyniosła 466,6 tys., co oznacza wzrost zarówno w porównaniu z 2020 r., jak i 2010 r. odpowiednio o 1,6 tys. i 9,6 tys. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności województwa wyniósł 19,9% (19,8% w 2020 r. i 20,1% w 2010 r.) i ponownie był najwyższy w kraju. W Polsce udział ten był niższy i wyniósł 18,2% (analogicznie jak w 2020 r. i 18,8% w 2010 r.).

Po raz kolejny, zarówno w województwie pomorskim, jak i w Polsce, odnotowano spadek zarówno liczby ludności w wieku produkcyjnym, jak i jej udziału w ogólnej liczbie ludności. Na koniec 2021 r. liczba ludności w wieku produkcyjnym wyniosła 1383,3 tys. osób (o 7,9 tys. mniej niż rok wcześniej i o 85,8 tys. mniej niż w 2010 r.), co stanowiło 58,9% ogólnej liczby ludności województwa (59,3% w 2020 r. i 64,6% w 2010 r.). W kraju analogiczny wskaźnik wyniósł 59,2% (59,5% w 2020 r. i 64,4% w 2010 r.).

W ostatnich latach w dalszym ciągu obserwowany jest systematyczny wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. W województwie pomorskim na koniec 2021 r. odnotowano 497,1 tys. osób w wieku poprodukcyjnym, co oznacza wzrost zarówno w stosunku do 2020 r. (o 6,6 tys.), jak i 2010 r. (o 147,8 tys.). W analizowanym okresie udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrósł z 15,4% w 2010 r. do 20,9% w 2020 r. i do 21,2% w 2021 r. W kraju udział ten również wzrósł, jednak był wyższy niż w województwie i wyniósł odpowiednio 16,8%, 22,3% i 22,6%.

Efektom zmian w strukturze wieku ludności województwa pomorskiego jest obserwowany od 2011 r. (w Polsce od 2010 r.) coroczny wzrost współczynnika obciążenia demograficznego. W 2021 r. w województwie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 69,7 osób w wieku nieprodukcyjnym (o 1,0 osoby więcej niż w 2020 r. i o 14,8 osób więcej niż w 2010 r.). Był to jeden z najwyższych współczynników w kraju po województwach: łódzkim, mazowieckim, śląskim i dolnośląskim, w których współczynnik obciążenia demograficznego wyniósł odpowiednio 72,7, 71,5, 70,5 i 70,3 osób. Najniższy współczynnik odnotowano w województwie podkarpackim (64,6 osoby). W kraju współczynnik obciążenia demograficznego wyniósł 69,0 osób (o 1,0 osobę więcej niż w 2020 r. i o 13,8 osób więcej niż w 2010 r.).

Współczynnik starości demograficznej (wskaźnik starości) – udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności.

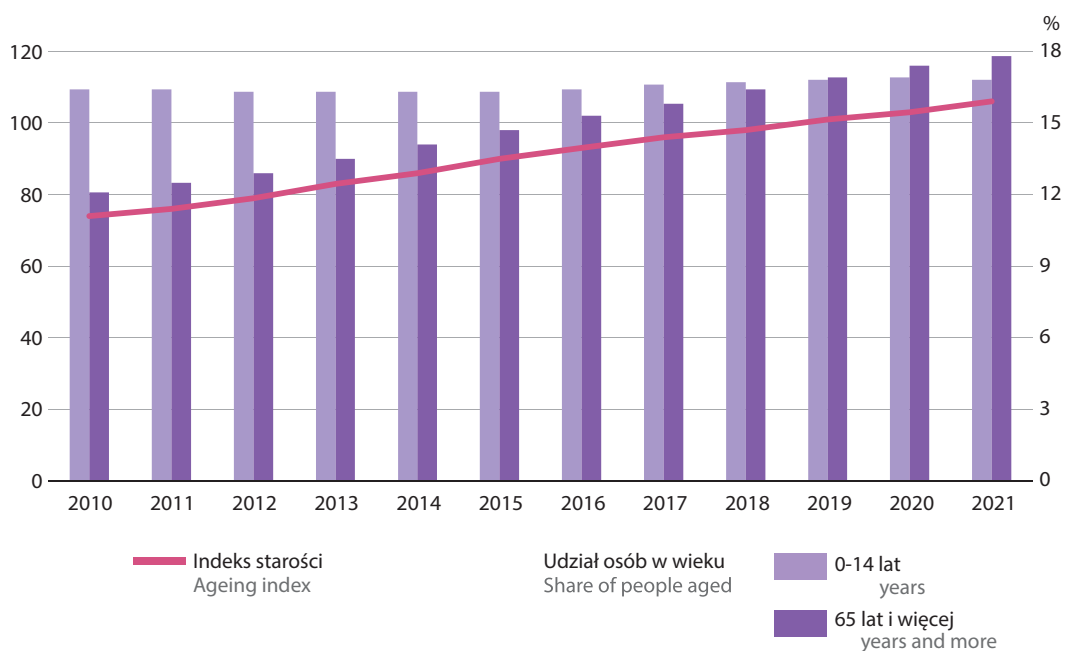
Indeks starości – liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0-14 lat (liczba dziadków na 100 wnuczków).

Mediana wieku (wiek środkowy) ludności – jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

Wykres 16. Indeks starości oraz udział osób w wieku 0-14 i 65 lat i więcej

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 16. Ageing index as well as share of people aged 0-14 and 65 years and more
As of 31 December

Zmiany w strukturze wieku ludności (zarówno w województwie, jak i w kraju), przejawiające się m.in. wzrostem wskaźnika starości, indeksu starości czy mediany wieku, potwierdzają proces stopniowego starzenia się społeczeństwa.

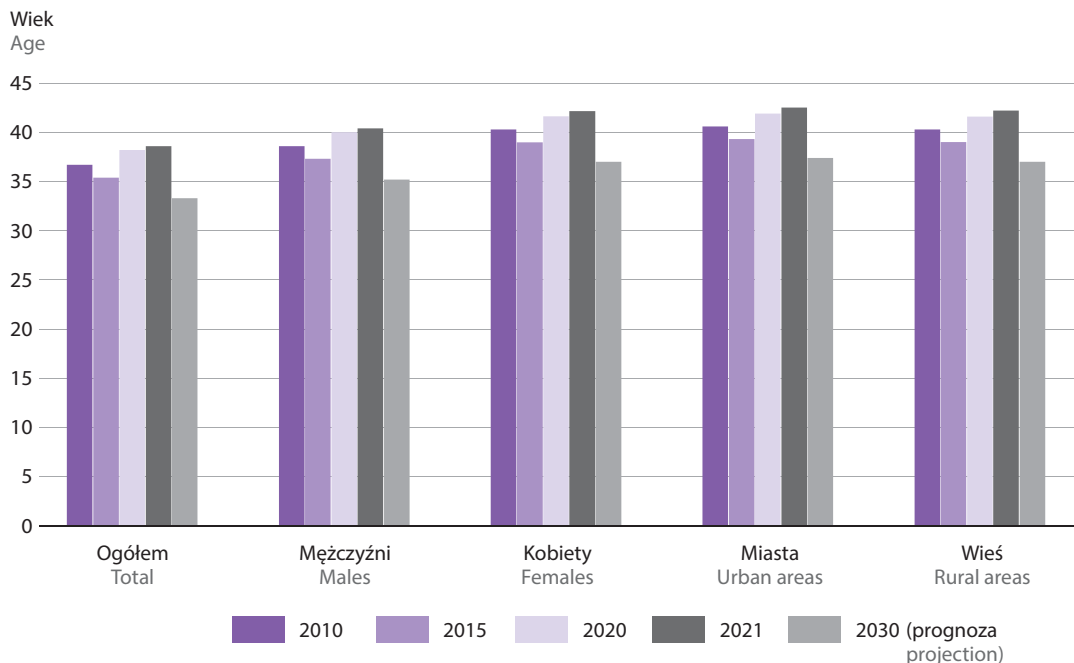
Z roku na rok obserwowany jest wzrost liczby ludności w wieku 65 lat i więcej zarówno w województwie pomorskim, jak i w kraju. W końcu 2021 r. w województwie pomorskim odnotowano 418,7 tys. osób w tej grupie wieku, o 2,4% więcej niż w 2020 r. i o 51,7% więcej niż w 2010 r. (w kraju odpowiednio wzrost o 1,8% i 39,6%). Wskaźnik starości w województwie pomorskim wyniósł 17,8%. W Polsce, podobnie jak w latach wcześniejszych, wskaźnik ten był wyższy i osiągnął wartość 19,0%. W porównaniu z 2020 r., zarówno w województwie pomorskim, jak i w kraju, odnotowano wzrost wskaźnika starości o 0,4 p.proc., a w porównaniu z 2010 r. był to wzrost odpowiednio o 5,7 p.proc. i 5,5 p.proc.

Oprócz zmian w strukturze ludności w najstarszych grupach wieku (65 lat i więcej) istotne są również zmiany wśród ludności w najmłodszej grupie wieku (0-14 lat). Miernikiem pokazującym relacje między tymi grupami jest indeks starości.

W wyniku systematycznego wzrostu udziału osób starszych i nieznacznych zmian udziału osób młodych z roku na rok obserwowane są coraz wyższe wartości indeksu starości. W końcu 2021 r. w województwie pomorskim indeks starości wyniósł 106, co oznacza, że na 100 osób w wieku 0-14 lat przypadało 106 osób w wieku 65 lat i więcej. W stosunku do 2020 r. wartość indeksu wzrosła o 3 osoby, a w porównaniu z 2010 r. – o 32 osoby. Pomimo niekorzystnych zmian wartość wskaźnika ponownie była najniższa w kraju. W Polsce indeks starości był znacznie wyższy niż w województwie pomorskim i wyniósł 124 (o 3 osoby więcej niż w 2020 r. i o 35 osób więcej niż w 2010 r.).

W końcu 2021 r. mediana wieku ludności województwa pomorskiego wyniosła 40,6 lat, co oznacza, że połowa ludności województwa przekroczyła 40,6 lat, a połowa jeszcze nie osiągnęła tego wieku. Ponownie była to najniższa wartość w Polsce, gdzie mediana wieku wyniosła 42,0 lat. Z roku na rok, zarówno w województwie pomorskim, jak i w całym kraju, wartość mediany wzrasta o 0,3 lub 0,4 roku, natomiast łączny wzrost w latach 2010-2021 ukształtował się na poziomie 3,9 lat (w kraju 4,0 lata).

Wykres 17. Mediana wieku ludności
Chart 17. Median age of population

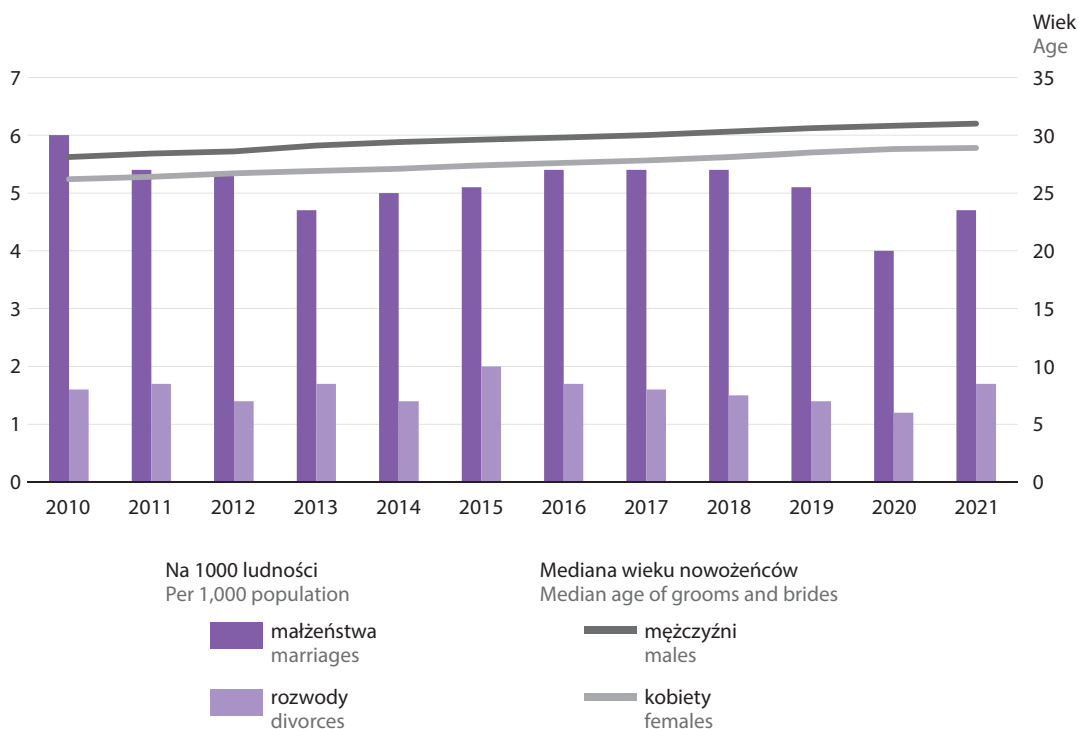
W pomorskich urzędach stanu cywilnego w 2021 r. zarejestrowano 11,1 tys. nowo zawartych małżeństw, o 1,7 tys. więcej niż w 2020 r. i o 2,5 tys. mniej niż w 2010 r. Współczynnik małżeństw na 1000 ludności osiągnął poziom 4,7‰. W porównaniu z innymi województwami wskaźnik ten był jednym z najwyższych w kraju – druga lokata po województwie małopolskim (4,9‰). Porównując z latami wcześniejszymi wartość wskaźnika była wyższa niż w 2020 r. (4,0‰) i niższa niż w 2010 r. (6,0‰). W Polsce liczba nowo zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności była nieznacznie niższa od notowanej w województwie pomorskim i wyniosła 4,4‰ (3,8‰ w 2020 r. i 5,9‰ w 2010 r.).

W województwie pomorskim nowożeńcy zawierają związek małżeński w coraz późniejszym wieku. W 2021 r. mediana wieku dla mężczyzn wyniosła 31,0 lat, a dla kobiet 28,9 lat, co oznacza wzrost w stosunku do 2020 r. odpowiednio o 0,2 i 0,1 roku, a w stosunku do 2010 r. odpowiednio o 2,9 i 2,7 lat. W Polsce mediana wieku nowożeńców również zwiększyła się – dla mężczyzn z 28,0 lat w 2010 r. do 30,7 lat w 2021 r., a dla kobiet z 26,0 lat w 2010 r. do 28,6 lat w 2021 r.

W 2021 r. w województwie pomorskim sądy orzekły 25 separacji, o 6 mniej niż w 2020 r. i o 120 mniej niż w 2010 r. W przeliczeniu na 100 tys. ludności orzeczono 1,1 separacji (1,3 w 2020 r. i 6,4 w 2010 r.). Była to najniższa wartość w kraju, gdzie wskaźnik wyniósł 2,0 (1,9 w 2020 r. i 7,2 w 2010 r.).

W 2021 r. rozwiódło się 3,9 tys. par małżeńskich, o 34,6% więcej niż w 2020 r. i o 7,5% więcej niż w 2010 r. (w Polsce odnotowano wzrost o 18,6% w stosunku do 2020 r. i spadek o 1,0% w porównaniu z 2010 r.). Liczba rozwodów na 1000 ludności wyniosła 1,7‰ (1,2‰ w 2020 r. i 1,6‰ w 2010 r.), przy przeciętnej wartości w kraju 1,6‰ (w 2020 r. – 1,3‰ i w 2010 r. – 1,6‰). Przeliczając liczbę rozwodów na 1000 nowo zawartych małżeństw wskaźnik dla województwa pomorskiego wyniósł 355 i był niższy niż w kraju (361).

Wykres 18. Małżeństwa zawarte, rozwody oraz mediana wieku nowożeńców
Chart 18. Marriages contracted, divorces and median age of grooms and brides

W 2021 r. w województwie pomorskim zarejestrowano 23,3 tys. urodzeń żywych – o 1,2 tys. (o 4,7%) mniej niż rok wcześniej i o 3,6 tys. (o 13,2%) mniej niż w 2010 r. W kraju spadek liczby urodzeń był wyższy niż w województwie pomorskim i w porównaniu z 2020 r. wyniósł 6,7%, a w porównaniu z 2010 r. – 19,8%. Spadek liczby urodzeń wpłynął na zmianę współczynnika urodzeń. W województwie pomorskim liczba urodzeń żywych w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 9,9‰, podczas gdy w 2020 r. było to 10,4‰, a w 2010 r. – 11,8‰. W kraju liczba urodzeń na 1000 ludności była niższa niż w województwie pomorskim i wyniosła 8,7‰ (9,3‰ w 2020 r. i 10,7‰ w 2010 r.).

W województwie pomorskim współczynnik urodzeń na 1000 ludności utrzymuje się na wysokim poziomie w porównaniu z pozostałymi województwami. W 2021 r. województwo pomorskie uplasowało się na drugiej pozycji w kraju (po województwie mazowieckim – 10,0‰). Mimo to liczba urodzeń nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. W ostatnich latach wartość współczynnika dzietności kształtuje się poniżej 2, podczas gdy wielkość optymalna (korzystna dla stabilnego rozwoju demograficznego) to 2,10-2,15, tj. gdy w danym roku na 100 kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat) przypada średnio 210-215 urodzonych dzieci. W 2010 r. współczynnik dzietności wyniósł 1,49, co oznacza, że na 100 kobiet w wieku 15-49 lat przypadało 149 urodzeń. W 2021 r. wartość ta wyniosła również 1,49 i mimo, że była drugą najwyższą w całym kraju (1,32), to nadal była poniżej wartości optymalnej. W przekroju terytorialnym w skali całego kraju jedynie powiat kartuski zbliżył się do wartości gwarantującej prostą zastępowalność pokoleń i ukształtował się na poziomie 2,08. Natomiast najniższą wartością współczynnika dzietności w województwie pomorskim charakteryzował się Sopot – 93 urodzenia na 100 kobiet w wieku rozrodczym i był to jeden z najniższych wskaźników w kraju.

Mediana wieku kobiet rodzących dziecko zwiększyła się w województwie pomorskim z 28,3 lat w 2010 r. do 30,3 lat w 2021 r. W kraju odnotowano wzrost odpowiednio z 28,6 lat do 30,6 lat.

W województwie pomorskim od 2014 r. obserwuje się coroczny wzrost liczby zgonów. W 2021 r. zmarło 28,1 tys. osób, o 2,4 tys. osób (o 9,4%) więcej niż w 2020 r. i o 8,8 tys. (o 45,3%) więcej niż w 2010 r. Natomiast w kraju liczba zgonów wzrosła o 8,8% w porównaniu z 2020 r., a w stosunku do 2010 r. o 37,3%.

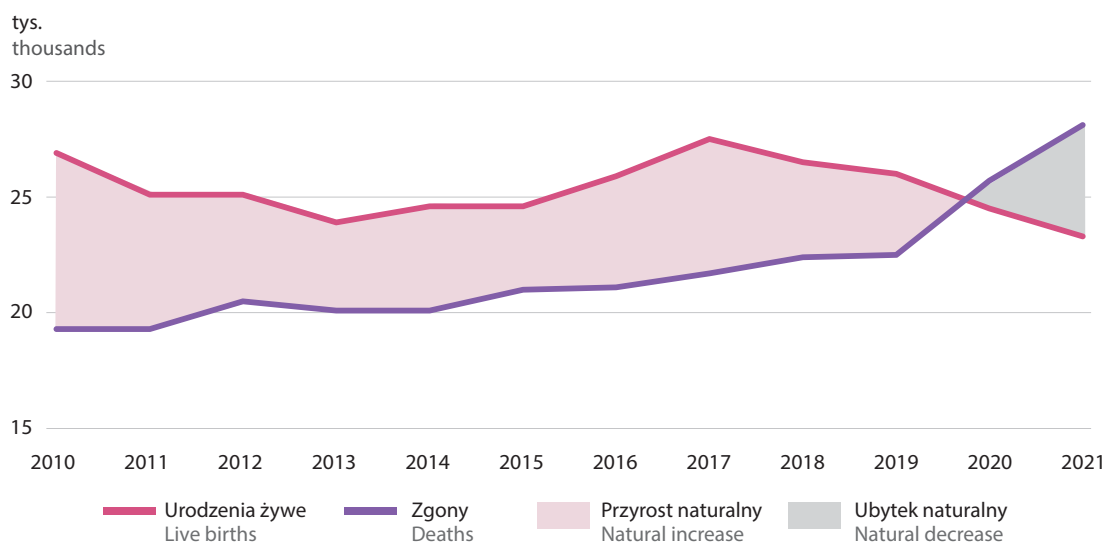
Liczba zgonów w województwie pomorskim w przeliczeniu na 1000 ludności zwiększyła się z 8,5‰ w 2010 r. do 10,9‰ w 2020 r. i do 12,0‰ w 2021 r. Pod względem najniższej wartości tego wskaźnika była to druga lokata po województwie małopolskim (11,9‰). W kraju wskaźnik zgonów w 2021 r. wyniósł 13,6‰ (12,4‰ w 2020 r. i 9,8‰ w 2010 r.).

W 2021 r. w województwie pomorskim odnotowano 95 zgonów niemowląt (97 w 2020 r. i 122 w 2010 r.). Liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych w województwie wyniosła 4,1‰ (4,0‰ w 2020 r. i 4,5‰ w 2010 r.), natomiast w kraju 3,9‰ (3,6‰ w 2020 r. i 5,0‰ w 2010 r.).

Niezmiennie od wielu lat głównymi przyczynami zgonów zarówno w województwie pomorskim, jak i w Polsce, są choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe. W 2020 r. stanowiły odpowiednio 41,2% i 23,5% wszystkich zgonów w województwie (w kraju odpowiednio 36,6% i 22,8%). Do 2012 r. w województwie pomorskim trzecią najczęstszą grupą przyczyn były zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu (urazy, zatrucia i inne wypadki), natomiast od 2013 r. do 2019 r. były to zgony z powodu chorób układu oddechowego. W 2020 r. trzecią najczęstszą przyczyną zgonów był COVID-19 – 7,9% (w kraju 8,7%). Choroby układu oddechowego przyczyniły się do 6,9% przypadków zgonów (w kraju 6,0%), a zewnętrzne przyczyny do 4,9% zgonów (4,2% w Polsce).

Wykres 19. Ruch naturalny ludności

Chart 19. Vital statistics

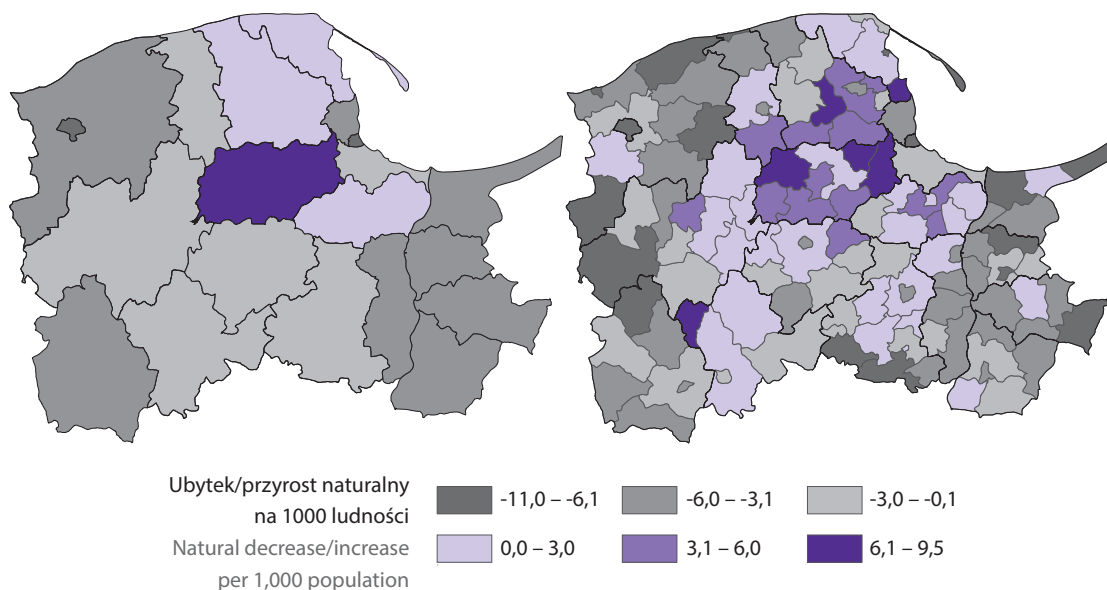

W województwie pomorskim do 2019 r. notowano dodatni przyrost naturalny. W 2021 r. po raz drugi wystąpił ubytek naturalny. Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów wyniosła minus 4,7 tys. (w 2020 r. było to minus 1,2 tys., a w 2010 r. – 7,6 tys.). Mimo ubytku naturalnego w 2021 r. (minus 2,0‰) i w 2020 r. (minus 0,5‰), jego wartość była najniższa w skali kraju. Dla Polski przyrost naturalny przyjmował znacznie niższe wartości i w 2021 r. ukształtował się na poziomie minus 4,9‰ (minus 3,2‰ w 2020 r. oraz 0,9‰ w 2010 r.).

W 2021 r. w przekroju terytorialnym przyrost naturalny odnotowano w 4 powiatach (w 2020 r. w 8 powiatach) – kartuskim (6,3‰), gdańskim (2,3‰), wejherowskim (0,9‰) i puckim (0,3‰). W pozostałych powiatach wystąpił ubytek naturalny, w tym największy w Sopocie (minus 10,0‰) i w Słupsku (minus 7,5‰).

Mapa 20. Przyrost/ubytek naturalny ludności w 2021 r.

Map 20. Natural increase/decrease in 2021

Drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem mającym istotny wpływ na liczbę ludności, jej strukturę i przestrzenne rozmieszczenie są migracje ludności.

W 2021 r. w województwie pomorskim w ruchu wewnętrznym na pobyt stały zameldowało się 32,1 tys. osób, natomiast wymeldowało się z pobytu stałego 27,5 tys. osób. W przeliczeniu na 1000 ludności było to odpowiednio 13,7‰ i 11,7‰. W związku z tym odnotowano dodatnie saldo migracji wewnętrznych – 4,6 tys. osób (3,8 tys. w 2020 r. i 2,7 tys. w 2010 r.), a wskaźnik salda migracji wewnętrznych na 1000 ludności wyniósł 2,0‰ (1,6‰ w 2020 r. i 1,2‰ w 2010 r.). W kraju w wyniku wewnętrznych ruchów migracyjnych w 2021 r. przemieściło się 456,6 tys. osób. Przeliczając na 1000 ludności było to 12,0‰ (10,0‰ w 2020 r. i 11,0‰ w 2010 r.).

Zdecydowanie przeważały migracje wewnątrzwojewódzkie, w ramach których w 2021 r. w granicach województwa pomorskiego przemieściło się 22,9 tys. osób (71,2% ludności napływowej i 83,1% ludności odpływowej).

W ramach ruchu międzywojewódzkiego w województwie pomorskim z innych województw zameldowało się 9,2 tys. osób. Najwięcej osób pochodziło z województw: warmińsko-mazurskiego (22,5% ogólnej liczby migracji międzywojewódzkich do województwa pomorskiego), kujawsko-pomorskiego (17,0%), mazowieckiego (12,7%) i zachodniopomorskiego (10,9%). Natomiast z województwa pomorskiego do innych województw wymeldowało się 4,7 tys. osób. Najczęściej osoby te wybierały województwo: mazowieckie (18,3% migracji międzywojewódzkich z województwa pomorskiego), kujawsko-pomorskie (15,6%), warmińsko-mazurskie (15,2%) i zachodniopomorskie (14,9%).

Analizując wiek osób migrujących, w ramach ruchu wewnętrznego najczęściej przemieszczały się osoby w wieku 25-29 lat (14,5% wśród osób napływowych i 12,4% wśród ludności odpływowej), 30-34 lata (odpowiednio 14,4% i 13,5%) oraz 35-39 lat (11,2% i 11,8%). Miejsce zamieszkania zmieniają często całe rodziny stąd dość istotny był również udział najmłodszych osób w wieku 0-4 lata (9,7% wśród ludności napływowej i 10,0% wśród odpływowej) oraz 5-9 lat (odpowiednio 7,5% i 8,1%).

W 2021 r. w województwie pomorskim w ramach migracji zewnętrznych na pobyt stały zameldowało się 1,0 tys. osób z zagranicy, natomiast za granicę wymeldowało się 0,9 tys. osób. W przeliczeniu na 1000 ludności było to po 0,4‰. W efekcie odnotowano dodatnie saldo migracji zagranicznych, które wyniosło 169 osób i było niższe niż w 2020 r. (253 osoby) i wyższe niż w 2010 r. (minus 100 osób). Saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności wyniosło 0,1‰ (tyle samo w 2020 r. i minus 0,04‰ w 2010 r.). W kraju z zagranicy na pobyt stały zameldowało się 15,4 tys. osób, a za granicę wymeldowało się 12,0 tys. osób. W przeliczeniu na 1000 ludności było to odpowiednio 0,4‰ i 0,3‰. W wyniku tych ruchów saldo migracji zagranicznych było dodatnie i wyniosło 3,4 tys., 0,1‰ na 1000 ludności (tyle samo w 2020 r., a w 2010 r. minus 0,1‰).

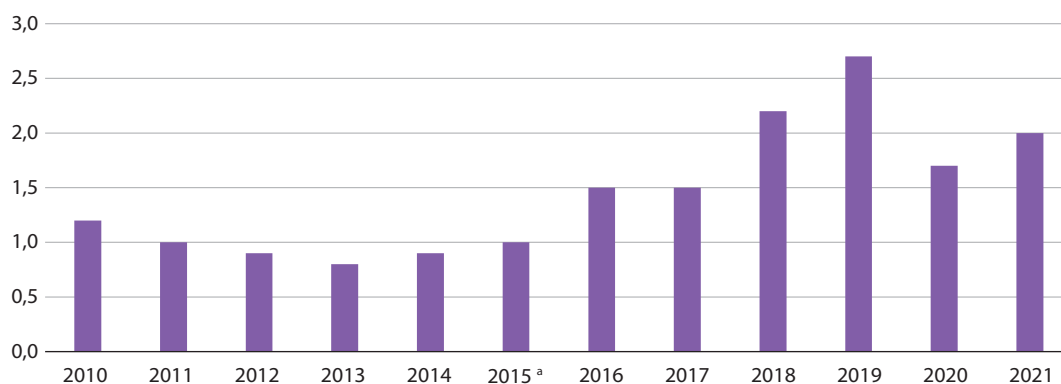
W 2021 r. najczęściej imigrowały do województwa pomorskiego osoby w najmłodszych grupach wiekowych: 0-4 lata (23,0%) i 5-9 lat (16,7%), a także osoby w wieku 35-39 lat (9,8%). Natomiast wśród emigrantów najwięcej było osób w wieku 35-39 lat (15,4%), 30-34 lata (13,4%) oraz 40-44 lata (11,6%).

Najwięcej osób z zagranicy do województwa pomorskiego przybyło z krajów europejskich (90,5% ogólnej liczby imigrantów), w tym najwięcej z Wielkiej Brytanii (20,6% ogólnej liczby imigrantów) i Niemiec (19,4%) oraz z Ukrainy (16,0%) i Białorusi (6,6%). Z Azji pochodziło 4,6% imigrantów (w tym 2,5% ogólnej liczby imigrantów przybyło z Kazachstanu), a z Ameryki Północnej pochodziło 3,9% imigrantów (w tym 3,0% ogólnej liczby imigrantów ze Stanów Zjednoczonych).

W 2021 r. zdecydowana większość osób wyjeżdżających z województwa pomorskiego za granicę wybrała kraje europejskie (93,7% ogólnej liczby emigrantów), w tym najwięcej Niemcy (29,2%) i Wielką Brytanię (28,3%) oraz Holandię i Norwegię (po 7,0%). Do Ameryki Północnej wyjechało 4,9% emigrantów, w tym 3,7% do Stanów Zjednoczonych.

Wykres 20. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 ludności

Chart 20. Net internal and international migration per 1,000 population

a Do obliczenia salda migracji wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
 a Net migration was calculated using data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014.

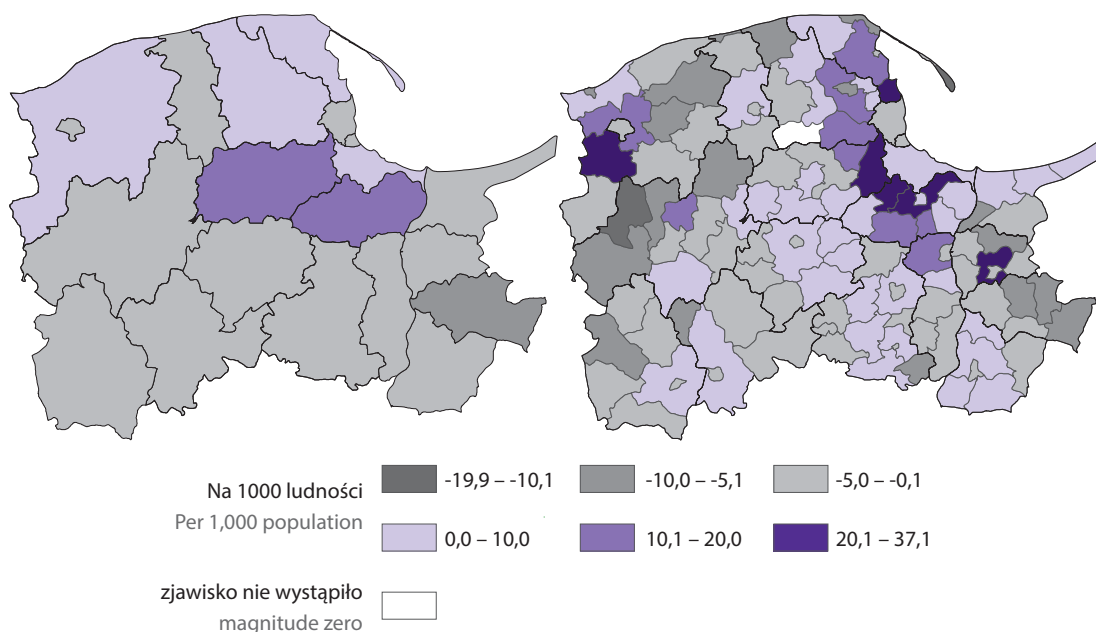
W 2021 r. w województwie pomorskim, podobnie jak w roku poprzednim i w 2010 r., saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały było dodatnie. Oznacza to, że liczba osób zameldowanych na pobyt stały w ciągu omawianego okresu przekroczyła liczbę osób wymeldowanych z pobytu stałego w tym czasie – w 2021 r. o 4,8 tys. osób, w 2020 r. o 4,1 tys., a w 2010 r. o 2,6 tys. (na 1000 ludności odpowiednio 2,0‰, 1,7‰ i 1,2‰).

W 2021 r. tylko 5 województw miało dodatnie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności (województwo pomorskie zajęło drugie miejsce po województwie mazowieckim). Dla Polski wskaźnik ten również był dodatni i wyniósł 0,1‰.

W przekroju terytorialnym dodatnie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały zanotowano w 6 powiatach, w tym najwyższe w powiatach: gdańskim (15,3‰), kartuskim (10,9‰) i puckim (8,5‰).

Mapa 21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2021 r.

Map 21. Net migration of population for permanent residence in 2021

Edukacja

Education

W roku szkolnym 2020/21 w województwie pomorskim ponownie odnotowano zarówno wzrost liczby placówek wychowania przedszkolnego, jak i liczby uczęszczających do nich dzieci. Najwięcej uczniów szkół ponadpodstawowych wybrało naukę w technikach i w liceach ogólnokształcących.

W 2021 r. znacząco zwiększył się udział osób z wyższym wykształceniem w ogólnej liczbie ludności w wieku 15-89 lat. W roku akademickim 2019/20 absolwenci uczelni ukończyli studia głównie w kierunkach z grupy Biznes, administracja i prawo oraz Technika, przemysł i budownictwo.

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczają się przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 10. Wychowanie przedszkolne ^a

Table 10. Pre-primary education ^a

Wyszczególnienie Specification	2010/11	2015/16	2017/18	2019/20	2020/21
Placówki Establishments	1124	1376	1425	1488	1498
miasta urban areas	554	740	786	854	868
wieś rural areas	570	636	639	634	630
W tym przedszkola Of which nursery schools	494	692	748	805	828
w tym specjalne of which special	12	20	22	22	22
Miejsca Places	47873	63260	72466	.	.
W tym przedszkola Of which nursery schools	45180	58717	68210	.	.
w tym specjalne of which special	278	412	452	.	.
Dzieci Children	63416	70408	86019	91720	93775
miasta urban areas	44348	47105	56848	60323	61389
wieś rural areas	19068	23303	29171	31397	32386
w tym w wieku: of which aged :					
6 lat 6 years	18516	4762	23277	23722	25261
5 lat 5 years	17691	26349	23020	23507	23425
Dzieci w wieku 3-6 lat na 100 miejsc w przedszkolu Children aged 3-6 years per 100 places in a nursery school	219	183	148	.	.

^a W latach szkolnych 2015/16-2020/21 łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą. Uwaga. Dane dotyczące miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego oraz dzieci w przedszkolach na 100 miejsc od roku szkolnego 2019/20 nie są prezentowane ze względu na niespójność informacji pochodzących z Systemu Informacji Oświatowej.

Note. Data concerning places in pre-primary establishments and children in nursery schools per 100 places have not been presented since the 2019/20 school year due to inconsistency in information obtained from the Educational Information System (SIO).

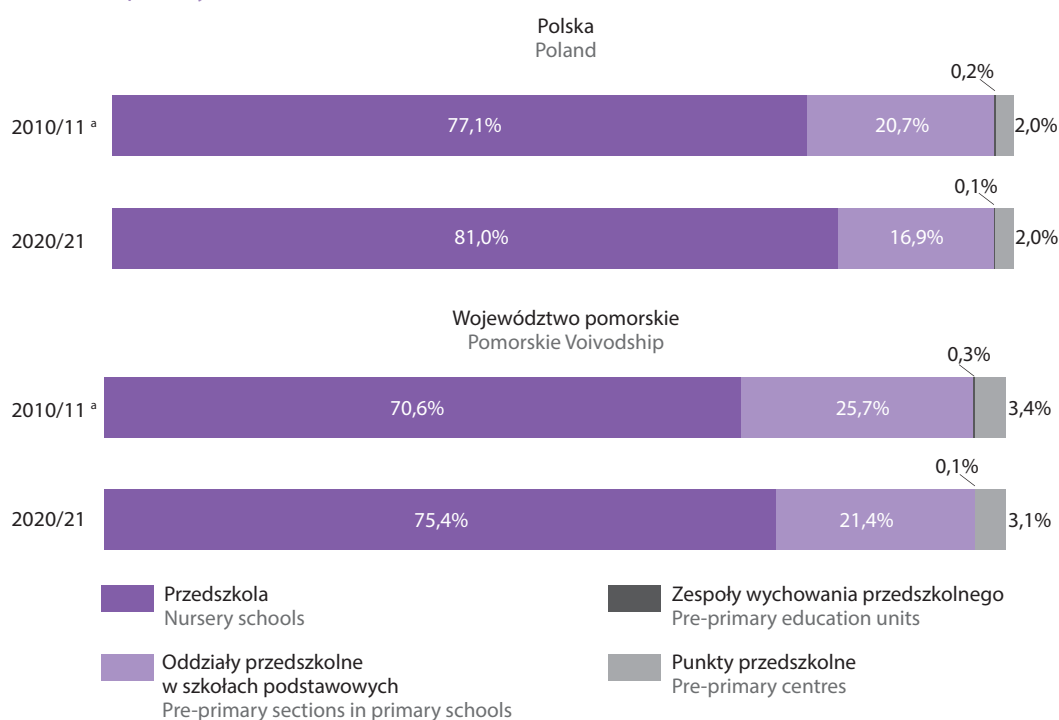
W roku szkolnym 2020/21 w województwie pomorskim funkcjonowało 1498 formalnie zarejestrowanych placówek wychowania przedszkolnego, z tego 828 przedszkoli, 513 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, 3 zespoły wychowania przedszkolnego oraz 154 punkty przedszkolne. Liczba placówek wychowania przedszkolnego zwiększyła się zarówno w stosunku do roku szkolnego 2019/20, jak i 2010/11 odpowiednio o 0,7% i 33,3%. W województwie pomorskim działały również 22 specjalne placówki wychowania przedszkolnego (wszystkie to przedszkola), do których uczęszczało 424 dzieci.

W roku szkolnym 2020/21 wychowaniem przedszkolnym objętych było 93,8 tys. dzieci, o 2,2% więcej niż w roku szkolnym 2019/20 i o 47,9% więcej niż w roku szkolnym 2010/11. Liczba dzieci w wieku 6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego zwiększyła się w skali roku o 6,5%, a w stosunku do roku szkolnego 2010/11 o 36,4%.

W polskim systemie oświaty najbardziej powszechnym typem placówek wychowania przedszkolnego są przedszkola. W województwie pomorskim w roku szkolnym 2020/21 uczęszczało do nich 75,4% wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (70,6% w roku szkolnym 2010/11), podczas gdy w kraju udział wyniósł odpowiednio 81,0% i 77,1%. Formą wychowania przedszkolnego zrzeszającą głównie dzieci 6-letnie są oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, do których w województwie pomorskim uczęszczało 21,4% ogólnej liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, a w kraju udział ten wyniósł 16,9% (odpowiednio o 4,3 p.proc. i o 3,8 p.proc. mniej niż w roku szkolnym 2010/11). Natomiast do punktów przedszkolnych, działających przede wszystkim na obszarach wiejskich, uczęszczało 3,1% dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (w Polsce – 2,0%).

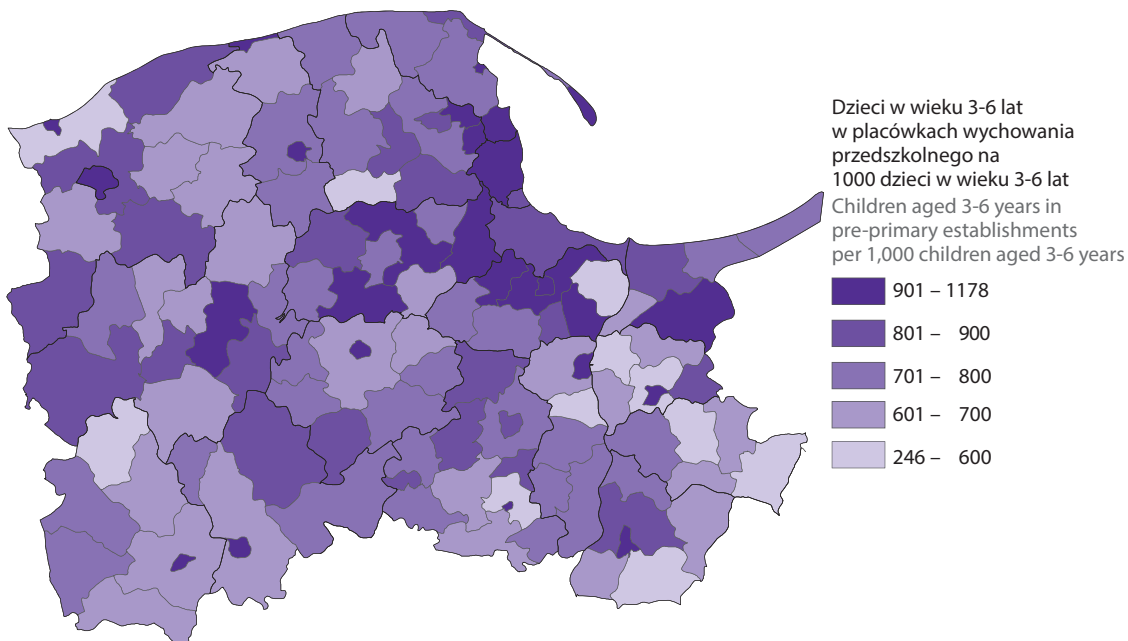
Wykres 21. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego

Chart 21. Children in primary establishments

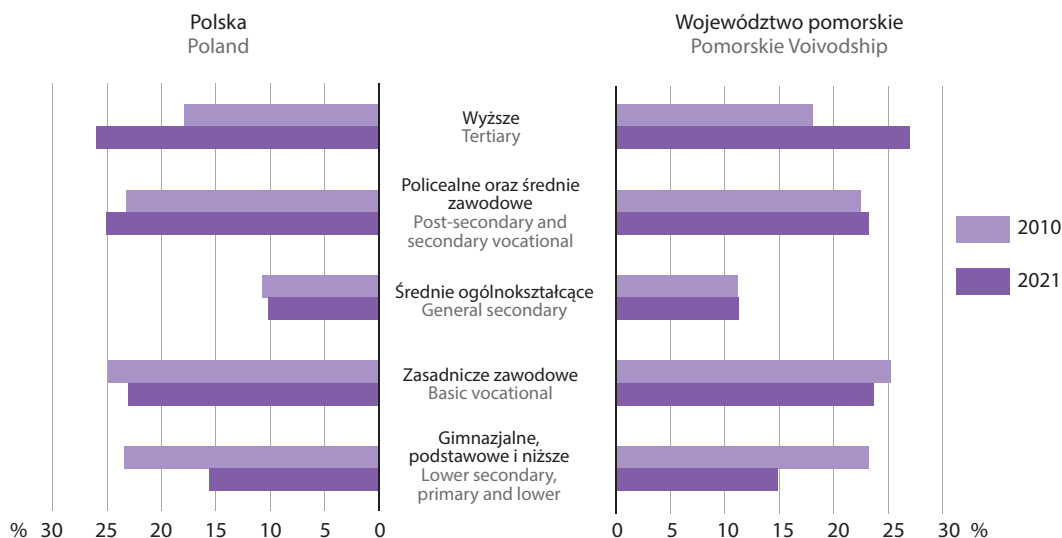
^a Bez dzieci przebywających w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
^a Excluding children staying in the units performing health care activities.

Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/21
 Map 22. Pre-primary education in the 2020/21 school year

Miarą dostępności wychowania przedszkolnego jest m.in. liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci w tej grupie wieku. Spośród gmin województwa pomorskiego wskaźnik ten przyjmował najwyższe wartości w gminie wiejskiej Kolbudy (1178) oraz w gminach miejskich: Łeba (1169), Kościerzyna (1140) oraz Człuchów (1125), zaś najniższe wartości zanotowano w gminach wiejskich: Malbork (246), Ustka (320) oraz Stary Dzierżgoń (474). Wartości wskaźnika bliskie lub przekraczające 1000 świadczą o dowożeniu dzieci spoza gminy do placówek położonych na jej terenie. Warto zauważyć, że w 9 gminach województwa pomorskiego w roku szkolnym 2020/21 nie funkcjonowało ani jedno przedszkole.

Wykres 22. Ludność^a według poziomu wykształcenia
 Chart 22. Population^a by level of educational attainment

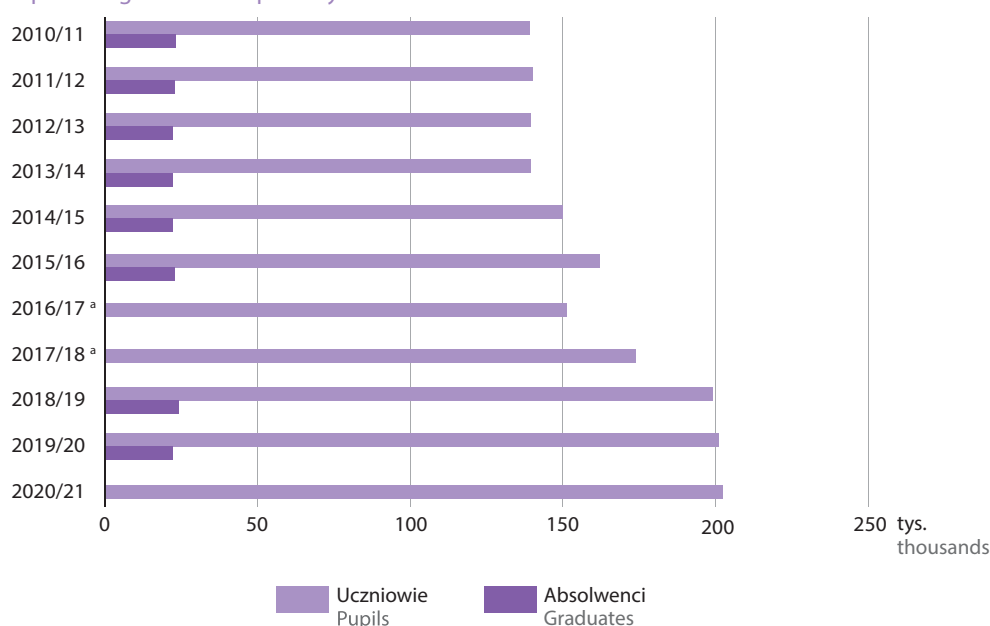

^a W wieku 15-89 lat.
^a Aged 15-89.

Według wyników reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w 2021 r. w województwie pomorskim 27,0% osób w wieku 15-89 lat legitymowało się wykształceniem wyższym, wzrost o 8,9 p.proc. w porównaniu z 2010 r. (w Polsce udział ten wyniósł 26,0%, o 8,1 p.proc. więcej niż w 2010 r.). Na przestrzeni analizowanych lat znacznie zmniejszył się udział osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym oraz niższym – z 23,0% w 2010 r. do 14,8% w 2021 r. (w Polsce z 23,4% do 15,6%) oraz udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/zasadniczym branżowym odpowiednio z 25,2% do 23,7% (w Polsce z 24,9% do 23,1%). Wykształcenie policealne oraz średnie zawodowe posiadało 23,2% mieszkańców województwa, natomiast najmniej osób w województwie legitymowało się wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 11,3% (w Polsce udział wyniósł odpowiednio 25,1% i 10,2%).

Wykres 23. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych

Chart 23. Pupils and graduates of primary schools

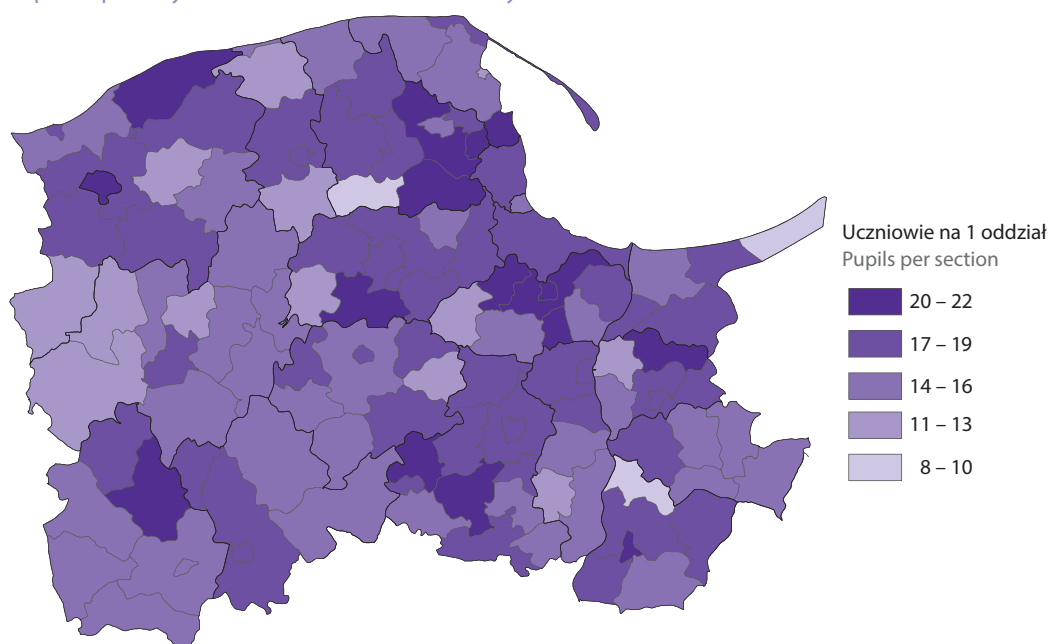

^a Brak absolwentów związany jest z reformą systemu edukacji (przejściem z 6- na 8-letnią szkołę podstawową).
^a Lack of graduates is connected with the reform of the education system (transition from a 6-year to 8-year primary school).

W roku szkolnym 2020/21 w szkołach podstawowych województwa pomorskiego (łącznie ze specjalnymi) uczyło się 203,2 tys. dzieci i młodzieży, o 1,1% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym i o 46,1% więcej niż w roku szkolnym 2010/11. W miastach do szkół podstawowych uczęszczało 127,1 tys. dzieci i młodzieży (o 0,9% więcej niż w poprzednim roku szkolnym), natomiast na wsi uczyło się 76,1 tys. osób (o 1,5% więcej).

Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2020/21

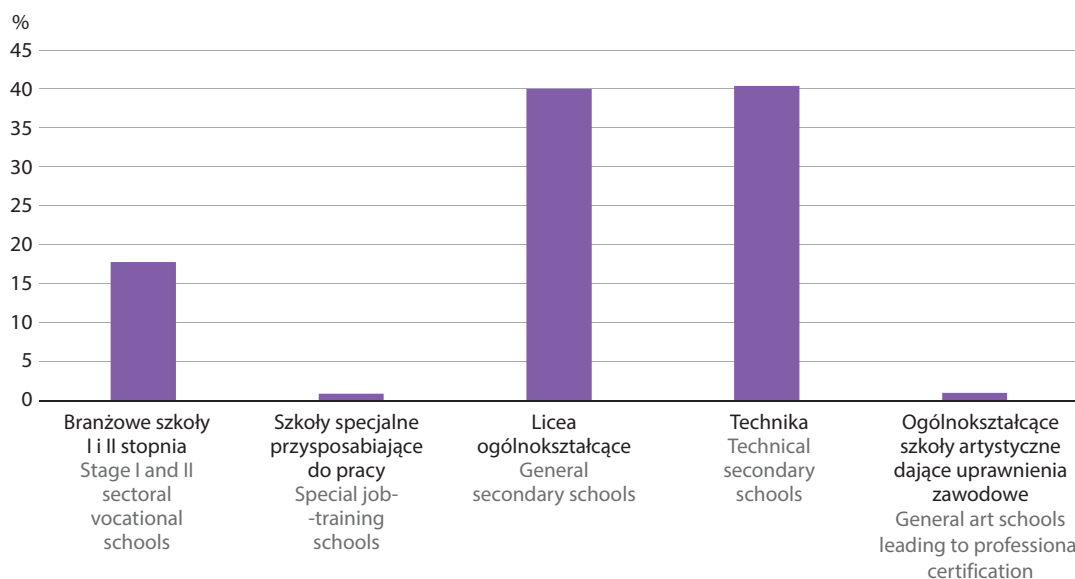
Map 23. Pupils in primary schools in the 2020/21 school year

W roku szkolnym 2020/21 średnia wielkość oddziału w szkole podstawowej (łącznie ze specjalnymi) wyniosła 18 uczniów. Oddział szkoły wiejskiej liczył średnio 17 uczniów, a w miastach 18 uczniów. Najmniej liczne oddziały szkół podstawowych funkcjonowały w gminie miejskiej Krynica Morska (8 uczniów) oraz w gminie wiejskiej Ryjewo (10 uczniów), a najliczniejsze w gminach miejskich Kwidzyn i Pruszcz Gdański oraz w gminach wiejskich Kaliska i Pszczółki (po 22 uczniów).

Do szkół ponadpodstawowych zalicza się: specjalne szkoły przysposabiające do pracy, branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia, licea ogólnokształcące, technika, ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe. Zgodnie z ustawą Prawo oświatowe do szkół ponadpodstawowych należą również szkoły policealne (nie omawiane w niniejszej publikacji).

Wykres 24. Uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2020/21
 Chart 24. Students of post-primary schools for youth by types of schools in the 2020/21 school year

W roku szkolnym 2020/21 do szkół ponadpodstawowych województwa pomorskiego uczęszczało 99,4 tys. uczniów, w tym 81,4% uczniów uczęszczało do szkół dających możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki w uczelniach.

Wśród szkół ponadpodstawowych dla młodzieży największą liczbę uczniów skupiały technika, do których uczęszczało 40,2 tys. młodzieży (40,4% ogólnej liczby uczniów szkół ponadpodstawowych dla młodzieży) oraz licea ogólnokształcące – 39,7 tys. osób (odpowiednio 40,0%).

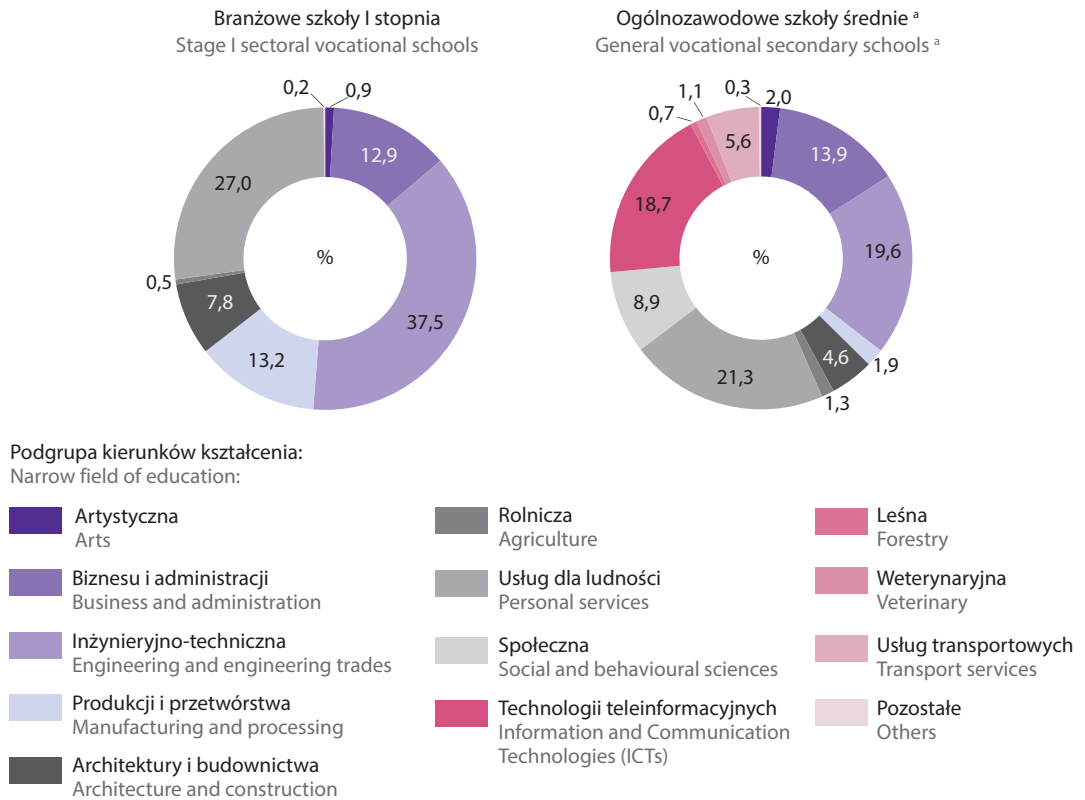
W 103 branżowych szkołach I i II stopnia kształciło się 17,7 tys. uczniów. Głównym celem tych szkół jest wykształcenie umiejętności przydatnych do pracy w określonym zawodzie. Do 29 specjalnych szkół przysposabiających do pracy uczęszczało 867 uczniów.

Odrębną grupę wśród szkół ponadpodstawowych stanowiły ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe. W roku szkolnym 2020/21 w województwie pomorskim w 8 placówkach tego typu zawód zdobywało 962 uczniów (w tym 84,2% stanowiły kobiety).

Wykres 25. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2019/20

Chart 25. Graduates of vocational schools for youth by narrow fields of education in the 2019/20 school year

^a Technika i ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe.
^a Technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

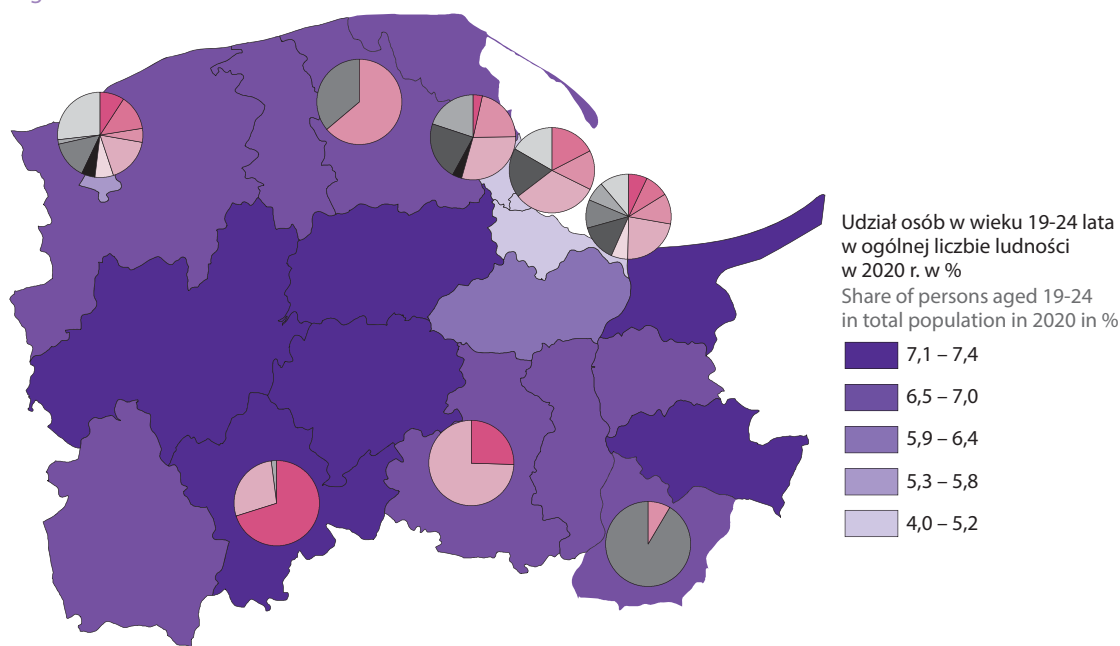
Najwięcej absolwentów branżowych szkół I stopnia ukończyło kierunki kształcenia z podgrupy inżynieryjno-technicznej oraz usług dla ludności – odpowiednio 37,5% i 27,0% ogólnej liczby absolwentów tego typu szkół. Były to również kierunki kształcenia, które najczęściej kończyli absolwenci szkół ogólnozawodowych (usług dla ludności – 21,3%, a inżynieryjno-technicznej – 19,6% uczniów tych szkół). Znaczna liczba absolwentów szkół ogólnozawodowych, w tym głównie techników, ukończyła również kierunki z podgrupy technologii teleinformatycznych – 18,7% oraz biznesu i administracji – 13,9%.

Tablica 11. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny
Table 11. Number of persons who sat/passed matriculation examination

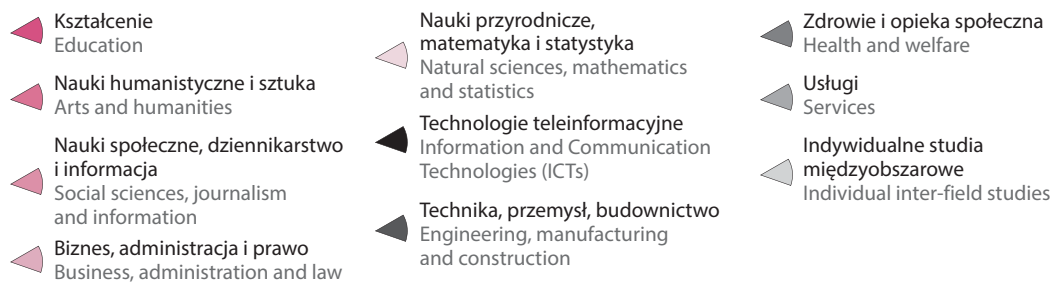
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Kobiety Females				
przystąpiło do egzaminu maturalnego sat matriculation examination	11798	8910	8611	9412
zdało egzamin maturalny passed matriculation examination	9629	6428	6302	6783
Mężczyźni Males				
przystąpiło do egzaminu maturalnego sat matriculation examination	9165	7054	7076	7810
zdało egzamin maturalny passed matriculation examination	7488	5259	4991	5538

W 2021 r. w województwie pomorskim egzamin maturalny zdało 71,5% uczniów, którzy do niego przystąpili (o 0,5% mniej niż w 2020 r.), w tym 72,1% kobiet i 70,9% mężczyzn (w Polsce 75,5% kobiet i 73,2% mężczyzn).

Mapa 24. Szkolnictwo wyższe
Map. 24. Higher education

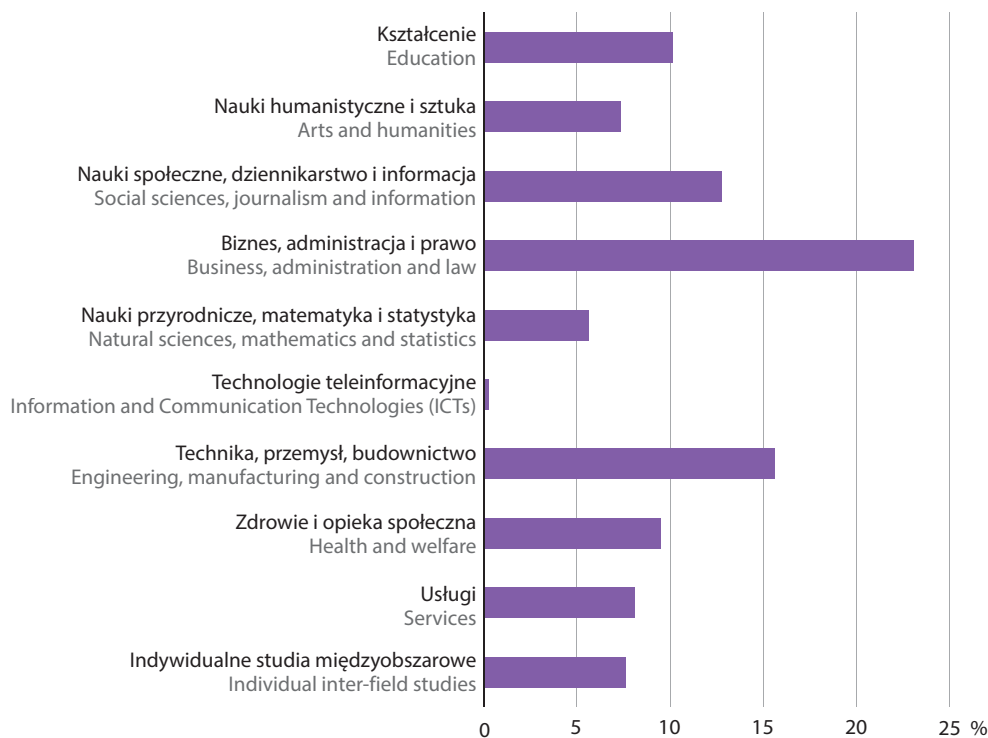
Studenci uczelni w miejscowościach akademickich w roku akademickim 2020/21 według wybranych grup kierunków studiów w %
Students of higher education institutions in academic towns in the 2020/21 academic year by selected broad fields of education in %

W województwie pomorskim w roku akademickim 2020/21 w 24 uczelniach kształciło się 83,6 tys. studentów. Liczba uczelni województwa pomorskiego stanowiła 6,9% wszystkich polskich uczelni, a liczba studentów województwa pomorskiego (łącznie z cudzoziemcami) 6,9% ogólnej liczby studentów w Polsce.

Największe pod względem liczby studentów uczelnie w województwie pomorskim to placówki publiczne zlokalizowane na terenie Trójmiasta. Wśród nich od lat największą uczelnią jest Uniwersytet Gdański, na którym w roku akademickim 2020/21 studiowało 21,6 tys. studentów, co stanowiło 25,9% ogólnej liczby studentów z całego województwa, Politechnika Gdańska, na której kształciło się 14,2 tys. osób (odpowiednio 16,9%), Gdański Uniwersytet Medyczny – 6,2 tys. osób (7,4%) oraz Uniwersytet Morski w Gdyni – 4,0 tys. osób (4,8%). Wśród uczelni niepublicznych od kilku lat największą pod względem liczby studentów jest Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku, w której w roku akademickim 2020/21 studiowało 15,3 tys. osób (18,3% ogólnej liczby studentów w województwie pomorskim).

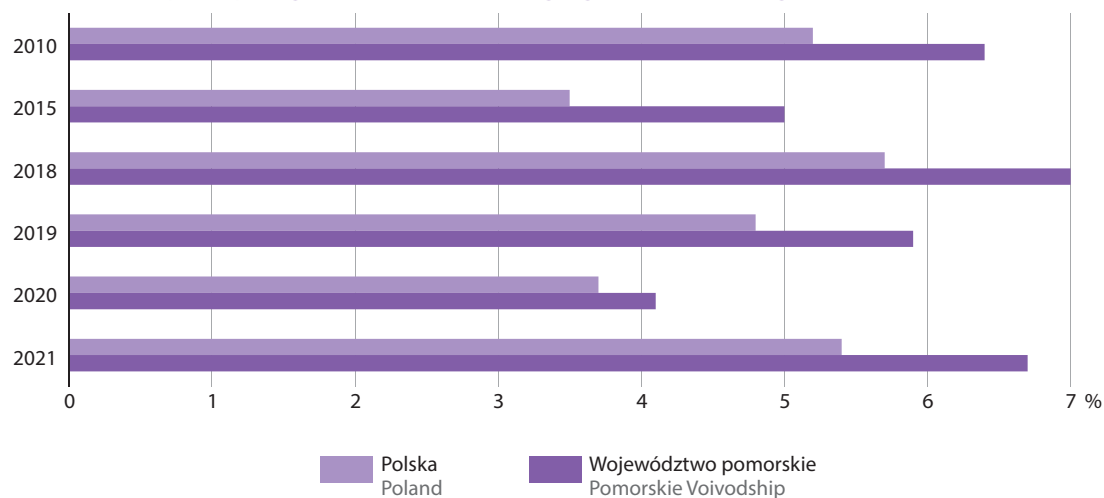
Wykres 26. Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2019/20
 Chart 26. Graduates by broad fields of education in the 2019/20 academic year

W roku akademickim 2019/20 dyplomy ukończenia studiów w województwie pomorskim otrzymało 19,8 tys. absolwentów (łącznie z cudzoziemcami), co stanowiło 6,8% ogólnej liczby absolwentów z całego kraju. Najwięcej z nich ukończyło kierunki z grupy: Biznes, administracja i prawo – 23,1% ogólnej liczby absolwentów (dominowali tu absolwenci kierunków: zarządzanie, finanse i rachunkowość oraz administracja), Technika, przemysł, budownictwo – 15,6% (najwięcej absolwentów ukończyło kierunki: budownictwo oraz automatyka i robotyka), Nauki społeczne, dziennikarstwo i informacja – 12,7% (najwięcej absolwentów ukończyło kierunki: ekonomia i kryminologia) oraz Kształcenie – 10,1% (dominowali absolwenci kierunku pedagogika).

Według stanu w dniu 30 września 2020 r. w województwie pomorskim działało 69 szkół dla dorosłych, z tego 5 szkół podstawowych i 64 licea ogólnokształcące. W szkołach podstawowych uczyły się 164 osoby, a w liceach ogólnokształcących – 7942 osoby dorosłe.

Wykres 27. Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu lub szkoleniu (w wieku 25-64 lata) – dane średnioroczne
 Chart 27. Share of adults participating in education or training (aged 25-64) – average annual data

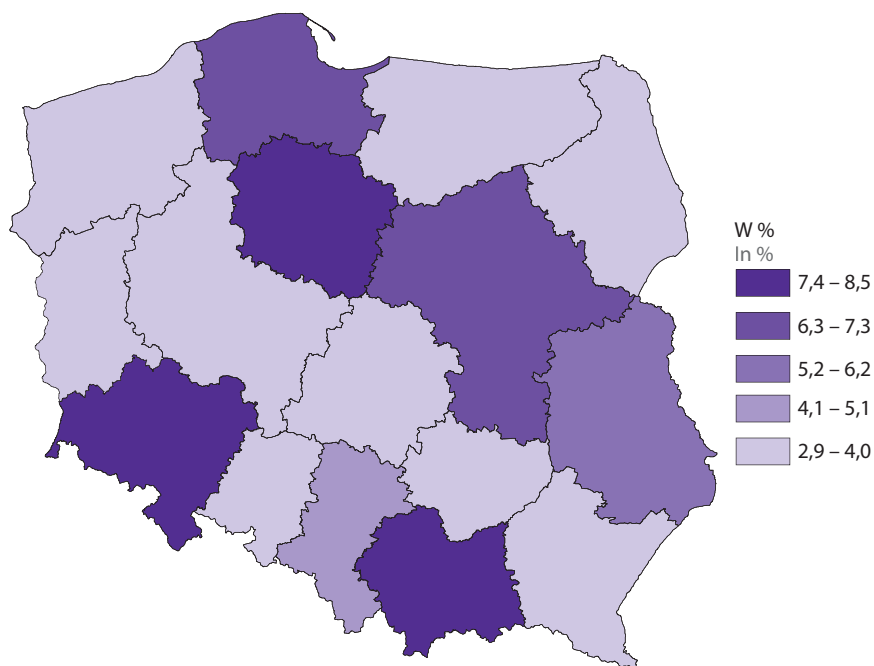

Źródło: BAEL.
 Source: LFS.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wskazują, że w 2021 r. udział osób w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu w województwie pomorskim był wyższy niż średni udział w Polsce – 6,7% wobec 5,4% (w 2010 r. 6,4% wobec 5,2%). Wskaźnik ten ukazuje zarówno uczestnictwo w edukacji formalnej, jak i poza formalnej, obejmującej różnego rodzaju kursy, warsztaty i szkolenia w miejscu pracy lub poza nim.

Mapa 25. Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu lub szkoleniu (w wieku 25-64 lata) w 2021 r. – dane średnioroczne

Map 25. Share of adults participating in education or training (aged 25-64) in 2021 – average annual data

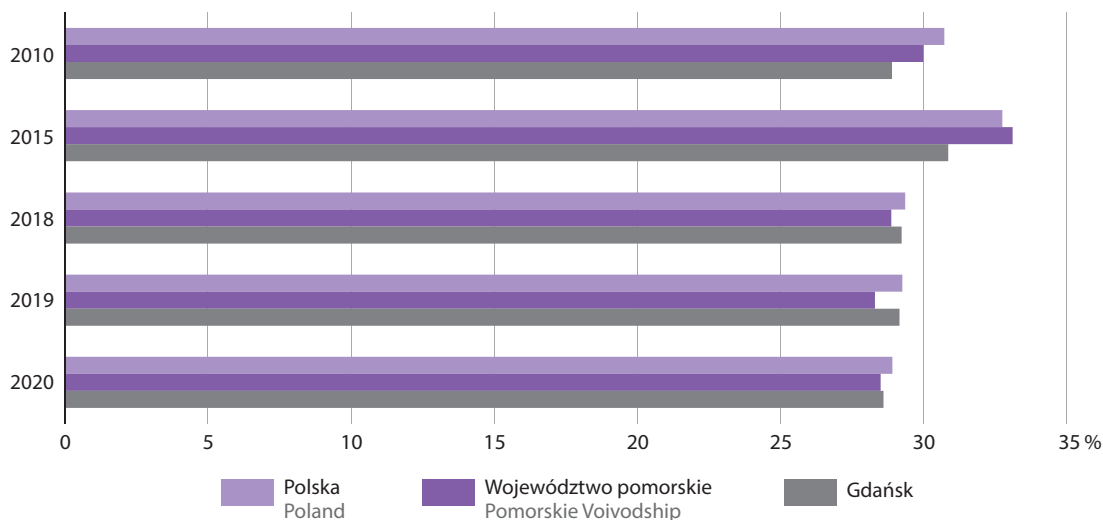

Źródło: BAEL.
 Source: LFS.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na edukację, tj. oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą, w 2020 r. wyniosły w Polsce 86,4 mld zł, w województwie pomorskim 5,4 mld zł, natomiast w Gdańsku – 1,1 mld zł, co stanowiło odpowiednio 28,9%, 28,5% i 28,6% wydatków tych budżetów ogółem (w porównaniu z 2019 r. odpowiednio: spadek o 0,4 p.proc., wzrost o 0,2 p.proc. i spadek o 0,6 p.proc.). Największy udział w wydatkach miały wynagrodzenia nauczycieli oraz pozostałych pracowników szkół i placówek oświatowych.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na szkolnictwo wyższe i naukę są stosunkowo niewielkie. W 2020 r. wyniosły one w Polsce 58,0 mln zł, w województwie pomorskim – 1,0 mln zł, a w Gdańsku – 0,5 mln zł.

Wykres 28. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na edukację
 Chart 28. Educational expenditure of budgets of local governments units

Zasoby pracy

Labour resources

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2021 r. w województwie pomorskim wykazały, w porównaniu z analogicznym okresem 2020 r., wzrost wskaźnika zatrudnienia zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn. Jednocześnie zmniejszyła się stopa bezrobocia oraz nastąpił spadek obciążenia osób pracujących osobami niepracującymi.

W 2020 r. liczba pracujących w województwie pomorskim była niższa od zanotowanej w 2019 r. i wyższa niż w 2010 r.

W 2021 r. napływ do bezrobocia rejestrowanego był niższy niż w 2020 r., natomiast liczba osób wykreślonych z rejestru była wyższa. W skali roku odnotowano spadek stopy bezrobocia rejestrowanego oraz wzrost liczby ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców do urzędów pracy w województwie.

W związku z wprowadzeniem w BAEL od I kwartału 2021 r. zmian wynikających z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r.) oraz jego aktów implementacyjnych, a także w związku z trwającą oceną skutków tych zmian na przerwanie szeregów czasowych, dane BAEL od I kwartału 2021 r. nie mogą być porównywane z danymi za poprzednie okresy, za wyjątkiem danych przeliczonych według nowej metodologii. Zasadniczą częścią badania objęte są obecnie osoby w wieku 15-89 lat (do IV kwartału 2020 r. były to osoby w wieku 15 lat i więcej), dla pozostałych członków gospodarstwa domowego (osób w wieku poniżej 15 lat i powyżej 89 lat), zbierane są wyłącznie informacje dotyczące ogólnej charakterystyki gospodarstwa domowego, z tego powodu analiza sytuacji na rynku pracy została ograniczona do osób w wieku 15-89 lat.

Według wyników kwartalnego reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), w IV kwartale 2021 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie pomorskim liczyła 1076 tys. osób i zwiększyła się w porównaniu z IV kwartałem 2020 r. o 2,1%, a w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. – o 24,1%. Wśród osób aktywnych zawodowo większość stanowili mężczyźni (54,3%) oraz osoby mieszkające w miastach (62,1%).

Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat w IV kwartale według BAEL

Table 12. Economic activity of the population aged 15-89 in quarter 4 by LFS

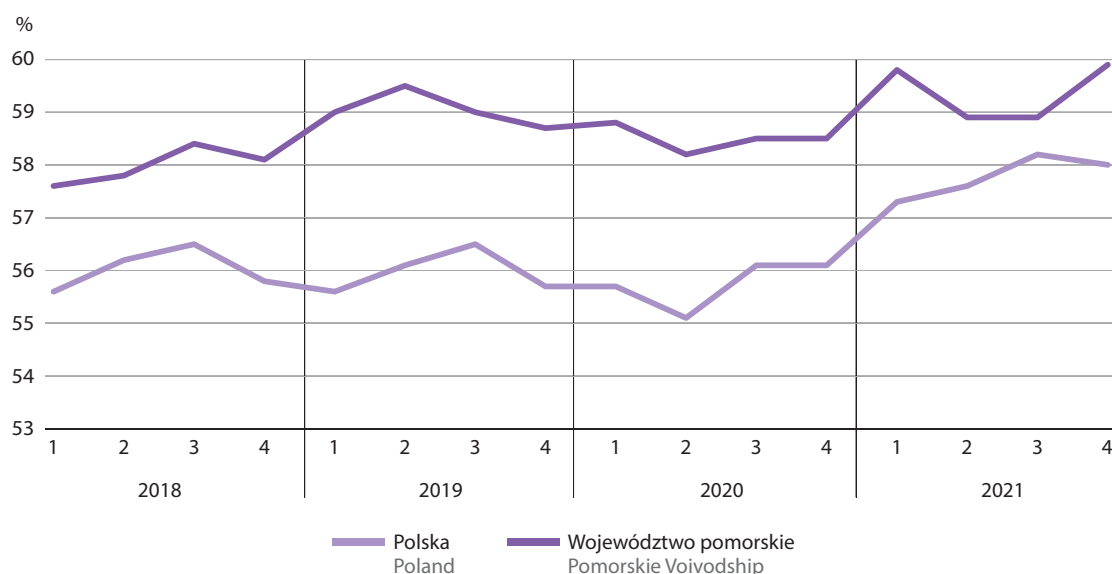
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	867	1059	1054	1076	17278
pracujący employed persons	783	998	1018	1057	16780
bezrobotni unemployed persons	85	61	37	18	497
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	682	782	747	720	12529
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	55,9	57,6	58,5	59,9	58,0
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	50,5	54,2	56,5	58,9	56,3
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	9,8	5,8	3,5	1,7	2,9

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

W IV kwartale 2021 r. w województwie pomorskim współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 59,9% (w kraju 58,0%), co oznacza wzrost w ujęciu rocznym o 1,4 p.proc., natomiast w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. – wzrost o 4,0 p.proc. (w kraju odpowiednio wzrost o 1,9 p.proc. i o 4,3 p.proc.). W analizowanym okresie w województwie pomorskim wyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (67,6% wobec 52,8%).

Wykres 29. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów

Chart 29. Activity rate by quarters

Do **pracujących** zaliczono osoby w wieku 15-89 lat które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
  - a) z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
  - b) z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
  - c) z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

W strukturze ludności w wieku 15-89 lat według statusu na rynku pracy w IV kwartale 2021 r. w odniesieniu do analogicznego okresu 2020 r. udział pracujących zwiększył się o 2,4 p.proc. do 58,9%, a udział bezrobotnych zmniejszył się o 1,1 p.proc. do 1,0%. Natomiast w porównaniu z IV kwartałem 2010 r. udział pracujących wzrósł o 8,4 p.proc., a udział bezrobotnych zmniejszył się o 4,5 p.proc. W kraju udział osób pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15-89 lat zwiększył się o 2,0 p.proc. (do 56,3%) w porównaniu z IV kwartałem 2020 r. oraz o 7,8 p.proc. w stosunku do IV kwartału 2010 r., a udział bezrobotnych zmniejszył się w stosunku do IV kwartału 2020 r. o 0,1 p.proc. a w porównaniu z IV kwartałem 2010 r. o 3,5 p.proc. i wyniósł 1,7%.

W IV kwartale 2021 r. liczba osób pracujących wyniosła 1057 tys. i zwiększyła się w ujęciu rocznym o 3,8%. Liczba pracujących kobiet zwiększyła się o 6,0%, a liczba pracujących mężczyzn o 2,1%. W stosunku do IV kwartału 2010 r. zaobserwowano natomiast znaczny wzrost liczby pracujących (o 35,0%) – liczba pracujących kobiet zwiększyła się o 38,8%, a mężczyzn o 32,0%.

81,8% osób pracujących w województwie pomorskim pracowało jako pracownicy najemni (w kraju 80,4%). Spośród pracowników najemnych 85,7% posiadało umowę na czas nieokreślony (w kraju 85,4%).

W IV kwartale 2021 r. wśród osób pracujących mniejszy udział miały kobiety (45,3%). Biorąc pod uwagę wiek pracujących, najmniejszy udział w omawianej zbiorowości miały, podobnie jak w IV kwartale 2020 r., osoby z najmłodszej grupy wiekowej (15-24 lata). Udział pracujących z grupy wiekowej 15-24 lata wyniósł 5,5% i zmniejszył się w skali roku o 0,2 p.proc. oraz o 4,5 p.proc. w stosunku do IV kwartału 2010 r. Najliczniej wśród osób pracujących była reprezentowana grupa wiekowa 35-44 lata (28,1%) i w porównaniu z IV kwartałem 2010 r. udział tej grupy wzrósł o 2,6 p.proc. Natomiast najbardziej w porównaniu z IV kwartałem 2010 r. wzrósł udział osób w wieku 55 lat i więcej – z 13,8% do 17,8%.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia w województwie pomorskim w IV kwartale 2021 r. wyniósł 58,9% (w kraju – 56,3%). W odniesieniu do analogicznego okresu 2020 r. odnotowano wzrost omawianego wskaźnika na wsi z 56,2% do 60,3%, a w miastach z 56,6% do 58,1%.

Bezrobotni to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniają jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni – tydzień badany), aby znaleźć pracę,
- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

W IV kwartale 2021 r. liczba bezrobotnych w województwie pomorskim ukształtowała się na poziomie 18 tys. i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 51,4%, a w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. była niższa o 67 tys. (o 78,8%). Liczba bezrobotnych kobiet wyniosła 13 tys.

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2021 r. w województwie pomorskim wyniósł 7,8 miesiąca (w kraju – 8,3 miesiąca).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2021 r. w województwie pomorskim ukształtowała się na poziomie 1,7% i była niższa o 1,2 p.proc. od wskaźnika ogólnokrajowego. W skali roku stopa bezrobocia obniżyła się o 1,8 p.proc., a w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. zmniejszyła się o 8,1 p.proc. (w Polsce odpowiednio spadek o 0,3 p.proc. i o 6,7 p.proc.). Stopa bezrobocia wśród kobiet w województwie pomorskim w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 1,8 p.proc. do 2,6%.

W omawianym okresie zbiorowość biernych zawodowo liczyła 720 tys. osób i stanowiła 40,1% ogólnej liczby mieszkańców województwa w wieku 15-89 lat (w kraju odpowiednio 12529 tys. i 42,0%). Na przestrzeni roku liczba biernych zawodowo zmniejszyła się o 3,6%, a w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. była wyższa o 5,6% (w kraju odpowiednio spadek o 5,1% i o 12,4%). Większość osób biernych zawodowo to kobiety, których udział wyniósł 61,3%. Najczęściej deklarowaną przyczyną bierności wśród osób w wieku 15-74 lata była emerytura – dotyczyła ona 49,3% osób biernych zawodowo w tym wieku w województwie.

W IV kwartale 2021 r. na 1000 pracujących przypadało 698 osób bezrobotnych i biernych zawodowo (wobec 770 osób w 2020 r. i 980 osób w 2010 r.). Relacja osób niepracujących do pracujących była drugą najniższą po województwie mazowieckim wartością w kraju.

Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
  - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie,
  - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
  - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów;
- 5) członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. liczba pracujących w województwie pomorskim (według faktycznego miejsca pracy) wyniosła 889,2 tys. osób, o 0,6% mniej niż w 2019 r. i o 19,4% więcej niż w 2010 r. Liczba pracujących przypadająca na 1000 ludności w województwie pomorskim wyniosła 379 osób (o 3 osoby mniej niż w 2019 r. i o 52 osoby więcej niż w 2010 r.). Wskaźnik ten był niższy niż w Polsce, gdzie na 1000 ludności przypadało 410 pracujących.

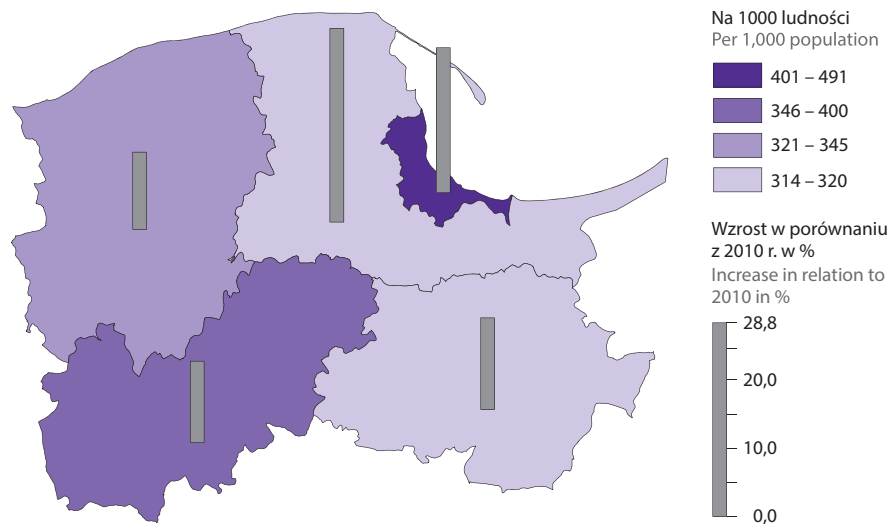
W porównaniu z 2010 r. liczba pracujących w sektorze prywatnym wzrosła o 25,4%, natomiast w sektorze publicznym – o 2,7%. W 2020 r. udział osób pracujących w sektorze prywatnym ukształtował się na poziomie podobnym jak w kraju i wyniósł 80,0%, o 3,4 p.proc. więcej niż w 2010 r. (w Polsce odpowiednio 80,5%, wzrost o 4,0 p.proc.).

Mapa 26. Pracujący^a w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 26. Employed persons^a in 2020
As of 31 December

^a Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego; według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.
^a Excluding persons employed in budgetary entities operating in the scope of national defence and public safety; by actual workplace and kind of activity.

W rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie pracowało 67,0 tys. osób (o 0,8% więcej niż w 2010 r.), a ich udział w ogólnej liczbie pracujących w województwie pomorskim wyniósł 7,5% i był niższy niż w kraju, gdzie wyniósł 15,1%. W porównaniu z 2019 r. liczba pracujących w tej sekcji zmniejszyła się zarówno w województwie pomorskim, jak i w Polsce o 0,2%.

Liczba osób pracujących w przemyśle i budownictwie wyniosła 260,8 tys. i była niższa niż w 2019 r. (o 0,7%) i wyższa niż w 2010 r. (o 16,9%). Udział pracujących w tych sekcjach w ogólnej liczbie pracujących w województwie wyniósł 29,3% (w 2019 – 29,3%, a w 2010 r. – 30,0%). W Polsce udział pracujących w przemyśle i budownictwie w porównaniu z 2019 r. również nie uległ zmianie i wyniósł 26,9%.

W handlu; naprawie pojazdów samochodowych, transporcie i gospodarce magazynowej, zakwaterowaniu i gastronomii oraz informacji i komunikacji pracowało 246,7 tys. osób (o 1,3% mniej niż w 2019 r. i o 17,3% więcej niż w 2010 r.), co stanowiło 27,7% ogólnej liczby pracujących (w Polsce odpowiednio 25,3%).

W 2020 r. liczba osób pracujących w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz w obsłudze rynku nieruchomości w województwie pomorskim wyniosła 36,8 tys. osób (o 4,0% mniej niż w 2019 r. i o 8,9% więcej niż w 2010 r.), co stanowiło 4,1% ogólnej liczby pracujących (w kraju odpowiednio 3,5%).

Dane dotyczące wpływu pandemii COVID-19 na wybrane elementy rynku pracy opracowano na podstawie kwartalnego badania „Popyt na pracę”. Badanie to jest realizowane metodą reprezentacyjną i obejmuje podmioty gospodarcze, w których liczba zatrudnionych wynosi co najmniej 1 osobę.

Zaistniała w marcu 2020 r. sytuacja epidemiczna wpłynęła na ograniczenie działalności podmiotów gospodarki narodowej w dotychczasowej postaci. Przejawiało się to m.in. otwarciem się pracodawców na formy zatrudnienia pozwalające na zachowanie dystansu społecznego, np. pracę zdalną.

W końcu grudnia 2021 r. udział osób, które w związku z sytuacją epidemiczną pracowały zdalnie w ogólnej liczbie pracujących objętych badaniem „Popyt na pracę” w województwie pomorskim wyniósł 7,4% (w kraju odpowiednio 6,9%). Skala wykorzystania pracy zdalnej w sektorze publicznym była wyższa niż w prywatnym (8,3% wobec 7,1%).

W jednostkach zatrudniających powyżej 49 osób 9,6% pracujących świadczyło pracę zdalnie, podczas gdy w jednostkach zatrudniających do 9 osób było to 2,8% pracujących. W podmiotach, które zatrudniały od 10 do 49 osób udział pracujących zdalnie wyniósł 6,0%.

W końcu IV kwartału 2021 r. pracujący, którzy w związku z sytuacją epidemiczną skorzystali z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu poddania się kwarantannie lub izolacji stanowili 2,1% ogólnej liczby pracujących w województwie pomorskim. Udział ten był wyższy w sektorze prywatnym niż w sektorze publicznym (2,3% wobec 1,5%).

Biorąc pod uwagę wielkość badanych jednostek najwyższy udział pracujących objętych kwarantanną bądź izolacją odnotowano w jednostkach zatrudniających od 10 do 49 osób (3,0%), podczas gdy w jednostkach o liczbie pracujących do 9 osób oraz powyżej 49 osób było to odpowiednio 2,5% i 1,5%.

Dane o bezrobotnych zarejestrowanych obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 690, z późn. zm.), określone są jako bezrobotne.

W końcu grudnia 2021 r. w powiatowych urzędach pracy województwa pomorskiego zarejestrowanych było 47,7 tys. osób bezrobotnych (w kraju 895,2 tys.), co oznacza spadek w stosunku do 2020 r. o 8,5 tys. osób (o 15,2%), a w stosunku do 2015 r. i 2010 r. spadek odpowiednio o 30,0 tys. osób (o 38,6%) i 57,0 tys. osób (o 54,5%). Stanowili oni 5,3% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych w kraju.

W skali roku spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano we wszystkich województwach, a największy w województwie lubuskim (o 23,3%). Województwo pomorskie uplasowało się na dziewiątym miejscu w kraju.

W końcu 2021 r. w większości powiatów województwa pomorskiego odnotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, w tym największy w Gdyni (o 31,5%) i w Sopocie (o 30,3%). Jedynie w powiecie słupskim liczba bezrobotnych zarejestrowanych wzrosła o 2,0%.

W Gdańsku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2021 r. wyniosła 7,4 tys. osób i zmniejszyła się o 16,7% w porównaniu z 2020 r. Analizując miasta wojewódzkie, największy spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w porównaniu z 2020 r. odnotowano w Olsztynie (o 36,2%). Jedynie w Katowicach wystąpił wzrost liczby bezrobotnych zarejestrowanych (o 2,6%).

W końcu grudnia 2021 r. prawa do zasiłku nie posiadało 41,0 tys. (85,9%) bezrobotnych zarejestrowanych w województwie pomorskim (w kraju odpowiednio: 775,9 tys. osób i 86,7%), o 12,4% mniej niż w końcu 2020 r. Największy udział osób bezrobotnych nieposiadających prawa do zasiłku zanotowano w Gdańsku (90,0%), a najmniejszy w powiecie sztumskim (76,5%).

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie na koniec grudnia 2021 r. ukształtowała się na poziomie 5,1% (niższym o 0,8 p.proc. niż w 2020 r., o 3,8 p.proc. niż w 2015 r. i o 7,2 p.proc. niż w 2010 r.). Wskaźnik ogólnokrajowy wyniósł 5,4% i był niższy o 0,9 p.proc. od poziomu z 2020 r., o 4,3 p.proc. niż w 2015 r. i o 7,0 p.proc. w porównaniu z 2010 r. Najniższą wartość stopy bezrobocia rejestrowanego odnotowano w województwie wielkopolskim (3,1%), a województwo pomorskie uplasowało się na siódmej pozycji w kraju. W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich województwach, a najbardziej w województwie warmińsko-mazurskim o 1,6 p.proc.

W stosunku do 2020 r. stopa bezrobocia zmniejszyła się w większości powiatów województwa, w największym stopniu w powiecie malborskim (o 3,0 p.proc.) i nowodworskim (o 2,3 p.proc.). Wzrost stopy bezrobocia odnotowano jedynie w powiecie słupskim (o 0,2 p.proc.). Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą a najwyższą wartością tego wskaźnika w powiatach wyniosła 11,1 p.proc. Najwyższą stopę bezrobocia rejestrowanego odnotowano w powiecie nowodworskim (12,8%), natomiast najniższą w Sopocie (1,7%).

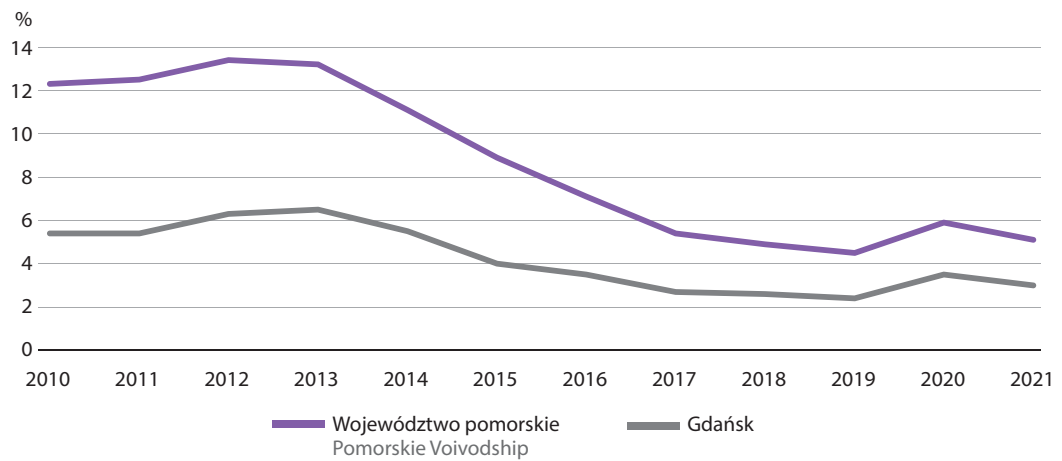
W Gdańsku stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 3,0% i była o 0,5 p.proc. niższa od zanotowanej w 2020 r. W miastach wojewódzkich stopa bezrobocia kształtowała się w granicach od 1,6% w Poznaniu do 6,2% w Białymstoku.

Wykres 30. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 30. Registered unemployment rate

As of 31 December

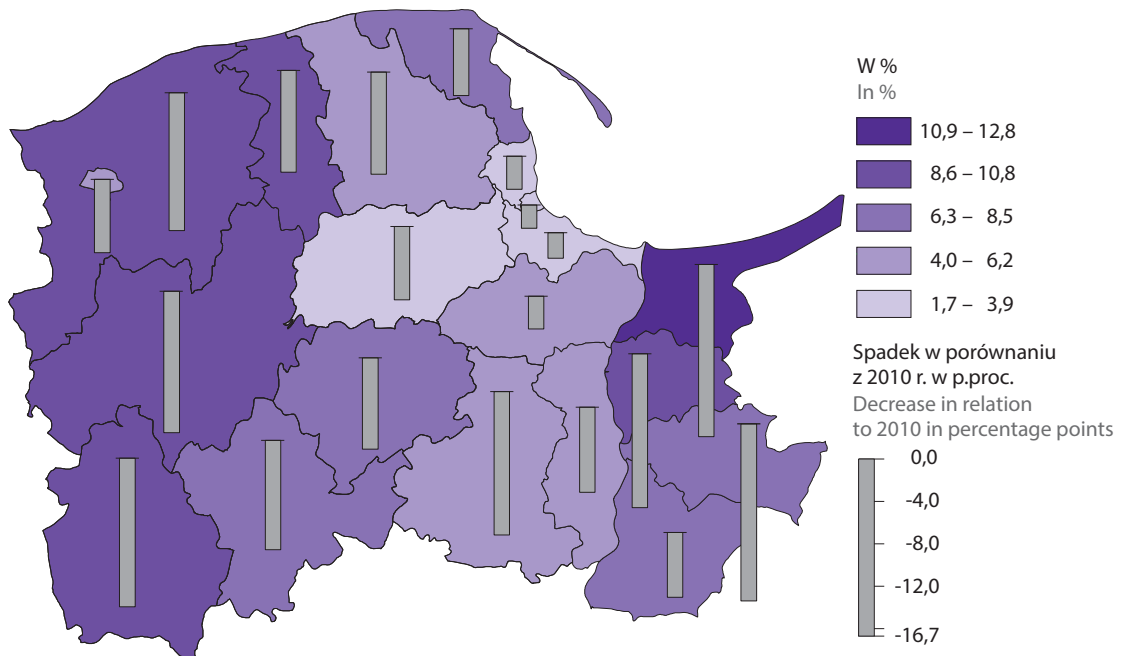

Mapa 27. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 27. Registered unemployment rate in 2021

As of 31 December

W 2021 r. liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych w województwie pomorskim wyniosła 69,0 tys. osób, o 11,1% mniej niż przed rokiem (w kraju odpowiednio 1189,2 tys., mniej o 11,3%). Liczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, jednak ich udział na koniec 2021 r. w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszył się o 0,5 p.proc. w stosunku do 2020 r. i wyniósł 75,2%.

Z ewidencji bezrobotnych w ciągu 2021 r. wyłączono 77,6 tys. osób, o 22,7% więcej niż w 2020 r. (w kraju odpowiednio 1340,4 tys., o 15,5% więcej). Główną przyczyną wyrejestrowania było podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych w województwie wykreślono 47,2 tys. osób wobec 39,8 tys. w 2020 r. (w kraju odpowiednio 787,9 tys. wobec 713,5 tys.). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zmniejszył się w ujęciu rocznym o 2,2 p.proc. do 60,8% (w kraju o 2,7 p.proc. do 58,8%).

W województwie pomorskim struktura bezrobotnych zarejestrowanych w końcu 2021 r. była zbliżona do obserwowanej w poprzednich latach. Wśród osób bezrobotnych przeważały kobiety, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w porównaniu z 2020 r. zwiększył się o 0,8 p.proc. do 60,0% (w kraju odpowiednio wzrost o 0,1 p.proc. do 53,8%).

W większości województw w kraju w populacji bezrobotnych zarejestrowanych więcej było kobiet niż mężczyzn, przy czym w województwie pomorskim udział ich był największy. Jedynie w województwie podlaskim kobiety stanowiły mniejszość (46,0%).

Również w powiatach województwa pomorskiego bezrobotne kobiety stanowiły liczniejszą grupę niż bezrobotni mężczyźni, oprócz Sopotu, gdzie wskaźnik ten wyniósł 49,7%. Największy udział kobiet w strukturze bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano w powiecie sztumskim (74,6%).

W Gdańsku udział kobiet w populacji bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 53,8%. Największy udział kobiet odnotowano w Gorzowie Wielkopolskim (57,3%), a najmniejszy w Białymstoku (45,0%).

Większość bezrobotnych zarejestrowanych osób to mieszkańcy miast. W 2021 r. w województwie pomorskim ich udział wyniósł 55,5% (w kraju – 54,7%) i w porównaniu z 2020 r. zmniejszył się o 2,2 p.proc. (w kraju o 0,5 p.proc.).

Województwem o największym udziale mieszkańców miast w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych było województwo śląskie (76,1%). Jedynie w pięciu województwach odnotowano przewagę osób zamieszkałych na wsi, a w największym stopniu w województwie podkarpackim (63,0%).

Biorąc pod uwagę wiek, bezrobocie rejestrowane od wielu lat dotyczy przede wszystkim ludzi młodych. W końcu grudnia 2021 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych zarejestrowanych stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (w województwie pomorskim – 13,1 tys., w kraju – 230,9 tys.), jednak ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych zmniejszył się w skali roku zarówno w województwie, jak i w kraju o 1,3 p.proc. Największy udział bezrobotnych osób w wieku 25-34 lata wystąpił w województwie lubelskim (28,5% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych), a najmniejszy w województwie łódzkim (23,2%).

Analizując tę grupę wiekową w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego, największy jej udział odnotowano w powiecie kartuskim (30,9%), a najmniejszy w Sopocie (17,5%).

W Gdańsku udział bezrobotnych osób w wieku 25-34 lata w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 25,6% i był jednym z wyższych spośród miast wojewódzkich – 3 miejsce w kraju po Rzeszowie (28,0%) i Lublinie (26,9%), natomiast najniższy odnotowano w Warszawie (19,7%).

Osób bezrobotnych z najmłodszej grupy wiekowej (18-24 lata) zarejestrowano w 2021 r. w województwie pomorskim 5,9 tys., a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w województwie zmniejszył się w skali roku o 1,7 p.proc. i wyniósł 12,3% (w kraju spadek o 1,3 p.proc. do 11,2%).

Największy udział bezrobotnych osób do 25 roku życia odnotowano w województwie lubelskim (13,8% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych), a najmniejszy w województwie dolnośląskim (9,1%).

Wśród powiatów województwa pomorskiego największy udział tej grupy wiekowej w strukturze bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano w powiecie kartuskim – 21,1%, a najmniejszy w Sopocie – 5,1%).

Udział bezrobotnych osób w wieku 18-24 lata w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w Gdańsku wyniósł 5,9% i był niższy o 1,9 p.proc. niż w 2020 r. Wśród miast wojewódzkich najwyższy udział odnotowano w Lublinie (8,1%), a najniższy w Warszawie (4,2%).

Osoby w wieku 55 lat i więcej stanowiły 16,0% (7,6 tys. osób) bezrobotnych zarejestrowanych w 2021 r. w województwie (w kraju – 17,5%), o 1,2 p.proc. więcej niż w 2020 r.

Największy udział bezrobotnych osób z tej grupy wiekowej wystąpił w województwie opolskim (21,1% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych), a najmniejszy w województwie lubelskim (14,9%).

Natomiast w powiatach województwa pomorskiego największy udział osób bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej odnotowano w Sopocie (19,9%; wzrost o 1,0 p.proc. w stosunku do 2020 r.), a najmniejszy w powiecie kartuskim (11,9%; wzrost o 0,5 p.proc.).

W Gdańsku bezrobotnych osób w wieku 55 lat i więcej było 1,3 tys., 17,6% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych (w 2020 r. – 15,9%). Wśród miast wojewódzkich najwyższy udział bezrobotnych osób z tej grupy wiekowej zaobserwowano w Olsztynie (23,0%), natomiast najniższy w Lublinie (16,0%).

Uwzględniając staż pracy, w województwie pomorskim największe trudności ze znalezieniem pracy w 2021 r. miały osoby ze stażem 1-5 lat oraz do 1 roku, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł odpowiednio 26,3% i 20,4% (w kraju odpowiednio 25,5% i 20,6%).

W porównaniu z 2020 r. udział osób ze stażem 1-5 lat zmniejszył się o 0,2 p.proc., a ze stażem do 1 roku o 0,4 p.proc. Najmniejszy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zarówno w województwie pomorskim, jak i w kraju, miały osoby ze stażem pracy powyżej 30 lat (w województwie – 3,0%, w kraju – 2,8%), natomiast osoby legitymujące się brakiem stażu pracy stanowiły 10,2% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych (w kraju 12,4%).

W poszczególnych województwach największy udział osób bezrobotnych ze stażem 1-5 lat odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (27,8%), a najmniejszy w województwie śląskim (23,5%). Największy udział osób ze stażem do 1 roku zaobserwowano w województwie lubelskim (26,7%), a najmniejszy w województwie wielkopolskim (16,9%), natomiast udział osób bez stażu pracy kształtował się od 19,2% w województwie lubelskim do 8,3% w województwie dolnośląskim.

W 2021 r. większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy stanowiły osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. W województwie pomorskim dwie najliczniejsze grupy to osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe (27,1%; w kraju 27,0%) oraz zasadnicze zawodowe/zasadnicze branżowe (24,8%; w kraju – 24,7%). Wykształcenie policealne i średnie zawodowe/branżowe posiadało 20,4% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych (w kraju – 22,0%). Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych osób z wyższym wykształceniem wyniósł 14,3% (analogicznie jak w kraju) i w stosunku do 2020 r. zmniejszył się o 0,8 p.proc. Najmniej osób bezrobotnych legitymowało się świadectwem ukończenia szkoły średniej ogólnokształcącej – 13,4% (w kraju – 12,0%).

W 2021 r. w większości województw wśród bezrobotnych zarejestrowanych przeważały osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (największy udział odnotowano w województwie łódzkim – 34,0%) oraz zasadniczym zawodowym/zasadniczym branżowym (największy udział odnotowano w województwie opolskim i lubuskim – po 27,6%).

W większości miast wojewódzkich najliczniejszą grupę osób bezrobotnych zarejestrowanych również stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe, a najmniej liczną populacją były osoby bezrobotne, które ukończyły szkoły średnie ogólnokształcące. W Gdańsku najwięcej osób bezrobotnych posiadało wykształcenie wyższe – 26,5% (spadek o 1,6 p.proc. w stosunku do 2020 r.), a najmniej wykształcenie zasadnicze zawodowe/zasadnicze branżowe – 14,0% (wzrost o 0,1 p.proc.).

W 2021 r. w urzędach pracy województwa pomorskiego zarejestrowanych było 1,5 tys. absolwentów, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 3,1% (w kraju odpowiednio 27,7 tys. i 3,1%) i w stosunku do 2020 r. zmniejszył się o 0,4 p.proc. Najwyższy udział zarejestrowanych absolwentów odnotowano w województwie małopolskim (4,3%), a najniższy w województwie zachodniopomorskim (2,0%).

Długotrwale bezrobotni zarejestrowani to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

W końcu grudnia 2021 r. w województwie pomorskim liczba bezrobotnych zarejestrowanych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy była niższa niż rok wcześniej o 10,1% i wyniosła 39,9 tys. osób (w kraju odpowiednio spadek o 11,3%, 756,1 tys. osób). Najliczniejszą grupę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, których udział wyniósł 52,8% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych (w kraju 56,6%), co oznacza wzrost o 10,7 p.proc. w stosunku do 2020 r. (w kraju wzrost o 7,3 p.proc.). Drugą co do wielkości grupą wśród osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy były osoby do 30 roku życia, których udział w skali roku zmniejszył się o 2,8 p.proc. do 25,4% (w kraju spadek o 2,3 p.proc. do 23,6%). Natomiast udział osób powyżej 50 roku życia zwiększył się o 1,8 p.proc. do 24,9% (w kraju o 1,2 p.proc. do 26,9%), a bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami o 2,0 p.proc. do 8,7% (w kraju wzrost o 1,5 p.proc. do 6,8%).

W 2021 r. pracodawcy z terenu województwa pomorskiego zgłosili do urzędów pracy 102,7 tys. ofert pracy, o 31,1% więcej niż w 2020 r. i o 17,9% więcej niż w 2015 r. Oferty z sektora prywatnego stanowiły 92,0% ogólnej liczby ofert zgłoszonych w województwie. Spośród wszystkich zgłoszonych ofert 94,8% dotyczyło zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, a 5,2% miejsc aktywizacji zawodowej, w tym 4,3% – staży, a 1,0% – prac społecznie użytecznych. Dla osób z niepełnosprawnościami pracodawcy z województwa pomorskiego zgłosili do urzędów pracy 2,3 tys. ofert (2,2% ogólnej liczby ofert pracy zgłoszonych w 2021 r.).

W końcu 2021 r. w województwie pomorskim na jedną ofertę pracy przypadało 13 osób zarejestrowanych jako bezrobotne, o 9 osób mniej niż w 2020 r. i o 6 osób mniej niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio 15 osób w końcu 2021 r., o 9 osób mniej niż w 2020 r. i o 16 osób mniej niż na koniec 2015 r.). Wśród województw najwięcej bezrobotnych na jedną ofertę pracy na koniec grudnia 2021 r. przypadało w województwie podkarpackim (37 osób), a najmniej w województwie lubuskim (7 osób).

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitants' wealth

W październiku 2020 r. środkowe miesięczne wynagrodzenie brutto (mediana) w województwie pomorskim było niższe niż w skali kraju oraz wyższe niż w październiku 2018 r.

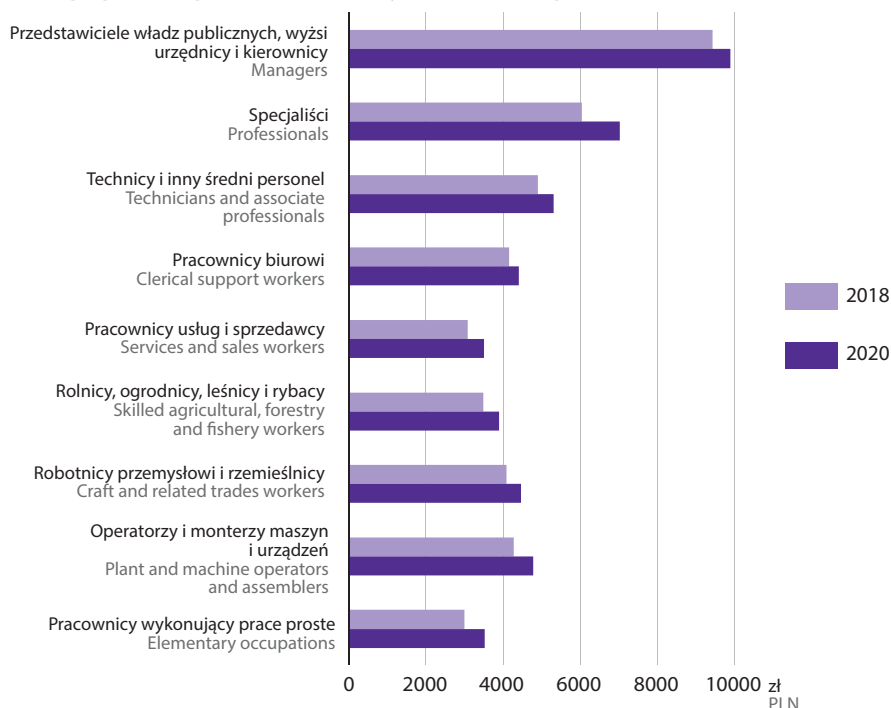
Badanie struktury wynagrodzeń według zawodów – realizowane co dwa lata, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

Według wyników badania struktury wynagrodzeń według zawodów przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto za październik 2020 r. w województwie pomorskim wyniosło 5624,26 zł (w Polsce – 5748,24 zł) i wzrosło o 11,7% w porównaniu z analogicznym okresem 2018 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto mężczyzn ukształtowało się na poziomie 6008,84 zł, co oznacza, że było wyższe o 14,7% od przeciętnego wynagrodzenia kobiet, które wyniosło 5240,13 zł.

Połowa zatrudnionych pracowników w województwie pomorskim w październiku 2020 r. otrzymała wynagrodzenie brutto (środkowe miesięczne wynagrodzenie brutto – mediana) w wysokości do 4695,80 zł wobec 4219,60 zł w analogicznym okresie 2018 r. Środkowe miesięczne wynagrodzenie w województwie pomorskim było o 928,46 zł niższe niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto. W skali kraju wartość środkowego miesięcznego wynagrodzenia była wyższa o 0,1% niż w województwie pomorskim i wyniosła 4702,66 zł.

W październiku 2020 r. w województwie pomorskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyższe niż średnia dla Polski otrzymywali przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (o 72,0%) oraz specjaliści (o 22,2%). W pozostałych grupach zawodów przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ukształtowały się na poziomie niższym niż średnia krajowa, przy czym najniższe odnotowano wśród pracowników usług i sprzedawców (o 39,0% niższe niż średnia dla Polski) oraz wśród pracowników wykonujących prace proste (niższe o 38,7%).

Wykres 31. Przeciętne wynagrodzenia brutto^a według grup zawodów za październik
Chart 31. Average gross wages and salaries^a by occupational groups for October

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

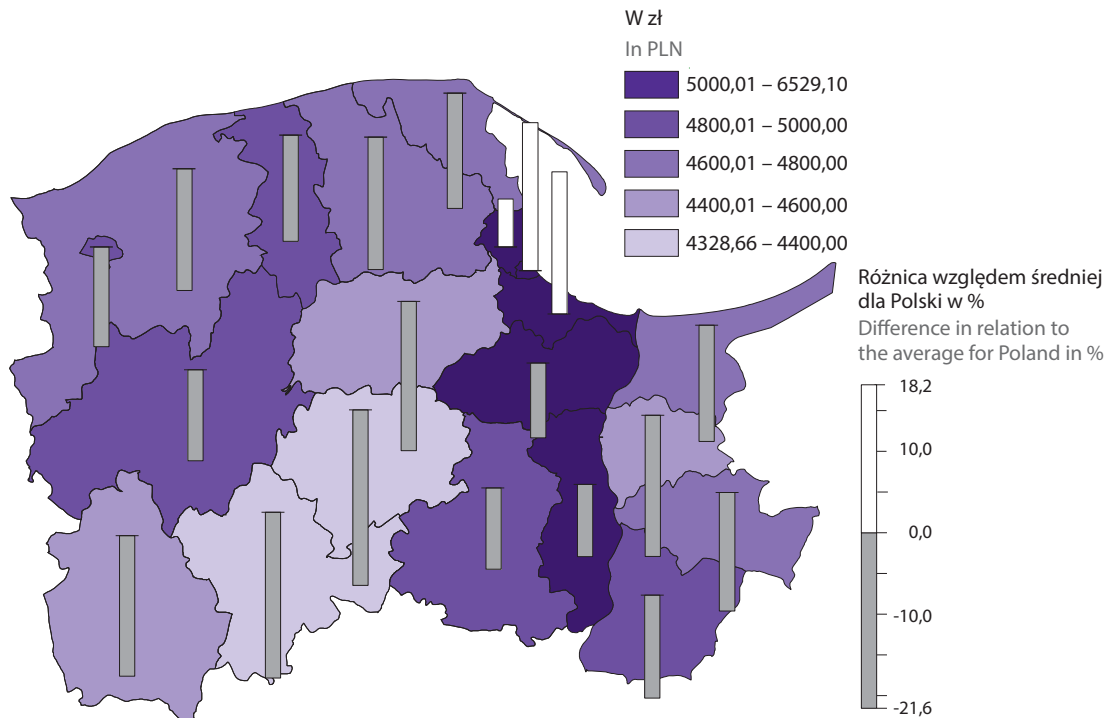
Dalsza część rozdziału zawiera informacje o wysokościach przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w latach 2020 i 2021. Prezentowane są one na podstawie dwóch badań statystyki publicznej: przeprowadzanego raz w roku badania Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy – na tej podstawie przedstawiono zróżnicowanie terytorialne wynagrodzeń w 2020 r. oraz miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1, na podstawie którego przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenia w 2021 r. w sektorze przedsiębiorstw.

W 2020 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w województwie pomorskim wyniosło 5484,46 zł, o 0,7% mniej niż średnia w kraju. W porównaniu z 2019 r. wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto odnotowano we wszystkich powiatach województwa pomorskiego – najwyższy w Słupsku (o 12,9%), a najniższy w Gdyni (o 4,0%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto przewyższające średnią krajową odnotowano w Sopocie, Gdańsku i Gdyni.

Mapa 28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2020 r.

Map 28. Average monthly gross wages and salaries^a in 2020

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie pomorskim w 2021 r. ukształtowało się na poziomie wyższym niż w 2020 r.

Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

Dane dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2021 r. w województwie pomorskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 6045,62 zł i w skali roku wzrosło o 9,7% (w 2020 r. odnotowano wzrost o 4,4%). W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 5889,84 zł, co oznacza wzrost o 8,8% w skali roku (w 2020 r. wzrost o 4,7%). Pod względem wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw województwo pomorskie uplasowało się na trzecim miejscu w kraju po województwie mazowieckim i dolnośląskim.

W 2021 r. w województwie pomorskim wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w porównaniu z 2020 r. odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii (o 16,5%), w informacji i komunikacji (o 11,1%), w przetwórstwie przemysłowym (o 9,9%), w obsłudze rynku nieruchomości (o 9,8%), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 9,4%), w budownictwie (o 9,2%), w transporcie i gospodarce magazynowej (o 9,1%), w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 8,4%), w administrowaniu i działalności wspierającej (o 8,3%) oraz w pozostałej działalności usługowej (o 7,1%).

W 2021 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyższe od średniej wojewódzkiej odnotowano m.in. w sekcjach: informacja i komunikacja (o 70,0%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 38,3%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 26,7%).

Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw^a

Table 13. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector^a

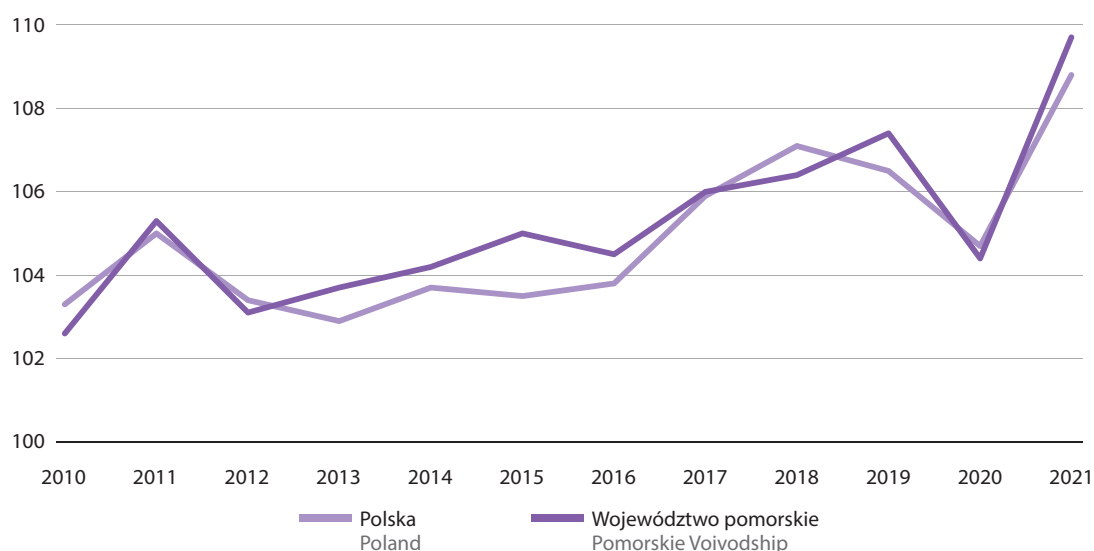
Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	3388,40	4171,76	5282,31	5512,43	6045,62	Average monthly gross wages and salaries in PLN
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	98,7	101,2	102,2	101,9	102,6	Average monthly gross wages and salaries in relation to the national average (Poland=100)

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; dane na podstawie miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; data based on DG-1, the monthly report on business activity.

Wykres 32. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw rok poprzedni=100

Chart 32. Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector previous year=100

W 2021 r. w województwie pomorskim przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na poziomie podobnym jak rok wcześniej. Odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wzrost wielkości świadczeń wypłacanych z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych był wyższy niż świadczeń wypłacanych rolnikom indywidualnym.

W 2021 r. w województwie pomorskim przeciętna liczba emerytów i rencistów, podobnie jak w 2020 r., wyniosła 480,9 tys. osób (w porównaniu z 2010 r. wzrost o 5,5%).

W 2021 r. emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie pomorskim otrzymało 447,2 tys. osób (wzrost o 0,3% w stosunku do 2020 r.). Najliczniejszą grupę świadczeniobiorców z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych stanowili emeryci (76,5% ogólnej liczby świadczeniobiorców z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (7,6%). W porównaniu z 2020 r. zwiększyła się przeciętna liczba emerytów (o 1,2%). Zmniejszyła się natomiast zarówno przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 6,3%), jak i liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,6%).

Emerytury i renty rolnicze w 2021 r. pobierało 33,6 tys. osób (o 3,9% mniej niż przed rokiem i o 20,8% mniej w stosunku do 2010 r.). W porównaniu z 2020 r. spadek liczby świadczeniobiorców zaobserwowano w przypadku osób pobierających emerytury (o 4,3%), osób otrzymujących renty z tytułu niezdolności do pracy (o 3,1%) oraz osób korzystających z rent rodzinnych (o 1,9%). Podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, wśród rolników indywidualnych korzystających ze świadczeń społecznych również dominowali emeryci – ich udział wyniósł 74,0%. Najniższy udział stanowiły natomiast osoby pobierające renty rodzinne – 4,6%.

W 2021 r. w województwie pomorskim przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 2531,12 zł i była wyższa o 7,1% w porównaniu z 2020 r. (w kraju odpowiednio 2554,59 zł, wzrost o 6,9%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1439,14 zł, co oznacza wzrost o 3,7% w skali roku (w kraju odpowiednio 1428,84 zł, wzrost o 3,8%).

Tendencję wzrostową przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie pomorskim, jak i w kraju. W szybszym tempie rosła przeciętna miesięczna emerytura i renta wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych niż to samo świadczenie wypłacane rolnikom indywidualnym (w 2021 r. w województwie pomorskim różnica ta wyniosła 3,4 p.proc.). Rozpatrując poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto w województwie pomorskim odnotowano w przypadku emerytury oraz renty rodzinnej wypłacanej z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych (po 7,1%).

W 2021 r. pod względem wysokości przeciętnej emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych województwo pomorskie uplasowało się na czwartym miejscu w kraju i na ósmym pod względem wysokości przeciętnego świadczenia wypłacanego rolnikom indywidualnym.

Tablica 14. Świadczenia społeczne

Table 14. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2021
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	455,6	448,8	476,5	480,9	480,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1580,15	1955,84	2236,73	2364,06	2531,12
w tym emerytura of which retirement pension	1686,89	2066,78	2323,49	2447,75	2621,38
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	955,08	1186,54	1302,18	1388,11	1439,14
w tym emerytura of which retirement pension	1019,37	1232,81	1319,37	1397,27	1447,85

Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego) gospodarstwa domowego, bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów, bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek. Przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

W 2020 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie pomorskim wyniósł 1799,12 zł i był niższy od krajowego o 120,09 zł, co uplasowało województwo pomorskie na jedenastym miejscu w kraju. W porównaniu z 2019 r. wartość tego dochodu na 1 osobę w województwie pomorskim zmniejszyła się o 3,3% (w kraju wzrost o 5,5%), natomiast w stosunku do 2010 r. odnotowano wzrost o 43,2% (w kraju o 59,8%).

Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny

Table 15. Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2020 Polska Poland
	w zł in PLN				
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in a household	1256,79	1380,92	1859,98	1799,12	1919,21
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1212,87	1339,14	1805,19	1741,89	1874,24

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych – odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

Transfery społeczne – bieżące przelewy otrzymywane przez gospodarstwa domowe podczas okresu odniesienia dochodu, przeznaczone do zmniejszenia ciężarów finansowych związanych z wieloma nieprzewidywalnymi sytuacjami lub potrzebami, dokonywane w ramach wspólnie organizowanych systemów lub poza tymi systemami przez organy rządowe lub instytucje typu non-profit świadczące usługi na rzecz gospodarstw domowych (NPISH).

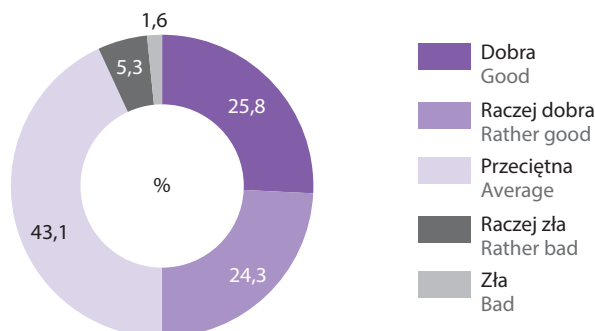
Współczynnik Giniego – miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

Ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym i ze względów praktycznych pojęcie ubóstwa ograniczone zostało w niniejszym opracowaniu do wymiaru ekonomicznego. Jedną z miar wykorzystywanych do analizy ubóstwa jest wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych. Według wyników Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC) z 2020 r. w województwie pomorskim wyniósł on 10,1%, co oznacza spadek zarówno w skali roku, jak i w porównaniu z 2010 r. (odpowiednio o 2,7 p.proc. i 5,0 p.proc.). Pod względem najniższej wartości tego wskaźnika województwo pomorskie uplasowało się na drugim miejscu w kraju po województwie śląskim (9,5%). W Polsce wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych wyniósł 14,8% i był niższy niż w 2019 r. i 2010 r. odpowiednio o 0,6 p.proc. i 2,8 p.proc.

Do zbadania poziomu nierówności dochodowych często wykorzystywaną miarą jest współczynnik Giniego (im niższa jest jego wartość, tym mniejsze jest zróżnicowanie dochodów). Według wyników badania EU-SILC w 2020 r. w województwie pomorskim wskaźnik ten wyniósł 26,1% (w 2019 r. – 27,5%). Zróżnicowanie ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji w województwie pomorskim było mniejsze niż w kraju, gdzie współczynnik Giniego zmniejszył się z 28,5% w 2019 r. do 27,2% w 2020 r. W podziale na województwa najwyższą wartością współczynnika Giniego charakteryzowało się województwo mazowieckie (32,7%), natomiast województwo pomorskie uplasowało się na siódmej pozycji.

Wykres 33. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2020 r.

Chart 33. Subjective assessment of the material situation of households in 2020

W 2020 r. najwięcej mieszkańców województwa pomorskiego (43,1%) oceniło sytuację materialną swojego gospodarstwa domowego jako „przeciętna” (w 2019 r. – 41,8%). Oceny skrajne „dobra” i „zła” sytuacji materialnej gospodarstw domowych zostały wystawione przez odpowiednio 25,8% i 1,6% mieszkańców (w 2019 r. odpowiednio 29,1% i 1,7%). W kraju również najwięcej osób (42,6%) oceniło sytuację materialną gospodarstwa domowego jako „przeciętna” (w 2019 r. – 44,4%), a jako „dobra” i „zła” odpowiednio 25,3% i 1,1% mieszkańców (w 2019 r. odpowiednio 23,8% i 1,5%).

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

W 2020 r. kontynuowano realizowanie rozpoczętego w kwietniu 2016 r. programu „Rodzina 500 plus”, kierowanego do rodzin naturalnych, a także do rodzinnej pieczy zastępczej i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. W 2020 r. świadczeniem objęto większą liczbę dzieci niż rok wcześniej. Wyższa była również kwota przeznaczona na świadczenia.

Od 2010 r. świadczenia społeczne przekazuje się niemal corocznie coraz mniejszej liczbie osób. Natomiast kwota wydatkowana na świadczenia w 2020 r. była niższa niż rok wcześniej, a wyższa niż w 2010 r.

Od 2014 r. utrzymuje się spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej oraz liczby gospodarstw domowych objętych pomocą.

Z roku na rok poprawia się sytuacja w zakresie opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3. W końcu 2020 r. w skali roku wzrosła zarówno liczba placówek, jak i liczba miejsc oraz dzieci przebywających w tych placówkach.

Świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+” od 1 kwietnia 2016 r. przysługuje osobom uprawnionym na mocy ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407, z późn. zm.). Od 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę. Świadczenie finansowane jest z budżetu państwa.

Świadczeniem wychowawczym wypłacanym w ramach programu „Rodzina 500 plus” w województwie pomorskim w 2020 r. objęto przeciętnie miesięcznie 427,9 tys. dzieci. Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych wyniosły 2637,7 mln zł, o 31,3% więcej niż w 2019 r.

W 2020 r. z wsparcia w wysokości 500 zł miesięcznie w postaci dodatku wychowawczego przeciętnie miesięcznie korzystało 3,4 tys. dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka. Natomiast dodatek do zryczałtowanej kwoty przeciętnie miesięcznie trafiał do 61 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Wydatki na te świadczenia wyniosły odpowiednio 20,7 mln zł oraz 326,2 tys. zł. W 2020 r. wypłacano także dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego w łącznej kwocie 5,3 mln zł, który przeciętnie miesięcznie trafił do 878 dzieci przebywających w pozostałych placówkach pieczy zastępczej.

W 2020 r. kontynuowano program Karta Dużej Rodziny oferujący rodzinom wielodzietnym (przynajmniej z trójką dzieci) system zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z oferty kulturalnej, rekreacyjnej i transportowej. W województwie pomorskim Kartę posiadało 81,0 tys. rodzin (o 11,6% więcej niż w 2019 r.). Największy udział rodzin posiadających Kartę wśród wszystkich rodzin z Kartą w całym województwie odnotowano w powiecie kartuskim (12,0%), wejherowskim (11,7%) i w Gdańsku (9,5%), natomiast najniższy w Sopocie (0,7%) i powiecie nowodworskim (1,1%).

Tablica 16. Świadczenie wychowawcze
Table 16. Child-raising benefit

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2017	2018	2019	2020
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	1110836	1511371	1459058	2008480	2637716
Przeciętna miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze Monthly average number of families receiving a child-raising benefit	160649	161032	153698	155566 ^b	•
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze Monthly average number of children for whom families received a child-raising benefit	247957	248274	237896	$\frac{239988}{404845}$ ^c	427948

a W okresie kwiecień-grudzień. bc Dane dotyczą okresu: b – od 1 stycznia do 30 czerwca. Od 1 lipca 2019 r. nie są gromadzone informacje o liczbie rodzin pobierających świadczenie wychowawcze, c – w liczniku – od 1 stycznia do 30 czerwca, w mianowniku – od 1 lipca do 31 grudnia.

a In the period April-December. bc Data concern the period: b – from 1 January to 30 June. Since 1 July 2019, information on the number of families receiving the child-raising benefit has not been collected, c – in the numerator – from 1 January to 30 June, in the denominator – from 1 July to 31 December.

W 2020 r. w województwie pomorskim świadczenia społeczne w ramach zadań własnych i zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego przyznano na podstawie decyzji 67,0 tys. osób bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania (o 7,3 tys. osób mniej niż w 2019 r. i o 62,3 tys. osób mniej niż w 2010 r.). Osoby te wchodziły w skład 49,8 tys. rodzin, w których łącznie było 104,7 tys. osób. Przeliczając na 10 tys. ludności pomoc została przyznana dla 286 osób (318 w 2019 r. i 570 w 2010 r.). W kraju wskaźnik ten był zbliżony i wyniósł 287 osób (314 w 2019 r. i 541 w 2010 r.).

Pomoc pieniężną stanowią m.in. różnego rodzaju zasiłki (stałe, okresowe, celowe, pomoc na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, pomoc dla cudzoziemców), natomiast pomoc niepieniężna obejmuje m.in. posiłek, schronienie w placówkach dla bezdomnych, ubranie, sprawienie pogrzebu, usługi opiekuńcze, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Osoby potrzebujące mogły otrzymać pomoc zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej. W województwie pomorskim w 2020 r. świadczenia w formie pieniężnej na podstawie decyzji otrzymało 59,0 tys. osób (o 4,6% mniej niż w 2019 r. i o 44,4% mniej niż w 2010 r.). Zasiłki celowe przyznano dla 32,0 tys. osób, zasiłki stałe dla 15,5 tys. osób, a zasiłki okresowe dla 10,6 tys. osób. Świadczenia w formie niepieniężnej przyznano dla 33,9 tys. osób (o 15,4% mniej niż w 2019 r. i o 48,4% mniej niż w 2010 r.). Były to głównie: posiłek (21,9 tys. osób), usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze (9,1 tys. osób), zapewnienie schronienia w noclegowniach, schroniskach i domach dla bezdomnych (2,4 tys. osób) oraz sprawienie pogrzebu (0,4 tys. świadczeń).

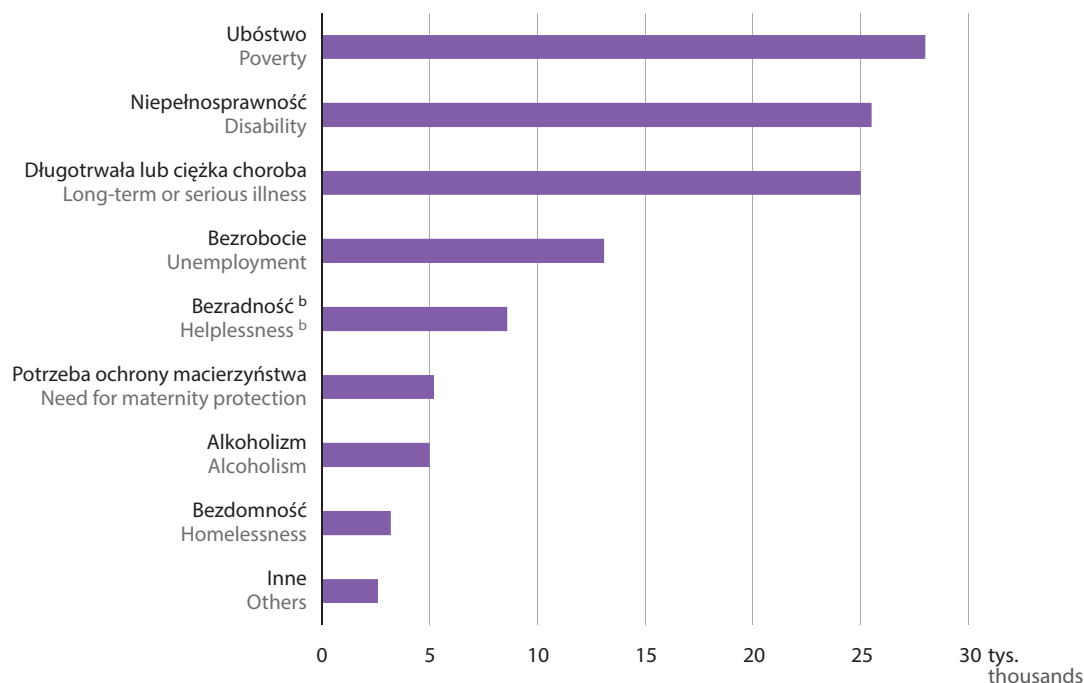
W ramach pomocy społecznej organizowanej i świadczonej przez jednostki samorządu terytorialnego (zadania własne i zlecone), a także realizowanej przez powiatowe centra pomocy rodzinie (zadania własne oraz z zakresu administracji rządowej), na pomoc społeczną w 2020 r. wydano łącznie 245,8 mln zł (o 1,3 mln zł mniej niż w 2019 r. i o 7,5 mln zł więcej niż w 2010 r.). Na pomoc pieniężną przeznaczono 143,6 mln zł (o 1,6 mln zł mniej niż w 2019 r. i 28,6 mln zł mniej niż w 2010 r.), co stanowiło 58,4% wydatkowanej kwoty ogółem. Z tego na zasiłki stałe przeznaczono 83,7 mln zł, na zasiłki celowe – 40,1 mln zł, a na zasiłki okresowe – 16,1 mln zł. W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 102,1 mln zł (o 0,4 mln zł więcej niż w 2019 r. i o 36,1 mln zł więcej niż w 2010 r.), co stanowiło 41,6% ogółu wydatkowanej kwoty. Na usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze wydano 70,5 mln zł, na posiłek – 10,8 mln zł, na schronienie – 19,8 mln zł, a na sprawienie pogrzebu – 0,9 mln zł.

W 2020 r. w województwie pomorskim w przeliczeniu na jednego beneficjenta pomocy społecznej wydano 36666 zł, co było kwotą wyższą o 345 zł niż rok wcześniej oraz wyższą o 1824 zł niż w 2010 r. W kraju przeciętna wartość pomocy była niższa niż w województwie we wszystkich analizowanych latach i w 2020 r. wyniosła 3188 zł (więcej niż w 2019 r. i 2010 r. odpowiednio o 261 zł i 1439 zł).

Tablica 17. Świadczenia pomocy społecznej
Table 17. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczb osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of persons)	129337	109617	74390	67044
Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	238227,2	230353,7	247017,8	245766,8
pomoc pieniężna financial assistance	172234,6	156855,3	145286,0	143640,6
pomoc niepieniężna non-financial assistance	65992,7	73498,4	101731,8	102126,2
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	570	476	318	286

Jedna rodzina mogła uzyskać pomoc z kilku przyczyn. W 2020 r. w województwie pomorskim najczęściej pomoc społeczną przyznawano ze względu na: ubóstwo – 28,0 tys. rodzin (30,0 tys. w 2019 r.), niepełnosprawność – 25,5 tys. rodzin (odpowiednio 28,1 tys.) oraz długotrwałą lub ciężką chorobę – 25,0 tys. rodzin (odpowiednio 27,2 tys.).

Wykres 34. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinie^a w 2020 r. Chart 34. Reasons for granting social assistance to a family^a in 2020

a Na podstawie decyzji. b W sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
 a By virtue of an administrative decision. b Care and education as well as household management problems.

Środowiskowa pomoc społeczna to świadczenia realizowane przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania (pobytu) świadczeniobiorcy. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej oraz osoby bezdomne korzystające z pomocy gminy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, z późn. zm.).

Środowiskowa pomoc społeczna zrealizowana w województwie pomorskim w 2020 r. na podstawie ustawy o pomocy społecznej została skierowana do 46,7 tys. gospodarstw domowych i objęła 101,7 tys. beneficjentów. W porównaniu z 2019 r. liczba beneficjentów była niższa o 9,5%, a w stosunku do 2010 r. zmniejszyła się o 50,1%.

Odpowiednio zmniejszyły się także wskaźniki udziału beneficjentów pomocy społecznej w liczbie mieszkańców województwa. W 2020 r. zasięg korzystania z pomocy społecznej wyniósł 4,3%, o 0,5 p.proc. mniej niż w 2019 r. i o 4,7 p.proc. mniej niż w 2010 r. W kraju odnotowano zbliżoną wartość analizowanego wskaźnika – 4,1% w 2020 r. (o 0,5 p.proc. mniej niż w 2019 r. i o 4,6 p.proc. mniej niż w 2010 r.).

Tablica 18. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

Table 18. Beneficiaries of social assistance at domicile

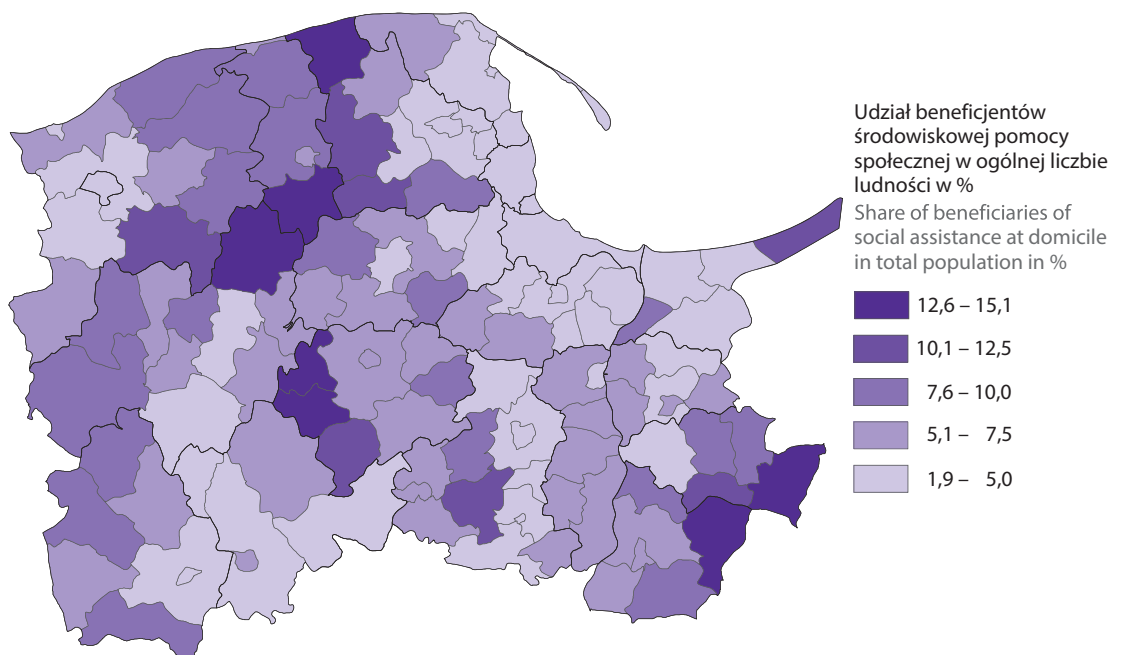
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	71589	65498	50228	46708
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	204008	170374	112436	101711
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	898,4	739,2	481,0	433,4

Występuje duże regionalne zróżnicowanie zasięgu korzystania z pomocy społecznej osób i gospodarstw domowych. W 2020 r. najczęściej z pomocy społecznej korzystali mieszkańcy powiatów kościerskiego (7,8% ogólnej liczby ludności powiatu) i kwidzyńskiego (7,4%), a najrzadziej mieszkańcy Gdańska (2,1%) i Gdyni (2,2%).

W 2020 r. zasięg beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w gminach najczęściej kształtował się w przedziale 5-10% (52,0% wszystkich gmin województwa). Liczba gmin, w których udział ludności korzystającej z pomocy społecznej był mniejszy niż 5% wzrosła 9-krotnie w porównaniu z 2010 r. Jednocześnie ponad 6-krotnie zmniejszyła się liczba gmin, w których zasięg beneficjentów był większy niż 10%.

Mapa 29. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2020 r.

Map 29. Scope of use of social assistance at domicile in 2020

Żłobek – instytucja wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych prowadzonego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, w której sprawowana jest opieka nad dziećmi w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, w wymiarze do 10 godzin względem każdego dziecka. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75, z późn. zm.). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy instytucja wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych prowadzonego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, w której sprawowana jest opieka nad dziećmi w wieku od ukończenia 1 roku życia dziecka, w wymiarze do 10 godzin względem każdego dziecka.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Na koniec 2020 r. w województwie pomorskim działało 329 placówek opieki nad dziećmi do lat 3 (o 19 więcej niż w 2019 r. i o 298 więcej niż w 2011 r.). Łącznie placówki dysponowały 10,7 tys. miejsc (o 1,3 tys. miejsc więcej niż w 2019 r. i o 9,0 tys. więcej niż w 2011 r.). Najwięcej było żłobków (69,0%), których liczba wzrosła o 13, a liczba miejsc o 1,1 tys. w stosunku do 2019 r. Od 2018 r. nie funkcjonowały oddziały żłobkowe.

W województwie pomorskim w końcu 2020 r. na 1000 dzieci w wieku do lat 3 przypadało 139 miejsc w placówkach (w 2019 r. – 118). W kraju wskaźnik ten był wyższy i wyniósł 156 (odpowiednio 138).

Tablica 19. Żłobki i kluby dziecięce
Stan w dniu 31 grudnia
Table 19. Nurseries and children's clubs
As of 31 December

Wyszczególnienie	2011	2015	2019	2020	Specification
Żłobki	21	161	214	227	Nurseries
Oddziały żłobkowe	4	-	-	-	Nursery sections
Kluby dziecięce	6	53	96	102	Children's clubs
Miejsca:					Places:
w żłobkach	1650 ^a	4224	7597	8722	in nurseries
w klubach dziecięcych	91	786	1830	1974	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku):					Children staying (during the year):
w żłobkach	2999 ^{ab}	6330	10540	11259	in nurseries
w klubach dziecięcych	106 ^b	1006	2344	2473	in children's clubs

a Łącznie z oddziałami żłobkowymi. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji.
a Including nursery sections. b Data have been changed in relation to those published in the previous edition.

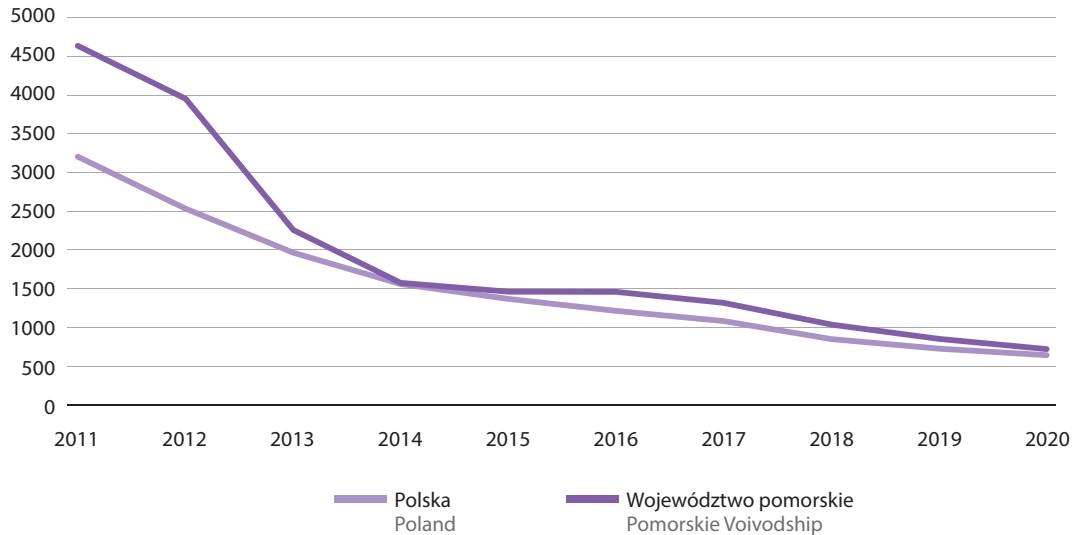
W 2020 r. w województwie pomorskim w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3 przebywało 13,7 tys. dzieci (o 0,8 tys. więcej niż w 2019 r. i o 10,6 tys. więcej niż w 2011 r.). Natomiast na koniec 2020 r. było to 8,6 tys. dzieci (o 0,1 tys. więcej niż w 2019 r. i o 6,9 tys. więcej niż w 2011 r.), wśród których dwulatków stanowiły ponad połowę podopiecznych – 51,4%, a dzieci które miały ukończony pierwszy rok życia – 39,6%. Najmniej było dzieci poniżej pierwszego roku życia (1,7%) oraz trzylatków (7,0%). Z placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 korzystały również dzieci w wieku 4 lat i więcej, jednak ich udział był niewielki i wyniósł 0,3%.

Liczba dzieci w żłobkach, klubach dziecięcych i oddziałach żłobkowych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 wzrosła ze 106 w końcu 2019 r. do 112 w końcu 2020 r. (w kraju wzrost odpowiednio ze 124 do 128).

Wykres 35. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach ^a i klubach dziecięcych

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 35. Children up to the age of 3 years per 100 places in nurseries ^a and children's clubs
As of 31 December

^a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.
^a Including nursery sections.

Analizując opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 na poziomie powiatów można zauważyć, że największy udział dzieci korzystających ze żłobków i klubów dziecięcych odnotowano w Słupsku – 21,1% (w 2019 r. – 16,6%), a także w Sopocie – 19,5% (19,8% w 2019 r.), w powiecie człuchowskim – 17,0% (odpowiednio 16,7%) i w Gdańsku – 16,5% (odpowiednio 16,9%). Natomiast najniższy udział odnotowano w powiatach: lęborskim – 3,7% (w 2019 r. – 2,6%), starogardzkim – 6,0% (odpowiednio 4,8%) i wejherowskim – 6,9% (analogicznie, jak w 2019 r.).

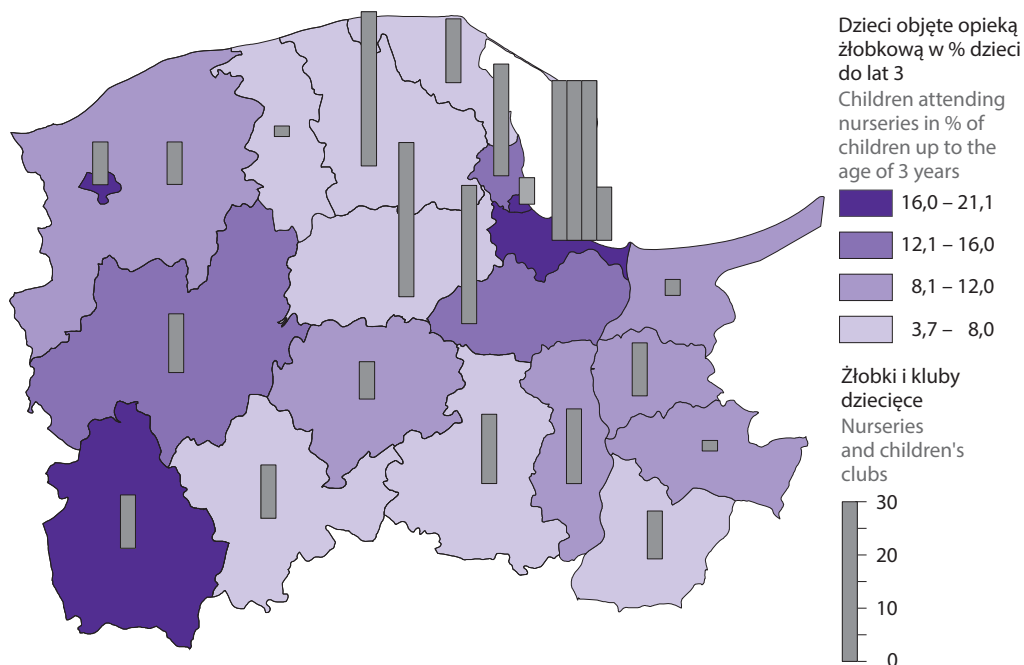
W 2020 r. w 52,0% gmin województwa pomorskiego działała przynajmniej jedna placówka opieki nad dziećmi do lat 3 (51,2% w 2019 r.).

Mapa 30. Żłobki i kluby dziecięce w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 30. Nurseries and children's clubs in 2020

As of 31 December

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

W 2020 r. w województwie pomorskim odnotowano wzrost liczby mieszkań w zasobach mieszkaniowych w stosunku do roku poprzedniego.

W skali roku odnotowano wzrost długości rozdzielczej sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej oraz sieci gazowej, co przełożyło się na wzrost zużycia wody w gospodarstwach domowych i zużycia gazu z sieci, natomiast mniej ścieków zostało odprowadzonych siecią kanalizacyjną.

Tablica 20. Zasoby mieszkaniowe

Stan w dniu 31 grudnia

Table 20. Dwelling stocks

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019	2020
Mieszkania Dwellings	781082	836573	879231	896745	914102
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1,000 population	343,3	362,5	376,8	382,6	389,5
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:					
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	3,81	3,79	3,77	3,77	3,76
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	70,7	71,8	72,2	72,3	72,4
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,91	2,76	2,65	2,61	2,57

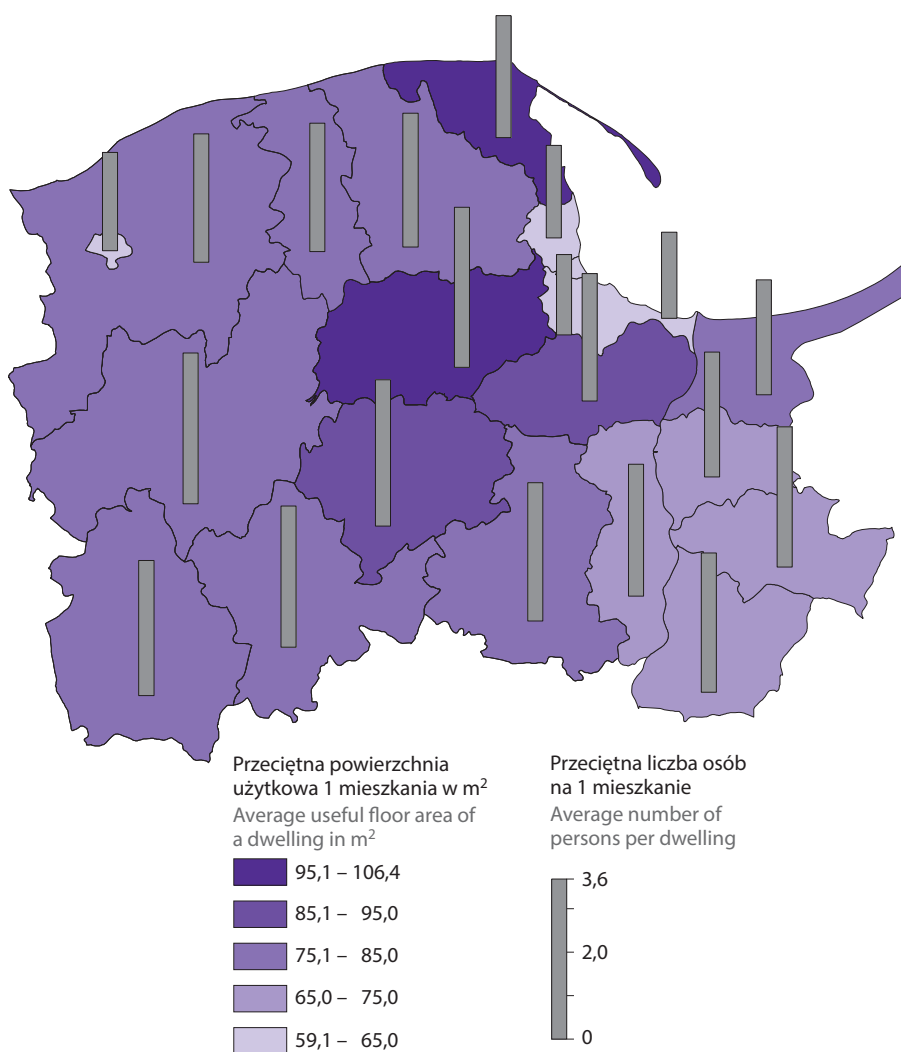
Zasoby mieszkaniowe województwa pomorskiego na koniec grudnia 2020 r. obejmowały 914,1 tys. mieszkań (o 1,9% więcej niż w 2019 r. i o 17,0% więcej niż w 2010 r.), co stanowiło 6,1% zasobów mieszkaniowych w Polsce. Na jedno mieszkanie przypadały średnio 3 osoby, a przeciętna powierzchnia jednego mieszkania w zasobach mieszkaniowych to 72,4 m². Pod względem liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców (389,5 mieszkania) województwo pomorskie znalazło się na siódmym miejscu w kraju. W 2020 r. w miastach znajdowało się 72,6% ogólnej liczby mieszkań, a ich liczba wzrosła o 12,0 tys. (o 1,8%) w stosunku do 2019 r. oraz o 87,2 tys. (o 15,1%) w stosunku do 2010 r. 99,4% wszystkich mieszkań było wyposażonych w wodociąg, 98,2% w ustęp, 96,0% w łazienkę, 56,4% w gaz z sieci, a 88,3% w centralne ogrzewanie.

Mapa 31. Warunki mieszkaniowe ludności w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 31. Housing conditions of population in 2020

As of 31 December

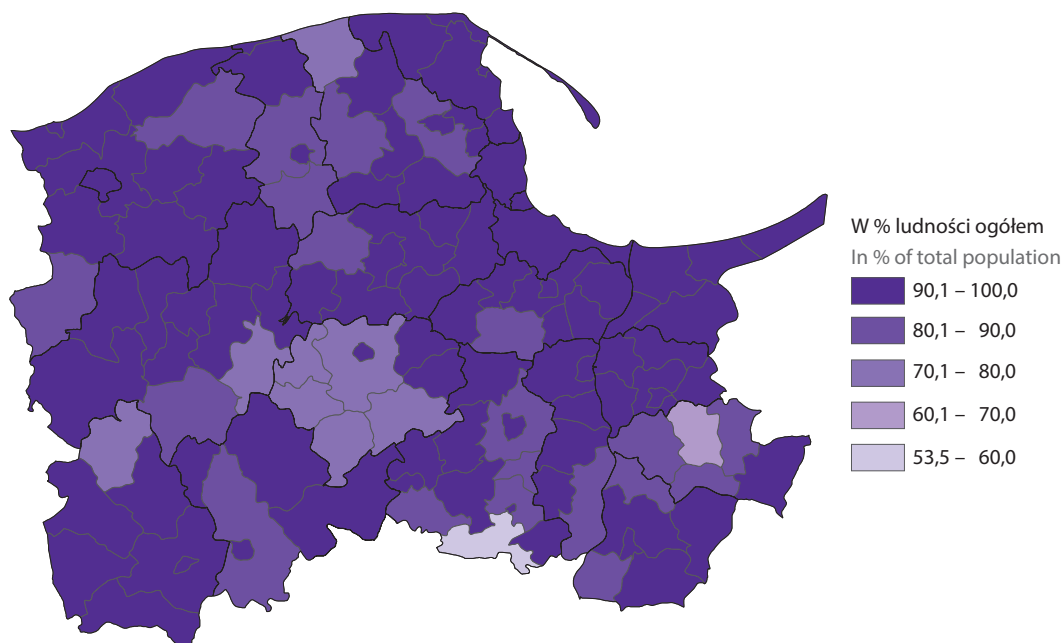
W 2020 r. długość rozdzielczej sieci wodociągowej w województwie pomorskim wyniosła 16904,9 km (wzrost o 215,3 km w stosunku do 2019 r. i o 2741,7 km w stosunku do 2010 r.), co stanowiło 5,4% długości sieci wodociągowej w kraju. Gęstość sieci wodociągowej w województwie pomorskim to 92,3 km/100 km² (w kraju – 100,2 km/100 km²), co uplasowało województwo pomorskie na ósmym miejscu w kraju. W miastach województwa pomorskiego wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 399,6 km/100 km², zaś na wsi 73,2 km/100 km².

Tablica 21. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia
Table 21. Water supply system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019	2020
Sieć rozdzielcza w km Distribution network in km	14163,2	15667,8	16396,0	16689,6	16904,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w szt. Connections leading to residential buildings and collective accommodation establishments in units	241441	281612	305552	310739	317049
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	74,8	75,7	82,0	81,4	83,3

Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2020 r. stanowiła 96,6% mieszkańców województwa pomorskiego, o 0,1 p.proc. więcej niż w 2019 r. oraz o 3,9 p.proc. więcej niż w 2010 r. W miastach województwa pomorskiego wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 98,8% (o 0,9 p.proc. więcej niż w 2010 r.), a na wsi – 92,7% (o 10,2 p.proc. więcej niż w 2010 r.). W Polsce 92,2% ludności korzystało z sieci wodociągowej (w miastach 96,7%, a na wsi 85,6%), co stanowiło wzrost o 4,8 p.proc. w stosunku do 2010 r. (w miastach wzrost o 1,4 p.proc., a na wsi o 10,5 p.proc.).

Mapa 32. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2020 r.
Map 32. Population connected to the water supply system in 2020

Długość sieci kanalizacyjnej w województwie pomorskim w 2020 r. wyniosła 11867,4 km (wzrost o 477,6 km w stosunku do 2019 r. i o 4088,2 km w stosunku do 2010 r.), co stanowiło 7,0% długości sieci kanalizacyjnej w kraju. Gęstość sieci kanalizacyjnej w województwie pomorskim to 64,8 km/100 km² (w kraju – 54,2 km/100 km²), co uplasowało województwo pomorskie na czwartym miejscu w Polsce. W miastach województwa pomorskiego wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 357,4/100 km², zaś na wsi 46,6/100 km².

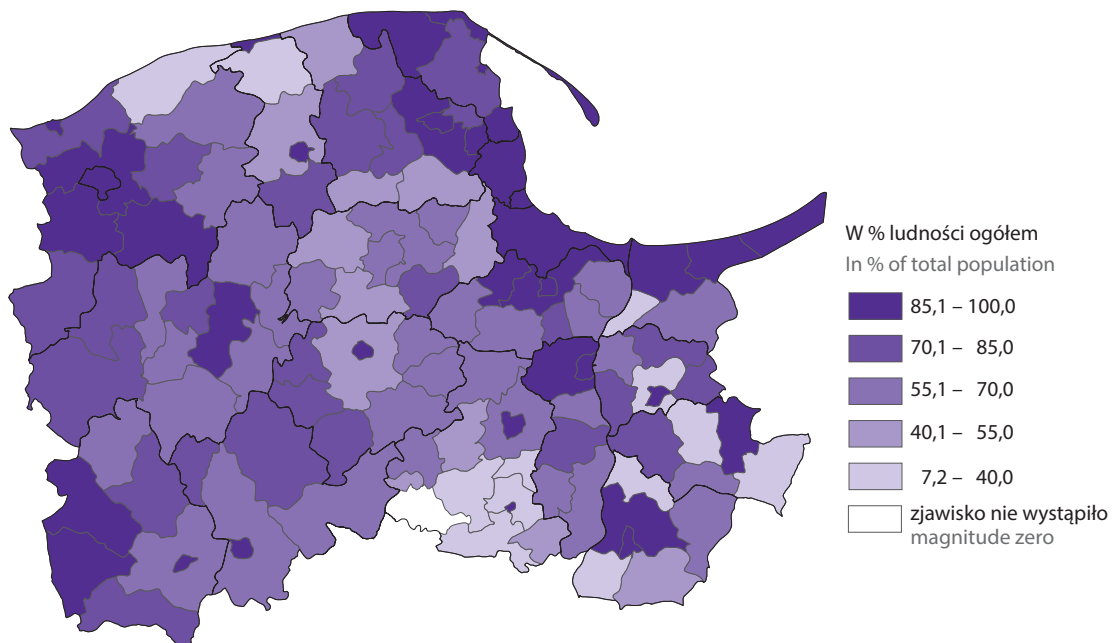
Tablica 22. Kanalizacja
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 22. Sewage system
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019	2020
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	7779,2	10306,0	10932,0	11389,8	11867,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w szt. Connections leading to residential buildings and collective accommodation establishments in units	158359	196749	209485	218034	223089
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	80,3	83,7	90,1 ^b	92,2	92,0
w tym oczyszczone of which treated	80,3	81,3	89,0 ^b	89,8 ^b	89,4

a Łącznie z kolektorami. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji.
 a Including collectors. b Data have been changed in relation to those published in the previous edition.

Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w województwie pomorskim w 2020 r. stanowiła 83,9% ogólnej liczby ludności (o 0,2 p.proc. więcej niż w 2019 r. i o 8,5 p.proc. więcej niż w 2010 r.). W miastach województwa pomorskiego wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 95,0% (o 1,6 p.proc. więcej niż w 2010 r.), a na wsi 64,8% (o 24,2 p.proc. więcej niż w 2010 r.). W kraju 71,5% ludności korzystało z sieci kanalizacyjnej (w miastach 90,6%, a na wsi 43,1%), co oznacza wzrost w porównaniu z 2010 r. o 9,5 p.proc. (w miastach wzrost o 4,5 p.proc., a na wsi o 18,3 p.proc.).

Mapa 33. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.
 Map 33. Population connected to the sewage system in 2020

W 2020 r. długość sieci gazowej w województwie pomorskim wyniosła 7798,5 (wzrost o 320,3 km w stosunku do 2019 r. i o 2490,1 km w stosunku do 2010 r.), co stanowiło 4,8% długości sieci gazowej w kraju. Gęstość sieci gazowej w województwie pomorskim to 37,3 km/100 km² (w kraju – 44,9 km/100 km²) – siódme miejsce w Polsce. W miastach województwa pomorskiego wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 351,8 km/100 km², a na wsi 17,7 km/100 km².

Tablica 23. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych

Stan w dniu 31 grudnia

Table 23. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households
As of 31 December

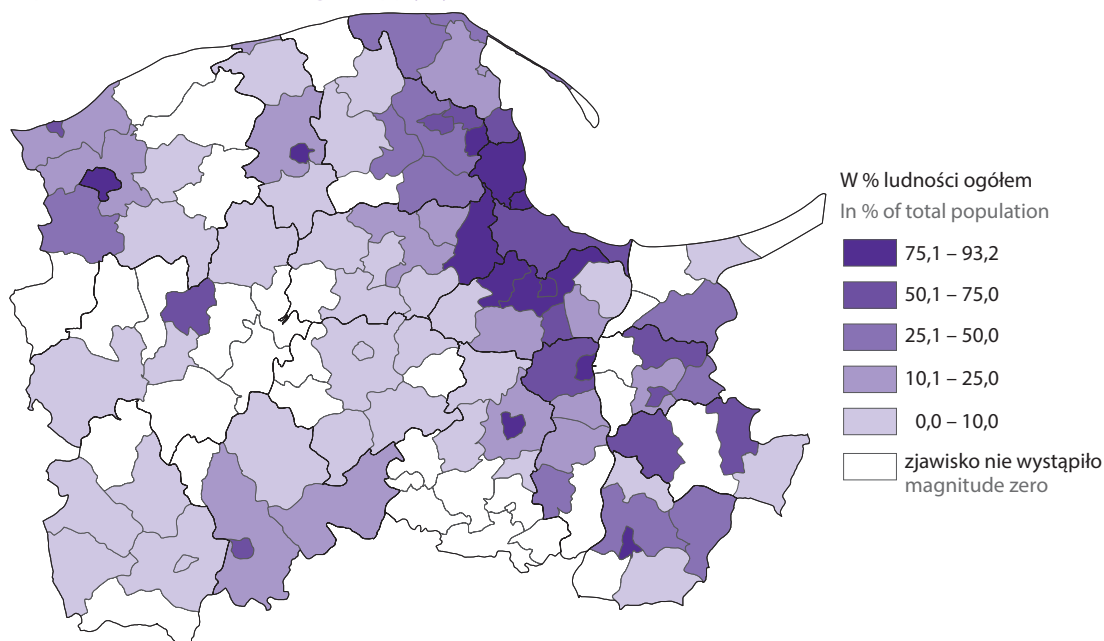
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019	2020
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	5308,4	6604,6	7252,1	7478,2	7798,5
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	101270	114913	129973	136606	143925
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	403,3	402,5	415,4	442,0	461,4
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):					
w GWh in GWh	•	2206,5	2577,7	2512,9	2715,4
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	•	957,4	1107,2	1074,9	1157,1

^a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
^a Including customers using collective gas-meters.

W 2020 r. w województwie pomorskim 51,5% ludności korzystało z sieci gazowej, co oznacza wzrost o 1,2 p.proc. w stosunku do 2019 r. oraz o 0,6 p.proc. w porównaniu z 2010 r. W miastach województwa pomorskiego wskaźnik ten wyniósł 70,1% (o 3,2 p.proc. mniej niż w 2010 r.), a na wsi 19,7% (o 12,1 p.proc. więcej niż w 2010 r.). W kraju 54,2% ludności korzystało z sieci gazowej (w miastach 72,2%, a na wsi 27,4%), co oznacza wzrost o 1,7 p.proc. w stosunku do 2010 r. (w miastach spadek o 0,7 p.proc., a na wsi wzrost o 6,6 p.proc.). W 2020 r. w województwie pomorskim zużycie gazu w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 1157,1 kWh, a w Polsce – 1311,3 kWh.

Mapa 34. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2020 r.
Map 34. Population connected to the gas supply system in 2020

Ochrona zdrowia

Health care

W ambulatoryjnej opiece zdrowotnej do 2019 r. utrzymywał się trwający od kilkunastu lat systematyczny wzrost liczby poradni świadczących tę formę opieki medycznej, natomiast w 2020 r. liczba poradni w skali roku się nie zmieniła. 2020 r. to kolejny rok, w którym odnotowano spadek liczby praktyk lekarskich, które udzielały porad w ramach umowy podpisanej bezpośrednio z NFZ. Do 2019 r. systematycznie zwiększała się liczba porad udzielonych w tych placówkach, natomiast w 2020 r. w skali roku ich liczba zmniejszyła się.

W porównaniu z 2012 r. odnotowano spadek liczby szpitali, łóżek oraz leczonych pacjentów.

W końcu 2020 r. w stosunku do analogicznego okresu 2012 r. odnotowano wzrost liczby lekarzy i lekarzy dentyistów oraz spadek liczby pielęgniarek i położnych. Udział pielęgniarek i położnych z tytułem magistra wzrósł w analizowanym okresie.

W 2020 r. w porównaniu z 2010 r. odnotowano wzrost liczby zespołów ratownictwa medycznego, liczby zrealizowanych wyjazdów na miejsce zdarzenia oraz liczby osób którym udzielono pomocy.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

W końcu 2020 r. w województwie pomorskim działało 1307 podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (1114 przychodni oraz 193 praktyki lekarzy i lekarzy dentystów) realizujących świadczenia finansowane ze środków publicznych. Liczba przychodni była taka sama jak w 2019 r., a w stosunku do 2012 r. wyższa o 25,0%. Natomiast liczba praktyk lekarzy i lekarzy dentystów zmniejszyła się zarówno w odniesieniu do 2019 r., jak i 2012 r. odpowiednio o 11,5% i o 39,5%. W Polsce w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. odnotowano mniejszą liczbę zarówno przychodni, jak i praktyk lekarzy i lekarzy dentystów.

Tablica 24. Placówki opieki zdrowotnej

Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Health care facilities

As of 31 December

Wyszczególnienie	2012	2015	2019	2020	Specification
Przychodnie	891	949	1114	1114	Out-patient departments
Praktyki lekarzy i lekarzy dentystów ^a	319	260	218	193	Medical and dental practices ^a
Porady udzielone ^{bcd} w tys.	17306,6	18467,9	20045,6	17640,0	Consultations provided ^{bcd} in thousands
lekarskie	15502,5	16636,3	18192,1	16195,2	medical
stomatologiczne	1804,1	1831,7	1853,4	1444,8	dental
Szpitala ogólne	51	54	44	43	General hospitals
łóżka w szpitalach ogólnych	9068	9506	8433	8615	beds in general hospitals
na 10 tys. ludności	39,6	41,2	36,0	36,7	per 10 thousand population
wykorzystanie łóżek w %	64,2	64,8	68,1	53,1	usage of beds in %
przeciętny pobyt chorego w dniach	5,3	5,1	5,4	4,9	average patient stay in days

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

a Data concern practices that have signed a contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year. d Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

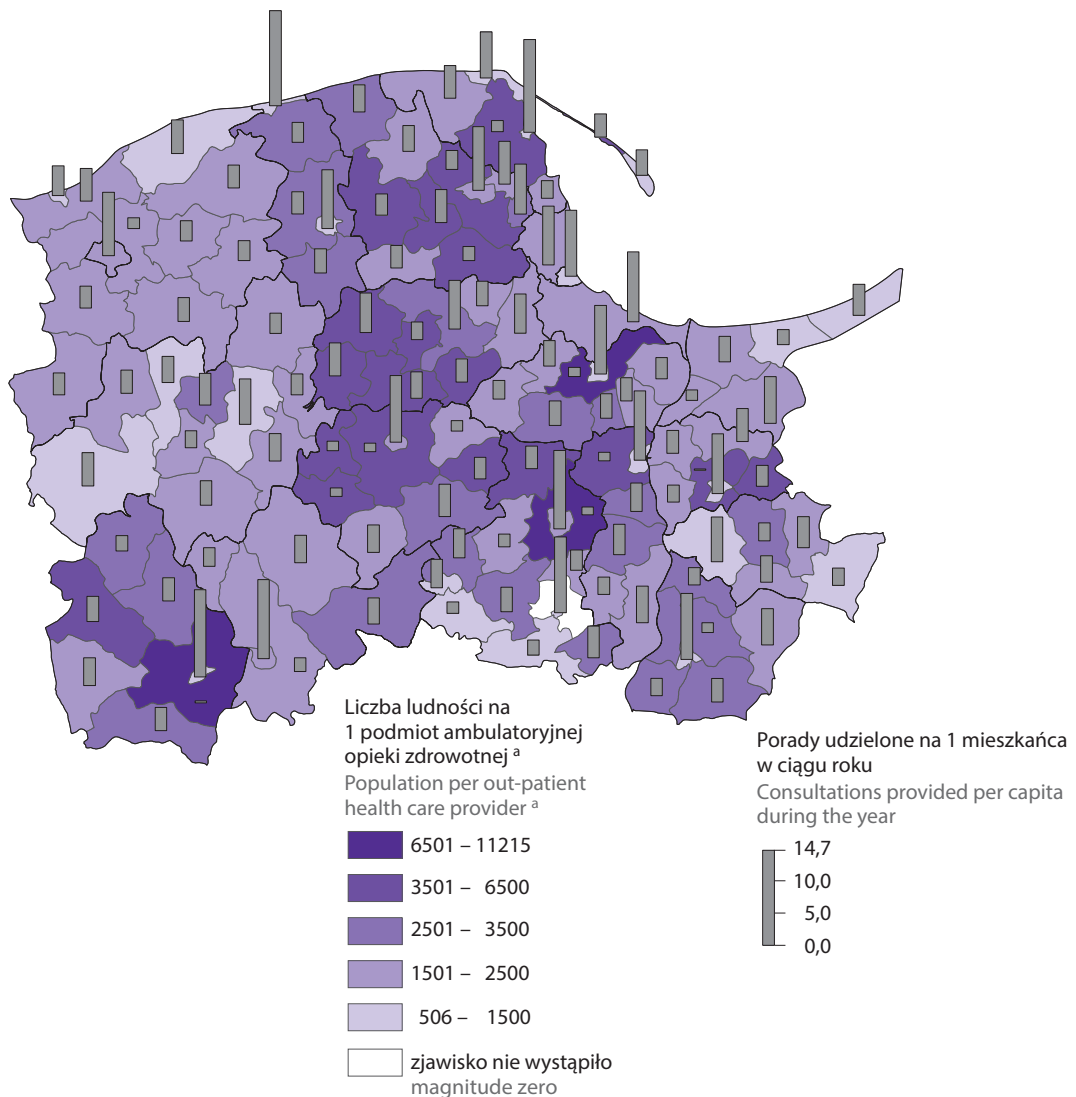
Według stanu w końcu 2020 r. w województwie pomorskim na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej przypadało 1795 osób (1760 w 2019 r. i 1893 w 2012 r.). W kraju wskaźnik ten był niższy i wyniósł odpowiednio 1498 osób (1461 w 2019 r. i 1499 w 2012 r.).

W 2020 r. w województwie pomorskim udzielono 17640,0 tys. porad, o 12,0% mniej niż w 2019 r. i o 1,9% więcej niż w 2012 r. Spośród porad lekarskich 6545,7 tys. stanowiły porady w opiece specjalistycznej (7358,0 tys. w 2019 r. i 6339,3 tys. w 2012 r.).

W 2020 r. liczba udzielonych porad ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa pomorskiego wyniosła 7,5 (w 2019 r. – 8,6, a w 2012 r. – 7,6). W Polsce przeciętnie 1 mieszkańcowi udzielono 7,5 porad (8,6 w 2019 r. i 7,8 w 2012 r.).

Mapa 35. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2020 r.

Map 35. Out-patient health care in 2020

^a Stan w dniu 31 grudnia.
^a As of 31 December.

W województwie pomorskim na koniec 2020 r. funkcjonowały 43 szpitale ogólne, do dyspozycji których było 8615 łóżek (o 2,2% więcej niż rok wcześniej i o 5,0% mniej niż w 2012 r.). Liczba łóżek w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosła 36,7 (o 0,7 mniej niż w 2019 r. i o 2,9 mniej niż w 2012 r.). Na jedno łóżko przypadało przeciętnie 272 mieszkańców (o 6 mieszkańców mniej niż w 2019 r. i o 19 więcej niż w 2012 r.). W Polsce na 10 tys. ludności przypadały 43,8 łóżka (o 0,3 więcej niż w 2019 r. i o 5,2 mniej niż w 2012 r.), a na jedno łóżko przeciętnie przypadało 228 mieszkańców (o 2 mieszkańców mniej niż w 2019 r. i o 24 więcej niż w 2012 r.).

W 2020 r. w województwie pomorskim hospitalizowano 328,5 tys. pacjentów (o 11,0% mniej niż w 2019 r. i o 14,6% mniej niż w 2012 r.). Przeliczając na 10 tys. mieszkańców leczono 1400 osób, o 178 mniej niż rok wcześniej i o 281 mniej niż w 2012 r. W Polsce wskaźnik ten był wyższy i w 2020 r. wyniósł 1495 osób (o 450 mniej niż w 2019 r. i o 555 mniej niż w 2012 r.).

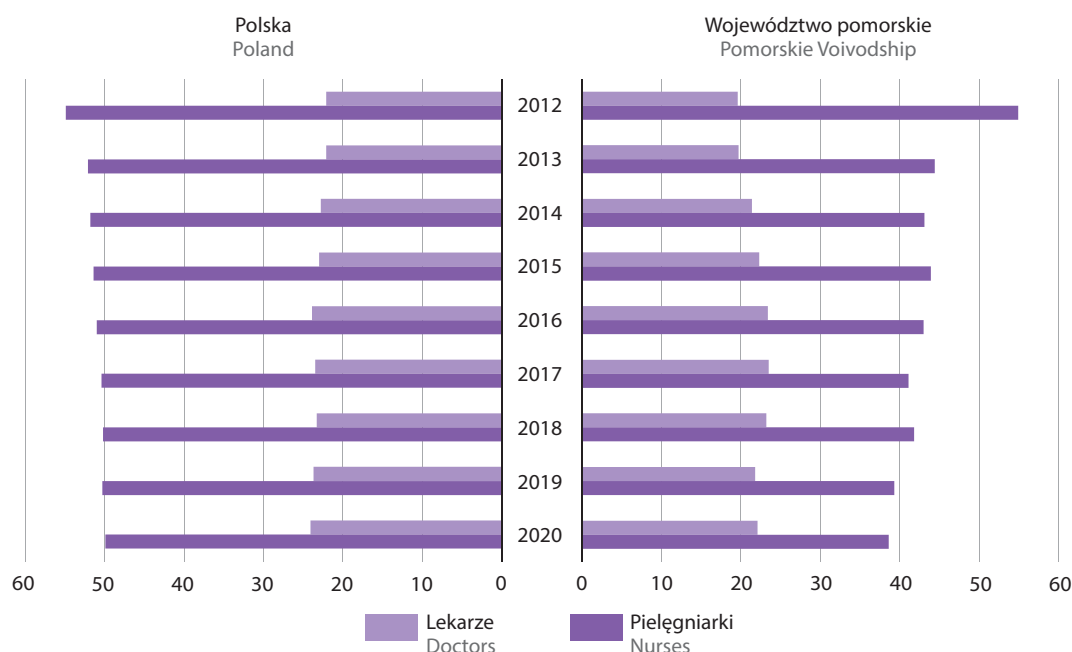
W województwie pomorskim w końcu 2020 r. bezpośrednio z pacjentem (tj. pracujący w podmiotach leczniczych, aptekach, domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych – liczeni raz, według głównego miejsca pracy) pracowało 5,2 tys. lekarzy (o 1,5% więcej niż w 2019 r. i o 15,3% więcej niż w 2012 r.) i 0,8 tys. lekarzy dentyistów (odpowiednio więcej o 37,0% i o 16,2%). Pielęgniarek pracowało 9,1 tys. (o 1,6% mniej niż w 2019 r. i o 27,9% mniej niż w 2012 r.), a położnych 1,0 tys. (odpowiednio mniej o 2,1% i o 30,2%). W końcu 2020 r. pracowało 1,9 tys. farmaceutów, 1,4 tys. fizjoterapeutów oraz 0,8 tys. diagnostów laboratoryjnych.

Wykres 36. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 36. Doctors and nurses per 10 thousand population

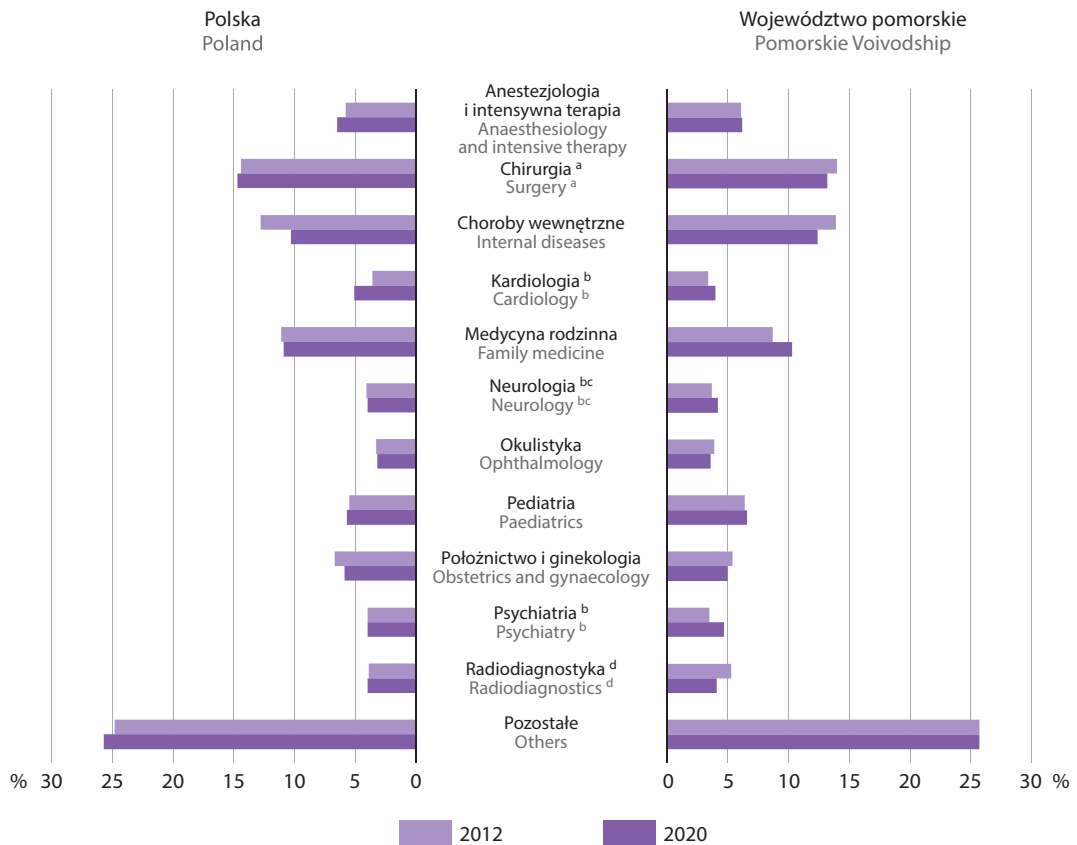
As of 31 December

W końcu 2020 r. w województwie pomorskim pracowało 3,4 tys. lekarzy specjalistów, 65,9% ogólnej liczby lekarzy (w kraju odpowiednio 62,4 tys., 67,7%), a wśród lekarzy dentyistów specjalizację posiadało 0,2 tys., co stanowiło 26,1% wszystkich lekarzy dentyistów (w Polsce odpowiednio 3,2 tys., 22,2%). Wśród lekarzy najczęściej posiadaną specjalizacją była specjalizacja z zakresu chirurgii, chorób wewnętrznych oraz medycyny rodzinnej.

W 2020 r. w województwie pomorskim 20,1% pielęgniarek pracujących bezpośrednio z pacjentem posiadało tytuł magistra pielęgniarstwa (o 11,7 p.proc. więcej niż w 2012 r.). W Polsce wskaźnik ten był wyższy i wyniósł 23,2% (wzrost o 15,2 p.proc. w porównaniu z 2012 r.). Udział położnych z tytułem magistra również wzrósł – w województwie z 9,1% w 2012 r. do 22,5% w 2020 r., a w kraju odpowiednio z 9,6% do 26,1%.

Wykres 37. Lekarze specjaliści
 Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 37. Medical specialists
 As of 31 December

a Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. b łącznie ze specjalistami dziecięcymi. cd Także: c – neuropatologii, d – radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

a General, paediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of the locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardio-surgery as well as urology and vascular surgery. b Including children's specialists. cd Also: c – neuropathology, d – radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and children's radiology.

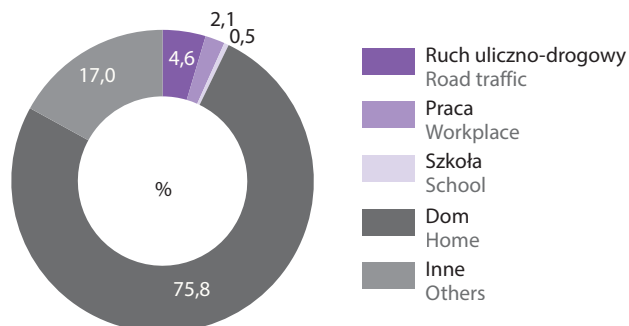
W końcu 2020 r. w województwie pomorskim świadczeń medycznych udzielały 94 zespoły ratownictwa medycznego (o 1 zespół więcej niż w 2019 r. i o 12 więcej niż w 2010 r.), w tym 74 zespoły podstawowe i 20 specjalistycznych. Dodatkowo działał 1 lotniczy zespół ratownictwa medycznego, 13 szpitalnych oddziałów ratunkowych i 9 izb przyjęć.

W 2020 r. w województwie pomorskim zespoły ratownictwa medycznego zrealizowały 148,9 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia, o 9,9% mniej niż rok wcześniej i o 9,0% więcej niż w 2010 r. Przeciętnie w przeliczeniu na 1000 ludności przypadają 63 wyjazdy zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia (o 8 mniej niż w 2019 r. i o 3 więcej niż w 2010 r.). W Polsce wskaźnik wyjazdów był wyższy i wyniósł 72 (81 w 2019 r. i 73 w 2010 r.).

W trakcie jednego wyjazdu pomoc mogła zostać udzielona więcej niż jednej osobie, dlatego liczba osób, którym udzielono świadczeń w trakcie wyjazdów zespołów ratownictwa była wyższa niż liczba wyjazdów i wyniosła 150,3 tys. (o 9,3% mniej niż w 2019 r. i o 9,3% więcej niż w 2010 r.). Wśród osób, którym udzielono pomocy na miejscu zdarzenia dzieci i młodzież w wieku do 18 lat stanowiły 5,0%, a osoby w wieku 65 lat i więcej – 46,5%.

Wykres 38. Wyjazdy jednostek systemu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia w 2020 r.

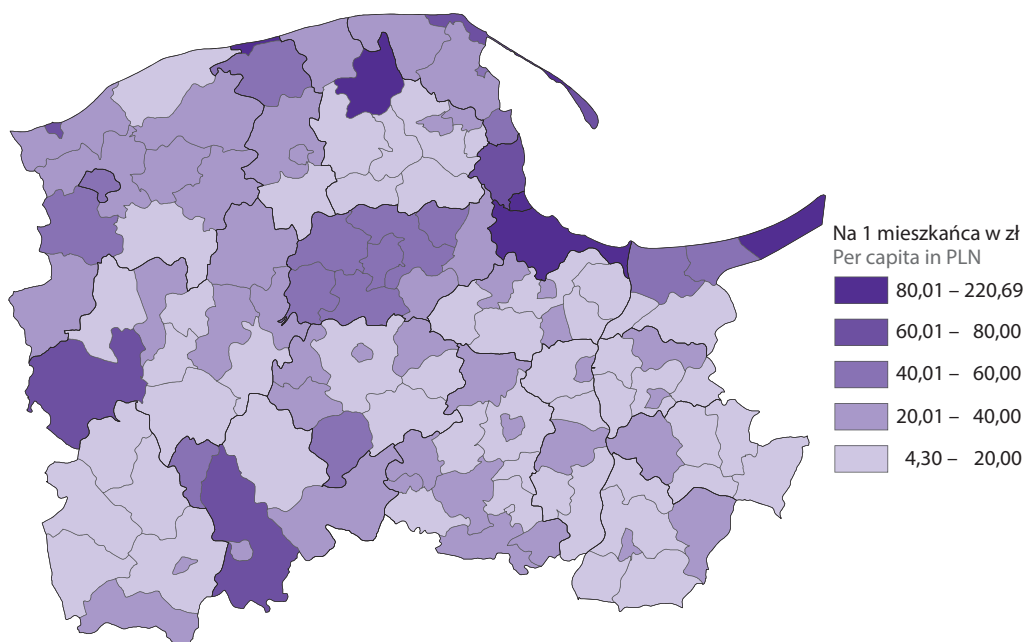
Chart 38. Responses of emergency medical services by place of accident in 2020

W 2020 r. wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w dziale ochrona zdrowia w województwie pomorskim wyniosły 312,7 mln zł, o 24,5 mln zł więcej niż w 2019 r. i o 17,5 mln zł więcej niż w 2010 r. (w Polsce 5796,8 mln zł, odpowiednio więcej o 1289,7 mln zł i o 1834,8 mln zł). Najwięcej na ochronę zdrowia wydatkował samorząd województwa (40,8% wydatków wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w województwie na ochronę zdrowia), następnie powiaty (25,3%), miasta na prawach powiatu (20,2%) i gminy (13,7%). W Polsce również najwięcej wydatkował samorząd województwa (43,3% wydatków wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w kraju na ochronę zdrowia), a następnie miasta na prawach powiatu (23,0%), powiaty (21,9%) oraz gminy (11,8%). Spośród gmin i miast na prawach powiatu województwa pomorskiego najwyższe wydatki na ochronę zdrowia na 1 mieszkańca odnotowano w Łebie – 220,69 zł i Sopocie – 164,26 zł oraz w gminie wiejskiej Gniewino – 122,98 zł. Najniższe natomiast w gminach wiejskich: Smołdzino – 4,30 zł, Szemud – 4,66 zł i Malbork – 5,49 zł.

Mapa 36. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2020 r.

Map 36. Expenditure of gminas and cities with powiat status in "Health care" division in 2020

Kultura Culture

W 2020 r. odnotowano spadek liczby bibliotek publicznych i punktów bibliotecznych zarówno w stosunku do 2019 r., jak i 2010 r. Liczba centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic była niższa niż w 2019 r. i wyższa niż w 2011 r.

W 2021 r. liczba teatrów i instytucji muzycznych oraz muzeów zmniejszyła się w porównaniu z 2020 r., a wzrosła w odniesieniu do 2010 r. Liczba galerii wzrosła w skali roku i zmniejszyła się w stosunku do 2010 r.

W 2020 r. wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w przeliczeniu na 1 mieszkańca były niższe niż w 2019 r. i wyższe niż w 2010 r.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. w województwie pomorskim działało 366 bibliotek publicznych (z filiami) i punktów bibliotecznych, o 5 mniej niż w 2019 r. i o 65 mniej niż w 2010 r. Liczba ludności przypadająca na 1 placówkę biblioteczną wyniosła 6412 osób i zwiększyła się o 94 osoby w odniesieniu do 2019 r. i o 1132 osoby w porównaniu z 2010 r. W Polsce wartość tego wskaźnika była niższa niż w województwie pomorskim i wyniosła 4424 osoby (o 100 osób więcej niż w 2019 r. i o 484 osoby więcej niż w 2010 r.). Liczba czytelników wyniosła 310,3 tys., co oznacza spadek o 18,9% w porównaniu z 2019 r. i wzrost o 0,2% w odniesieniu do 2010 r. W 2020 r. w województwie pomorskim na 1000 ludności przypadało 132 czytelników (piąta lokata w kraju).

W województwie pomorskim w końcu 2021 r. liczba muzeów (łącznie z oddziałami) wyniosła 89 (o 1 mniej niż w 2020 r. i o 32 więcej niż w 2010 r.). Muzea i oddziały muzealne zwiedziło 2,2 mln osób, co oznacza wzrost zarówno w porównaniu z 2020 r., jak i 2010 r. (odpowiednio o 35,8% i 32,2%). W 2021 r. w województwie pomorskim w przeliczeniu na 1000 ludności przypadało 955 osób zwiedzających muzea i oddziały muzealne (w Polsce – 662 osoby), co uplasowało województwo pomorskie na trzecim miejscu w kraju po województwie mazowieckim i małopolskim.

W końcu 2021 r. w województwie pomorskim działały 22 galerie, o 2 więcej niż w 2020 r. i o 1 mniej niż w 2010 r. Galerie zwiedziło 165,3 tys. osób, co oznacza wzrost o 46,5% w porównaniu z 2020 r. i spadek o 25,6% w odniesieniu do 2010 r. W kraju liczba zwiedzających galerie zwiększyła się o 66,9% w stosunku do 2020 r. i zmniejszyła się o 13,2% w porównaniu z 2010 r.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. w województwie pomorskim działało 15 teatrów i instytucji muzycznych (o 1 mniej niż w 2020 r. i o 2 więcej niż w 2010 r.), które stanowiły 8,1% ogólnej liczby tego rodzaju instytucji w Polsce (w 2020 r. – 8,2%, a w 2010 r. – 7,1%). W 2021 r. teatry i instytucje muzyczne zorganizowały 1,9 tys. przedstawień i koncertów, w których uczestniczyło 371,1 tys. widzów i słuchaczy (wzrost w porównaniu z 2020 r. odpowiednio o 47,4% i 32,0%). Na 1000 ludności w województwie pomorskim przypadało 158 widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych (w Polsce – 124), co uplasowało województwo pomorskie na drugim miejscu w kraju po województwie mazowieckim.

W końcu grudnia 2021 r. w województwie pomorskim działało 31 kin stałych (o 3 więcej niż w 2020 r. i o 17 więcej niż w 2010 r.). Liczba widzów w kinach w 2021 r. wyniosła 2025,5 tys. i w skali roku zwiększyła się o 58,6%, natomiast w porównaniu z 2010 r. była niższa o 19,5%. Na 1000 ludności w województwie pomorskim przypadało 863 widzów w kinach (trzecia lokata w kraju po województwie mazowieckim i dolnośląskim).

W końcu grudnia 2020 r. w województwie pomorskim działalność prowadziło 290 centrów, domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic (o 11,9% mniej niż w 2019 r. i o 22,9% więcej niż w 2011 r.). Podobnie jak w kraju, większość tych instytucji stanowiły świetlice (46,9%), a najmniej było klubów (7,9%). W porównaniu z 2019 r. wzrosła liczba centrów i domów kultury, a zmniejszyła się liczba ośrodków kultury, klubów i świetlic. W 2020 r. centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice zorganizowały 7,8 tys. imprez, w których uczestniczyło 492,8 tys. osób (w 2019 r. odpowiednio 15,1 tys. imprez i 1919,8 tys. uczestników). Na 1000 ludności w województwie pomorskim przypadało 210 uczestników imprez (w Polsce odpowiednio 348 uczestników). Wśród zorganizowanych imprez przeważały warsztaty (28,6%), natomiast największą liczbę uczestników zgromadziły koncerty (18,6%).

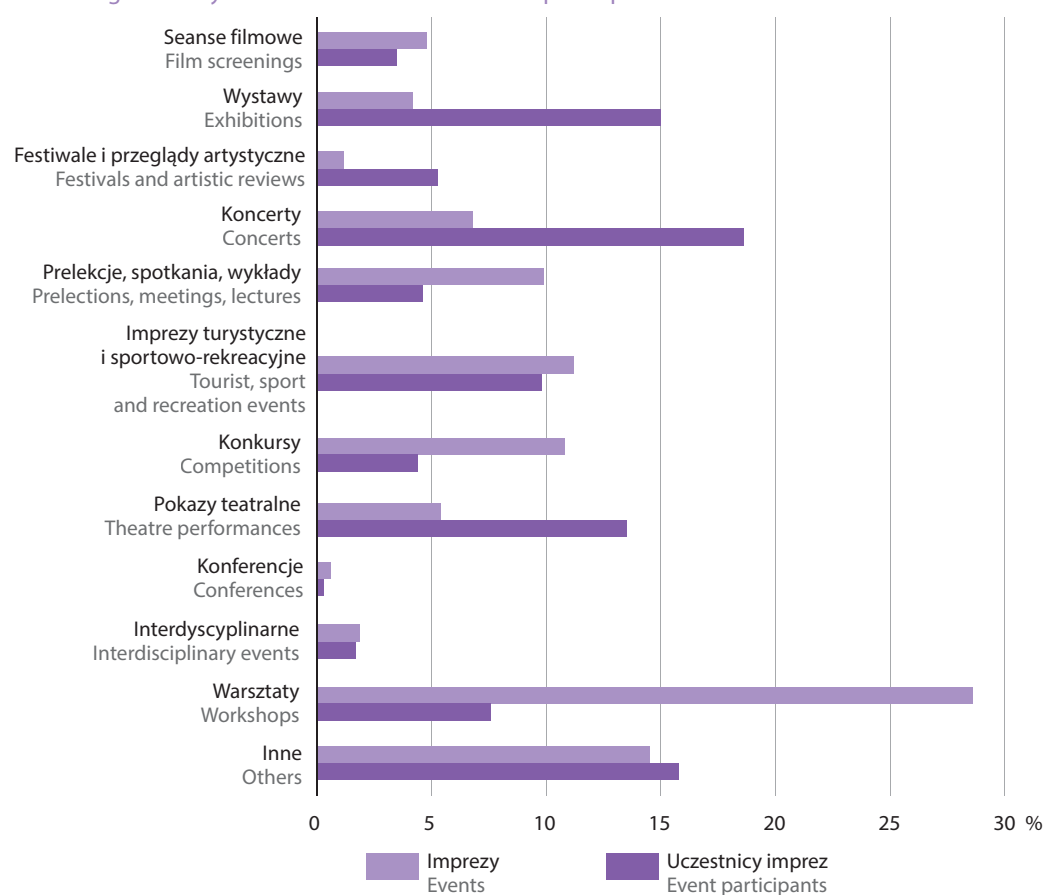
Tablica 25. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia

Table 25. Cultural institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	431	403	366	•
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per library establishment	5280	5726	6412	•
Muzea i oddziały muzealne Museums with branches	57	73	90	89
Galerie Art galleries	23	21	20	22
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	13	14	16	15
Kina stałe Indoor cinemas	14	24	28	31
Centra, domy i ośrodki kultury Centres of culture, cultural centres and establishments	110 ^a	128	131	•
Kluby i świetlice Clubs and community centres	126 ^a	193	159	•

^a Dane za 2011 r.
^a Data for 2011.

Wykres 39. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2020 r.
Chart 39. Events organised by culture institutions and event participants in 2020

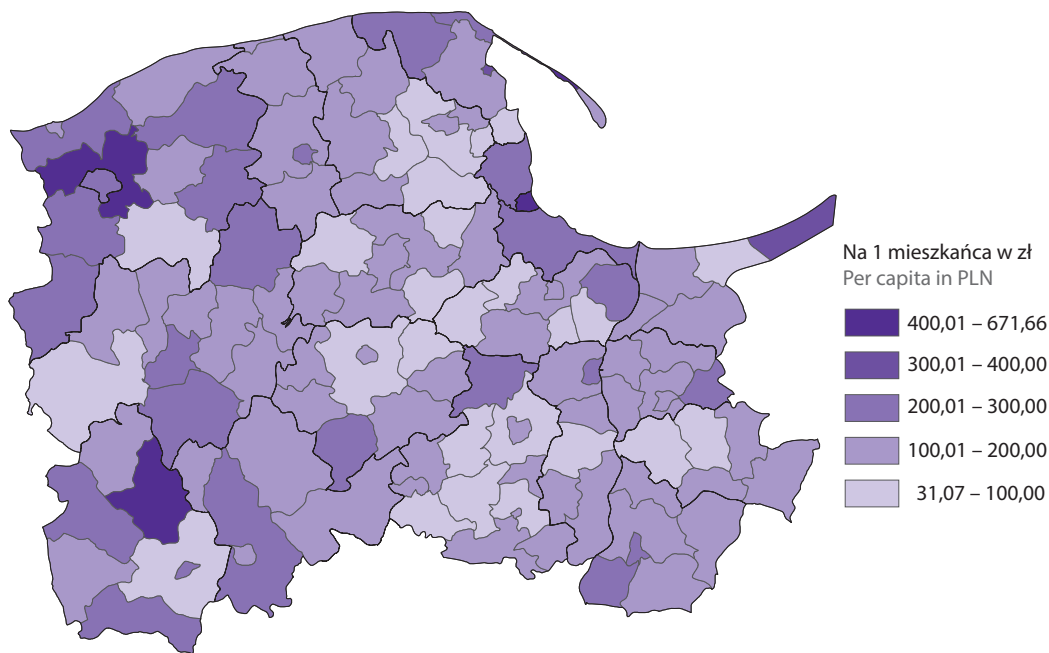

W 2020 r. w województwie pomorskim wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 187,89 zł (w 2019 r. – 206,52 zł, a w 2010 r. – 146,58 zł). Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w Sopocie (671,66 zł), gminie wiejskiej Przechlewo (467,95 zł), gminie miejsko-wiejskiej Jastarnia (456,42 zł) i gminie wiejskiej Słupsk (444,77 zł), natomiast najniższe w gminach wiejskich: Kościerzyna (31,07 zł), Skórcz (33,82 zł) oraz Suchy Dąb (40,88 zł).

Mapa 37. Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2020 r.

Map 37. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2020

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

W 2021 r. odnotowano w skali roku wzrost liczby przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (na co wpływ miał przede wszystkim wzrost liczby przestępstw o charakterze gospodarczym) oraz spadek liczby wypadków drogowych.

Od 2014 r. dane dotyczące przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych oraz wskaźników ich wykrywalności nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich, co powoduje brak porównywalności z danymi za lata poprzednie.

Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

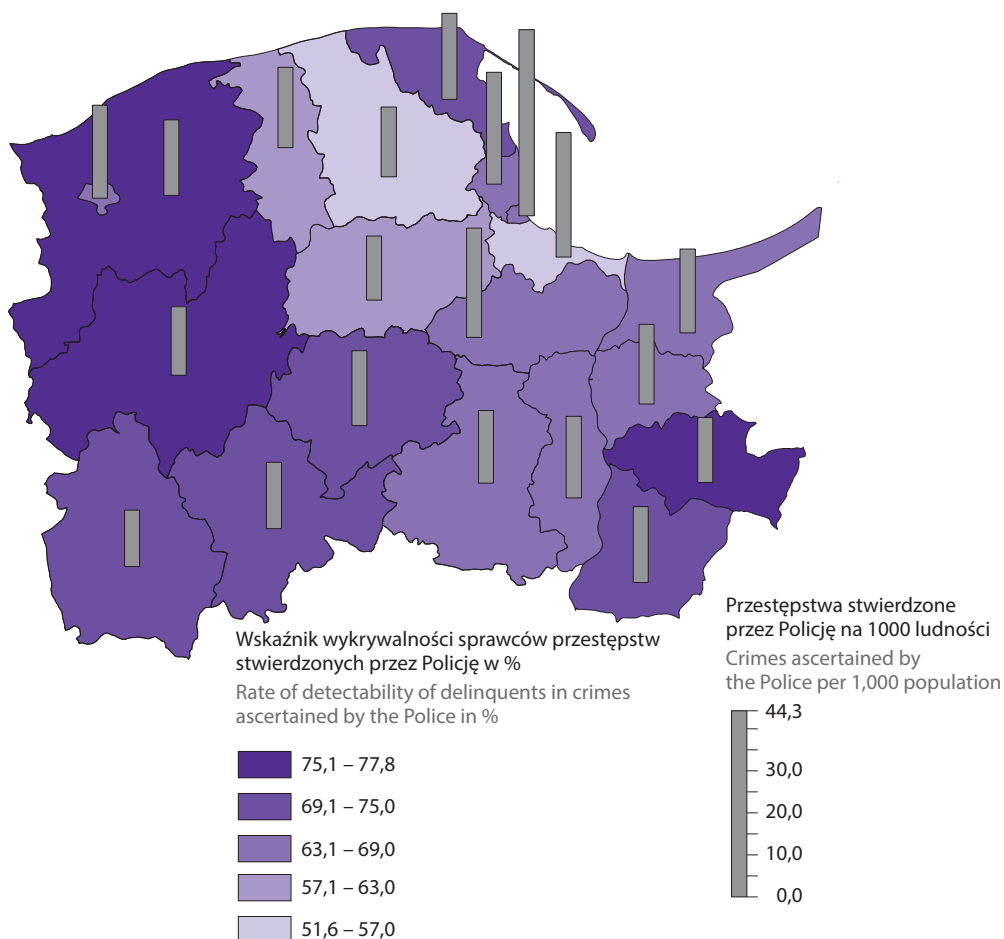
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

Zmiany w życiu społeczno-gospodarczym mieszkańców województwa pomorskiego wpłynęły na rozmiar przestępczości w województwie. W 2021 r. w zakończonych postępowaniach przygotowawczych stwierdzono 51,3 tys. przestępstw, co oznacza wzrost w stosunku do 2020 r. o 3,8% oraz w porównaniu z 2015 r. o 4,5% (w Polsce odpowiednio 820,8 tys. przestępstw oraz wzrost o 7,2% oraz o 2,6%).

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw wyniósł 62,5% (w Polsce – 71,2%).

Mapa 38. Zagrożenie przestępczością w 2021 r.

Map 38. Crime risk in 2021

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.
Source: data of the National Police Headquarters.

Liczba przestępstw o charakterze gospodarczym wyniosła 12,5 tys. (wzrost o 43,7% w stosunku do 2020 r.), przy wskaźniku wykrywalności 64,2%, przestępstw drogowych 3,8 tys. (wzrost odpowiednio o 1,5%, a wskaźnik wykrywalności 98,4%), a przestępstw o charakterze kryminalnym – 33,1 tys. (spadek o 5,5%, wskaźnik wykrywalności – 56,1%). W ogólnej liczbie przestępstw najczęściej odnotowano m.in. przestępstw przeciwko mieniu (29,7 tys., wskaźnik wykrywalności 44,5%), przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji (4,2 tys., wskaźnik wykrywalności 97,9%) oraz przeciwko rodzinie i opiece (3,4 tys., wskaźnik wykrywalności 99,9%).

Bezpieczeństwo na drogach

W 2021 r. w województwie pomorskim miało miejsce 1776 wypadków drogowych, o 3,9% mniej niż w 2020 r. i o 33,6% mniej niż w 2010 r. (w Polsce odpowiednio 22816 wypadków, spadek zarówno w stosunku do 2020 r., jak i 2010 r. odpowiednio o 3,1% i 41,2%). W wypadkach tych poszkodowanych zostało 2178 osób, w tym 118 osób to ofiary śmiertelne. Zarówno w stosunku do 2020 r., jak i 2010 r. odnotowano spadek liczby osób poszkodowanych w wypadkach drogowych odpowiednio o 9,1% i 39,9%. Zmniejszyła się również liczba ofiar śmiertelnych w stosunku do 2020 r. (o 30,2%), jak i w porównaniu z 2010 r. (o 41,0%).

Tablica 26. Wypadki drogowe^a oraz ich skutki

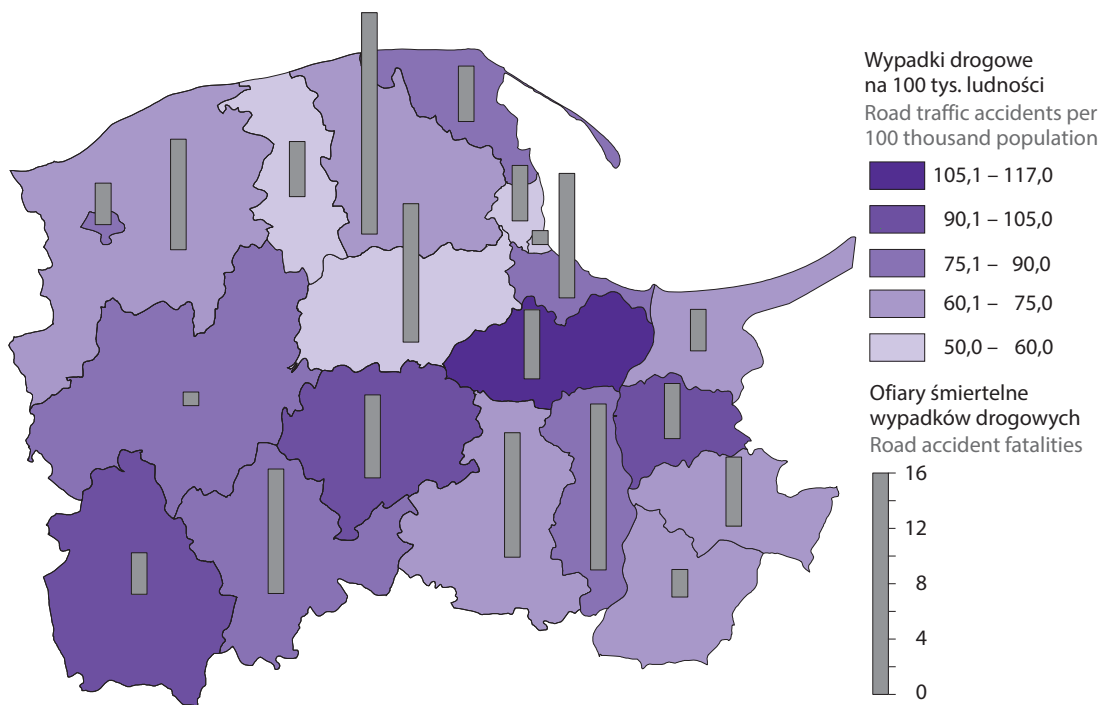
Table 26. Road accidents^a and their effects

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Wypadki Accidents	2674	2686	1848	1776
Ofiary śmiertelne Fatalities	200	170	169	118
na 100 wypadków per 100 road accidents	7,5	6,3	9,1	6,6
Ranni Injured persons	3426	3364	2236	2060
na 100 wypadków per 100 road accidents	128,1	125,2	121,0	116,0

^a Zarejestrowane przez Policję.
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.
^a Registered by the Police.
Source: data of the National Police Headquarters.

Mapa 39. Bezpieczeństwo na drogach w 2021 r.

Map 39. Road safety in 2021

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.
Source: data of the National Police Headquarters.

Dane o **wypadkach drogowych** pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

W 2021 r. w województwie pomorskim udział gospodarstw domowych (z co najmniej jedną osobą w wieku 16-74 lata) posiadających dostęp do Internetu w domu oraz udział osób w wieku 16-74 lata, które korzystały z Internetu wzrósł zarówno w stosunku do 2020 r., jak i 2015 r.

Tablica 27. Wybrane wskaźniki dotyczące społeczeństwa informacyjnego

Table 27. Selected information society indicators

Wyszczególnienie Specification	2015		2020		2021	
	woje- wództwo pomorskie Pomorskie Voivodship	Polska Poland	woje- wództwo pomorskie Pomorskie Voivodship	Polska Poland	woje- wództwo pomorskie Pomorskie Voivodship	Polska Poland
Gospodarstwa domowe ^a posiadające dostęp do Internetu w domu Households ^a with access to the Internet at home	78,1	75,8	90,5	90,4	92,1	92,4
Osoby ^b korzystające z Internetu Individuals ^b using the Internet	76,8	72,9	87,8	86,8	91,9	88,9
Osoby ^b korzystające regularnie (co najmniej raz w tygodniu) z Internetu Individuals ^b using the Internet regularly (at least once a week)	71,1	64,8	84,3	81,4	88,6	83,6

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z osobami w wieku 16-74 lata. b Osoby w wieku 16-74 lata.
a Data concern households with persons aged 16-74. b Persons aged 16-74.

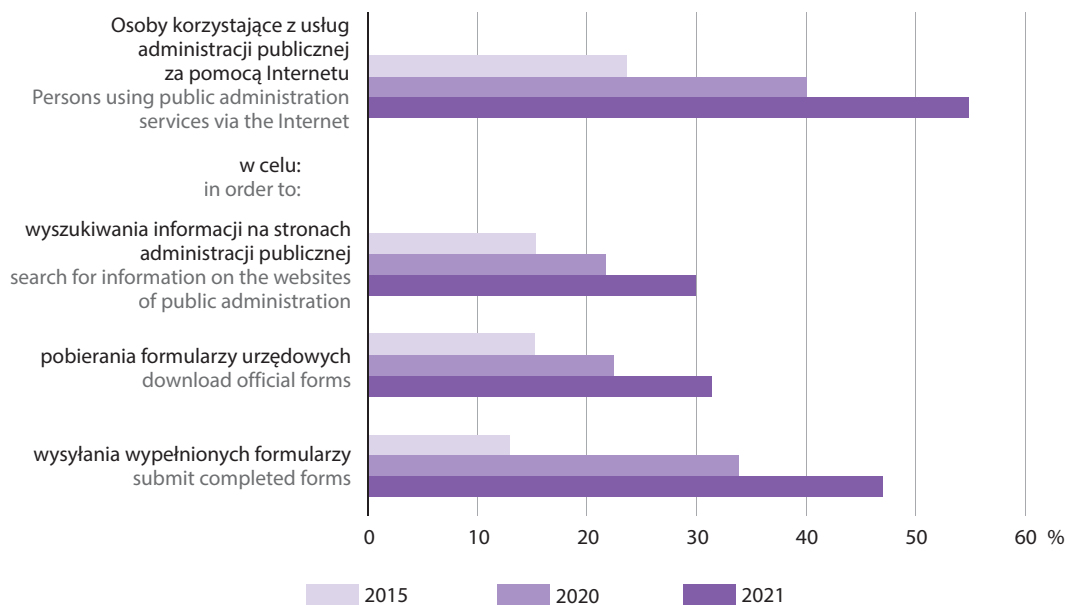
Wskaźnik gospodarstw domowych posiadających w domu dostęp do Internetu dotyczy wszystkich gospodarstw z co najmniej jedną osobą w wieku 16-74 lata, posiadających połączenie z Internetem poprzez dowolne urządzenie (uwzględniając również urządzenia przenośne, w tym smartfony), a nie gospodarstw będących jedynie w zasięgu tej infrastruktury.

Powszechny dostęp do Internetu umożliwia społeczeństwu komunikację w sferze społecznej, kulturalnej i biznesowej. W 2021 r. w województwie pomorskim dostęp do Internetu w domu posiadało 92,1% gospodarstw domowych (z co najmniej jedną osobą w wieku 16-74 lata). Wskaźnik ten wzrósł w porównaniu z 2020 r. o 1,6 p.proc., a w porównaniu z 2015 r. o 14,0 p.proc. W województwie pomorskim regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystało z Internetu 88,6% osób w wieku 16-74 lata (w 2020 r. – 84,3%, a w 2015 r. – 71,1%).

Spośród gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w województwie pomorskim, 91,7% korzystało z łączy szerokopasmowych, co oznacza wzrost w skali roku o 1,5 p.proc. Dostęp do szerokopasmowego łącza stacjonarnego posiadało 67,6% gospodarstw domowych (spadek w skali roku o 3,2 p.proc.), natomiast z szerokopasmowego łącza mobilnego korzystało 63,6% gospodarstw domowych (wzrost w skali roku o 0,9 p.proc.).

Wykres 40. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 40. Individuals^a using e-government services during the last 12 months

^a Osoby w wieku 16-74 lata.
^a Persons aged 16-74.

W 2021 r. w województwie pomorskim osoby korzystające w ciągu ostatnich 12 miesięcy od momentu przeprowadzenia badania z usług administracji publicznej przez Internet stanowiły 54,9% ogólnej liczby osób w wieku 16-74 lata (w Polsce – 47,5%), co oznacza wzrost w porównaniu z 2020 r. i 2015 r. odpowiednio o 14,8 p.proc. i o 31,2 p.proc. (w Polsce wzrost o 5,6 p.proc. i o 20,9 p.proc.).

Wśród osób korzystających z usług administracji publicznej przez Internet największym zainteresowaniem cieszyło się wysyłanie wypełnionych formularzy. Z możliwości tej skorzystało 47,0% mieszkańców województwa pomorskiego (w kraju 39,9%).

W 2021 r. zakupów towaru lub usługi przez Internet w ciągu ostatnich 12 miesięcy od momentu przeprowadzenia badania dokonało 60,5% mieszkańców województwa pomorskiego w wieku 16–74 lata, o 1,4 p.proc. mniej niż przed rokiem (w Polsce odpowiednio – 61,2%, wzrost o 0,3 p.proc.).

W latach 2015–2021 systematycznie wzrastał udział osób zamawiających towary lub usługi do użytku prywatnego w sieci w ciągu ostatnich 12 miesięcy od momentu przeprowadzenia badania. W województwie pomorskim udział ten wzrósł o 24,2 p.proc., a w Polsce o 24,3 p.proc.

Aktywność społeczna

Social activity

W 2021 r. województwie pomorskim odnotowano wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON w porównaniu z 2010 r.

W 2020 r. w porównaniu z 2010 r. działało więcej rejestrowych organizacji non-profit.

Tablica 28. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON

Stan w dniu 31 grudnia

Table 28. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register

As of 31 December

Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021	Specification
Ogółem	6165	8103	8645	8906	9181	Total
Na 10 tys. ludności	27,1	35,1	36,9	38,0	39,1	Per 10 thousand population

Według stanu na koniec 2021 r. do rejestru REGON w województwie pomorskim wpisanych było 9181 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, co oznacza wzrost w stosunku do 2020 r. o 3,1%, a w porównaniu z 2010 r. o 48,9%.

W przeliczeniu na 10 tys. ludności liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wyniosła 39 wobec 27 w 2010 r. (w kraju odpowiednio 41 i 27).

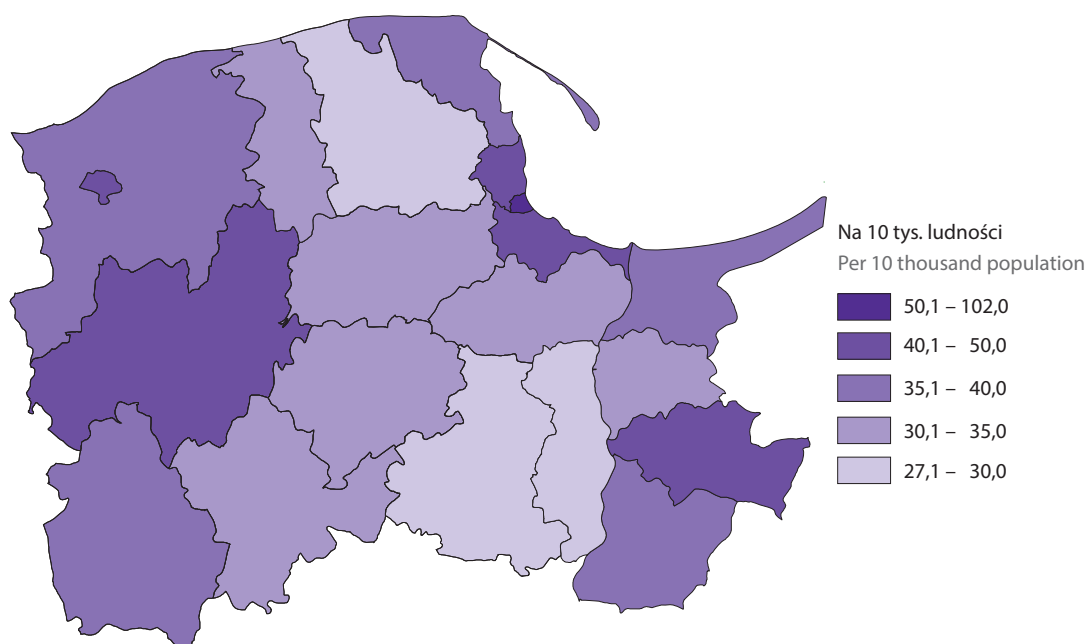
W końcu 2021 r. najczęściej zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych odnotowano w Gdańsku – 2316, natomiast najmniej w powiecie nowodworskim – 139. Przeliczając liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców najwyższy wskaźnik odnotowano w Sopocie – 102, a najniższy w powiecie wejherowskim – 27.

Mapa 40. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 40. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register in 2021

As of 31 December

Sektor non-profit – zalicza się do niego podmioty, które spełniają następujące warunki:

- 1) są w odpowiednim stopniu sformalizowane (np. w wyniku zarejestrowania we właściwym urzędzie) lub przynajmniej ich cele, sposób działania i struktura mają charakter trwały,
- 2) są instytucjonalnie odrębne od administracji publicznej,
- 3) mają charakter niezarobkowy (działają nie dla zysku i nie rozdzielają ewentualnej nadwyżki między swoich członków, pracowników itp.),
- 4) są samorządne (władze i kierunki działania określone są wewnątrz organizacji),
- 5) charakteryzują się dobrowolnością uczestnictwa w działalności organizacji.

W 2020 r. na terenie województwa pomorskiego aktywnie działało 5,4 tys. rejestrowych organizacji non-profit (w 2018 r. – 5,2 tys., a w 2010 r. – 4,7 tys.), które stanowiły 5,7% wszystkich organizacji w kraju (95,2 tys.). Najwięcej aktywnych organizacji non-profit (99,2%) to podmioty ekonomii społecznej, a co siódma organizacja posiadała status organizacji pożytku publicznego (0,8 tys.). Najliczniejszą grupę organizacji non-profit stanowiły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – 70,9% (3,8 tys.) oraz fundacje – 19,9% (1,1 tys.). W przeliczeniu na 10 tys. ludności w województwie pomorskim były 23 organizacje non-profit (22 w 2018 r. i 21 w 2010 r.). W kraju wskaźnik ten wyniósł 25 w 2020 r. (23 w 2018 r. i 21 w 2010 r.).

Organizacje non-profit prowadzą różnorodną działalność. W 2020 r. w województwie pomorskim w ramach swojej działalności statutowej organizacje najczęściej zajmowały się sportem, turystyką, rekreacją, hobby – 26,3% (26,9% w Polsce), kulturą i sztuką – 14,4% (12,4% w kraju), edukacją i wychowaniem, badaniami naukowymi – 11,4% (10,5% w kraju), ratownictwem – 10,0% (15,3% w kraju) oraz pomocą społeczną i humanitarną – 9,9% (8,3% w kraju).

Większość badanych organizacji non-profit prowadzi wyłącznie nieodpłatną działalność statutową, a udział organizacji prowadzących odpłatną działalność statutową lub działalność gospodarczą w 2020 r. wyniósł 22,3%, w tym 3,8% stanowiły organizacje pozyskujące środki finansowe z obu tych źródeł (w Polsce odpowiednio 18,6% i 2,9%).

Na koniec 2020 r. aktywne organizacje rejestrowe posiadały 383,8 tys. członkostw osób fizycznych. Mediana liczby członków wyniosła 26 osób (w Polsce 28 osób). Do badanych organizacji non-profit częściej należeli mężczyźni – 56,8% (w kraju – 55,1%).

W 2020 r. większość organizacji non-profit działała wyłącznie w oparciu o pracę społeczną (wolontariat). Brak korzystania z płatnego personelu deklarowało 57,3% organizacji non-profit (w kraju 61,6%), co oznacza wzrost w porównaniu z 2018 r. o 3,0 p.proc. (w kraju wzrost o 5,8 p.proc.). Wolontariat w województwie pomorskim świadczyło 82,3 tys. osób (zarówno członków organizacji, jak i osób niebędących członkami).

W organizacjach non-profit korzystających z pracy płatnej, częściej występowało zatrudnienie wyłącznie w ramach umów cywilnoprawnych (umowy zlecenia, umowy o dzieło itp.) niż zatrudnienie etatowe. Korzystanie z pracy płatnej wyłącznie w oparciu o umowy cywilnoprawne dotyczyło 25,6% organizacji, o 1,7 p.proc. mniej niż w 2018 r. (w kraju udział wyniósł 24,1%, o 4,5 p.proc. mniej). Natomiast udział podmiotów zatrudniających pracowników na podstawie stosunku pracy w województwie pomorskim zmniejszył się z 18,4% do 17,1% (w kraju odpowiednio spadek z 15,6% do 14,2%).

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

Na podstawie wstępnego szacunku wartość produktu krajowego brutto wytworzonego w 2020 r. w województwie pomorskim zmniejszyła się w odniesieniu do 2019 r. Natomiast według danych zrewidowanych w 2019 r. odnotowano wzrost PKB w stosunku do 2018 r. W 2019 r. w skali roku odnotowano również wzrost wartości dodanej brutto w przeliczeniu na 1 pracującego

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Na podstawie wstępnego szacunku wartość produktu krajowego brutto wytworzonego w województwie pomorskim w 2020 r. wyniosła (w cenach bieżących) 135333 mln zł (spadek o 0,5% w stosunku do zrewidowanych danych z 2019 r.). W kraju odnotowano wzrost o 1,5%. Udział województwa pomorskiego w tworzeniu produktu krajowego brutto wyniósł 5,8% (w 2019 r. według danych zrewidowanych 5,9%, a w 2010 r. – 5,7%).

Wartość PKB liczona na 1 mieszkańca na podstawie wstępnego szacunku w 2020 r. wyniosła w województwie pomorskim 57669 zł (według danych zrewidowanych w 2019 r. – 58202 zł, a w 2010 r. – 36063 zł), co stanowiło 95,1% średniej krajowej (w 2019 r. – 97,4%, a w 2010 r. – 96,0%). W 2019 r. najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca według danych zrewidowanych odnotowano w województwie mazowieckim – 96725 zł, a województwo pomorskie uplasowało się na piątym miejscu w kraju. W 2020 r. według wstępnego szacunku najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca uzyskano w województwie mazowieckim – 98237 zł, a województwo pomorskie zajęło szóste miejsce w kraju.

Produkt krajowy brutto liczony na 1 mieszkańca według parytetu siły nabywczej w województwie pomorskim stanowił 71% średniej wypracowanej w 27¹ państwach Unii Europejskiej w 2019 r. (w 2010 r. – 61%), natomiast według wstępnego szacunku w 2020 r. stanowił 72% średniej unijnej.

¹ Bez Wielkiej Brytanii.
¹ Excluding United Kingdom.

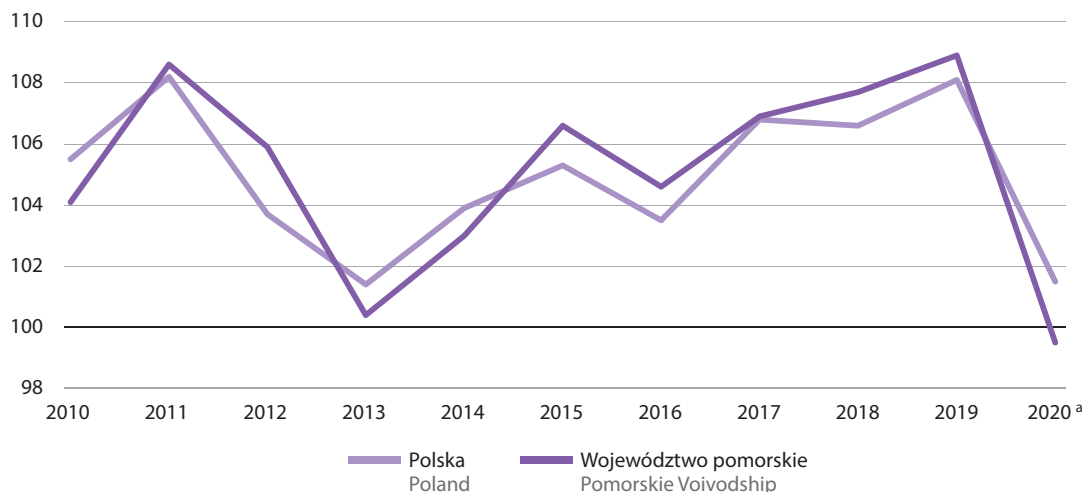

Wykres 41. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

rok poprzedni=100

Chart 41. Indices of gross domestic product (current prices)

previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

Na podstawie danych zrewidowanych w 2019 r. największy udział w tworzeniu produktu krajowego brutto w województwie miał podregion trójmiejski – 49,6% (wzrost w stosunku do 2010 r. o 1,3 p.proc.). Udział pozostałych podregionów był niższy i wyniósł: dla podregionu gdańskiego – 18,9% (wzrost w stosunku do 2010 r. o 1,7 p.proc.), dla starogardzkiego – 14,3% (odpowiednio spadek o 1,4 p.proc.), dla słupskiego – 10,9% (spadek o 1,1 p.proc.) oraz dla chojnickiego – 6,3% (spadek o 0,5 p.proc.). Produkt krajowy brutto wytworzony w podregionie trójmiejskim stanowił 2,9% produkcji krajowej (2,7% w 2010 r.).

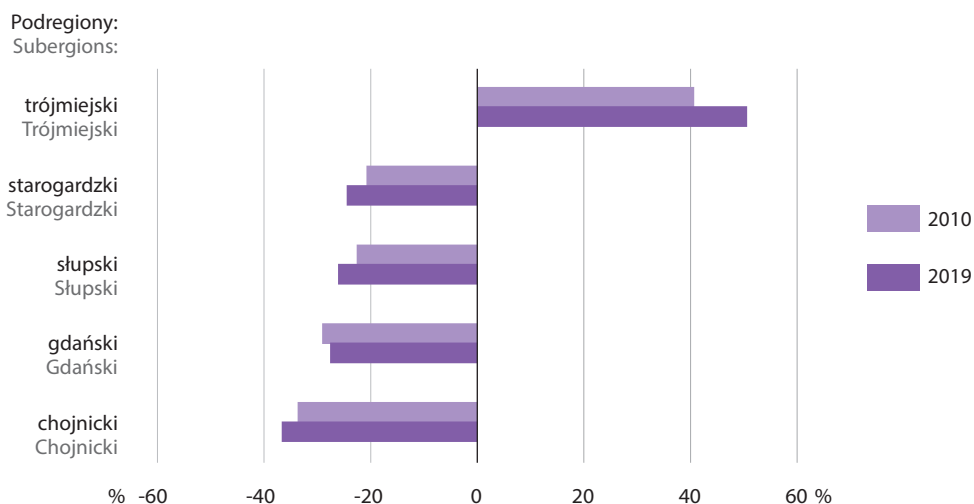
W 2019 r. wartość PKB liczona na 1 mieszkańca największa była w podregionie trójmiejskim 89995 zł (154,6% średniej wartości w województwie, wzrost o 8,1 p.proc. w stosunku do 2010 r.). W pozostałych podregionach wartość PKB na 1 mieszkańca kształtowała się następująco: w podregionie starogardzkim – 45119 zł (odpowiednio 77,5%, spadek o 4,9 p.proc.), podregionie słupskim – 44121 zł (75,8%, spadek o 4,8 p.proc.), podregionie gdańskim – 43273 zł (74,3%, wzrost o 0,4 p.proc.), a w podregionie chojnickim – 37828 zł (65,0%, spadek o 4,0 p.proc.). Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w podregionie trójmiejskim stanowił 150,6% średniej krajowej (wzrost w porównaniu z 2010 r. o 9,9 p.proc.). W pozostałych podregionach udział ten kształtował się następująco: w podregionie starogardzkim – 75,5% (spadek o 3,7 p.proc.), słupskim – 73,9% (spadek o 3,5 p.proc.), gdańskim – 72,4% (wzrost o 1,5 p.proc.) oraz w chojnickim – 63,3% (spadek o 3,0 p.proc.).

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Zaobserwowano duże zróżnicowanie wskaźników dyspersji (miara zróżnicowania) na poziomie podregionów produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca. W 2019 r. wskaźnik dyspersji wyniósł 35,1% (w 2010 r. – 30,7%). Najwyższy wskaźnik dyspersji odnotowano w regionie warszawskim stołecznym 40,8% (w 2010 r. – 40,9%), a najniższy w województwie lubuskim 0,8% (2,1% w 2010 r.).

Wykres 42. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

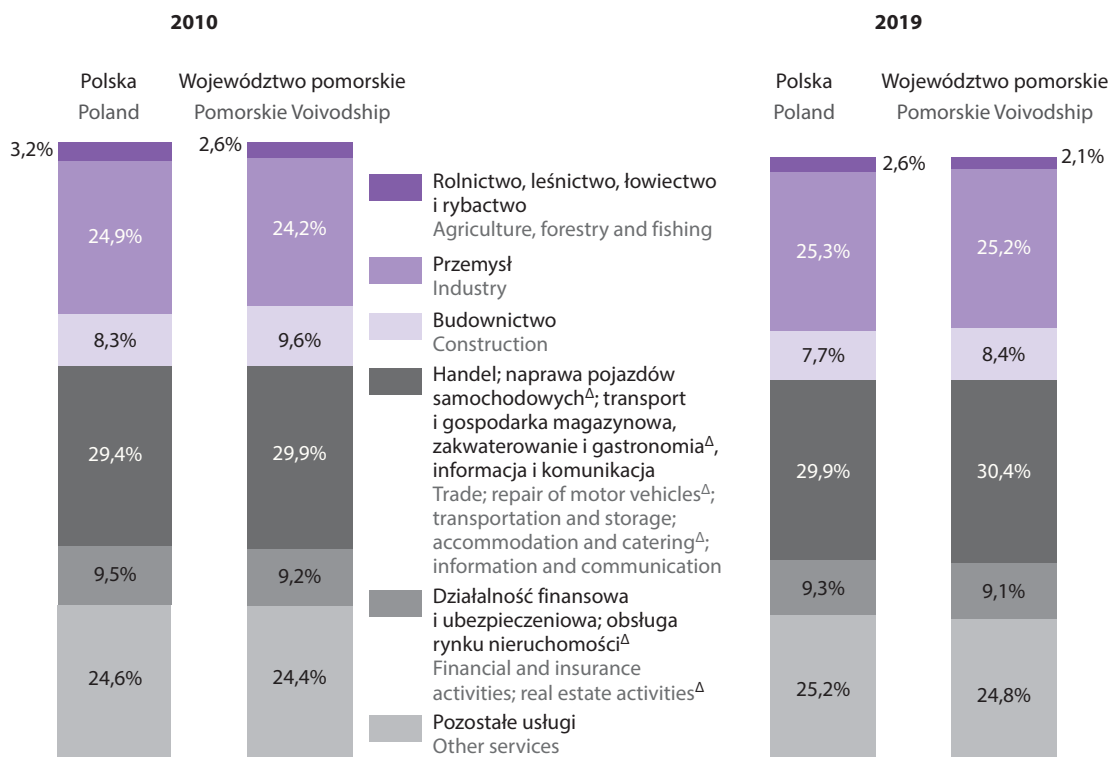
Chart 42. Gross domestic product per capita (current prices) – relative deviations from the national average value

Na podstawie danych zrewidowanych wartość dodana brutto w województwie pomorskim w 2019 r. wyniosła 119620 mln zł, co stanowiło 5,9% wielkości krajowej. Decydujący wpływ na strukturę wartości dodanej brutto według rodzajów działalności miała grupa jednostek zajmująca się: handlem; naprawą pojazdów samochodowych; transportem i gospodarką magazynową; zakwaterowaniem i gastronomią oraz informacją i komunikacją – 30,4% wartości wojewódzkiej (w 2018 r. – 30,2%, w 2010 r. – 29,9%), a także przemysłem – 25,2% (w 2018 r. – 25,8%, w 2010 r. – 24,2%) oraz pozostałymi usługami – 24,8% (w 2018 r. – 24,9%, w 2010 r. – 24,4%).

Wydajność pracy mierzona wartością dodaną brutto w przeliczeniu na 1 pracującego w województwie pomorskim w 2019 r. wyniosła 136068 zł, co stanowiło 103,1% średniej krajowej (w 2018 r. – 102,2%, a w 2010 r. – 102,6%).

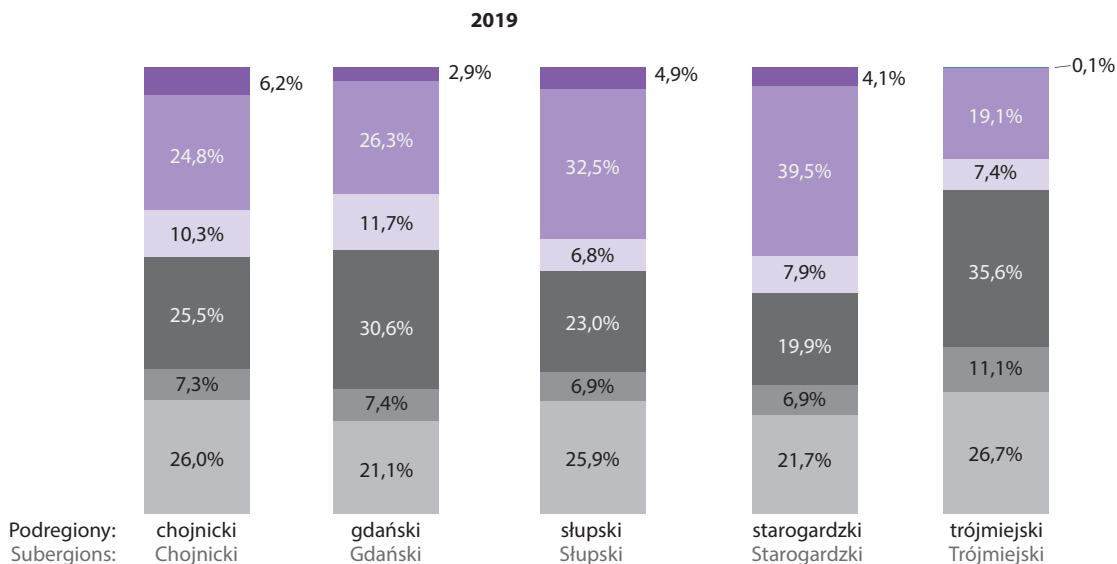
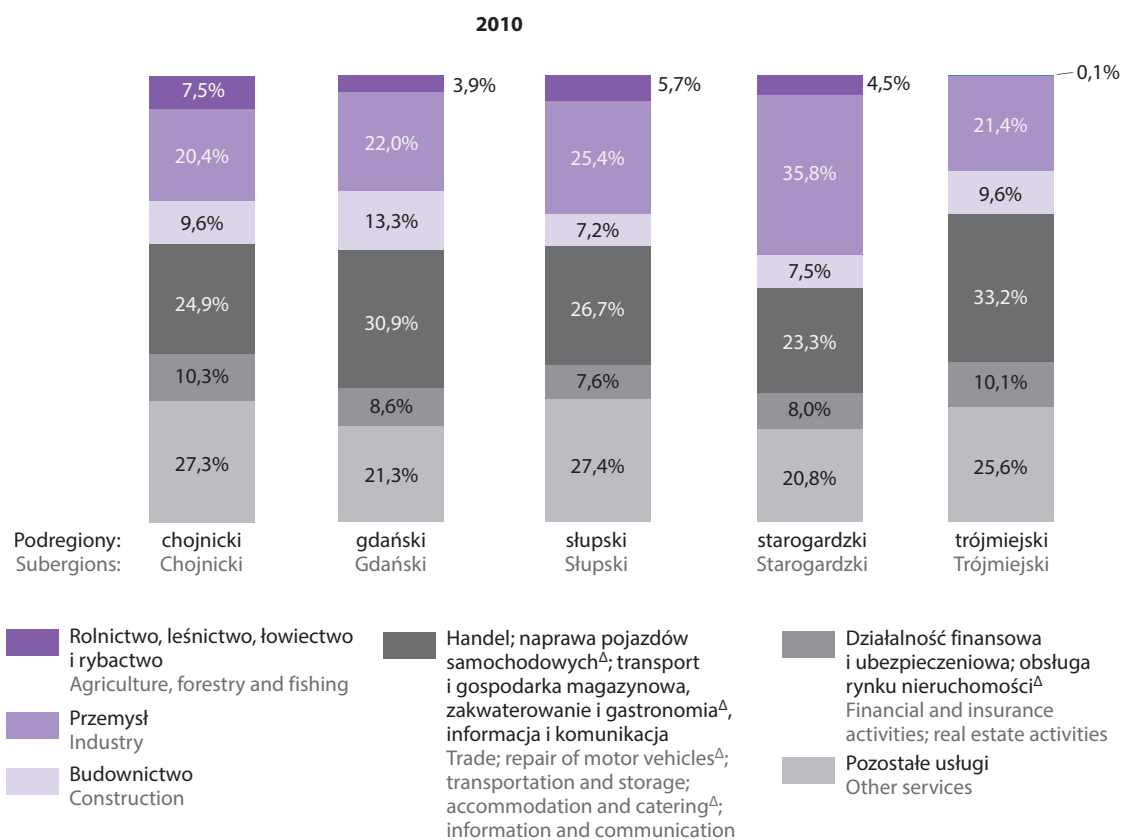
Wykres 43. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
 Chart 43. Gross value added by kind of activity (current prices)

W 2019 r. najwyższy udział w tworzeniu wartości dodanej brutto miał podregion trójmiejski – 49,6% wartości wojewódzkiej, a najniższy podregion chojnicki – 6,3%. Najwyższy udział w tworzeniu wartości dodanej brutto w podregionie trójmiejskim wygenerowały jednostki z grupy: handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja – 35,6% wartości podregionu (w 2018 r. – 35,0%, w 2010 r. – 33,2%), pozostałe usługi – 26,7% (odpowiednio 27,2% i 25,6%) oraz przemysł – 19,1% (odpowiednio 20,4% i 21,4%).

Wydajność pracy mierzona wartością dodaną brutto w przeliczeniu na 1 pracującego w województwie pomorskim w 2019 r. najwyższa była w podregionie trójmiejskim – 159710 zł (117,4% wartości województwa), co stanowiło 121,0% średniej krajowej (w 2010 r. odpowiednio 118,0% i 121,0%), a najniższa w podregionie chojnickim – 99932 zł (73,4% i 75,7% średniej krajowej, w 2010 r. odpowiednio 73,2% i 75,1%).

Wykres 44. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
 Chart 44. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Koniunktura gospodarcza

6.2. Business tendency

We wszystkich miesiącach 2021 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2020 r., oceny koniunktury w badanych rodzajach działalności poprawiły się, a wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury odnotowany w kwietniu 2020 r. pozostał najniższy w historii dla wszystkich rodzajów działalności.

Koniunktura gospodarcza to całokształt wskaźników życia gospodarczego charakteryzujących stan gospodarki danego kraju lub rynku, pozwalających ocenić tendencje rozwojowe; koniunktura podlega wskaźnikom zależnym głównie od cyklu koniunkturalnego, a także innych czynników: regularnych (np. sezonowe wahania popytu i podaży) i nieregularnych (np. urodzaj lub nieurodzaj w rolnictwie, wzrost lub spadek popytu na dany towar na rynku krajowym lub zagranicznym, klęski żywiołowe).

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury gospodarczej jest wskaźnikiem złożonym. Obliczany jest jako średnia arytmetyczna sald odpowiedzi na pytania z ankiety miesięcznej dotyczące bieżącej i przewidywanej sytuacji gospodarczej przedsiębiorstwa. Przyjmuje wartości od -100 do +100, przy czym wartości poniżej zera są oceniane jako negatywne (wskazujące na gorszą koniunkturę), a powyżej zera – jako pozytywne (wskazujące na dobrą koniunkturę). Wskaźnik przyjmujący wartość równą zero oznacza sytuację, gdy koniunktura nie zmienia się.

Tablica 29. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności

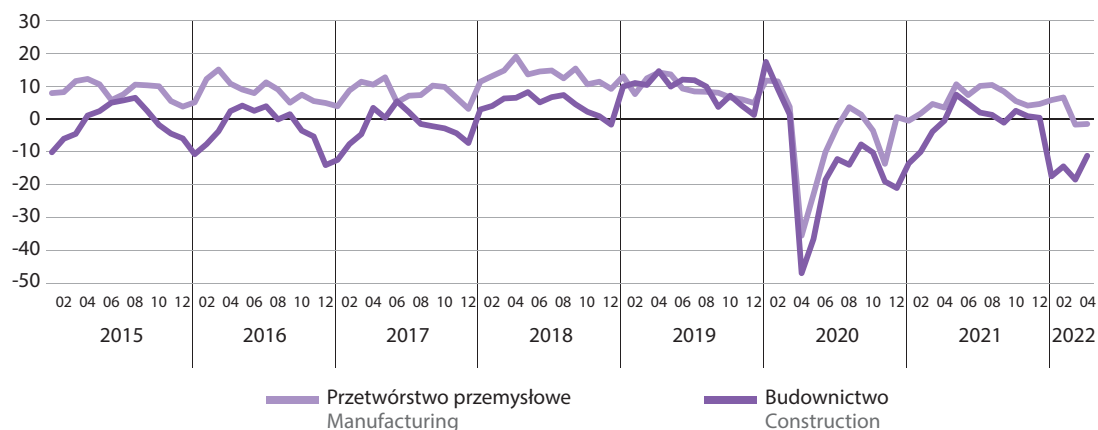
Table 29. General business climate indicator by kind of activity

Wyszczególnienie Specification	Styczeń January 2011	Styczeń January 2016	Styczeń January 2021	Styczeń January 2022	Kwiecień April 2022	Kwiecień April 2022 Polska Poland
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	-6,8	5,1	-0,5	5,8	-1,5	-11,5
Budownictwo Construction	-18,4	-10,7	-13,5	-17,4	-11,2	-15,4
Handel hurtowy ^Δ Wholesale trade ^Δ	1,7	2,1	-13,2	-8,1	6,6	0,9
Handel detaliczny ^Δ Retail trade ^Δ	-14,9	-1,1	-15,4	-10,8	-9,7	-7,5
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	-14,5	2,4	-15,4	-9,3	-16,8	-5,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	-6,0	23,1	-48,9	-35,9	-4,0	-4,0
Informacja i komunikacja Information and communication	-4,3	18,5	30,1	10,3	9,4	14,1

W styczniu 2022 r. większość przedsiębiorców z badanych rodzajów działalności oceniło koniunkturę optymistyczniej niż w analogicznym okresie 2021 r., za wyjątkiem przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie budownictwa oraz informacji i komunikacji.

W kwietniu 2022 r. w województwie pomorskim najbardziej pesymistyczne oceny wystawili przedsiębiorcy z obszaru transport i gospodarka magazynowa (minus 16,8) oraz budownictwo (minus 11,2). Natomiast na poziomie krajowym najniższe wskaźniki odnotowano w budownictwie (minus 15,4) oraz przetwórstwie przemysłowym (minus 11,5).

Wykres 45. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury – przetwórstwo przemysłowe i budownictwo
Chart 45. General business climate indicator – manufacturing and construction

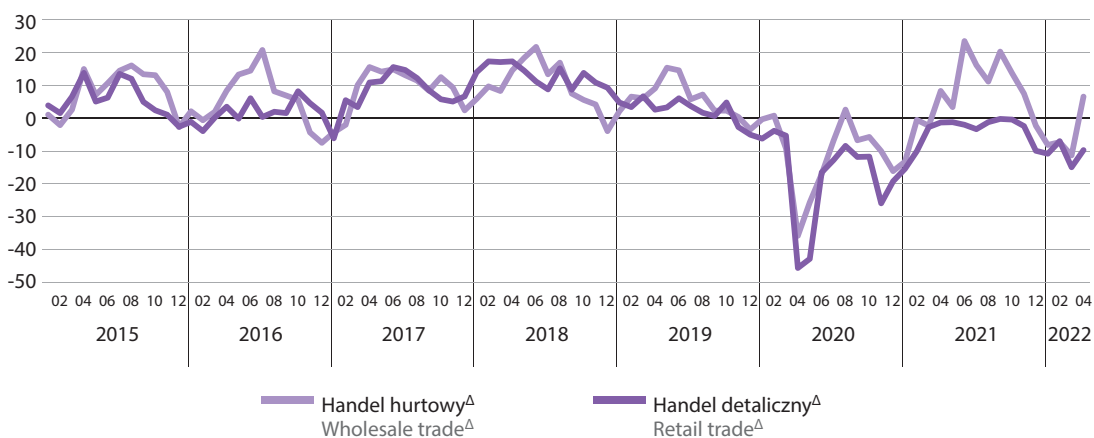

W kwietniu 2022 r. udział przedsiębiorców prowadzących działalność w sekcji przetwórstwo przemysłowe i budownictwo i nieodczuwających żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności ukształtował się na poziomie odpowiednio 11,3% i 6,4% (w kwietniu 2021 r. odpowiednio 10,7% i 3,4%).

Największe trudności napotymane przez przedsiębiorstwa z sekcji przetwórstwo przemysłowe zgłaszające bariery w prowadzeniu działalności związane były z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej – 61,1% (w kwietniu 2021 r. – 45,9%), z niejasnymi, niespójnymi i niestabilnymi przepisami prawnymi – 51,3% (rok wcześniej – 44,4%). W skali roku m.in. wzrosły obawy przedsiębiorców związane m.in. z niedoborem surowców, materiałów i półfabrykatów (z przyczyn pozafinansowych) o 25,2 p.proc. oraz z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej o 15,2 p.proc., a zmniejszyły się obawy związane z trudnościami związanymi z niedostatecznym popytem na rynku zagranicznym oraz z niedostatecznym popytem na rynku krajowym (odpowiednio o 13,2 p.proc. i o 10,8 p.proc.).

Natomiast przedsiębiorstwa działające w sekcji budownictwo największe trudności wiązały z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej – 72,4% (w kwietniu 2021 r. – 63,9%) i z kosztami materiałów – 65,4% (rok wcześniej – 28,3%). W największym stopniu wzrosła niepewność co do kosztów materiałów (o 37,1 p.proc.), a najbardziej zmniejszyły się obawy związane z niedostatecznym popytem (o 6,6 p.proc.).

Wykres 46. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury – handel hurtowy i handel detaliczny
Chart 46. General business climate indicator – wholesale trade and retail trade

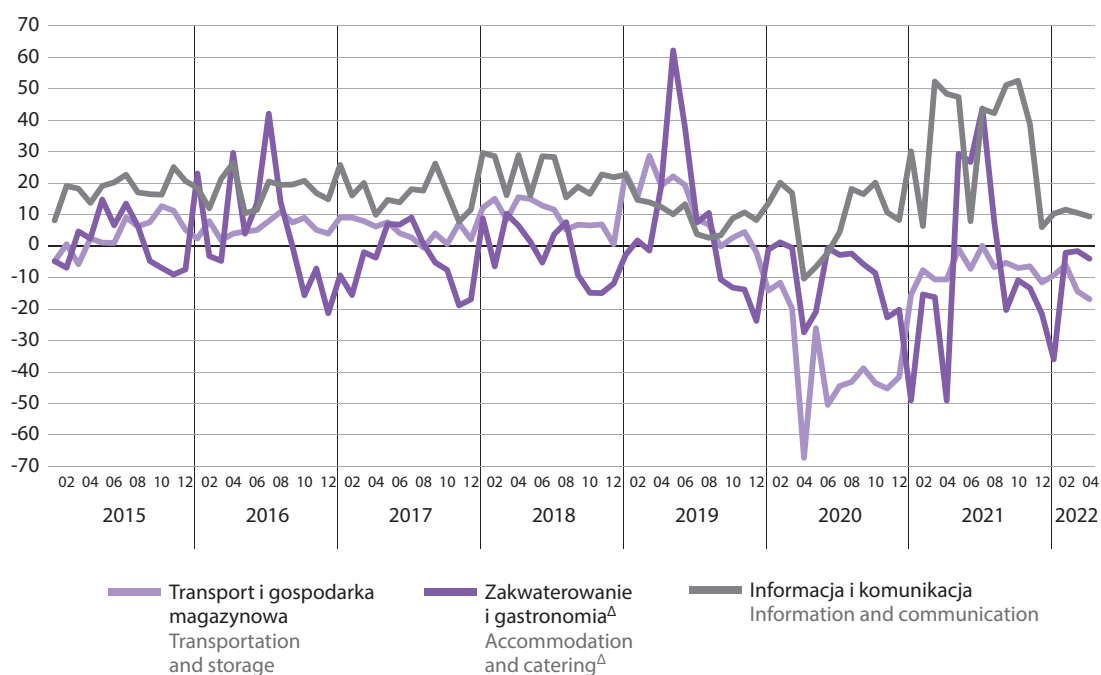
Udział przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie handlu hurtowego i handlu detalicznego i nieodczuwających żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności w kwietniu 2022 r. wyniósł odpowiednio 8,6% i 6,5% (w analogicznym okresie poprzedniego roku 9,7% i 4,3%).

W handlu hurtowym przedsiębiorcy największe trudności wiązali z niejasnymi, niespójnymi i niestabilnymi przepisami prawnymi – 69,8% (rok wcześniej – 65,2%), z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej – 69,0% (w kwietniu 2021 r. – 52,0%), z kosztami zatrudnienia – 54,1% (rok wcześniej – 50,8%) oraz z wysokimi obciążeniami na rzecz budżetu – 53,8% (w kwietniu 2021 r. – 48,4%). W skali roku w największym stopniu wzrosła niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (o 17,0 p.proc.), a zmniejszyła się najbardziej obawa odnosząca się do trudności w rozrachunkach z kontrahentami (o 10,3 p.proc.).

Przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie handlu detalicznego wskazali, że największe trudności dla nich związane są z niejasnymi, niespójnymi i niestabilnymi przepisami prawnymi – 72,8% (w kwietniu 2021 r. – 67,3%), z kosztami zatrudnienia – 65,4% (rok wcześniej – 65,4%) oraz z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej – 63,8% (rok wcześniej – 66,9%). W skali roku w największym stopniu wzrosły obawy związane z wysokimi odsetkami bankowymi (o 11,8 p.proc.), a zmniejszyły się obawy dotyczące zbyt dużej konkurencji na rynku (o 10,7 p.proc.).

Wykres 47. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury – transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja

Chart 47. General business climate indicator – transportation and storage, accommodation and catering, information and communication

Brak barier w prowadzeniu działalności w kwietniu 2022 r. zgłosili również przedsiębiorcy prowadzący działalność w pozostałych analizowanych rodzajach działalności, a w największym stopniu z informacji i komunikacji – 3,7% (rok wcześniej – 5,4%) oraz transportu i gospodarki magazynowej – 1,9% (w analogicznym miesiącu 2021 r. – 2,8%).

W kwietniu 2022 r. największe obawy przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie transportu i gospodarki magazynowej związane były z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej – 67,7% (rok wcześniej – 67,2%) oraz z kosztami zatrudnienia – 47,5% (rok wcześniej – 47,7%). W skali roku w największym stopniu wzrosły obawy związane z niedostatecznym popytem (o 11,1 p.proc.), a zmniejszyły się obawy związane z wysokim obciążeniem na rzecz budżetu (o 15,7 p.proc.).

Największe obawy przedsiębiorców z sekcji zakwaterowanie i gastronomia w kwietniu 2022 r. dotyczyły niejasnych, niespójnych i niestabilnych przepisów prawnych – 60,8% (w analogicznym miesiącu 2021 r. – 26,1%) i kosztów zatrudnienia – 55,8% (w poprzednim roku – 29,9%). W skali roku zdecydowanie zwiększyła się niepewność co do niejasnych, niespójnych i niestabilnych przepisów prawnych (o 34,7 p.proc.), kosztów zatrudnienia (o 25,9 p.proc.) oraz wysokiego obciążenia na rzecz budżetu (o 25,0 p.proc.).

Największe trudności napotymane przez przedsiębiorstwa zgłaszające bariery i działające w sekcji informacja i komunikacja związane były z kosztami zatrudnienia – 60,0% (rok wcześniej – 56,0%), z niedoborem wykwalifikowanych pracowników – 55,0% (w kwietniu 2021 r. – 64,8%) oraz z niejasnymi, niespójnymi i niestabilnymi przepisami prawnymi – 52,6% (w kwietniu 2021 r. – 41,2%). W skali roku w największym stopniu wzrosła niepewność związana z wysokim obciążeniem na rzecz budżetu (o 17,6 p.proc.), a zmniejszyło się znaczenie zbyt dużej konkurencji firm krajowych i zagranicznych (o 38,0 p.proc.).

6.3. Przedsiębiorczość

6.3. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Według stanu na koniec 2021 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2020 r., odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, przede wszystkim w jednostkach sektora prywatnego, przy jednoczesnym spadku liczby podmiotów w sektorze publicznym. Wzrosła również liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 ludności. W skali roku zwiększyła się zarówno liczba nowo zarejestrowanych, jak i wyrejestrowanych podmiotów. Poczynając od 2010 r. nadal największy udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

W województwie pomorskim według stanu na koniec grudnia 2021 r. w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON zarejestrowanych było 331929 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 6,9% ogólnej liczby podmiotów zarejestrowanych w kraju. W porównaniu z końcem 2020 r. liczba podmiotów zwiększyła się o 4,2%, a w stosunku do 2010 r. wzrost wyniósł 27,6% (w Polsce liczba podmiotów wzrosła odpowiednio o 3,7% i 23,7%). Pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON województwo pomorskie uplasowało się na szóstym miejscu w kraju.

Dominującą grupę (96,1% ogólnej liczby podmiotów) stanowiły jednostki z sektora prywatnego, które skupiały 318967 podmiotów, a ich liczba wzrosła w stosunku do 2020 r. o 4,1%. Jednocześnie odnotowano w skali roku spadek liczby podmiotów w sektorze publicznym o 0,3%.

Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON

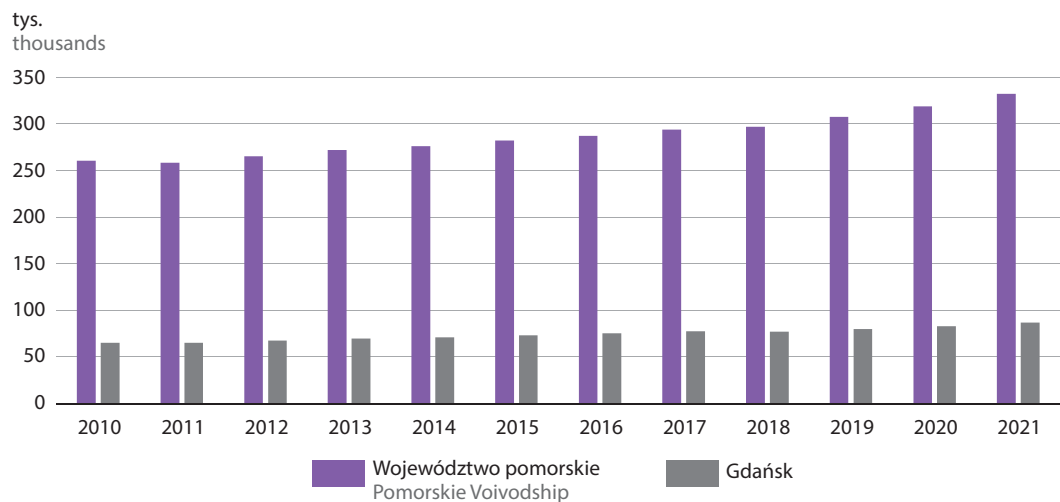
Stan w dniu 31 grudnia

Table 30. Entities of the national economy in the REGON register
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	260202	281861	318518	331929	6,9
Sektor publiczny Public sector	7903	7813	7102	7084	6,3
Sektor prywatny Private sector	252299	272446	306524	318967	6,9
Z liczby ogółem: Of total number:					
spółki partnerships and companies	38426	47994	50370	53011	6,0
fundacje foundations	787	1476	2016	2133	6,7
stowarzyszenia i organizacje społeczne associations and social organisations	5378	6627	6890	7048	5,7
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity	193855	200399	233511	243540	7,1

Wykres 48. Podmioty gospodarki narodowej

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 48. Entities of the national economy
As of 31 December

W końcu 2021 r. w województwie pomorskim liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 141,4 (czwarte miejsce w kraju), w 2020 r. – 135,7, a w 2010 r. – 114,3 (w Polsce odpowiednio 127,0; 121,9; 101,5). Pod względem przestrzennego rozmieszczenia podmiotów dominowała Krynica Morska, gdzie odnotowano 377,1 podmiotów na 1000 ludności, Łeba – 372,5 i Jastarnia – 330,4. Najniższą liczbę podmiotów w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w Starym Targu – 65,2, w Mikołajkach Pomorskich – 66,1 oraz w gminie wiejskiej Skórcz – 66,6.

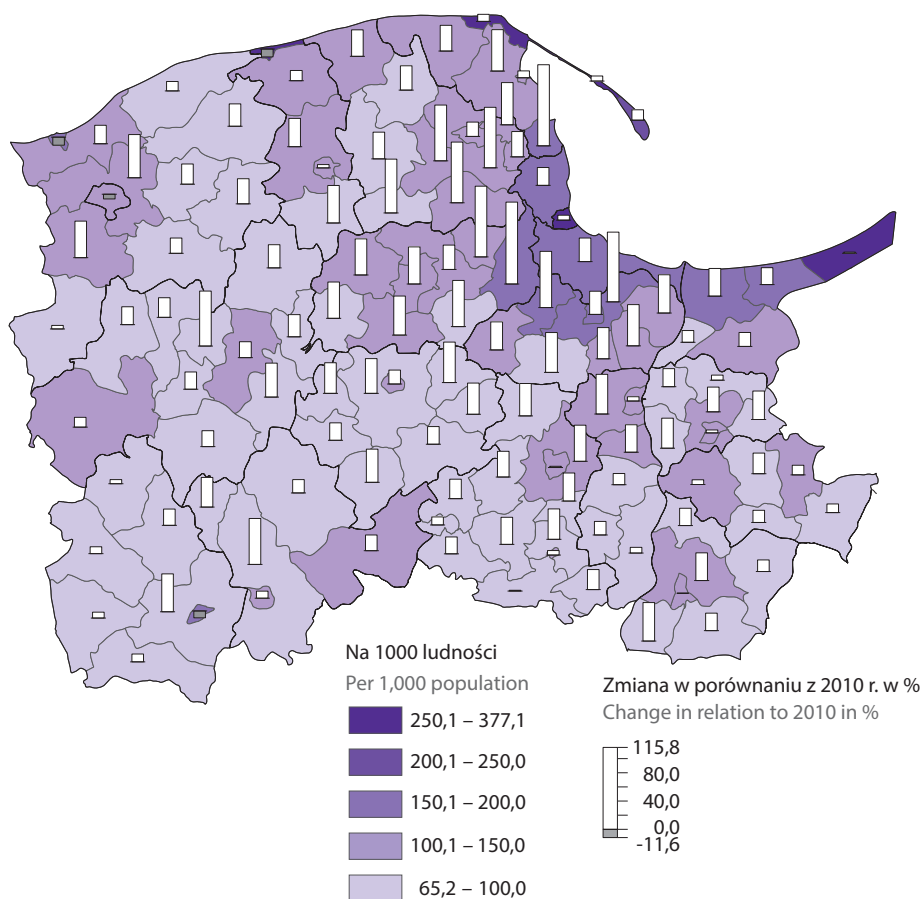
W końcu 2021 r. największy wzrost liczby podmiotów w skali roku odnotowano w gminach: Przdokowo i Kołczygłowy, gdzie liczba podmiotów wzrosła po 10,2% oraz Lichnowy – wzrost o 9,8%. Natomiast największy spadek liczby podmiotów odnotowano w gminach: Czarna Woda – o 2,9%, Trzebielino i Skórcz – po 1,3%.

Mapa 41. Podmioty gospodarki narodowej w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 41. Entities of the national economy in 2021

As of 31 December

W 2021 r. w województwie pomorskim zarejestrowano 27545 nowych podmiotów (wzrost o 14,6% w stosunku do 2020 r.), natomiast wyrejestrowano 14434 podmioty (odpowiednio wzrost o 12,9%). Największy udział w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 82,6% (spadek o 0,6 p.proc. w stosunku do 2020 r.) oraz spółki handlowe – 12,7% (wzrost o 1,0 p.proc.).

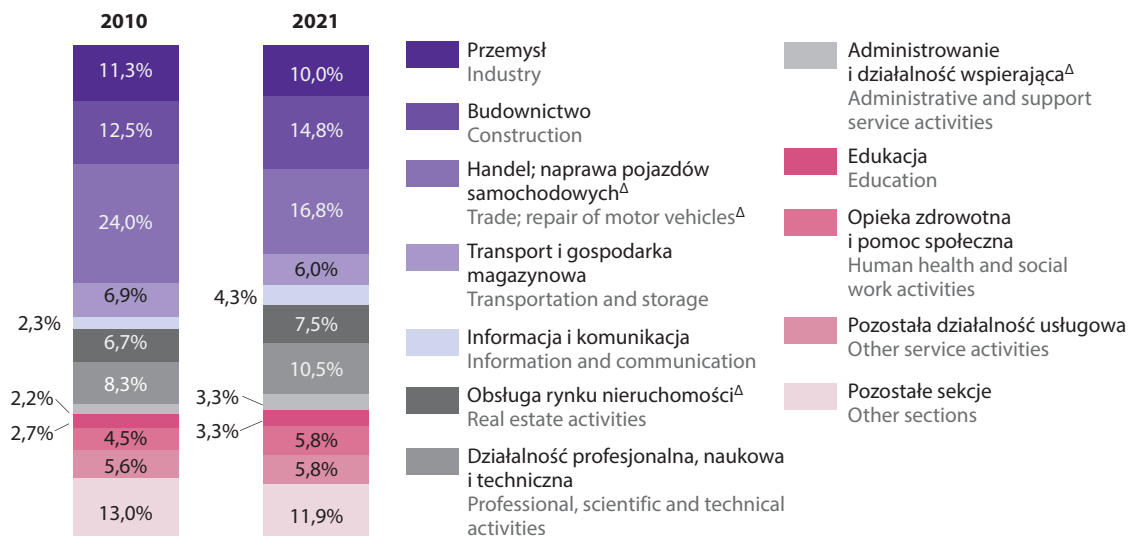
Wśród zarejestrowanych w województwie pomorskim podmiotów gospodarki narodowej dominowały jednostki, których podstawową działalnością był handel; naprawa pojazdów samochodowych – 16,8% ogólnej liczby podmiotów (spadek o 0,5% w stosunku do 2020 r.) oraz budownictwo – 14,8% (wzrost o 0,3%). Największy wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów w odniesieniu do 2010 r. odnotowano w sekcji informacja i komunikacja z 5914 do 14406 (o 143,6%).

Wykres 49. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 49. Entities of the national economy by selected PKD sections

As of 31 December

Według stanu na koniec 2021 r. w sektorze prywatnym w podziale podmiotów według form prawnych dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 73,4% ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów (wzrost o 0,1 p.proc. w stosunku do 2020 r.)

W końcu 2021 r. w województwie pomorskim do rejestru REGON wpisanych zostało 53011 spółek (wzrost zarówno w stosunku do 2020 r., jak i 2010 r. odpowiednio o 5,2% i 38,0%) oraz 9181 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (wzrost odpowiednio o 3,1% i 48,9%).

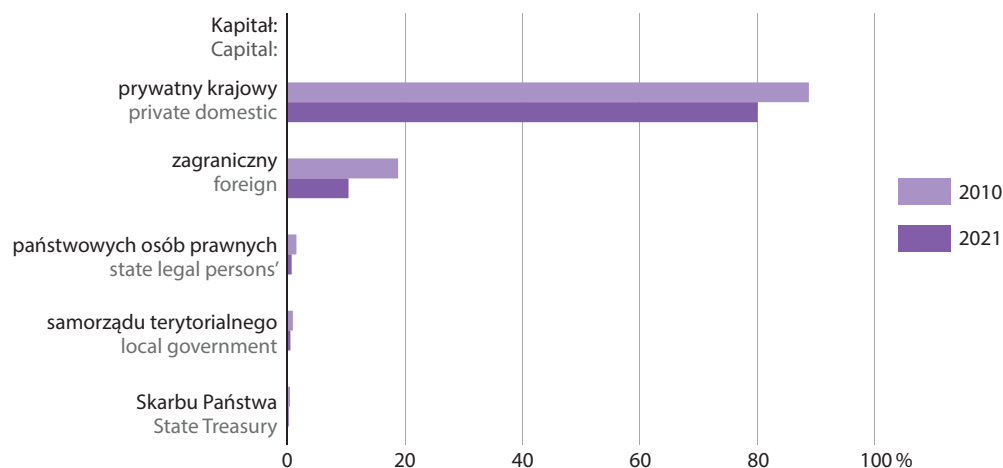
W 34481 zarejestrowanych spółkach handlowych w podziale według rodzaju kapitału największy udział miał kapitał prywatny krajowy – 78,6% oraz kapitał zagraniczny – 10,1%. Natomiast w podziale według sekcji najwięcej spółek handlowych prowadziło działalność w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 17,2% ogólnej liczby spółek handlowych oraz budownictwo – 14,8%.

Wykres 50. Spółki handlowe według rodzaju kapitału

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 50. Commercial companies by type of capital

As of 31 December

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

Research and development as well as innovation activity

Od 2010 r. w województwie pomorskim zaobserwowano systematyczny wzrost nakładów wewnętrznych poniesionych na działalność B+R w cenach bieżących (za wyjątkiem 2013 r.) oraz wzrost liczby podmiotów w działalności B+R. Natomiast wzrost liczby personelu wewnętrznego B+R wyrażonej w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) notowany jest od 2016 r.

Tablica 31. Wybrane dane z zakresu działalności badawczej i rozwojowej

Table 31. Selected research and development data

Wyszczególnienie Specification	2010		2015		2019		2020	
	woje- wództwo pomorskie	Polska	woje- wództwo pomorskie	Polska	woje- wództwo pomorskie	Polska	woje- wództwo pomorskie	Polska
	Pomorskie Voivod- ship	Poland	Pomorskie Voivod- ship	Poland	Pomorskie Voivod- ship	Poland	Pomorskie Voivod- ship	Poland
Nakłady wewnętrzne ^a na działalność B+R (ceny bieżące): Intramural expenditure on R&D (current prices):								
ogółem w mln zł total in million PLN	488,4	10416,2	1156,1	18060,7	2287,9	30284,8	2365,5	32402,1
relacja do PKB w % in %	0,60	0,72	1,12	1,00	1,68	1,32	•	•

^a Bez amortyzacji środków trwałych.

^a Excluding depreciation of fixed assets.

Tablica 31. Wybrane dane z zakresu działalności badawczej i rozwojowej (dok.)

Table 31. Selected research and development data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2010		2015		2019		2020	
	woje- wództwo pomorskie	Polska	woje- wództwo pomorskie	Polska	woje- wództwo pomorskie	Polska	woje- wództwo pomorskie	Polska
	Pomorskie Voivod- ship	Poland	Pomorskie Voivod- ship	Poland	Pomorskie Voivod- ship	Poland	Pomorskie Voivod- ship	Poland
Nakłady wewnętrzne ^a na działalność B+R (ceny bieżące) (dok.): Intramural expenditure ^a on R & D (current prices) (cont.):								
na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN	215	270	502	470	979	789	1008	845
na 1 pracującego ^b w działalności B+R w tys. zł per employed person ^b in R&D in thousand PLN	68,6	80,3	122,8	114,4	169,7	141,0	160,4	143,3
Liczba podmiotów w działalności B+R Number of entities in R&D	102	1767	249	4427	395	5863	425	6381

a Bez amortyzacji środków trwałych. b W latach 2010 i 2015 – na 1 zatrudnionego.
a Excluding depreciation of fixed assets. b In 2010 and 2015 – per employee.

W badaniu z zakresu działalności badawczej i rozwojowej w województwie pomorskim według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. 425 podmiotów wykazało prowadzenie działalności badawczej i rozwojowej, co oznacza wzrost w skali roku o 30 podmiotów. Wśród jednostek, które w 2019 r. i 2020 r. wykazały działalność B+R zdecydowanie dominowały jednostki z sektora przedsiębiorstw, dla których działalność badawcza i rozwojowa nie była podstawową działalnością.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

Ogólna wartość nakładów wewnętrznych poniesionych na działalność B+R w 2020 r. w województwie pomorskim wyniosła 2365,5 mln zł i w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się o 3,4%. Większość nakładów wewnętrznych na działalność B+R stanowiły nakłady bieżące (2142,1 mln zł), które stanowiły 90,6% nakładów ogółem i w stosunku do 2019 r. były wyższe o 4,5%. W nakładach bieżących dominowały nakłady osobowe – 1387,5 mln zł (wzrost o 14,4% w porównaniu z 2019 r.). Natomiast nakłady inwestycyjne (223,4 mln zł) stanowiły 9,4% nakładów wewnętrznych na działalność B+R, a ich wartość była niższa o 6,3% w porównaniu z 2019 r.

W 2020 r. analizując sektory wykonawcze, największe nakłady wewnętrzne na działalność B+R poniosły podmioty sektora przedsiębiorstw – 67,7% w województwie pomorskim (spadek w skali roku o 2,0 p.proc.) i 62,8% w Polsce (bez zmian w skali roku).

Udział nakładów wewnętrznych poniesionych na działalność badawczą i rozwojową w województwie pomorskim w stosunku do nakładów krajowych wyniósł 7,3% w 2020 r. (w 2019 r. – 7,6%).

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według źródeł finansowania (ceny bieżące)
Table 32. Intramural expenditure^a on research and development by sources of financing (current prices)

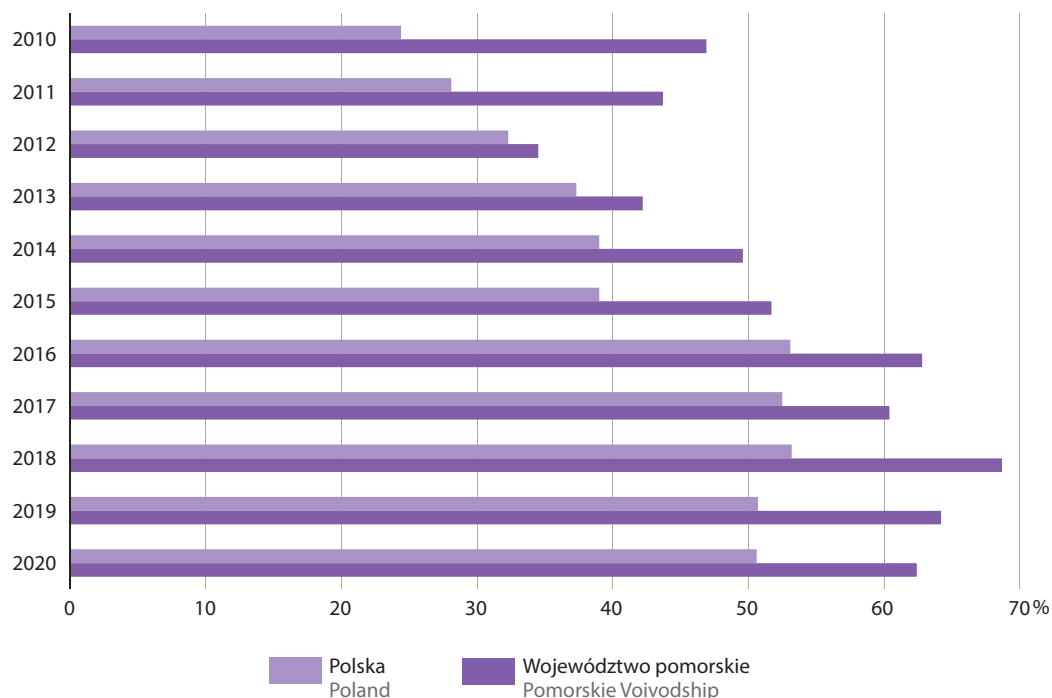
Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	Specification
	w mln zł in million PLN				
Ogółem	488,4	1156,1	2287,9	2365,5	Total
sektor finansujący:					funding sector:
Rządowy	220,9	390,1	646,3	690,5	Government
Przedsiębiorstw	229,0	597,8	1469,1	1476,7	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	•	18,7	53,6	•	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	•	2,6	22,3	•	Private non-profit
Reszta świata	32,8	146,9	96,5	110,2	Rest of the world

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

W strukturze nakładów wewnętrznych na działalność B+R według sektorów finansujących w województwie pomorskim dominowały środki pochodzące z sektora przedsiębiorstw, które w 2020 r. stanowiły 62,4%, a ich udział w stosunku do 2019 r. zmniejszył się o 1,8 p.proc. Natomiast udział sektora rządowego w finansowaniu działalności B+R zwiększył się z 28,3% w 2019 r. do 29,2% w 2020 r.

Wykres 51. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

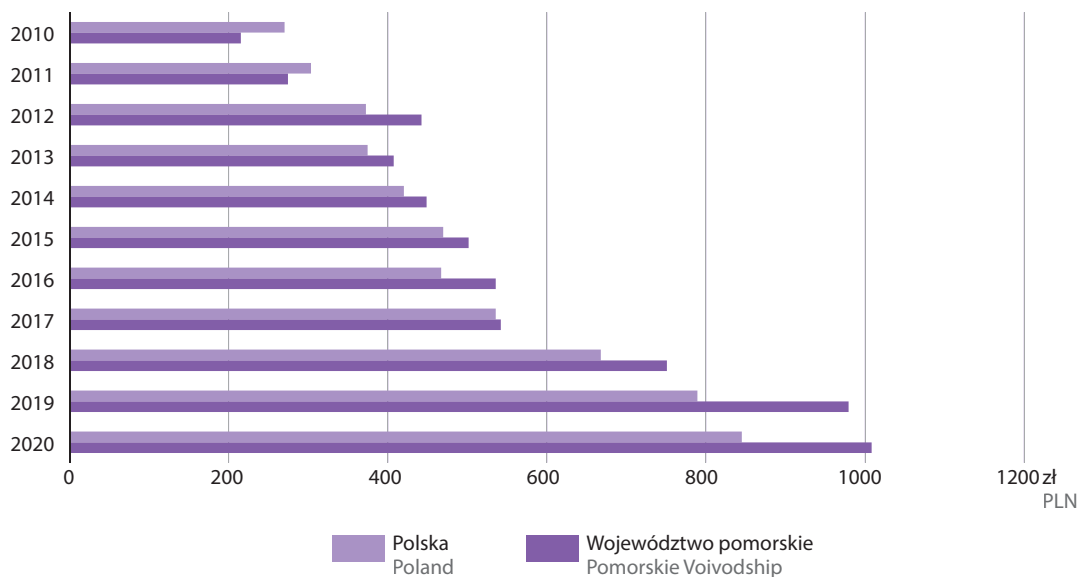
Chart 51. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

W 2020 r. w Polsce największy udział finansowania działalności badawczej i rozwojowej ze środków sektora przedsiębiorstw odnotowano w województwie pomorskim – 62,4% (w kraju udział ten wyniósł 50,6%).

W 2020 r. w województwie pomorskim udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R ogółem w stosunku do 2010 r. zwiększył się o 15,5 p.proc. (w kraju odpowiednio o 26,2 p.proc.).

Wykres 52. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańca
Chart 52. Intramural expenditure^a on research and development per capita

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

W 2020 r. nakłady wewnętrzne na działalność B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie pomorskim wyniosły 1008 zł (w 2019 r. – 979 zł), co uplasowało województwo na trzecim miejscu kraju. W latach 2012-2020 średnia wartość nakładów wewnętrznych na działalność B+R przypadająca na 1 mieszkańca województwa pomorskiego była wyższa niż wartość krajowa.

Tablica 33. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)
Table 33. Intramural expenditures^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2020 Polska=100 Poland=100	Specification
	w mln zł in million PLN				
Ogółem	1748,0	2287,9	2365,5	7,3	Total
nakłady finansowane ze środków:					expenditure financed by:
Wewnętrznych	1194,2	1471,4	1487,2	9,0	Internal funds
Zewnętrznych	553,9	816,5	878,3	5,5	External funds
w tym od instytucji rządowych i samorządowych	420,2	641,5	•	•	of which funds from the general government

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

W 2020 r. w nakładach wewnętrznych na działalność B+R w województwie pomorskim dominowały nakłady finansowane ze środków wewnętrznych 62,9% – największy udział pośród województw, (w kraju 50,8%). W skali roku udział środków wewnętrznych w nakładach wewnętrznych na działalność B+R zmniejszył się 1,4 p.proc. (w kraju odpowiednio o 0,3 p.proc.).

Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (ECP) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden ECP oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

Tablica 34. Wybrane dane dotyczące personelu wewnętrznego B+R

Table 34. Selected data on internal R&D personnel

Wyszczególnienie Specification	2016		2019		2020	
	woje- wództwo pomorskie	Polska	woje- wództwo pomorskie	Polska	woje- wództwo pomorskie	Polska
	Pomorskie Voivod- ship	Poland	Pomorskie Voivod- ship	Poland	Pomorskie Voivod- ship	Poland
Personel wewnętrzny B+R ^a Internal R&D personnel ^a	7217,7	111789,3	8835,2	136563,8	9719,3	143570,0
Personel wewnętrzny B+R ^a na 1000 aktywnych zawodowo ^b Internal R&D personnel ^a per 1,000 economically active population ^b	6,9	6,5	8,3	8,0	9,2	8,5
Badacze ^a na 1000 aktywnych zawodowo ^b Researchers ^a per 1,000 economically active population ^b	5,7	5,1	6,8	5,9	7,5	6,1
Udział personelu wewnętrznego B+R ^c w ludności aktywnej zawodowo ^b w % Share of internal R&D personnel ^c in economically active population ^b in %	0,97	0,99	1,27	1,26	1,39	1,33
Udział personelu wewnętrznego B+R ^c w pracujących ogółem ^d w % Share of internal R&D personnel ^c in total employment ^d in %	1,02	1,05	1,31	1,31	1,44	1,38

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – przeciętne w roku. c W osobach. d Pracujący – na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b Economically active persons (all persons employed and considered unemployed) – based on the Labour Force Survey – annual averages. c In persons. d Employed persons – based on the Labour Force Survey – annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W 2020 r. liczba personelu wewnętrznego zaangażowanego w działalność B+R w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) wyniosła 9719,3 i wzrosła w stosunku do 2019 r. o 10,0%. Największy udział stanowili badacze – 81,2% (wzrost o 9,0%). W 2020 r. personel wewnętrzny B+R w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) w województwie pomorskim stanowił 6,8% personelu B+R w Polsce.

W 2020 r. udział personelu wewnętrznego B+R w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) na 1000 osób aktywnych zawodowo w województwie pomorskim wyniósł 9,2, a w Polsce – 8,5 (w 2019 r. odpowiednio 8,3 i 8,0).

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2020 r. w województwie pomorskim 28,2% przedsiębiorstw przemysłowych i 33,9% przedsiębiorstw usługowych z ogólnej liczby badanych przedsiębiorstw zrealizowało w trzyletnim okresie projekty innowacyjne, które zakończyły się sukcesem, polegającym na wprowadzeniu przynajmniej jednej innowacji produktowej lub innowacji procesów biznesowych (w Polsce odpowiednio 31,5% i 30,8%). W skali roku zwiększył się udział innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych (o 12,0 p.proc.) oraz udział innowacyjnych przedsiębiorstw usługowych (o 19,4 p.proc.). Innowacje produktowe w województwie pomorskim wprowadziło 18,0% przedsiębiorstwa przemysłowych oraz 14,9% przedsiębiorstw usługowych, natomiast innowacje procesów biznesowych odpowiednio 23,9% i 30,6%.

Wśród przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych wprowadzających innowacje największy udział miały podmioty o liczbie pracujących 250 osób i więcej (72,9% przedsiębiorstw przemysłowych i 62,5% przedsiębiorstw usługowych).

Tablica 35. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji
Table 35. Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2008-2010	2013-2015	2017-2019	2018-2020	2018-2020 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises which introduced product or business process ^a innovations	15,3	15,6	16,2	28,2	31,5
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	10,6	10,7	10,5	18,0	18,4
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	11,5	10,3	14,1	23,9	26,3
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises which introduced product or business process ^a innovations	13,4	9,7	14,5	33,9	30,8
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	7,9	3,5	6,1	14,9	12,1
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	10,6	8,2	13,2	30,6	27,6

^a W latach 2008–2010, 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.
^a In 2008–2010, 2013–2015, the data relate to process innovations.

W 2020 r. wysokim udziałem przedsiębiorstw innowacyjnych charakteryzowały się m.in. następujące działy przemysłu: wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (100,0%), produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (59,1%), produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (56,3%), produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (41,4%) oraz produkcja wyrobów farmaceutycznych (40,0%).

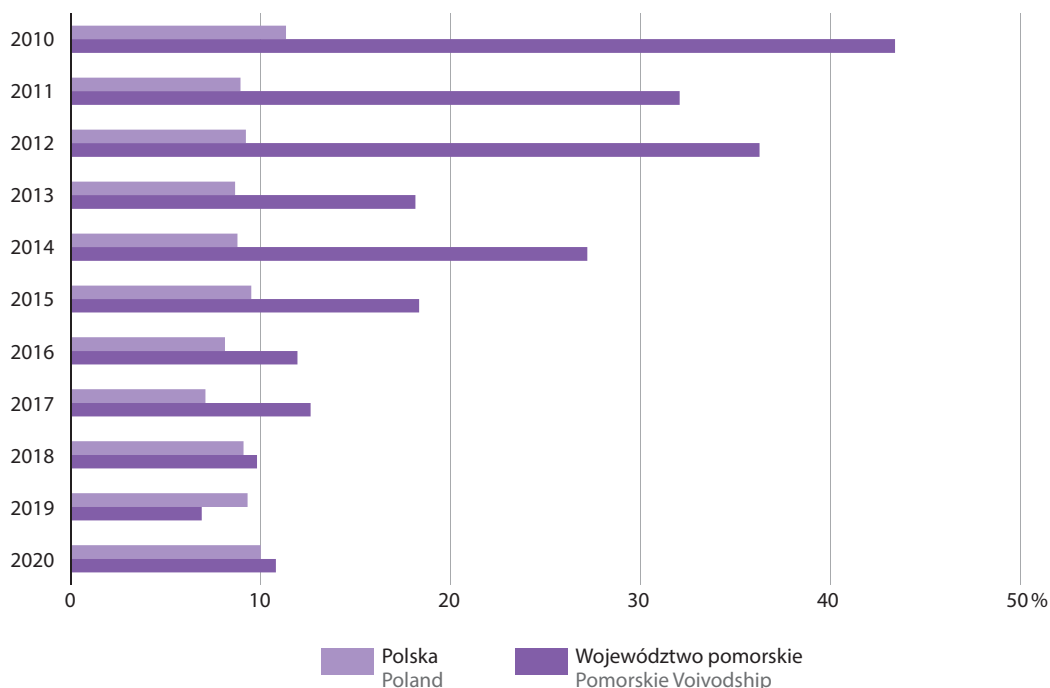
W 2020 r. w województwie pomorskim nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesów biznesowych badanych przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 656,3 mln zł i były niższe o 37,8% od poniesionych w 2019 r. Nakłady te stanowiły 3,2% ogólnej wartości nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa przemysłowe w kraju, a ich udział zmniejszył się o 1,3 p.proc. w stosunku do 2019 r. W strukturze nakładów dominowały nakłady na działalność badawczą i rozwojową (58,7%), a głównym źródłem finansowania nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych były środki własne (74,7%).

Wysokim udziałem innowacyjnych przedsiębiorstw usługowych charakteryzowały się następujące działy: działalność usługowa w zakresie informacji (80,0%), badania naukowe i prace rozwojowe (70,0%), ubezpieczenia, reasekuracja i fundusze emerytalne i nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych (po 66,7%), działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki (64,8%) oraz reklama, badanie rynku i opinii publicznej (60,5%).

W województwie pomorskim nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesów biznesowych badanych przedsiębiorstw usługowych wyniosły 1400,0 mln zł i były wyższe o 2,0% od poniesionych w 2019 r. Nakłady te stanowiły 7,6% ogólnej wartości nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa usługowe w kraju, a ich udział zmniejszył się o 1,3 p.proc. w stosunku do 2019 r. W strukturze nakładów dominowały nakłady na działalność badawczą i rozwojową (76,8%), a głównym źródłem finansowania były środki własne (86,2%).

Wykres 53. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

Chart 53. Share of revenue of industrial enterprises from sale of new or improved products in total sales revenue

W 2020 r. w województwie pomorskim uzyskiwanie przychodów ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2018-2020 deklarowało 17,9% badanych przedsiębiorstw przemysłowych, w tym 7,5% przedsiębiorstw deklarowało uzyskanie przychodów ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych dla rynku na którym działa, natomiast 11,6% przedsiębiorstw zadeklarowało uzyskanie przychodów ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych tylko dla przedsiębiorstwa (w Polsce odpowiednio 18,2%, 7,7% oraz 12,7%). W 2020 r. przychody netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych, których produkcję uruchomiono w latach 2018-2020, uzyskane przez badane przedsiębiorstwa przemysłowe, stanowiły 10,8% przychodów netto ze sprzedaży ogółem osiągniętych przez przedsiębiorstwa przemysłowe (w Polsce – 10,0%). Natomiast udział przychodów ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych dla rynku wyniósł 5,9%, a tylko dla przedsiębiorstwa – 4,9% (w Polsce odpowiednio 4,8% i 5,2%).

W 2020 r. w województwie pomorskim uzyskiwanie przychodów ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2018-2020 deklarowało 13,9% badanych przedsiębiorstw usługowych, w tym 7,1% przedsiębiorstw deklarowało uzyskanie przychodów ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych dla rynku na którym działa, natomiast 7,2% przedsiębiorstw zadeklarowało uzyskanie przychodów ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych tylko dla przedsiębiorstwa (w Polsce odpowiednio 11,8%, 4,3% oraz 8,6%). W 2020 r. przychody netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych, których produkcję uruchomiono w latach 2018-2020, uzyskane przez badane przedsiębiorstwa usługowe, stanowiły 2,1% przychodów netto ze sprzedaży ogółem osiągniętych przez przedsiębiorstwa usługowe (w Polsce – 4,6%). Natomiast udział przychodów ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych dla rynku wyniósł 1,4%, a tylko dla przedsiębiorstwa – 0,7% (w Polsce odpowiednio 2,2% i 2,4%).

Tablica 36. Wynalazki i wzory użytkowe krajowe ^a

Table 36. Domestic inventions and utility models ^a

Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	Specification
Wynalazki:					Inventions:
zgłoszone	201	254	194	223	patent applications
udzielone patenty	81	111	160	110	patents granted
Wzory użytkowe:					Utility models:
zgłoszone	34	62	65	55	utility model application
udzielone prawa ochronne	12	37	25	20	rights of protection granted

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

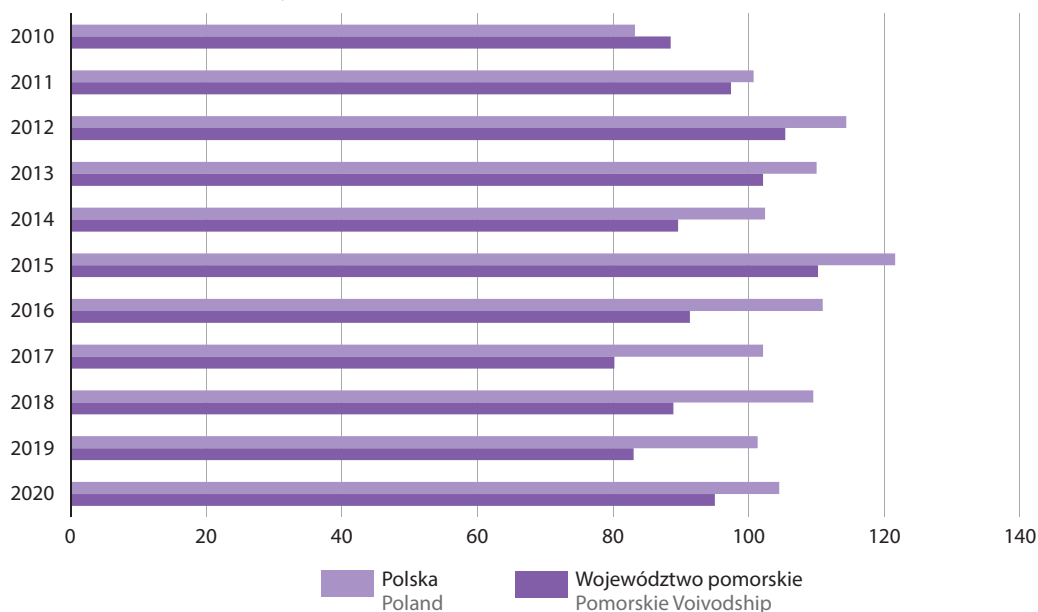
^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

W 2020 r. wnioskodawcy z województwa pomorskiego zgłosili do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej 223 wynalazki (wzrost o 14,9% w stosunku do 2019 r. i o 10,9% w odniesieniu do 2010 r.), co stanowiło 5,6% ogólnej liczby wynalazków zgłoszonych w Polsce przez podmioty krajowe i uplasowało województwo pomorskie na dziewiątym miejscu w kraju. W 2020 r. w województwie pomorskim udzielono 110 patentów (spadek o 31,2% w stosunku do 2019 r. i wzrost o 35,8% w stosunku do 2010 r.). Ze zgłoszonych w kraju wynalazków, na które udzielono patent, 4,9% zostało zgłoszonych przez podmioty z województwa pomorskiego, co uplasowało województwo pomorskie na dziewiątym miejscu w kraju.

Liczba zgłaszanych wzorów użytkowych do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej przez podmioty krajowe z województwa pomorskiego kształtowała się następująco: 34 w 2010 r., 65 w 2019 r. i 55 w 2020 r., a liczba udzielonych praw ochronnych na zgłoszone wzory użytkowe odpowiednio: 12, 25 oraz 20. Ilość zgłoszonych z terenu województwa pomorskiego wzorów użytkowych stanowiła 6,9% zgłoszeń w skali kraju, natomiast liczba udzielonych praw ochronnych – 3,8%.

Wykres 54. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców
 Chart 54. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
 Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.
 Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Wskaźnik liczby zgłoszeń wynalazków krajowych do ochrony w Urzędzie Patentowym RP na 1 milion mieszkańców w 2020 r. wyniósł 95,0 dla województwa pomorskiego i 104,5 dla Polski (w 2019 r. odpowiednio 83,0 i 101,3).

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Use of information and communication technologies in enterprises

W 2021 r. w województwie pomorskim udział przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu oraz udział przedsiębiorstw posiadających własną stronę internetową zmniejszył się w stosunku do 2020 r. oraz zwiększył się w porównaniu z 2010 r.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych**, zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi, kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2021 r. dostęp do Internetu posiadało 98,6% przedsiębiorstw z województwa pomorskiego oraz 98,5% przedsiębiorstw w Polsce (spadek w skali roku po 0,1 p.proc.).

Tablica 37. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu

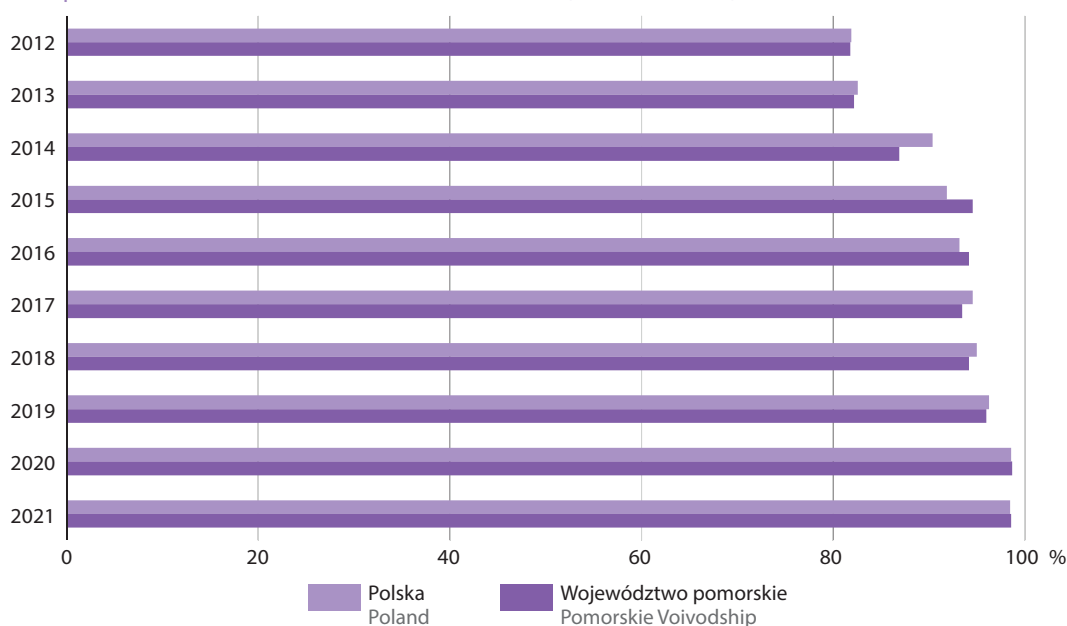
Table 37. Enterprises with access to the Internet

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
	w % in %			
Polska Poland	95,8	92,7	98,6	98,5
Województwo pomorskie Pomorskie Voivodship	96,5	94,9	98,7	98,6

W 2021 r. w województwie pomorskim udział pracowników posiadających dostęp do Internetu w celach służbowych wyniósł 54,7% (w Polsce 52,2%).

Wykres 55. Przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu (stały lub mobilny)

Chart 55. Enterprises connected to the Internet via broadband (fixed or mobile)

W 2021 r. w województwie pomorskim zmniejszył się w skali roku udział przedsiębiorstw korzystających z Internetu poprzez łącze szerokopasmowe (stałe lub mobilne) o 0,1 p.proc. (w kraju również spadek o 0,1 p.proc.).

W województwie pomorskim 81,6% badanych przedsiębiorstw wyposażyło swoich pracowników w urządzenia przenośne pozwalające na mobilny dostęp do Internetu (w Polsce – 78,6%), o 0,2 p.proc. mniej niż w 2020 r. (w kraju wzrost o 0,3 p.proc.). Z tego typu urządzeń korzystało 35,3% pracowników przedsiębiorstw w województwie oraz 33,2% w Polsce.

Tablica 38. Przedsiębiorstwa posiadające stronę internetową

Table 38. Enterprises having a website

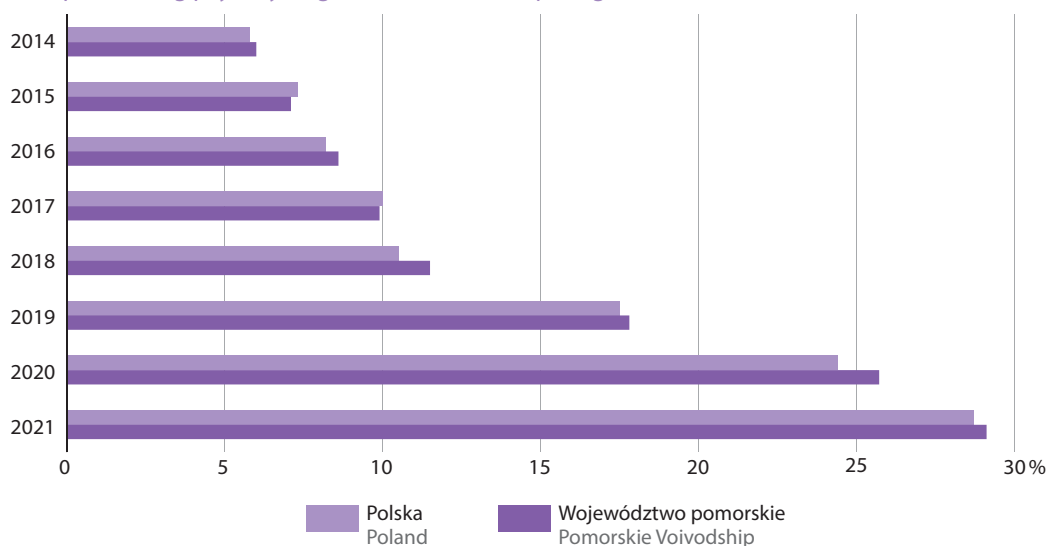
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2021
	w % in %				
Polska Poland	65,5	65,4	70,2	71,3	71,4
Województwo pomorskie Pomorskie Voivodship	69,0	70,4	71,1	75,1	73,1

W 2021 r. własną stroną internetową w województwie pomorskim posiadało 73,1% przedsiębiorstw, w Polsce – 71,4% (odpowiednio spadek w porównaniu z 2020 r. o 2,0 p.proc. i wzrost o 0,1 p.proc.). Własną stroną internetową przedsiębiorstwa najczęściej wykorzystywały do prezentacji wyrobów, katalogów lub cenników (w województwie pomorskim – 67,3%, a w Polsce – 66,8%).

Pod pojęciem **chmury obliczeniowej** rozumie się korzystanie ze skalowalnych usług ICT za pomocą Internetu. Usługi mogą obejmować dostęp do oprogramowania, korzystanie z określonej mocy obliczeniowej, przechowywanie danych. Wymienione usługi: dostarczane są przy wykorzystaniu serwerów usługodawcy, mogą być skalowalne w górę lub w dół (skalować można na przykład liczbę użytkowników czy też ilość przechowywanych danych), mogą być zmieniane lub dostosowywane na własne żądanie, to znaczy bez konieczności ingerencji usługodawcy, podlegają płatności w formie stałego abonamentu lub opłaty elastycznej skalkulowanej na podstawie ilości i rodzaju zakupionych usług.

Wykres 56. Przedsiębiorstwa korzystające z płatnych usług w chmurze obliczeniowej

Chart 56. Enterprises using pay-as-you-go (PAYG) cloud computing services

W 2021 r. z zakupu usług w chmurze obliczeniowej w województwie pomorskim korzystało 29,1% przedsiębiorstw (w Polsce – 28,7%). W skali roku udział przedsiębiorstw, które korzystały z zakupu usług w chmurze obliczeniowej zwiększył się zarówno w województwie pomorskim, jak i w Polsce odpowiednio o 3,4 p.proc. i o 4,3 p.proc. Spośród płatnych usług oferowanych w chmurze obliczeniowej przedsiębiorstwa najczęściej korzystały z usługi związanej z udostępnieniem poczty e-mail (w województwie – 23,9%, a w Polsce – 22,6%).

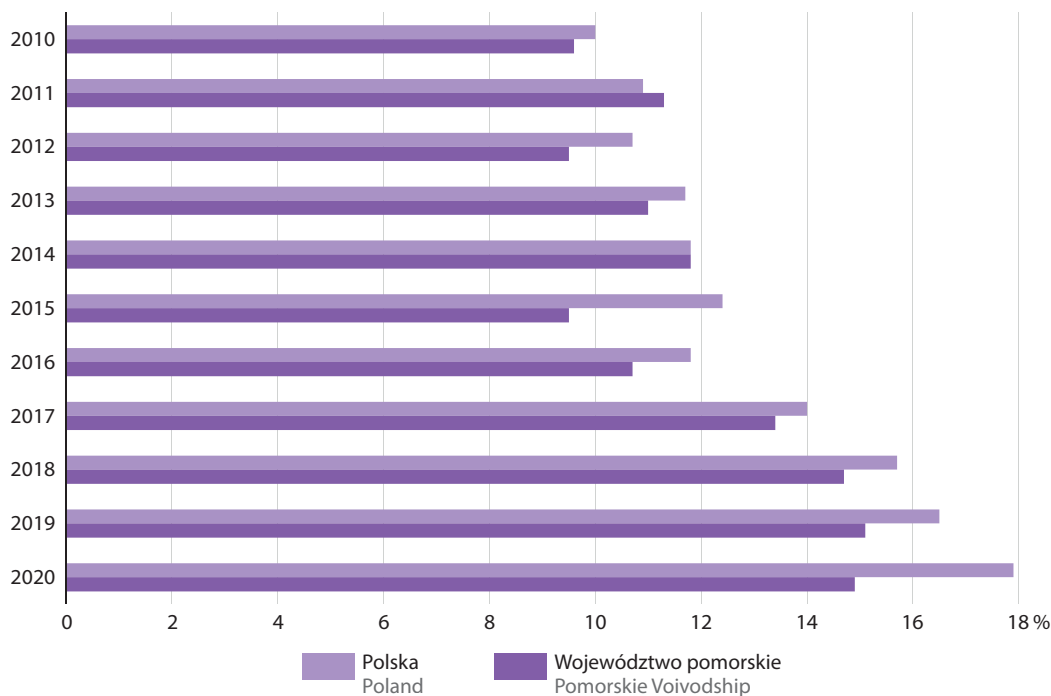
Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI. Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

Z transakcji e-handlu wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających handel elektroniczny od handlu tradycyjnego zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

W 2020 r. w województwie pomorskim udział przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż poprzez sieci komputerowe wyniósł 14,9% i w porównaniu z 2019 r. zmniejszył się o 0,2 p.proc. (w Polsce odpowiednio 17,9% i wzrost o 1,4 p.proc.).

Wykres 57. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe

Chart 57. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

Otwarte dane publiczne stanowią użyteczne źródło informacji do przetwarzania, planowania i podejmowania decyzji biznesowych w przedsiębiorstwach. W 2020 r. w województwie pomorskim z otwartych danych publicznych korzystało 16,9% przedsiębiorstw (w Polsce – 17,3%). Przedsiębiorstwa wykazywały zainteresowanie m.in. danymi z kategorii: gospodarka i finanse (14,6%), dane przestrzenne (7,1%), transport (6,5%) oraz ochrona środowiska (5,8%). Udział przedsiębiorstw identyfikujących dane publiczne, które mogłyby być wykorzystane w celach biznesowych, lecz nie zostały udostępnione w ramach otwartych danych publicznych wyniósł 3,6% (o 0,1 p.proc. więcej niż w kraju).

Określenie **Internet rzeczy (IoT)** odnosi się do urządzeń lub systemów, nazywanych potocznie „inteligentnymi”, połączonych ze sobą za pośrednictwem Internetu. Zbierają one dane i wymieniają je między sobą; mogą być kontrolowane lub monitorowane przez Internet.

Przykładami takich urządzeń (systemów) są:

- inteligentne liczniki, inteligentne oświetlenie, inteligentne termostaty stosowane w celu optymalizacji zużycia energii,
- w przedsiębiorstwie – etykiety RFID umieszczone wewnątrz produktu umożliwiające jego śledzenie, czujniki śledzące ruch i stan techniczny pojazdów.

W 2021 r. 19,0% przedsiębiorstw w województwie pomorskim oraz 18,7% w kraju wykorzystywało w swojej działalności urządzenia lub systemy Internetu rzeczy połączone ze sobą za pośrednictwem Internetu.

Zarówno w województwie pomorskim, jak i w Polsce zwiększył się w skali roku udział przedsiębiorstw wykorzystujących w swojej działalności urządzenia lub systemy Internetu rzeczy (odpowiednio o 2,9 p.proc. i o 2,1 p.proc.). Najczęściej wykorzystywanym sposobem korzystania z „inteligentnych” urządzeń lub systemów przez przedsiębiorstwa z terenu województwa pomorskiego było zabezpieczenie pomieszczeń, np. inteligentne systemy alarmowe, inteligentne zamki, inteligentne kamery, natomiast w kraju była to logistyka, np. czujniki monitorujące ruch pojazdów, produktów (odpowiednio 13,7% oraz 11,5%).

Tablica 39. Przedsiębiorstwa wykorzystujące urządzenia lub systemy Internetu rzeczy w 2021 r.
Table 39. Enterprises using the Internet of Things devices and systems in 2021

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo pomorskie Pomorskie Voivodship
	w % in %	
Cel wykorzystania: Intended use:		
zabezpieczenie pomieszczeń securing facilities	11,3	13,7
logistyka logistics	11,5	11,9
kontrola stanu technicznego maszyn lub pojazdów machinery or vehicle condition monitoring	6,0	5,3
zarządzanie (optymalizacja) zużyciem energii management (optimisation) of energy consumption	4,8	4,8
obsługa klienta customer service	2,9	2,4
procesy produkcji production processes	2,9	3,0

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych ¹

Financial results of non-financial enterprises ¹

W 2021 r. w województwie pomorskim podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe poprawiły się. Zwiększył się udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych. Odnotowano wyższe niż przed rokiem przychody ze sprzedaży na eksport.

W 2021 r. w województwie pomorskim przychody ogółem badanych przedsiębiorstw niefinansowych ukształtowały się na poziomie 247893,8 mln zł i zwiększyły się o 25,3% w stosunku do 2020 r.

¹ Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

¹ The data concerns non-financial enterprises maintaining their books of accounts, employing 50 or more people. The data do not include agriculture, forestry, hunting and fishing (section A according to PKD 2007); financial and insurance activities (section K according to PKD 2007); higher education institutions; independent public healthcare establishments; cultural institutions having legal personality, as well as trade unions, religious and political organisations.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 240138,3 mln zł (wzrost o 25,1% w stosunku do 2020 r.). Wzrost przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wystąpił we wszystkich sekcjach. Wartościowo w województwie największy wzrost tych przychodów odnotowano w przetwórstwie przemysłowym, w handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz w transporcie i gospodarce magazynowej. Największy procentowy wzrost przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w porównaniu z 2020 r. odnotowano w sekcjach: edukacja (o 88,6%), zakwaterowanie i gastronomia (o 35,1%) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 30,6%).

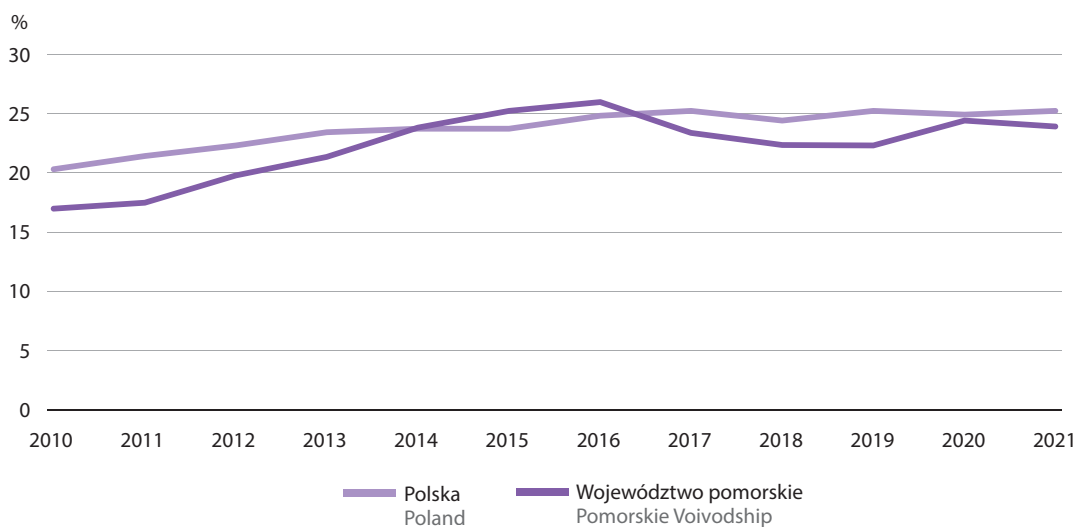
Największy udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w województwie odnotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (43,6% wartości województwa) oraz handlem; naprawą pojazdów samochodowych (odpowiednio 30,9%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

W 2021 r. przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych na eksport wyniosły 57383,4 mln zł – o 22,5% więcej niż w 2020 r. Przychody ze sprzedaży produktów na eksport stanowiły 76,2% przychodów na eksport ogółem, natomiast przychody ze sprzedaży towarów i materiałów na eksport – 23,8%.

Wykres 58. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Chart 58. Share of revenue from sale of products, goods and materials for export in total revenue from sale of products, goods and materials

Koszty ogółem w 2021 r. wyniosły 228490,2 mln zł (wzrost o 19,9% w stosunku do 2020 r.). Najwyższy udział kosztów w układzie rodzajowym badane przedsiębiorstwa wykazały na zużycie materiałów i energii (45,4%), usługi obce (22,9%) oraz na wynagrodzenia (13,2%).

W 2021 r. koszty ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniosły 223566,3 mln zł (21,1% więcej niż rok wcześniej). Największy udział kosztów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w województwie pomorskim wykazały podmioty działające w sekcji przetwórstwo przemysłowe (43,3% kosztów województwa) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (odpowiednio 31,5%). Największy wzrost w skali roku kosztów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wystąpił w sekcjach: edukacja (o 29,5%), transport i gospodarka magazynowa (o 28,4%) oraz informacja i komunikacja (o 27,9%).

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem – w przypadku nadwyżki kosztów ogółem nad przychodami ogółem wynik finansowy zapisuje się ze znakiem (-);
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

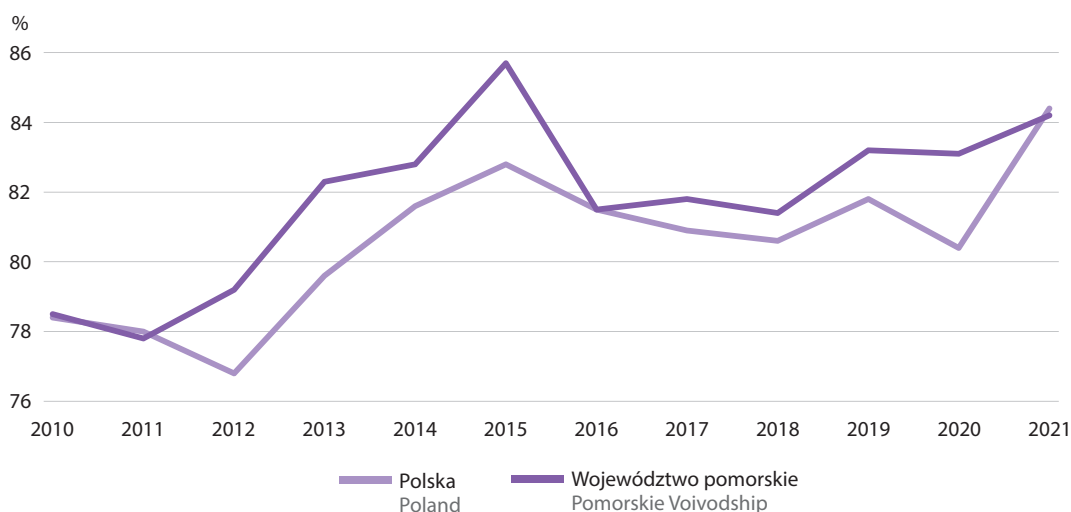
Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtował się w 2021 r. na poziomie 16572,1 mln zł i był wyższy w stosunku do roku poprzedniego o 124,3%.

W stosunku rocznym wynik na operacjach finansowych poprawił się z minus 496,0 mln zł w 2020 r. do 1913,8 mln zł w 2021 r. W badanym okresie wzrósł również wynik na pozostałej działalności operacyjnej (o 93,9%) i wyniósł 917,7 mln zł. W rezultacie wynik finansowy brutto osiągnął wartość 19403,5 mln zł (o 163,5% wyższą niż przed rokiem), a po odliczeniu obowiązkowych obciążeń wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 16087,6 mln zł (wzrost prawie trzykrotny).

Prawie we wszystkich sekcjach nastąpiła poprawa wyniku finansowego netto w skali roku. Największe wartościowe wzrosty wyniku finansowego netto w województwie odnotowano: w przetwórstwie przemysłowym, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych. W ujęciu procentowym największy wzrost wyniku finansowego netto odnotowano w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (prawie pięćdziesięciokrotny wzrost), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (ponad pięciokrotny wzrost), przetwórstwo przemysłowe (prawie trzykrotny wzrost). Niższy wynik finansowy netto niż rok wcześniej odnotowano w sekcji działalność profesjonalna, naukowo i techniczna – minus 386,5 mln zł (wobec – minus 185,5 mln zł rok wcześniej).

Wykres 59. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 59. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

Wszystkie wskaźniki ekonomiczno-finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych poprawiły się w analizowanym okresie.

Wskaźnik poziomu kosztów zmniejszył się i wyniósł 92,2% (wobec 96,3% w 2020 r.). Odnotowano poprawę wskaźników rentowności obrotu brutto i netto (wzrost odpowiednio o 4,1 p.proc. i o 3,4 p.proc. do 7,8% i 6,5%). Wzrosły w skali roku wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia (odpowiednio o 1,3 p.proc. i 2,2 p.proc. do 42,9% i 103,3%).

W 2021 r. najwyższą rentownością netto charakteryzowały się przedsiębiorstwa z sekcji: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (13,6%), obsługa rynku nieruchomości (11,9%) oraz edukacja (10,3%), natomiast najniższą odnotowano w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (minus 18,5%). W porównaniu z 2020 r. poprawa rentowności nastąpiła w większości sekcji, a w największym stopniu w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (z 3,2% do 13,6%), w zakwaterowaniu i gastronomii (z minus 0,7% do 8,5%). Natomiast pogorszenie rentowności nastąpiło jedynie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (z minus 8,8% do minus 18,5%).

W kraju w skali roku odnotowano również zdecydowaną poprawę podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. Większość tych wskaźników w województwie pomorskim była korzystniejsza niż w kraju.

Tablica 40. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 40. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland	Specification
	w % in %					
Wskaźnik poziomu kosztów	94,8	95,3	96,3	92,2	93,3	Cost level indicator
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto	5,1	5,0	3,8	6,9	5,8	Gross sales profitability indicator
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,2	4,7	3,7	7,8	6,7	Gross turnover profitability indicator
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,3	4,0	3,1	6,5	5,6	Net turnover profitability indicator
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	30,5	39,1	41,6	42,9	44,1	First degree financial liquidity indicator
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	98,2	100,8	101,1	103,3	107,6	Second degree financial liquidity indicator

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

Na koniec 2021 r. wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw wyniosła 84376,5 mln zł i była o 27,5% wyższa niż na koniec 2020 r. W skali roku zwiększyły się inwestycje krótkoterminowe (o 29,9%), zapasy (o 28,6%) oraz należności krótkoterminowe (o 27,4%), a zmniejszyły się krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (o 8,2%).

W strukturze zapasów wzrósł udział materiałów (z 28,9% do 32,8%), natomiast zmniejszył się udział towarów (z 36,2% do 34,6%) oraz półproduktów i produktów w toku (z 18,0% do 16,5%). Udział produktów gotowych pozostał bez zmian (14,1%).

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) w końcu 2021 r. wyniosły łącznie 77440,3 mln zł i były o 17,4% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 32,5% ogółu zobowiązań (36,9% w 2020 r.), a ich wartość wyniosła 25162,6 mln zł i była o 3,3% wyższa niż na koniec 2020 r. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 52277,7 mln zł i w skali roku wzrosły się o 25,7%. Relacja zobowiązań krótkoterminowych do należności krótkoterminowych ukształtowała się na poziomie 165,8% i była o 2,2 p.proc. niższa od odnotowanej w końcu 2020 r.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

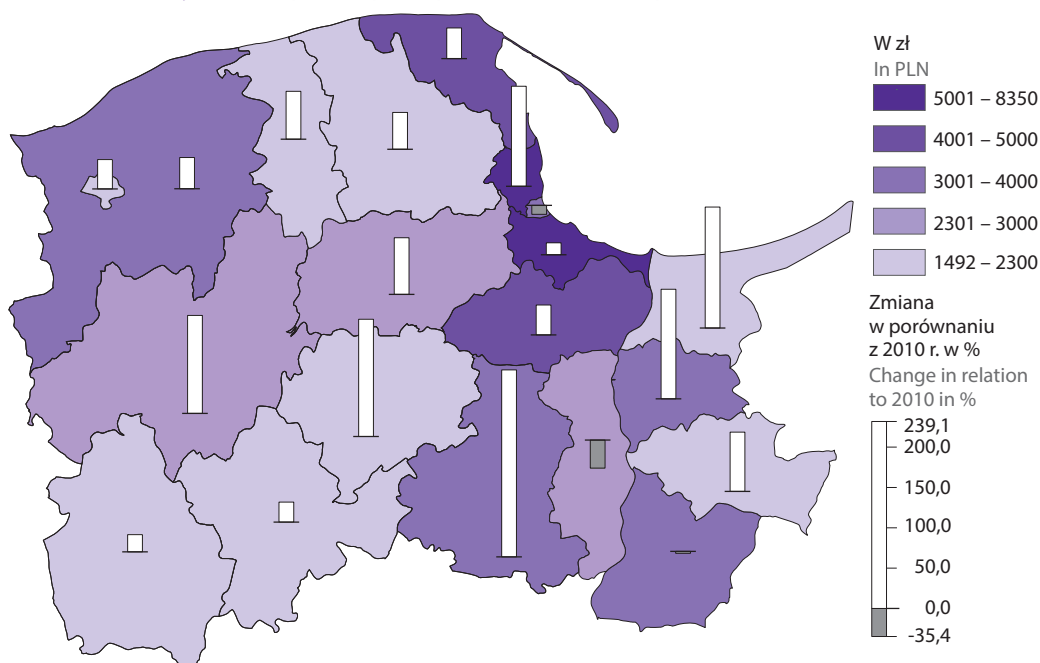
Investment outlays of enterprises

W 2020 r. w skali roku odnotowano zarówno wzrost wartości nakładów inwestycyjnych (w cenach bieżących; według lokalizacji inwestycji), jak i ich wartości w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa poniesionych przez przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2020 r. wartość nakładów inwestycyjnych (w cenach bieżących; według lokalizacji inwestycji) przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, wyniosła 10087,7 mln zł, a w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa pomorskiego – 4299 zł (w 2019 r. odpowiednio 10531,9 mln zł i 4505 zł).

Mapa 42. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)

Map 42. Investment outlays in enterprises^a per capita in 2020 (current prices)

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

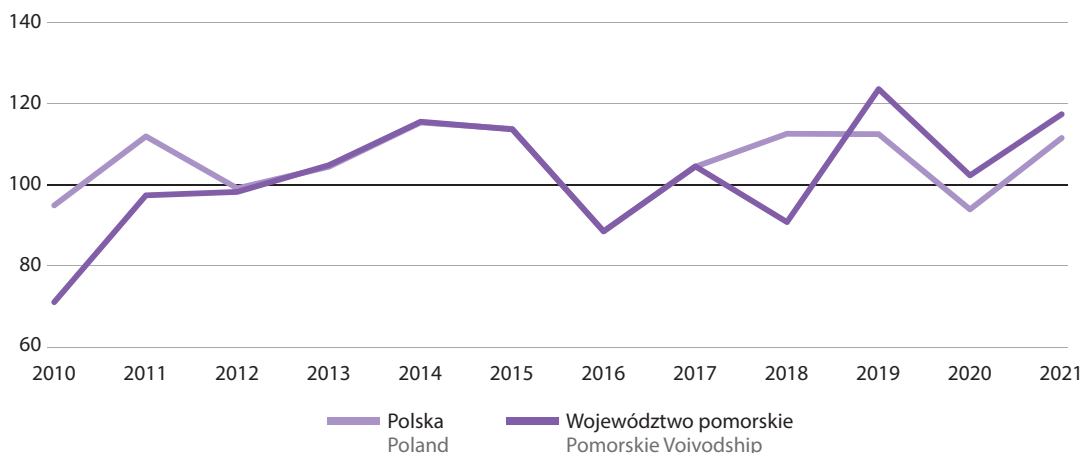
W 2021 r. w skali roku odnotowano wzrost wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe mające siedzibę na terenie województwa pomorskiego oraz wzrost zarówno liczby inwestycji rozpoczętych, jak i ich wartości kosztorysowej.

Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) poniesione w 2021 r. przez przedsiębiorstwa niefinansowe mające siedzibę na terenie województwa pomorskiego wyniosły 8628,4 mln zł (5,2% wartości krajowej) i były wyższe o 17,3% od poniesionych w 2020 r. W kraju wartość nakładów inwestycyjnych w odniesieniu do zrealizowanych w 2020 r. zwiększyła się o 11,5%.

Wykres 60. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)
rok poprzedni=100

Chart 60. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)
previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zaszczepienia wieloletnie oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Tablica 41. Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)

Table 41. Investment outlays (current prices)

Wyszczególnienie	2010	2015	2020	2021	Specification
Ogółem					Total
w mln zł	5271,1	6936,2	7358,5	8628,4	in million PLN
Polska=100	5,9	5,1	4,9	5,2	Poland=100
W tym – w % – nakłady na:					Of which – in % – outlays on:
budynki i budowle	43,4	50,0	44,5	46,9	buildings and structures
zakupy	54,2	49,6	55,2	52,8	purchases
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	42,2	38,1	36,9	35,3	machinery, technical equipment and tools
środków transportu	12,0	11,5	18,3	17,5	transport equipment

W 2021 r. w województwie pomorskim 4049,0 mln zł (o 23,5% więcej niż rok wcześniej) ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych (zrealizowanych przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa pomorskiego) wydatkowano na budynki i budowle, 3049,4 mln zł (odpowiednio wzrost o 12,2%) na zakup maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi, a 1508,9 mln zł (wzrost o 12,3%) na zakup środków transportu. Zakupy inwestycyjne osiągnęły wartość 4558,3 mln zł i w porównaniu z 2020 r. zwiększyły się o 12,3%.

W skali roku wzrost wielkości nakładów inwestycyjnych miał miejsce m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 50,0%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 18,3%), budownictwie (o 18,0%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 17,6%), przetwórstwie przemysłowym (o 10,2%) oraz informacji i komunikacji (o 8,8%). Natomiast spadek nakładów w omawianym okresie odnotowano w obsłudze rynku nieruchomości (o 23,9%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 14,8%).

W 2021 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 27,4% ogółu poniesionych nakładów), wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (odpowiednio 20,3%), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (12,5%), transportu i gospodarki magazynowej (9,8%), obsługi rynku nieruchomości (5,2%) oraz informacji i komunikacji (3,5%).

W strukturze nakładów inwestycyjnych według sekcji w porównaniu z 2020 r. zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność m.in. w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 2,7 p.proc.) oraz transportu i gospodarki magazynowej (o 0,1 p.proc.). Zmniejszył się natomiast udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność m.in. w zakresie obsługi rynku nieruchomości (o 2,8 p.proc.) oraz przetwórstwa przemysłowego (o 1,8 p.proc.).

W 2021 r. rozpoczęto realizację 22403 inwestycji, o 15,5% więcej niż przed rokiem. Łączna wartość kosztorysowa inwestycji nowo rozpoczętych wyniosła 3464,1 mln zł i była o 53,7% wyższa niż w 2020 r. Natomiast w kraju liczba rozpoczętych inwestycji zwiększyła się o 17,3%, a ich wartość kosztorysowa zmniejszyła się – o 10,5%.

Na ulepszenie (przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 45,2% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji rozpoczętych (przed rokiem 39,6%).

6.4. Produkcja i usługi

6.4. Production and services

Rolnictwo Agriculture

W 2021 r. w województwie pomorskim przy zwiększonej powierzchni uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi większe były również ich plony w porównaniu z 2020 r. Zbiory rzepaku i rzepiku były niższe niż rok wcześniej, o czym zadecydowała niższa powierzchnia uprawy pomimo wyższego plonu. Zwiększył się areal uprawy ziemniaków, ale niższe były ich plony, co spowodowało zmniejszenie zbiorów w stosunku do 2020 r.

W 2021 r. w skali roku odnotowano wzrost pogłowia bydła, owiec oraz spadek pogłowia trzody chlewnej i drobiu. Więcej skupiono ziemniaków, żywca wieprzowego i mleka krowiego, a mniej ziarna pszenicy, żyta oraz żywca wołowego i drobiowego. Odnotowano w skupie wzrost cen ziarna pszenicy, żyta, ziemniaków jadalnych, żywca rzeźnego wołowego i drobiowego oraz mleka, natomiast niższe były ceny żywca rzeźnego wieprzowego.

W 2020 r. w województwie pomorskim nastąpił wzrost globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych), o czym zadecydowała wyższa wartość produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej. Odnotowano również wzrost wartości końcowej produkcji rolniczej oraz wartości towarowej produkcji rolniczej.

Produkcja roślinna

W 2021 r. powierzchnia upraw zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosła 387,2 tys. ha i była większa o 8,5% niż w 2020 r. i o 1,3% mniejsza niż w 2010 r. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi osiągnęły poziom 46,6 dt z 1 ha i były niższe niż w 2020 (o 4,9%), a wyższe od plonów z 2010 r. oraz średnich plonów w Polsce (odpowiednio o 24,9% i o 9,4%). Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie oszacowano na 1805,2 tys. t, o 3,3% więcej niż przed rokiem i o 23,3% więcej niż w 2010 r.

W 2021 r. powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku wyniosła 75,2 tys. ha i zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 8,6%, a zwiększyła się w stosunku do 2010 r. o 2,6%. Plony wyniosły 33,7 dt z 1 ha i w porównaniu z plonami uzyskanymi rok wcześniej zwiększyły się o 0,9%, a w odniesieniu do 2010 r. wzrosły o 47,8%. Zbiory rzepaku i rzepiku oszacowano na 253,3 tys. t, co oznacza spadek w stosunku do 2020 r. o 7,9%, a w porównaniu z 2010 r. wzrost o 51,2%.

Tablica 42. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych

Table 42. Yields of selected agricultural crops

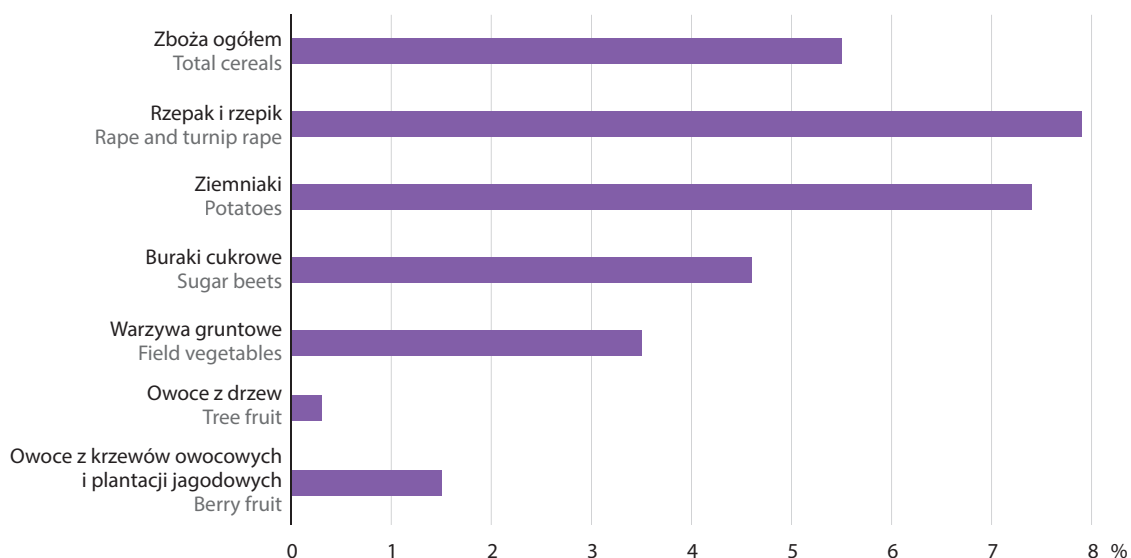
Wyszczególnienie	2010	2015 ^a	2019 ^a	2020	2021	2021 Polska Poland	Specification
	z 1 ha w dt per ha in dt						
Zboża ogółem	36,7	42,1	40,4	48,9	46,3	46,5	Total cereals
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	37,4	42,6	40,5	49,0	46,6	42,6	of which basic cereals with cereal mixtures
w tym:							of which:
pszenica	47,5	55,3	52,9	63,1	59,4	50,7	wheat
żyto	28,9	30,8	29,8	34,9	36,5	33,1	rye
pszenżyto	35,2	37,3	37,5	43,5	40,7	42,5	triticale
Rzepak i rzepik	22,8	29,1	29,6	33,4	33,7	32,1	Rape and turnip rape
Ziemniaki ^a	248	260	286	358	255	300	Potatoes ^a
Buraki cukrowe	515	568	742	664	645	610	Sugar beets

a łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych.
a including kitchen gardens.

Powierzchnia uprawy ziemniaków wyniosła 20,5 tys. ha i zwiększyła się o 6,1% w stosunku do 2020 r. Z 1 ha zebrano 255 dt ziemniaków, o 28,7% mniej niż w 2020 r. Plony uzyskane w województwie pomorskim były niższe o 15,0% od średnich plonów ziemniaków w kraju. Produkcja ziemniaków wyniosła 523,2 tys. t i była niższa o 24,4% niż w 2020 r.

Wykres 61. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnicych w 2021 r.

Chart 61. The Voivodship's share in domestic production of selected agricultural and horticultural crops in 2021

Pogłowie zwierząt gospodarskich

W 2019 r. uległa zmianie częstotliwość badania pogłowia trzody chlewnej oraz produkcji żywca wieprzowego. Obecnie badanie to, jak i badanie pogłowia bydła, owiec i drobiu oraz produkcji zwierzęcej, prowadzone jest 2 razy w roku – w czerwcu (według stanu w dniu 1 czerwca) i w grudniu (według stanu w dniu 1 grudnia).

Od 2020 r. do przeliczeń użytki rolne są podawane według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

W czerwcu 2021 r. pogłowie bydła w województwie pomorskim liczyło 227,6 tys. szt., co stanowiło 3,6% pogłowia bydła w kraju (ósmie miejsce w kraju). Obsada bydła ogółem na 100 ha użytków rolnych wyniosła 29,4 szt. wobec 28,2 szt. rok wcześniej. W stosunku do 2020 r. liczebność stada bydła zwiększyła się o 4,3%, natomiast w odniesieniu do 2010 r. o 16,5% (w kraju odpowiednio wzrost o 0,9% i o 11,5%).

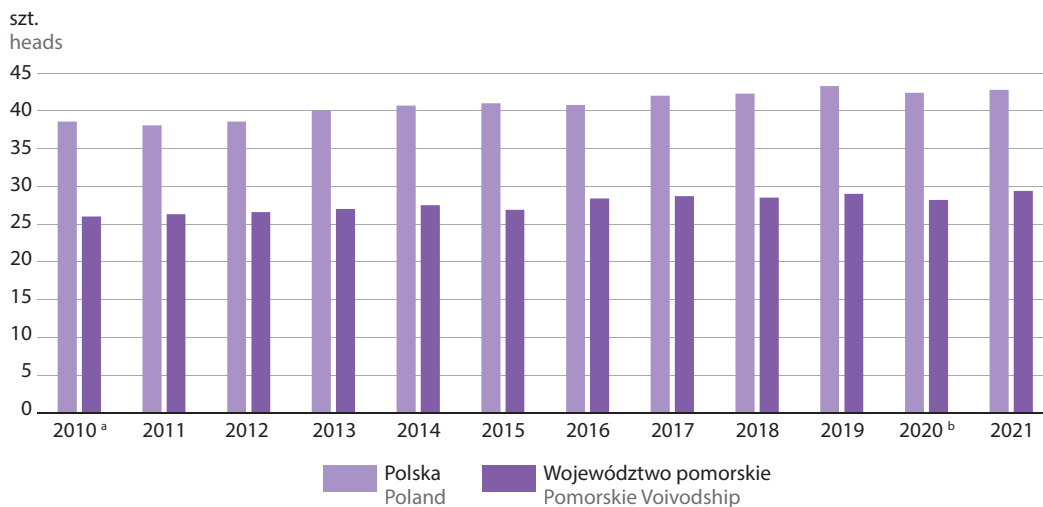
W czerwcu 2021 r. w pogłowie bydła ogółem 31,2% stanowiły krowy, wśród których udział krów mlecznych wyniósł 81,2% (w kraju odpowiednio 37,3% i 88,5%). Znaczny udział krów mlecznych w stadzie bydła świadczy o ukierunkowaniu hodowli gatunku zwierząt na produkcję mleka.

Wykres 62. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 62. Cattle density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

ab Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu: a – 30 czerwca, b – 1 czerwca.

ab Data of the Agricultural Census as of: a – 30 June, b – 1 June.

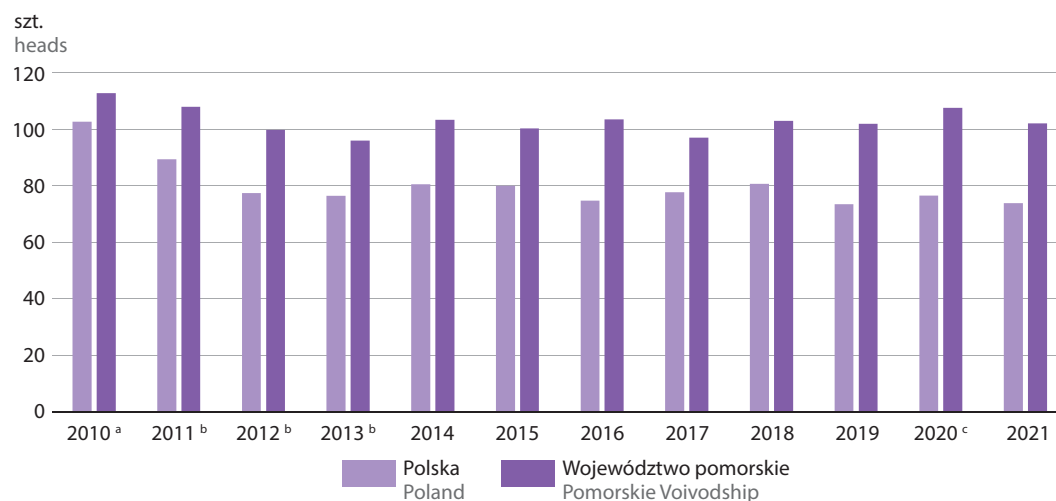
W czerwcu 2021 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie pomorskim ukształtowało się na poziomie 788,4 tys. szt., co stanowiło 7,1% pogłowia trzody chlewnej w kraju (piąta lokata w kraju), w tym 65,4 tys. szt. (8,3%) stanowiły lochy (w kraju – 6,7%). Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych wyniosła 102,0 szt. wobec 107,5 szt. w czerwcu 2020 r. W odniesieniu do stanu z czerwca 2020 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 5,2% (w Polsce o 3,5%), a w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. nastąpił spadek o 6,7% (w kraju o 27,6%).

Wykres 63. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 63. Pig density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

ac Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu: a – 30 czerwca, c – 1 czerwca. b Stan w końcu lipca.
ac Data of the Agricultural Census as of: a – 30 June, c – 1 June. b As of the end of July.

W czerwcu 2021 r. stado owiec liczyło 18,9 tys. szt., co stanowiło 6,5% pogłowia owiec w kraju (czwarta lokata w kraju). Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych wyniosła 2,4 szt. wobec 2,3 szt. rok wcześniej. Stan pogłowia owiec zwiększył się w skali roku o 6,7% (w Polsce o 0,5%), a w stosunku do 2010 r. zaobserwowano wzrost o 9,9% (w kraju wzrost o 10,7%).

W czerwcu 2021 r. stado drobiu¹ w województwie pomorskim ukształtowało się na poziomie 5263,5 tys. szt. i stanowiło 2,8% pogłowia drobiu w Polsce (dwunaste miejsce w kraju). Obsada drobiu na 100 ha użytków rolnych wyniosła 680,8 szt. wobec 866,7 szt. w czerwcu 2020 r. W porównaniu z rokiem poprzednim jego liczebność w województwie zmniejszyła się o 21,4% (w kraju spadek o 11,5%), a w stosunku do 2010 r. – o 31,7% (w Polsce wzrost o 9,1%).

Skup produktów rolnych

W 2021 r. skupiono 891,4 tys. t ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 10,0% skupu ogółem tego typu ziaren zbóż w kraju. W skali roku skup w województwie był niższy o 25,6%, a w kraju niższy o 16,2%. W omawianym roku skupiono 611,7 tys. t pszenicy, o 20,5% mniej niż w poprzednim roku. Skup żyta wyniósł 94,2 tys. t i zmniejszył się o 42,0% w odniesieniu do 2020 r.

Skup ziemniaków ukształtował się na poziomie 355,6 tys. t, co stanowiło 17,1% skupu ziemniaków ogółem w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost skupu ziemniaków o 12,4%, a w kraju wzrost o 7,4%.

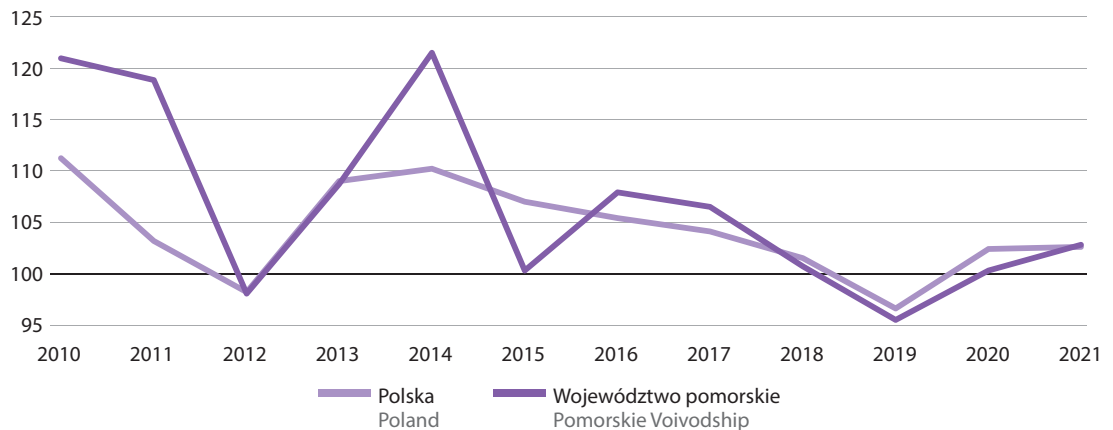
W analizowanym okresie skupiono 325,5 tys. t żywca rzeźnego (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej ciepłej (wbc), co stanowiło 6,7% skupu ogólnokrajowego. W porównaniu z 2020 r. zarówno w województwie, jak i w kraju odnotowano wzrost skupu żywca rzeźnego w wadze poubojowej ciepłej o 3,1%.

W ciągu 2021 r. skupiono 430,7 tys. t żywca rzeźnego w wadze żywej (6,6% skupu żywca rzeźnego ogółem w kraju), o 2,8% więcej niż w 2020 r. (w kraju o 2,6% więcej).

¹ Od 2016 r. w pogłowiu drobiu uwzględnia się pisklęta do 2 tygodnia życia.
¹ Since 2016, chicks up to two weeks of age have been included in poultry stock.

Wykres 64. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)

rok poprzedni=100

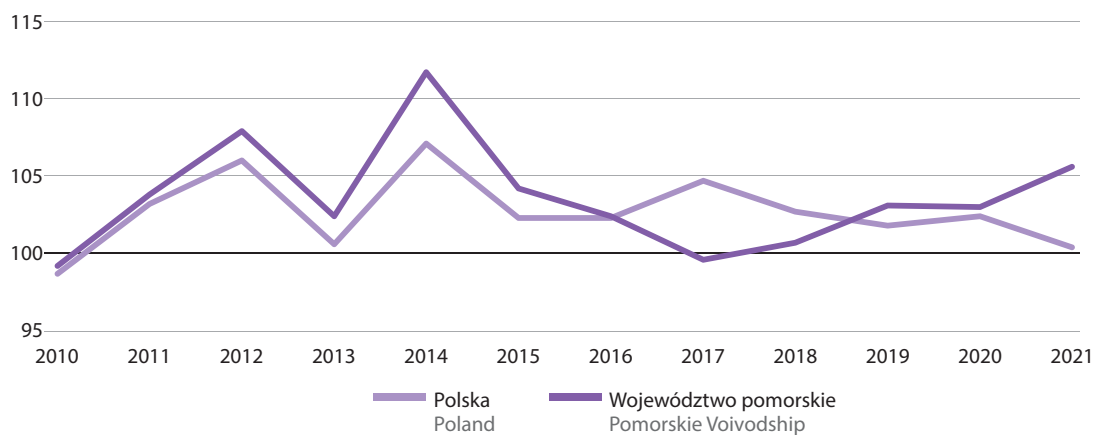
Chart 64. Indices of total animals for slaughter procurement (in live weight)
previous year=100

W 2021 r. skupiono 292,4 tys. t żywca wieprzowego, o 7,0% więcej niż w roku poprzednim. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 27,9 tys. t i był o 4,9% niższy niż przed rokiem, a żywca drobiowego skupiono 110,1 tys. t, o 5,0% mniej niż w 2020 r.

Skup mleka krowiego wyniósł 357,8 mln l (2,9% wielkości skupu mleka krowiego w kraju), o 5,6% więcej niż przed rokiem (w kraju więcej o 0,4%).

Wykres 65. Dynamika skupu mleka

rok poprzedni=100

Chart 65. Indices of cows` milk procurement
previous year=100

Ceny produktów rolnych w skupie

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

W województwie pomorskim ceny skupu w 2021 r. w porównaniu z 2020 r. kształtowały się następująco:

- pszenicy – 98,43 za 1 dt (w kraju – 96,76 zł), wzrost o 23,2%,
- żyta – 75,89 zł za 1 dt (w kraju – 75,36 zł), wzrost o 38,8%,
- ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) – 58,16 zł za 1 dt (w kraju – 60,61 zł), wzrost o 1,7%,
- żywca wołowego – 7,55 zł za 1 kg (w kraju – 7,63 zł), wzrost o 26,7%,
- żywca wieprzowego – 4,73 zł za 1 kg (w kraju – 4,79 zł), spadek o 7,6%,
- drobiu rzeźnego – 4,12 zł za 1 kg (w kraju – 4,18 zł), wzrost o 25,6%,
- mleka krowiego – 1,54 zł za 1 l (w kraju – 1,57 zł), wzrost o 14,9%.

Globalna, końcowa i towarowa produkcja rolnicza

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku),
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

W 2020 r., w porównaniu z 2019 r., zanotowano wzrost produkcji globalnej o 6,9%, o czym zdecydował wzrost produkcji roślinnej o 11,9% i produkcji zwierzęcej o 2,2%. W 2020 r. udział województwa pomorskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 4,6% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 2,3%, a zwierzęcej 2,2%.

Produkcja zwierzęca stanowiła 56,7% wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie pomorskim. Wartość produkcji końcowej była w skali roku o 4,0% wyższa (na co wpłynął wzrost produkcji zwierzęcej o 2,2% oraz wzrost produkcji roślinnej o 6,4%).

W towarowej produkcji rolniczej odnotowano wzrost produkcji ogółem (o 10,1%) przy wzroście produkcji zwierzęcej i produkcji roślinnej (odpowiednio o 2,8% i o 22,0%).

Udział województwa w produkcji końcowej oraz towarowej ogółem w kraju wyniósł odpowiednio 4,6% i 4,8%.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane uwzględniają naliczone za dany rok płatności uzupełniające do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

Przemysł Industry

W 2020 r. w województwie pomorskim w porównaniu z 2019 r. niższa była produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) oraz wydajności pracy mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego w przemyśle.

W 2020 r. wartość produkcji sprzedanej przemysłu w województwie pomorskim w cenach bieżących wyniosła 88194,3 mln zł – szóste miejsce w kraju (w 2019 r. – 95825,7 mln zł), a jej udział w wartości ogólnokrajowej wyniósł 6,1% (o 0,4 p.proc. mniej niż w 2019 r.). Natomiast produkcja sprzedana przemysłu liczona w cenach stałych była w województwie pomorskim niższa o 0,3% w stosunku do poprzedniego roku.

W 2020 r. na terenie województwa pomorskiego działalność gospodarczą prowadziło 2088 podmiotów przemysłowych, o 0,9% mniej niż w 2019 r.

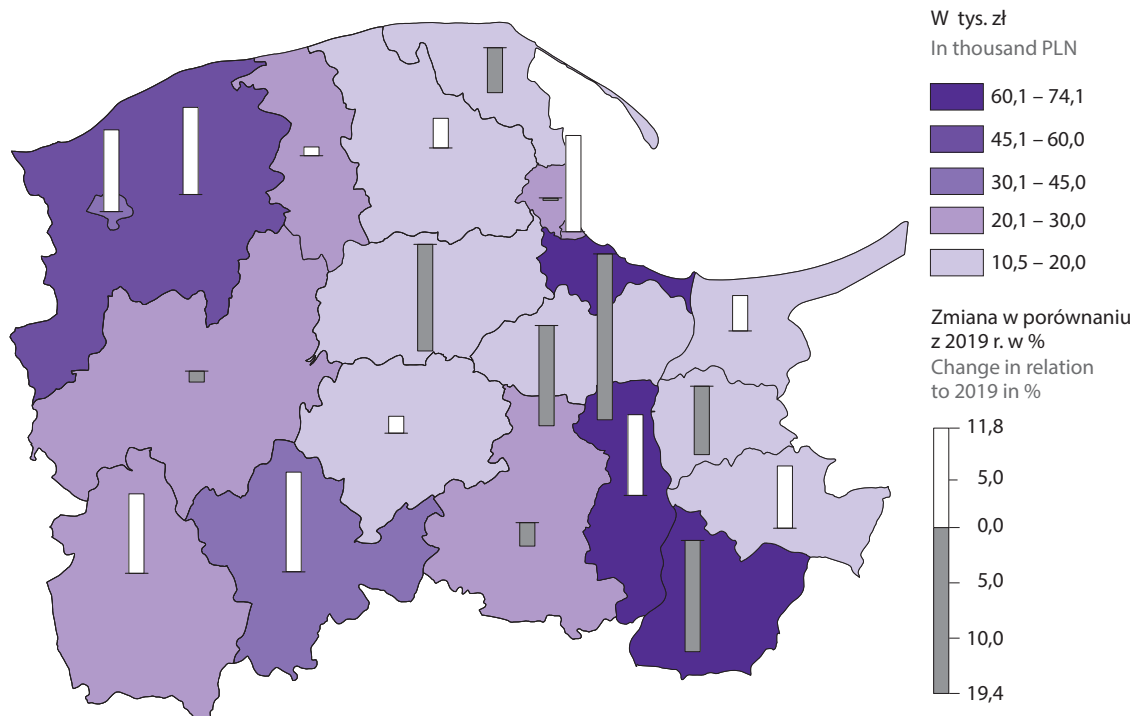
Najwyższą wartość produkcji sprzedanej (w cenach bieżących) wśród przedsiębiorstw przemysłowych osiągnęły podmioty mające siedzibę w Gdańsku – 34950,4 mln zł (39,6% wartości dla województwa) oraz w powiatach: tczewskim – 7027,4 mln zł (odpowiednio 8,0%), kwidzyńskim – 5985,0 mln zł (6,8%) oraz słupskim – 5616,1 mln zł (6,4%). Najniższą wartość produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano natomiast w powiecie nowodworskim – 371,6 mln zł (0,4% wartości w województwie) i w powiecie sztumskim – 692,3 mln zł (odpowiednio 0,8%). Spośród wymienionych powiatów produkcja sprzedana przemysłu (w cenach bieżących) w skali roku wzrosła w Sopocie (o 10,6%) oraz powiatach: słupskim (o 10,3%), tczewskim (o 9,5%), sztumskim (o 6,5%) i nowodworskim (o 3,7%), natomiast zmniejszyła się w Gdańsku (o 18,8%) oraz w powiecie kwidzyńskim (o 13,2%) i malborskim (o 8,3%).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego w województwie pomorskim w 2020 r. wyniosła 582,6 tys. zł (w cenach bieżących) i zmniejszyła się o 6,2% w porównaniu z 2019 r.

Największą wartość wydajności pracy wśród przedsiębiorstw przemysłowych osiągnęły podmioty mające siedzibę w Gdańsku (1137,3 tys. zł) oraz w powiatach: słupskim (633,3 tys. zł), kwidzyńskim (572,5 tys. zł) i tczewskim (531,0 tys. zł), natomiast najniższą odnotowano w powiatach: kościerskim (279,2 tys. zł), bytowskim (298,2 tys. zł), nowodworskim (336,0 tys. zł) oraz kartuskim (345,7 tys. zł). Wydajność pracy w przemyśle w skali roku zmniejszyła się w Gdańsku (o 18,5%) oraz w powiatach: kartuskim (o 11,9%), kwidzyńskim (o 9,4%) i bytowskim (o 9,0%), natomiast wzrosła w powiatach: tczewskim (o 18,1%), słupskim (o 12,2%), nowodworskim (o 9,6%) oraz kościerskim (o 4,5%).

Mapa 43. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2020 r.

Map 43. Sold production of industry (current prices) per inhabitant in 2020

W 2020 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość produkcji sprzedanej przemysłu wyniosła 37582 zł – piąte miejsce w kraju (dla Polski odpowiednio 37673 zł) i w skali roku zmniejszyła się w województwie o 8,3%, a w kraju o 2,3%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca największe wartości produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w Gdańsku 74122 zł (spadek w skali roku o 19,4%) oraz w powiatach: kwidzyńskim 72084 zł (spadek o 13,0%), tczewskim 60769 zł (wzrost o 9,6%) oraz słupskim 56854 zł (wzrost o 10,3%).

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

W 2021 r. w województwie pomorskim według danych wstępnych produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była wyższa niż przed rokiem. Odnotowano również wzrost wydajności pracy mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego w przemyśle, któremu towarzyszył nieznaczny spadek przeciętnego zatrudnienia.

W 2021 r. w województwie pomorskim według danych wstępnych produkcja sprzedana przemysłu osiągnęła (w cenach bieżących) wartość 118723,1 mln zł (szóste miejsce w kraju) i była wyższa (w cenach stałych) zarówno od zanotowanej w 2019 r., jak i w 2015 r. – odpowiednio o 11,3% i o 37,9%. W kraju produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) zwiększyła się zarówno w skali roku (o 14,8%), jak i w porównaniu z 2015 r. (o 37,5%).

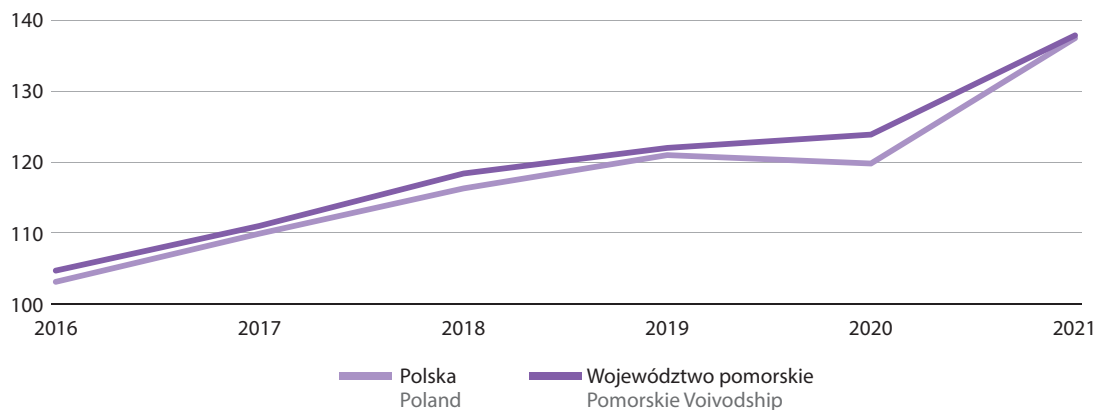
W skali roku odnotowano następujący wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych): w I kwartale o 0,6%, w I półroczu o 8,0%, a w okresie trzech kwartałów o 8,2%.

Tablica 43. Przemysł
Table 43. Industry

Wyszczególnienie	2010	2015	2020	2021	Specification
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):					Sold production of industry (current prices):
w mln zł	58388,9	76715,3	91650,4	118723,1	in million PLN
Polska=100	6,2	6,4	6,1	6,4	Poland=100
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	89,5	91,7	92,1	93,2	Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	135,4	135,6	154,3	154,3	Average paid employment in industry in thousands

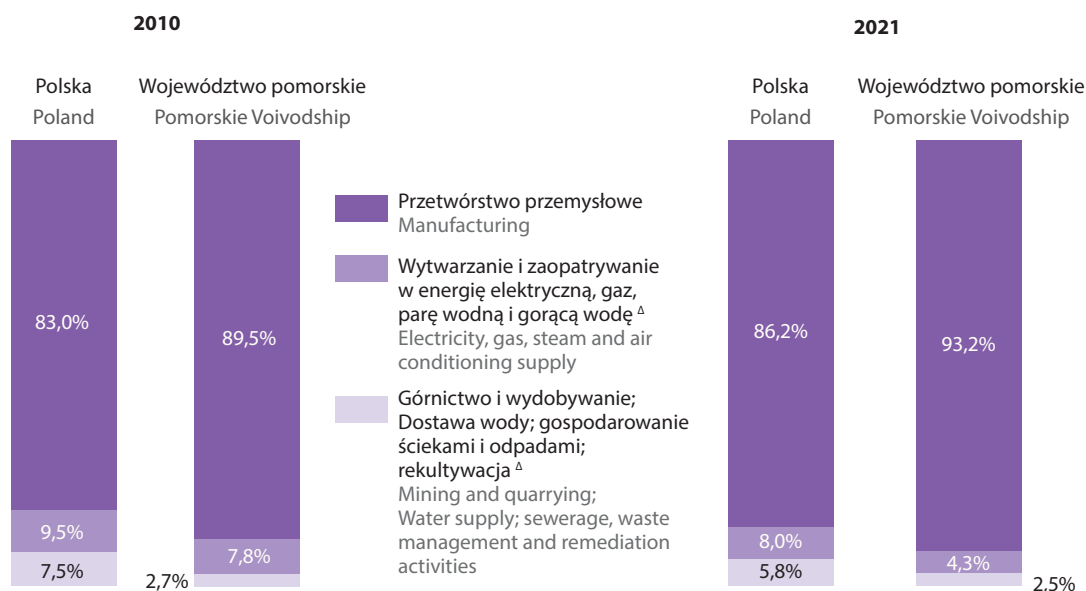
Wykres 66. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)
2015=100

Chart 66. Indices of sold production of industry (constant prices)
2015=100

W 2021 r. w województwie pomorskim dominującą wartość w produkcji sprzedanej przemysłu ogółem (w cenach bieżących) stanowiła produkcja w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 110605,2 mln zł. Natomiast produkcja sprzedana w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę wyniosła 5119,4 mln zł.

Wykres 67. Produkcja sprzedana przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące)
 Chart 67. Sold production of industry by PKD sections (current prices)

W 2021 r. w porównaniu z 2020 r. odnotowano wzrost produkcji sprzedanej w cenach stałych m.in. w sekcji przetwórstwo przemysłowe (o 11,8%), której udział (w cenach bieżących) w produkcji przemysłowej ogółem w województwie wyniósł 93,2% (w kraju udział ten wyniósł 86,2%) oraz w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 3,8%), a produkcja w tej sekcji (w cenach bieżących) stanowiła 4,3% produkcji przemysłowej województwa (w kraju odpowiednio 8,0%).

W 2021 r. wyższa niż przed rokiem była produkcja sprzedana (w cenach stałych) m.in. w następujących działach przetwórstwa przemysłowego: produkcja urządzeń elektrycznych (o 54,1%), produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 22,7%), produkcja wyrobów z metali (o 16,9%), produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 16,9%), produkcja maszyn i urządzeń (o 16,8%), produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 15,7%), produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 10,4%), produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 8,9%), produkcja artykułów spożywczych (o 8,5%) oraz produkcja mebli (o 0,5%). Z kolei spadek odnotowano m.in. w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 2,1%) oraz pozostałego sprzętu transportowego (o 3,8%).

W skali roku zwiększeniu produkcji sprzedanej przemysłu w województwie pomorskim towarzyszył nieznaczny spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle wyniosło 154,3 tys. osób, co oznacza spadek (o 20 osób) w stosunku do 2020 r. (w kraju wzrost o 0,4%) oraz wzrost w porównaniu z 2015 r. o 13,8% (w kraju wzrost o 8,7%). W skali roku spadek przeciętnego zatrudnienia odnotowano m.in. w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 2,1%), natomiast wzrost wystąpił m.in. w sekcji przetwórstwo przemysłowe (o 0,1%).

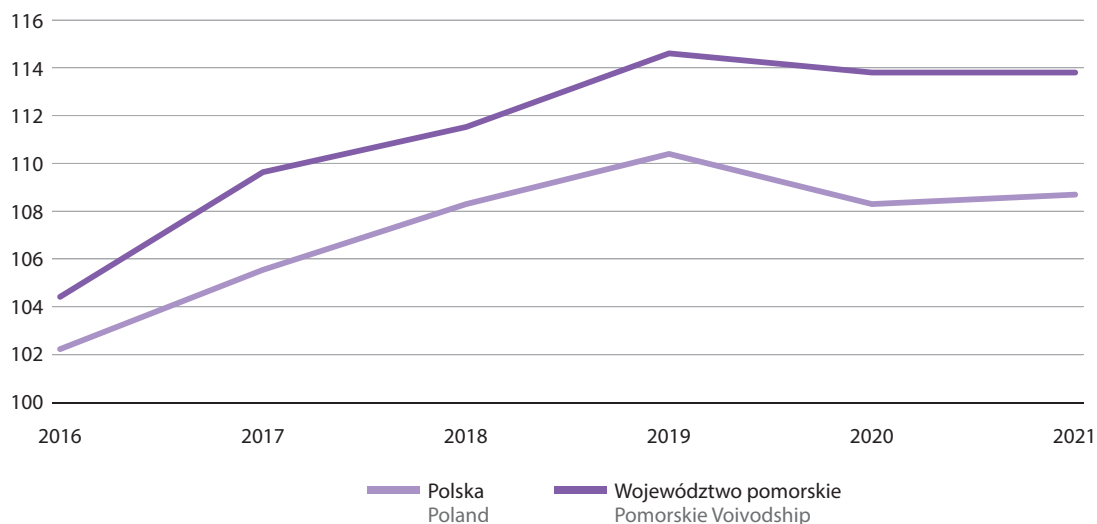

Wykres 68. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

2015=100

Chart 68. Indices of average paid employment in industry

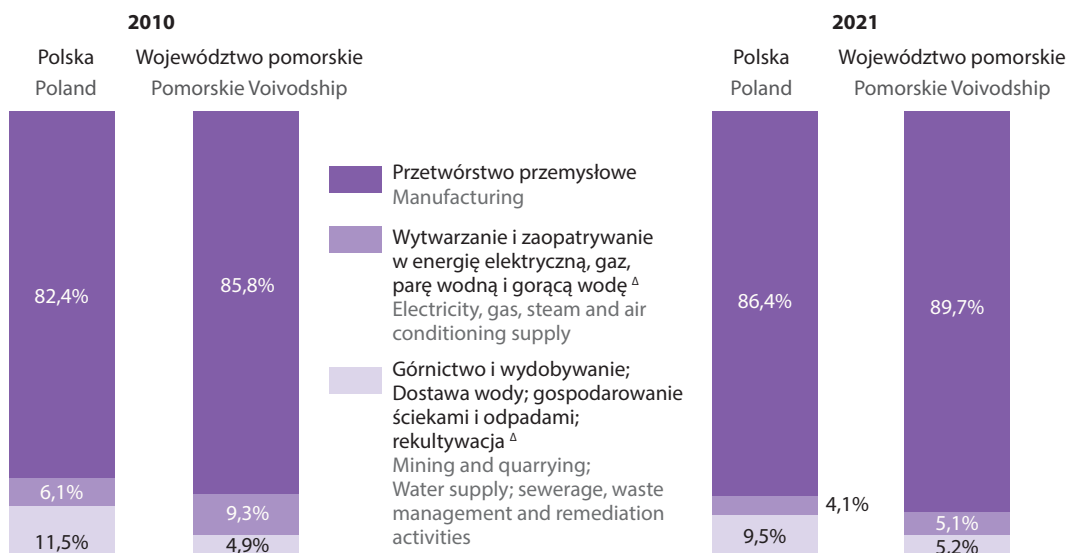
2015=100

Wydajność pracy w przemyśle mierzona wartością produkcji sprzedanej w cenach stałych na 1 zatrudnionego w województwie pomorskim w 2021 r. wzrosła o 11,3% w stosunku do roku poprzedniego (w kraju wzrost o 14,4%).

Wykres 69. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD

Chart 69. Average paid employment in industry by PKD sections

Budownictwo

Construction

W 2021 r. w województwie pomorskim w skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa. Wyższa niż przed rokiem była również wartość produkcji budowlano-montażowej. Odnotowano wzrost wydajności pracy w budownictwie, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji.

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W 2021 r. w województwie pomorskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 21585,3 mln zł (piąte miejsce w kraju) i zwiększyła się o 11,4% w porównaniu z rokiem poprzednim (w 2020 r. wzrost o 2,9%). W kraju produkcja sprzedana budownictwa była o 13,7% wyższa od notowanej w roku poprzednim (w 2020 r. wzrost o 0,4%).

Tablica 44. Budownictwo
Table 44. Construction

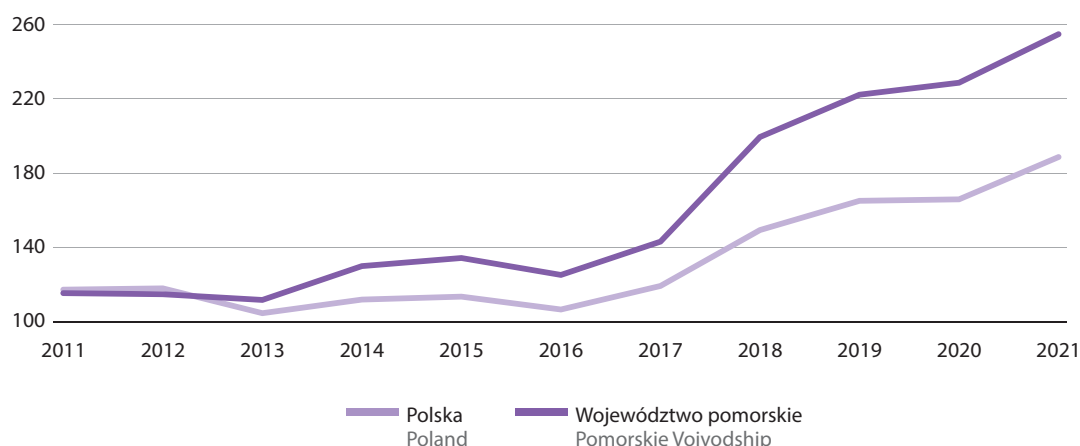
Wyszczególnienie	2010	2015	2020	2021	Specification
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące):					Sold production of construction (current prices):
w mln zł	8473,4	11376,3	19374,4	21585,3	in million PLN
Polska=100	5,3	6,3	7,3	7,1	Poland=100
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	52,5	44,7	44,5	42,0	Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	28,8	25,7	31,6	31,8	Average paid employment in construction in thousands

Wykres 70. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)

2010=100

Chart 70. Indices of sold production of construction (current prices)

2010=100

W 2021 r. w województwie pomorskim produkcja budowlano-montażowa wyniosła 9055,6 mln zł, co stanowiło 42,0% wartości produkcji sprzedanej budownictwa ogółem (w 2020 r. – 44,5%) i zwiększyła się o 4,9% w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim (w 2020 r. wzrost o 8,8%). W kraju wzrost produkcji budowlano-montażowej wyniósł 7,9% (w 2020 r. wzrost o 0,4%).

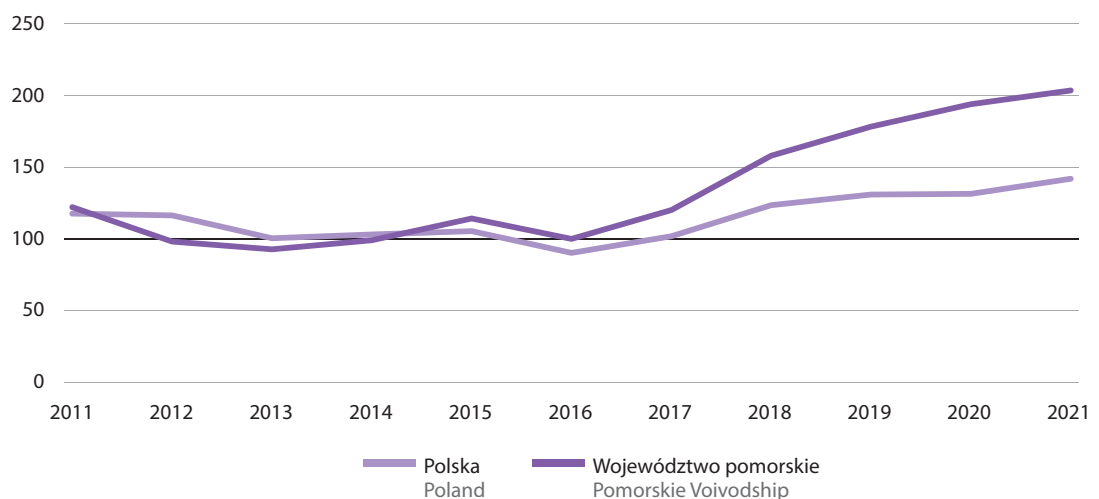
Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Wykres 71. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

2010=100

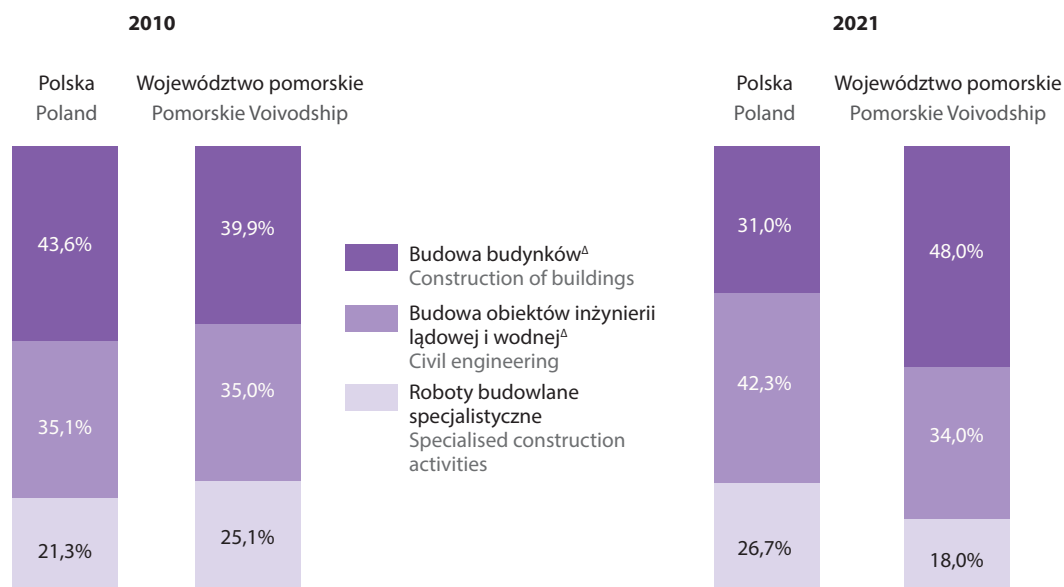
Chart 71. Indices of construction and assembly production (current prices)

2010=100

W produkcji budowlano-montażowej ogółem najwyższy udział miały przedsiębiorstwa specjalizujące się w budowie budynków (48,0%), a ich produkcja była o 2,0% wyższa niż w 2020 r. Udział podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest wykonywanie robót związanych z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej wyniósł 34,0%, a produkcja zwiększyła się o 4,9%. Natomiast udział jednostek wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne wyniósł 18,0%, a produkcja była wyższa o 14,0%.

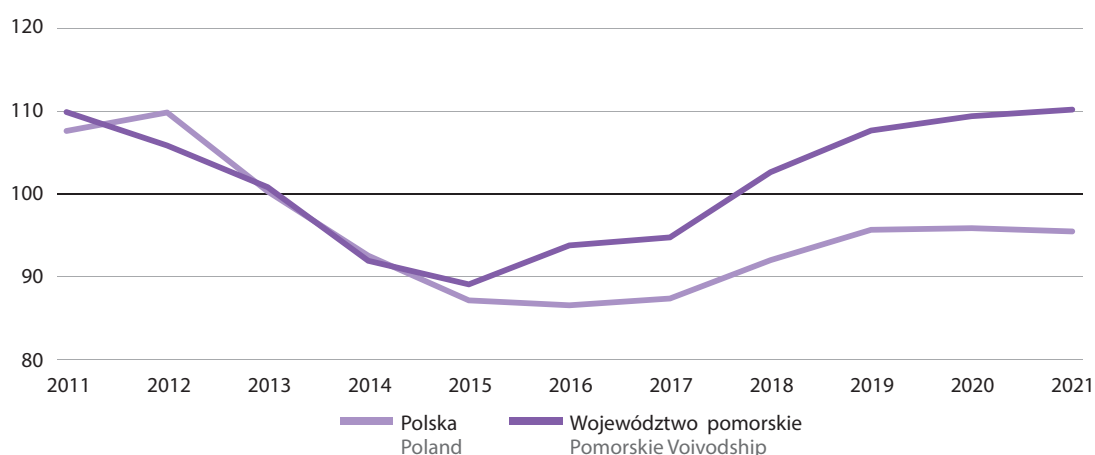
Wykres 72. Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące)
 Chart 72. Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)

W 2021 r. w skali roku w strukturze sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zwiększył się udział przedsiębiorstw wykonujących roboty budowlane specjalistyczne (o 1,4 p.proc.), natomiast zmniejszył się udział przedsiębiorstw zajmujących się głównie budową budynków (o 1,4 p.proc.).

Wykres 73. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie
 2010=100

Chart 73. Indices of average paid employment in construction
 2010=100

Wzrostowi produkcji sprzedanej budownictwa w województwie pomorskim towarzyszyło zwiększenie w skali roku przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji o 0,8% (w kraju spadek o 0,4%). W województwie pomorskim wydajność pracy w budownictwie mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego wyniosła (w cenach bieżących) 678,9 tys. zł i była wyższa o 10,6% niż w 2020 r.

Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych lub mieszkań większych na mniejsze. Dane w zakresie prezentowanych form budownictwa dotyczą:

- budownictwa indywidualnego, tj. mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora,
- budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem, tj. mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku,
- budownictwa spółdzielczego, tj. mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni.

Poprzednie opublikowane dane zostały przeliczone według nowej metodologii. Mieszkania realizowane przez inwestorów indywidualnych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku do 2017 r. zaliczane były do budownictwa indywidualnego, a od 2018 r. – do budownictwa „przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem”.

W 2021 r. w województwie pomorskim oddano do użytkowania 21,8 tys. mieszkań, co stanowiło 9,3% efektów budownictwa mieszkaniowego w Polsce. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania wzrosła o 14,0% w porównaniu z 2020 r. (w kraju wzrost o 6,4%) i o 84,1% w odniesieniu do 2010 r. (w kraju wzrost o 72,8%). Najwięcej mieszkań oddano do użytkowania w ramach budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem (72,7% ogólnej liczby oddanych mieszkań) oraz budownictwa indywidualnego (24,6%). 67,0% ogólnej liczby mieszkań oddanych do użytkowania wybudowano w miastach.

Tablica 45. Budownictwo mieszkaniowe
Table 45. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1,000 population	5,2	5,7	8,1	9,3	6,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	97,0	86,3	79,7	81,1	92,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings which received construction permits or whose construction projects were registered per 1,000 population	5,5	6,7	11,5	13,3	8,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1,000 population	5,8	6,0	8,9	10,1	7,3

Wykres 74. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania

2010=100

Chart 74. Indices of the number of dwellings completed

2010=100

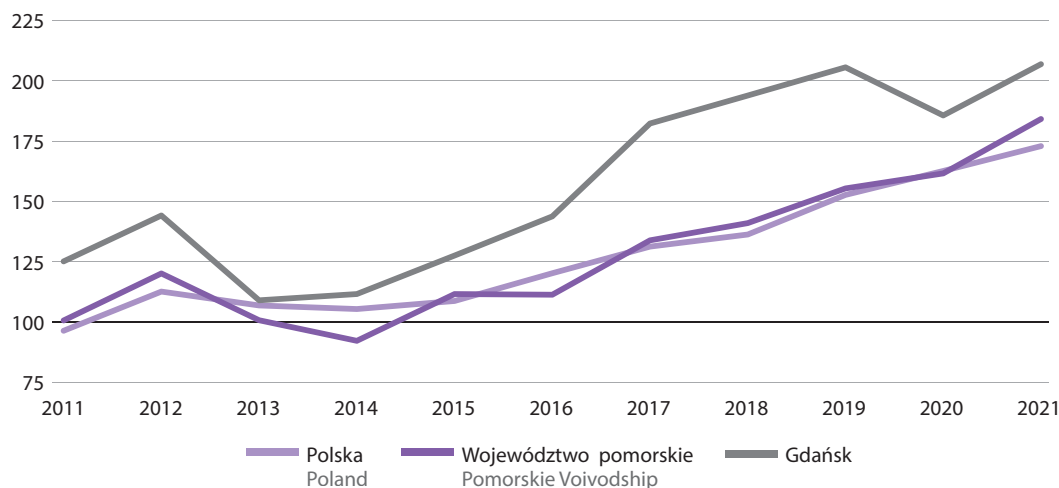
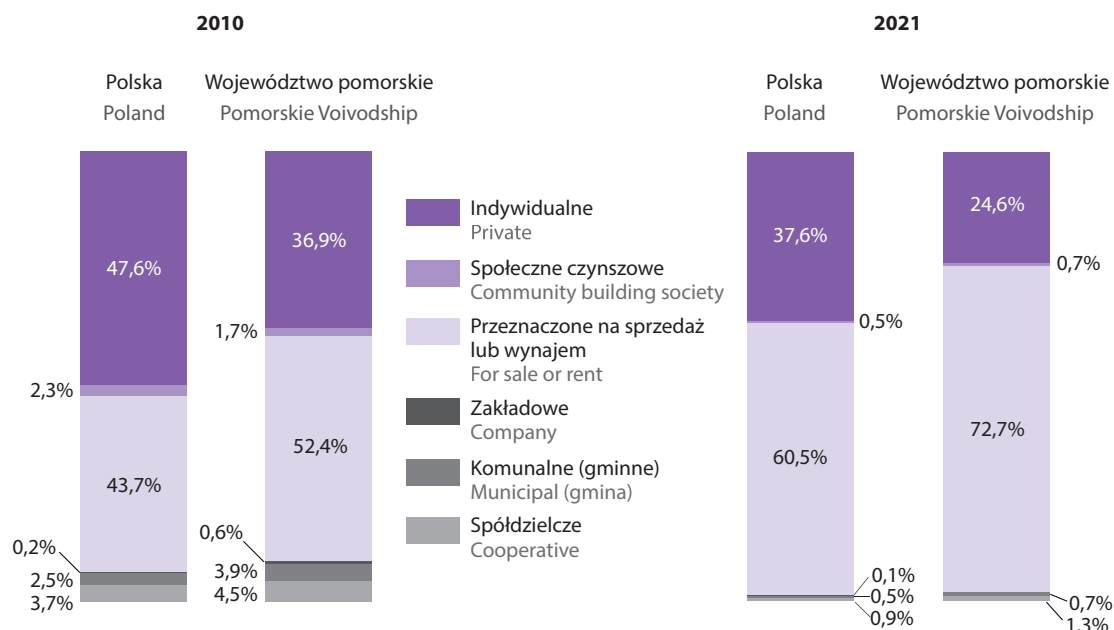
Wykres 75. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa

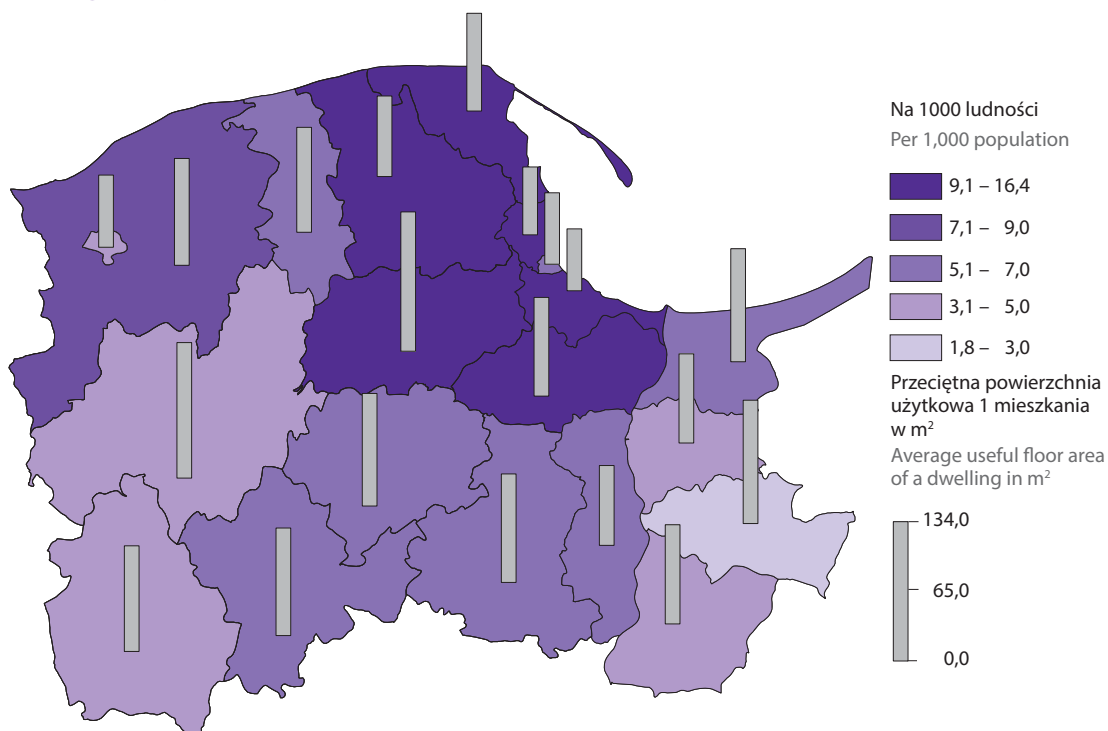
Chart 75. Dwellings completed by forms of construction

W przekroju terytorialnym najczęściej mieszkań przekazano do użytkowania w Gdańsku (7328 mieszkań), w Gdyni (2375 mieszkań) oraz w powiecie wejherowskim (2015 mieszkań), natomiast najmniej w powiecie sztumskim (73 mieszkania), w Sopocie (124 mieszkania) oraz w powiecie nowodworskim (235 mieszkań). W przeliczeniu na 1000 ludności w województwie pomorskim oddano do użytkowania 9,3 mieszkania (w 2020 r. – 8,1, a w 2010 r. – 5,2), najczęściej w powiecie puckim (16,4), w Gdańsku (15,6) i w powiecie gdańskim (12,5). W Polsce wskaźnik ten osiągnął wartość 6,1 (w 2020 r. – 5,8, a w 2010 r. – 3,5).

Mapa 44. Mieszkania oddane do użytkowania w 2021 r.

Map 44. Dwellings completed in 2021

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

W 2021 r. w województwie pomorskim przeciętna powierzchnia mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 81,1 m² i zmniejszyła się o 1,4 m² w stosunku do 2020 r., a w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 15,9 m². Mieszkania o największej przeciętnej powierzchni użytkowej przekazano do użytkowania w powiatach: kartuskim (134,0 m²), bytowskim (130,1 m²) oraz sztumskim (118,6 m²), natomiast o najmniejszej powierzchni użytkowej – w Gdańsku (59,5 m²), w Gdyni (65,3 m²) oraz w Słupsku (68,6 m²).

W Polsce przeciętna powierzchnia mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 92,9 m² i zwiększyła się o 4,2 m² w stosunku do 2020 r. i zmniejszyła się o 13,2 m² w porównaniu z 2010 r.

W 2021 r. przeciętna liczba izb w mieszkaniu oddanym do użytkowania w województwie pomorskim wyniosła 3,5 (3,4 w 2020 r., a w 2010 r. – 4,0).

W 2021 r. w województwie pomorskim odnotowano 31,1 tys. pozwoleń na mieszkania, na które budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym (wzrost o 15,5% w stosunku do 2020 r. oraz o 148,0% w stosunku do 2010 r.), co stanowiło 9,1% wszystkich pozwoleń na budowę w kraju. Najwięcej mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym wydano inwestorom budującym na sprzedaż lub wynajem (72,8%) oraz inwestorom indywidualnym (26,2%). Największy wzrost liczby wydanych pozwoleń w stosunku do 2020 r. odnotowano w powiecie chojnickim (o 228,7%) i lęborskim (121,3%) oraz w Słupsku (o 102,1%), a największy spadek w powiecie gdańskim (o 21,7%), w Gdańsku (o 19,5%) oraz w powiecie sztumskim (o 2,9%).

W 2021 r. w województwie rozpoczęto budowę 23,7 tys. mieszkań wzrost o 13,1% w stosunku do 2020 r. oraz wzrost o 81,5% w stosunku do 2010 r., co stanowiło 8,6% wszystkich mieszkań, których budowę rozpoczęto w Polsce. Najwięcej mieszkań, których budowę rozpoczęto stanowią inwestycje na sprzedaż lub wynajem (68,7%) oraz inwestycje indywidualne (28,9%).

Rynek wewnętrzny

Internal market

W 2021 r. w województwie pomorskim w skali roku odnotowano wzrost zarówno wartości sprzedaży detalicznej, jak i sprzedaży hurtowej.

Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców

Sprzedaż detaliczna (w cenach bieżących) zrealizowana przez jednostki handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) z województwa pomorskiego w 2021 r. zwiększyła się o 22,1% w odniesieniu do poprzedniego roku (w kraju wzrost o 12,9%).

Tablica 46. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)

Table 46. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	112,4	103,7	92,1	122,1	112,9
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	113,0	120,5	85,9	104,5	113,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	118,7	97,1	85,9	124,7	122,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	108,4	99,6	104,3	102,2	104,7
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	138,5	108,2 ^b	102,6	106,1	110,3
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	114,3	112,0	99,8	116,5	109,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialised stores	98,4	113,0	101,4 ^b	98,3	110,8
Pozostałe Others	96,3	97,7	90,2	144,6	112,4

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji.

a Enterprises were grouped on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), including a given enterprise in a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The retail sales index results, inter alia, from a change in both the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation. b Data have been changed in relation to those published in the previous edition.

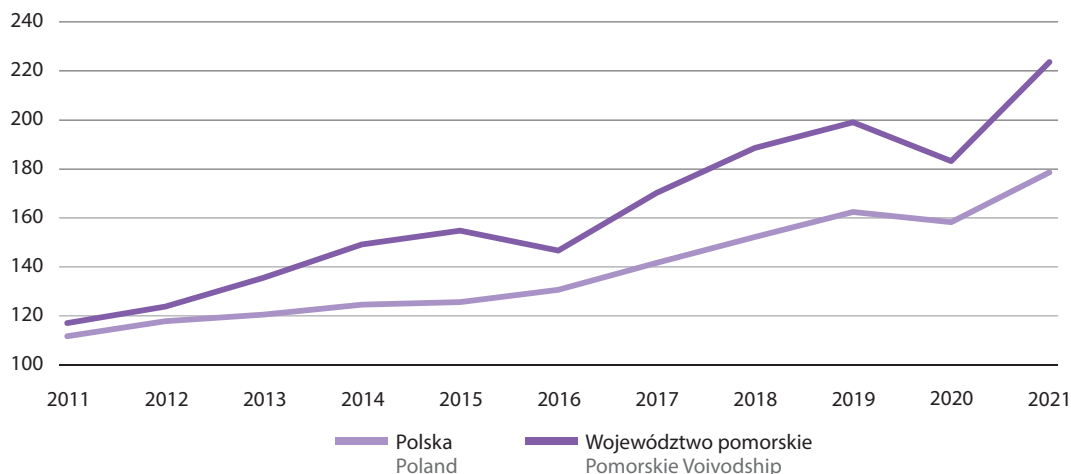

Wykres 76. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

2010=100

Chart 76. Indices of retail sales of goods (current prices)

2010=100

Wyższy poziom sprzedaży niż w 2020 r. uzyskano m.in. w podmiotach z grup: pozostałe (o 44,6%), paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 24,7%), meble, RTV, AGD (o 16,5%), farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny (o 6,1%), pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 4,5%) oraz żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 2,2%). Spadek sprzedaży zanotowano natomiast w grupie prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 1,7%).

W 2021 r. najwyższy udział w sprzedaży detalicznej ogółem uzyskano w podmiotach z grup: paliwa stałe, ciekłe i gazowe (21,5%), pozostałe (12,4%), żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 10,5%) oraz farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny (o 10,0%).

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

W 2021 r. w województwie pomorskim sprzedaż hurtowa towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób), w tym także w przedsiębiorstwach hurtowych zwiększyła się w stosunku do 2020 r. odpowiednio o 24,0% i 18,6% (w kraju zanotowano wzrost odpowiednio o 22,5% i o 21,8%). W skali roku największy wzrost sprzedaży hurtowej w przedsiębiorstwach hurtowych odnotowano w sprzedaży napojów alkoholowych i bezalkoholowych (o 117,6%) oraz półproduktów i odpadów pochodzenia rolniczego oraz złomu (o 36,7%), natomiast spadek w sprzedaży m.in. żywności (o 30,0%), AGD, RTV, artykułów użytku domowego (o 17,9%) oraz kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych (10,9%).

Transport

Transport

W latach 2010-2020 wskaźniki gęstości dróg publicznych oraz ścieżek rowerowych w województwie pomorskim systematycznie wzrastały.

W 2020 r. w województwie pomorskim w porównaniu z 2019 r. odnotowano spadek liczby przewiezionych pasażerów transportem autobusowym w komunikacji krajowej oraz międzynarodowej (bez komunikacji miejskiej). W skali roku liczba i długość linii krajowej regularnej komunikacji autobusowej zmniejszyła się, natomiast w międzynarodowej regularnej komunikacji autobusowej wzrosła.

W 2020 r. przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej w województwie pomorskim przewiozły powszechnie dostępnymi dla ludności środkami komunikacji miejskiej mniej pasażerów niż w 2019 r. i w 2010 r. W skali roku długość linii autobusowych i trolejbusowych komunikacji miejskiej zmniejszyła się, a linii tramwajowych zwiększyła się.

W 2020 r. liczba startów i lądowań samolotów w Porcie Lotniczym Gdańsk oraz liczba pasażerów obsługiwanych zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2019 r., jak i 2010 r.

W 2020 r. na spadek liczby przewiezionych pasażerów transportem autobusowym krajowym i międzynarodowym, komunikacją miejską (autobusową, tramwajową i trolejbusową) oraz lotniczą zdecydowany wpływ miały zmiany w funkcjonowaniu i dostępie do środków publicznego transportu zbiorowego wprowadzone w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się epidemii COVID-19.

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego.

Długość eksploatowanych na terenie województwa pomorskiego linii kolejowych normalnotorowych na koniec 2020 r. wyniosła 1212 km i zwiększyła się o 1,5% w stosunku do 2019 r. oraz zmniejszyła się o 2,3% w porównaniu z 2010 r. Zelektryfikowane linie kolejowe stanowiły 38,6% ogólnej długości sieci kolejowej województwa (w kraju 62,6%). Gęstość linii kolejowych w województwie pomorskim wyniosła 6,6 km na 100 km², co uplasowało województwo pomorskie na szóstym miejscu w kraju (w 2010 r. odpowiednio 6,8 km na 100 km², ósme miejsce w kraju).

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1376, z późn. zm.) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe; drogi wojewódzkie; drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Tablica 47. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 47. Public roads by types of surface

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Ogółem w km Total in km	22338,7	22804,0	22827,2	23251,2
O nawierzchni twardej Hard surface	12224,4	13382,4	14547,1	15123,7
w tym ulepszonej of which improved	11346,6	12195,3	13147,6	13589,8
O nawierzchni gruntowej Unsurfaced	10114,3	9421,6	8280,1	8127,5

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Według stanu na koniec 2020 r. łączna długość dróg publicznych w województwie pomorskim wyniosła 23251 km, z czego 65,0% stanowiły drogi o nawierzchni twardej, a 35,0% drogi o nawierzchni gruntowej. W porównaniu z 2019 r. długość dróg publicznych w województwie wzrosła o 424 km, a w stosunku do 2010 r. – o 913 km. Wskaźnik gęstości dróg publicznych wyniósł 126,9 km na 100 km² (w 2019 r. – 124,6 km, a w 2010 r. – 122,0 km). W Polsce wskaźnik gęstości dróg publicznych wyniósł 137,6 km na 100 km² (w 2019 r. – 135,9 km, a w 2010 r. – 129,9 km).

Tablica 48. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 48. Hard surface public roads

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Ogółem w km Total in km	12224,4	13382,4	14547,1	15123,7
na 100 km ² per 100 km ²	66,8	73,1	79,4	82,5
W tym o nawierzchni ulepszonej Of which with improved surface	11346,6	12195,3	13147,1	13589,8
w tym: of which:				
ekspresowe expressways	54,4	72,3	103,3	103,3
autostrady motorways	65,8	65,9	65,9	65,9

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Na koniec 2020 r. długość dróg publicznych o twardej nawierzchni w województwie pomorskim wyniosła 15124 km, co oznacza zarówno wzrost w stosunku do 2019 r. (o 577 km), jak i 2010 r. (o 2899 km). Wskaźnik gęstości dróg publicznych o twardej nawierzchni wyniósł 82,5 km na 100 km² (w 2019 r. – 79,4 km, a w 2010 r. – 66,8 km). W Polsce wskaźnik gęstości dróg publicznych wyniósł 100,3 km na 100 km² (w 2019 r. – 98,2 km, a w 2010 r. – 87,6 km).

W 2020 r. na terenie województwa długość dróg ekspresowych wyniosła 103 km i w porównaniu z 2019 r. nie zmieniła się, a w stosunku do 2010 r. wzrosła o 49 km. Długość autostrad wyniosła 66 km (bez zmian w stosunku do 2019 r. i 2010 r.). Wskaźnik gęstości dróg ekspresowych i autostrad wyniósł 0,92 km na 100 km² (w 2019 r. – 0,92 km, a w 2010 r. – 0,66 km). W Polsce wskaźnik gęstości dróg ekspresowych i autostrad wyniósł 1,36 km (w 2019 r. – 1,31 km, a w 2010 r. – 0,49 km).

Drogi o nawierzchni ulepszonej stanowiły w 2020 r. 89,9% długości dróg publicznych o twardej nawierzchni w województwie (w 2019 r. – 90,4%, a w 2010 r. – 92,8%).

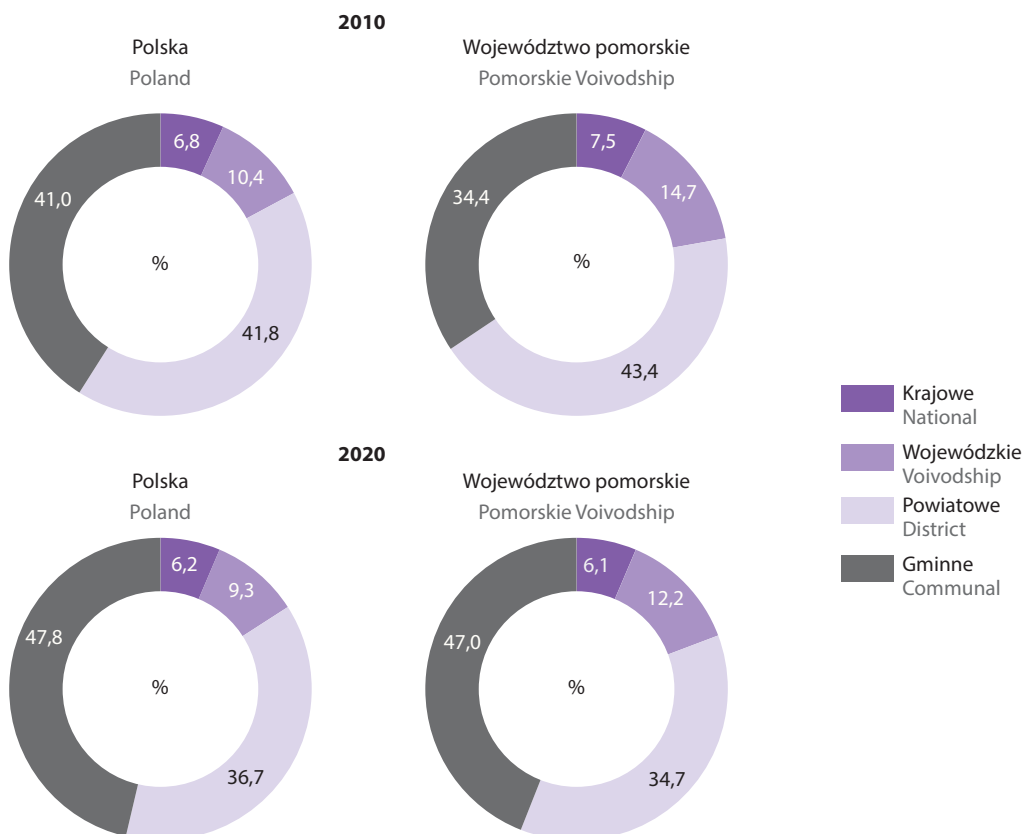
Według stanu na koniec 2020 r. łączna długość dróg krajowych o nawierzchni twardej w województwie pomorskim wyniosła 929 km (o 9 km mniej niż w 2010 r.), dróg wojewódzkich – 1839 km (odpowiednio wzrost o 42 km), dróg powiatowych – 5243 km (spadek o 61 km), a dróg gminnych – 7114 km (wzrost o 2909 km).

Wykres 77. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 77. Hard surface public roads

As of 31 December

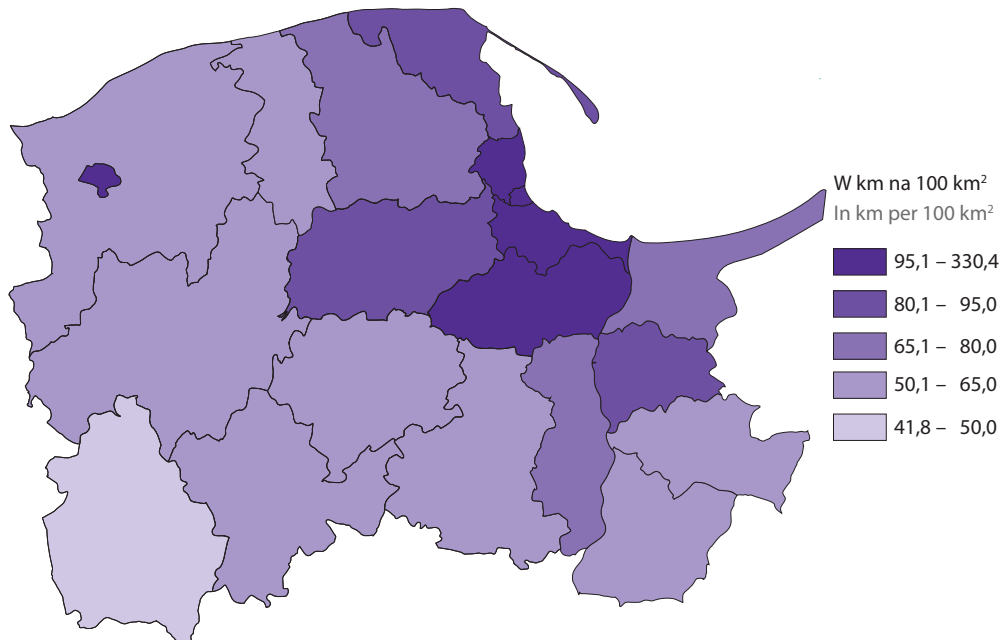

Na koniec 2020 r. znaczny udział w długości sieci dróg publicznych o nawierzchni twardej w województwie pomorskim miały drogi gminne – 47,0% oraz powiatowe – 34,7% (w 2010 r. odpowiednio 34,4% oraz 43,4%).

Sieć dróg publicznych powiatowych wyniosła 5675 km, a dróg publicznych gminnych – 14809 km. Drogi powiatowe o nawierzchni twardej wyniosły 5243 km (28,6 km na 100 km²), natomiast drogi gminne o nawierzchni twardej – 7114 km (38,8 km na 100 km²). Nawierzchnię gruntową posiadało 7,6% długości dróg powiatowych i 52,0% dróg gminnych.

Mapa 45. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 45. Improved hard surface communal and district roads in 2020
As of 31 December

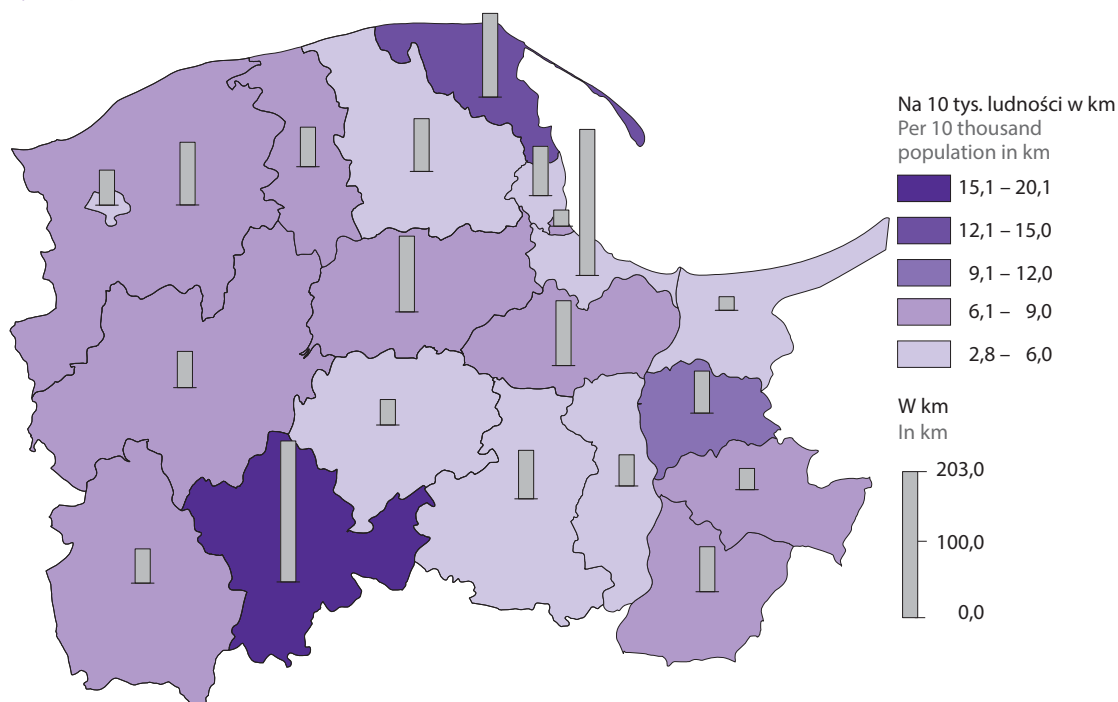
Droga dla rowerów (ścieżka rowerowa) – droga lub jej część przeznaczona do ruchu rowerów jednośladowych, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi (ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 988, z późn. zm.).

Według stanu na koniec 2020 r. długość dróg dla rowerów w województwie pomorskim wyniosła 1479 km i w porównaniu z 2019 r. wzrosła o 132 km, a w stosunku do 2015 r. – o 429 km. Wskaźnik gęstości dróg dla rowerów wyniósł 8,07 km na 100 km² (w 2019 r. – 7,35 km, a w 2015 r. – 5,74 km). W Polsce wskaźnik gęstości dróg dla rowerów wyniósł 5,52 km na 100 km² (w 2019 r. – 4,97 km, a w 2015 r. – 3,45 km).

Pod względem wskaźnika długości dróg dla rowerów na 10 tys. ludności województwo pomorskie uplasowało się na drugim miejscu w kraju – 6,30 km (w 2019 r. – 5,75 km, a w 2015 r. – 4,55 km). W Polsce wskaźnik ten wyniósł 4,51 km na 10 tys. ludności (w 2019 r. – 4,05 km, a w 2015 r. – 2,81 km).

Mapa 46. Ścieżki rowerowe w województwie pomorskim w 2020 r.

Map 46. Cycle paths in Pomorskie Voivodship in 2020

Pod względem długości dróg dla rowerów w województwie pomorskim przodował Gdańsk – 203 km oraz powiaty: chojnicki – 196 km, pucki – 116 km i kartuski – 105 km. W porównaniu z 2015 r. znaczący przyrost długości dróg dla rowerów odnotowano w powiecie kartuskim (o 88 km) i chojnickim (60 km) oraz w Gdańsku (o 36 km).

Najwyższe wartości wskaźnika długości dróg dla rowerów na 10 tys. ludności w województwie pomorskim odnotowano w powiatach: chojnickim (20,07 km), puckim (13,29 km) oraz malborskim (9,22 km), natomiast najniższe w Gdyni (2,79 km) oraz w powiecie wejherowskim (3,34 km) i tczewskim (3,76 km).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób mające siedzibę na terenie województwa pomorskiego (bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej) prowadziły regularną komunikację autobusową na 659 liniach krajowych o całkowitej długości 28,6 tys. km (w 2019 r. odpowiednio 671 linii, 28,5 tys. km) oraz na 3 liniach międzynarodowych o długości 1886 km (w 2019 r. odpowiednio 2 linie, 977 km).

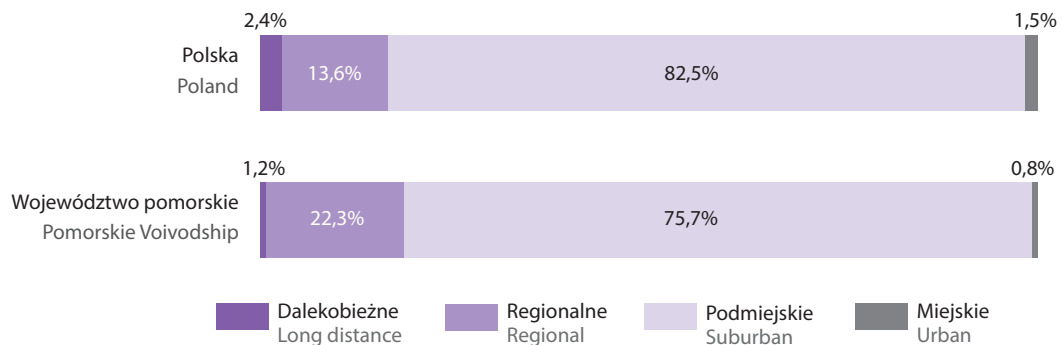
W stosunku do stanu z 31 grudnia 2010 r. zmniejszyła się liczba autobusowych linii krajowych, jak i ich długość, odpowiednio o 44,4% i 54,7%, natomiast zwiększyła się liczba autobusowych linii międzynarodowych, jak i ich długość, odpowiednio o 50,0% i 23,5%. W ogólnej liczbie linii krajowych dominowały linie podmiejskie, które w 2020 r. stanowiły 75,7%, w 2019 r. – 80,8%, a w 2010 r. – 75,5%.

Wykres 78. Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 78. National lines of scheduled bus transport in 2020

As of 31 December

W 2020 r. transportem autobusowym, realizowanym przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób mające siedzibę na terenie województwa pomorskiego (bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej), przewieziono 13,3 mln pasażerów, o 50,5% mniej niż w 2019 r. W komunikacji krajowej przedsiębiorstwa przewiozły 13281,1 tys. pasażerów, a w międzynarodowej – 21,3 tys. (w 2019 r. odpowiednio 26828,5 tys. i 36,7 tys.). Według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. do dyspozycji przedsiębiorstw znajdowało się 819 autobusów (o 72 autobusy mniej niż w 2019 r.). Średnia odległość przewozu jednego pasażera w 2020 r. wyniosła 27 km w komunikacji krajowej i 608 km w komunikacji międzynarodowej (w 2019 r. odpowiednio 27 km i 412 km). Większość pasażerów komunikacji międzynarodowej stanowiły osoby podróżujące na Białoruś – 75,2% (w 2019 r. – 38,6%).

Tablica 49. Komunikacja miejska ^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 49. Urban transport ^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	3375	2902	3765	3643
linii autobusowych bus lines	3093	2560	3408	3277
linii tramwajowych tram lines	130	162	159	155
linii trolejbusowych trolleybus lines	152	180	198	211
Tabor komunikacji miejskiej: Urban transport stock:				
autobusy buses	679	661	746	728
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	550	607	689	708

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

Tablica 49. Komunikacja miejska ^a (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

Table 49. Urban transport ^a (cont.)

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Tabor komunikacji miejskiej (dok.): Urban transport stock (cont.):				
trolejbusy trolleybuses	101	86	105	108
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	.	.	.	.
tramwaje trams	188	171	126	141
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	49	109	114	136
Liczba miejsc w autobusach w tys. Number of seats in buses in thousands	70,4	74,1	81,5	80,1
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	63,9	69,3	76,9	78,7
Liczba miejsc w trolejbusach w tys. Number of seats in trolleybuses in thousands	10	8,5	11,6	11,8
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	.	.	.	.
Liczba miejsc w tramwajach w tys. Number of seats in trams in thousands	26,1	24,9	24,6	27,7
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	8,7	20,4	21,4	25,7
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in millions (during the year)	303,1	291,6	299,5	192,5
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	133,48	126,52	128,11	82,03

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

Na koniec 2020 r. w województwie pomorskim łączna długości linii komunikacyjnych komunikacji miejskiej (realizowanej przez przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej o liczbie pracujących powyżej 9 osób) wyniosła 3643 km (spadek w stosunku do 2019 r. o 3,2% i wzrost o 7,9% w porównaniu z 2010 r.). Długość linii autobusowych i tramwajowych komunikacji miejskiej zmniejszyła się w porównaniu z 2019 r. odpowiednio o 3,8% i o 2,5%, a długość linii trolejbusowych zwiększyła się o 16,6%.

Tabor komunikacji miejskiej w województwie pomorskim według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. liczył 728 autobusów, 136 tramwajów (silnikowych i doczepnych) oraz 108 trolejbusów (w 2019 r. odpowiednio: 746, 126 i 105). W stosunku do 2010 r. tabor komunikacji miejskiej zwiększył się o 49 autobusów oraz o 7 trolejbusów i zmniejszył się o 47 tramwaje. 56,9% ogólnej liczby autobusów używanych przez przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej stanowiły pojazdy w wieku do 10 lat (w 2019 r. – 58,6%), a 6,3% pojazdów wykorzystywało paliwa alternatywne (w 2019 r. – 6,2%).

W 2020 r. liczba autobusów komunikacji miejskiej przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych zwiększyła się zarówno w porównaniu z 2019 r., jak i 2010 r. (odpowiednio o 19 i 158 autobusów). Udział autobusów komunikacji miejskiej przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie autobusów komunikacji miejskiej wyniósł 81,0% w 2010 r., 92,4% w 2019 r. i 97,3% w 2020 r. Liczba tramwajów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych wzrosła zarówno w porównaniu z 2019 r., jak i 2010 r. (odpowiednio o 22 i 87 tramwajów), a ich udział w ogólnej liczbie tramwajów wzrósł z 26,1% w 2010 r. do 90,5% w 2019 r. i 96,5% w 2020 r.

Przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej przewiozły w województwie pomorskim w 2020 r. powszechnie dostępnymi dla ludności środkami komunikacji miejskiej (autobusami, tramwajami i trolejbusami) 192,5 mln pasażerów, o 35,7% mniej niż w 2019 r. i o 36,5% mniej niż w 2010 r.

Dane o **ruchu pasażerów w portach lotniczych** obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, w tranzycie bezpośrednim, tj. pasażerów dla których przy kontynuacji podróży samolotem numer lotu pozostał bez zmian.

W 2020 r. łączna liczba startów i lądowań w Porcie Lotniczym Gdańsk wyniosła 22,1 tys., co oznacza spadek zarówno w porównaniu z 2019 r., jak i 2010 r. odpowiednio o 53,0% i 25,1%. W skali roku liczba startów i lądowań samolotów polskich zwiększyła się o 0,3%, natomiast samolotów zagranicznych zmniejszyła się o 60,4%. W 2020 r. w łącznej liczbie startów i lądowań z lotniska Gdańsk udział startów i lądowań samolotów polskich wyniósł 25,8% i w porównaniu z 2019 r. zwiększył się o 13,7 p.proc., a w stosunku do 2010 r. zmniejszył się o 12,7 p.proc.

Tablica 50. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Gdańsk

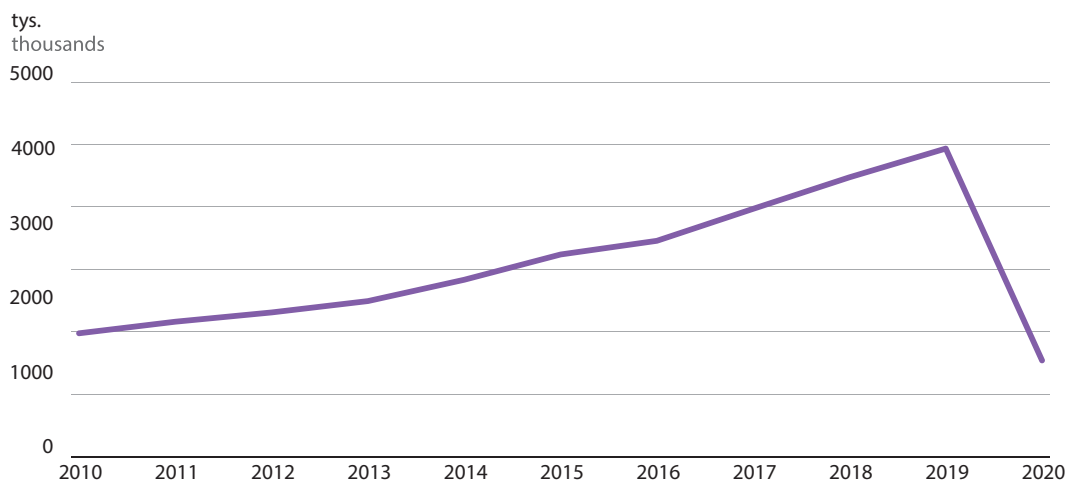
Table 50. Passenger traffic at Gdańsk Airport

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Pasażerowie przybyli z portów ^a : Passenger arrivals from airports ^a :				
krajowych domestic	120128	225564	213084	78060
zagranicznych foreign	981827	1618766	2471030	767189
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	900298	1505294	2463299	763392
Pasażerowie odprawieni do portów ^a : Passenger departures to airports ^a :				
krajowych domestic	118883	230842	216149	76966
zagranicznych foreign	994090	1620204	2462703	775639
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	911203	1507841	2456242	771817

^a W lotach komunikacyjnych.
^a In transport flights.

W 2020 r. port lotniczy w Gdańsku obsłużył łącznie 1697,9 tys. pasażerów (bez tranzytu), o 68,3% mniej niż w 2019 r. i o 23,3% mniej niż 2010 r. Liczba obsłużonych pasażerów w skali roku zmniejszyła się w ruchu międzynarodowym o 68,7%, natomiast w ruchu krajowym o 63,9%. W porównaniu z 2010 r. liczba obsłużonych pasażerów zmniejszyła się zarówno w ruchu zagranicznym, jak i krajowym odpowiednio o 21,9% i 35,1%. Udział obsłużonych przez port lotniczy w Gdańsku pasażerów w ruch krajowym (przyjazdy i wyjazdy) wyniósł 9,1% (w 2019 r. – 8,0%, a w 2010 r. – 10,8%).

Wykres 79. Międzynarodowy ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Gdańsk (przyjazdy i wyjazdy)
Chart 79. International passenger traffic at Gdańsk Airport (arrivals and departures)

Gospodarka morska

Maritime economy

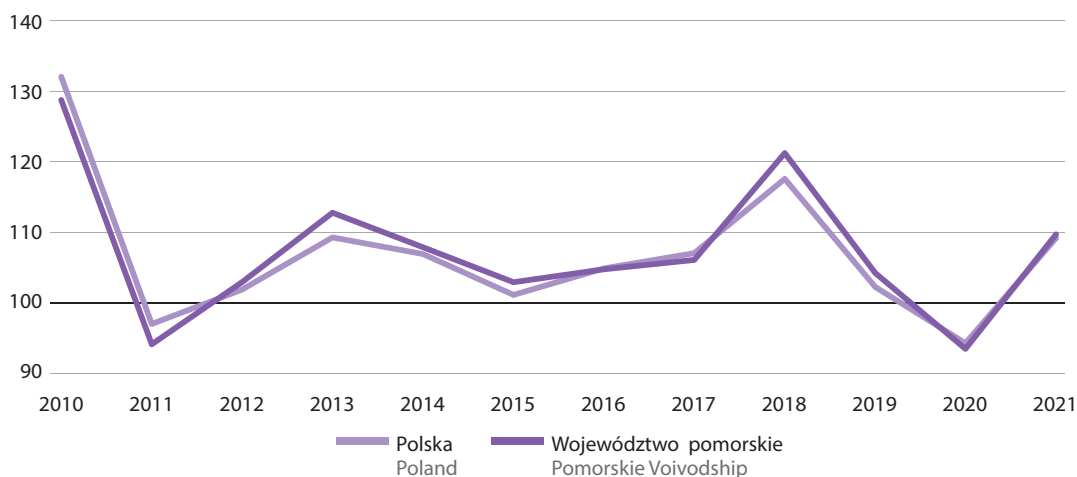
W 2021 r. obroty ładunkowe w portach województwa pomorskiego wzrosły zarówno w stosunku do 2020 r., jak i 2010 r.

W 2021 r. obroty ładunkowe w portach morskich województwa pomorskiego wyniosły 67,8 mln t i zwiększyły się w porównaniu z 2020 r. o 9,7%, a w odniesieniu do 2010 r. wzrosły o 74,8% (w kraju odpowiednio wzrost o 9,2% i o 62,4%).

Obroty ładunkowe w portach morskich województwa pomorskiego stanowiły 70,1% obrotów ładunkowych w kraju (o 0,3 p.proc. więcej niż w 2020 r. i o 4,9 p.proc. więcej niż w 2010 r.).

Wykres 80. Dynamika obrotów ładunkowych w portach morskich
rok poprzedni=100

Chart 80. Indices of cargo traffic in seaports
previous year=100

Informacje o **obrotach ładunkowych** pochodzą od przedstawicieli statków zawijających do portów morskich i są pozyskiwane za pośrednictwem urzędów morskich – kapitanatów, bosmanatów w zakresie wymaganym Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/42/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie sprawozdań statystycznych w odniesieniu do przewozu rzeczy i osób drogą morską (DZ. U. WE L 141 z 6 czerwca 2009 r.). Dane te nie uwzględniają: statków o pojemności brutto (GT) mniejszej niż 100, jednak w przypadkach uzasadnionych względami statystycznymi (np. duża częstotliwość ruchu lub znaczna waga ładunku transportowanego) są ujmowane w badaniu; załadunku bunkru (tj. paliwa dla statków) – wykazywany jest tylko wtedy, gdy statki dokonują jego przewozu pomiędzy portami lub z portu do statku zacumowanego na otwartym morzu; obrotu wewnątrz krajowego, z wyjątkiem kabotażu, tj. ładunków przewożonych drogą morską pomiędzy polskimi portami morskimi; wagi własnej załadowanych i wyładowanych kontenerów i jednostek ro-ro służących do transportu towarów.

W 2021 r. w skali roku w portach morskich województwa wzrost wielkości przeładunków odnotowano w przeładunkach: „masowych ciekłych” (o 37,5%), „ładunków tocznych” (o 13,3%), „kontenerów dużych” (o 7,5%) oraz „pozostałych ładunków drobnicowych” (o 2,6%), natomiast spadek wystąpił jedynie w przeładunkach „masowych suchych” (o 9,9%).

Tablica 51. Obroty ładunkowe w portach morskich

Table 51. Cargo traffic in seaports

Wyszczególnienie	2010	2015	2020	2021		Specification
	w tys. t in thousand tonnes				2020=100	
POLSKA POLAND						
Ogółem	59506,5	69529,5	88520,0	96662,9	109,2	Total
Masowe ciekłe	18179,6	18856,3	22460,6	29889,5	133,1	Liquid bulk goods
w tym ropa naftowa ^a	16644,5	16693,8	17306,8	24747,8	143,0	of which crude oil ^a
Masowe suche	24255,2	25744,3	30420,2	28526,2	93,8	Dry bulk goods
w tym węgiel i koks	11833,9	8138,8	10014,4	8545,9	85,3	of which coal and coke
Kontenery duże	7827,9	13576,4	21655,6	23115,1	106,7	Large containers
Ładunki toczne ^b	5852,5	7759,5	8747,2	10031,9	114,7	Rolling goods ^b
Pozostałe ładunki drobnicowe	3391,2	3593,1	5236,5	5100,2	97,4	Other general cargo
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE POMORSKIE VOIVODSHIP						
Ogółem	38782,4	47081,5	61811,3	67779,8	109,7	Total
Masowe ciekłe	16191,4	15834,2	15841,5	21789,7	137,5	Liquid bulk goods
w tym ropa naftowa ^a	15246,4	14988,7	14513,0	20547,2	141,6	of which crude oil ^a
Masowe suche	11986,2	14884,8	19997,5	18025,7	90,1	Dry bulk goods
w tym węgiel i koks	4962,4	5565,3	7370,7	5760,4	78,2	of which coal and coke
Kontenery duże	7363,8	13060,5	21116,8	22691,4	107,5	Large containers
Ładunki toczne ^b	1899,8	2206,7	2733,2	3095,6	113,3	Rolling goods ^b
Pozostałe ładunki drobnicowe	1341,2	1095,2	2122,4	2177,3	102,6	Other general cargo

a Łącznie z produktami z ropy naftowej. b Np. pojazdy drogowe, wagony kolejowe.
a Including petroleum products. b E.g. road vehicles, railway wagons.

Tablica 51. Obroty ładunkowe w portach morskich (dok.)

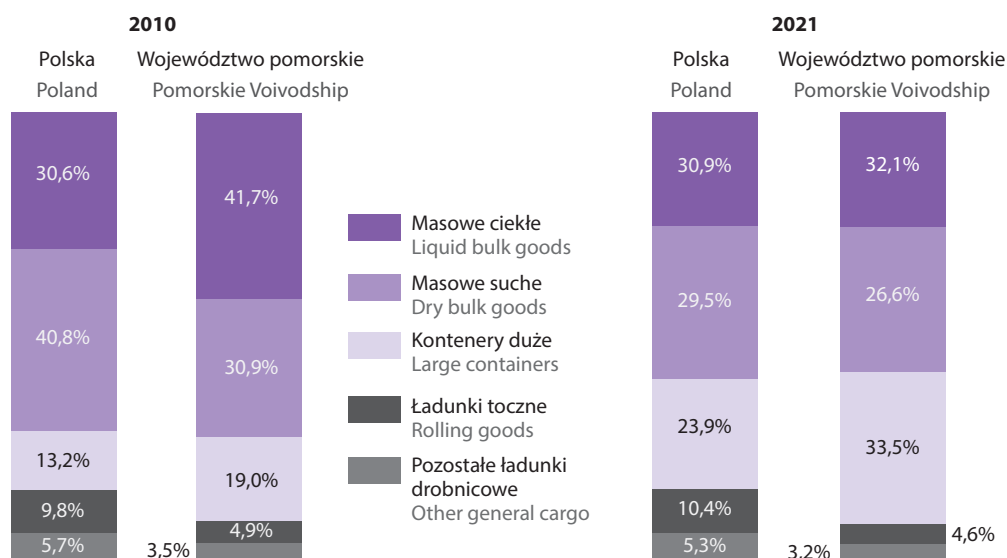
Table 51. Cargo traffic in seaports (cont.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2020	2021		Specification
	w tys. t in thousand tonnes				2020=100	
GDAŃSK						
Ogółem	26421,2	31684,9	40574,7	45020,2	111,0	Total
Masowe ciekłe	14778,4	14992,2	13473,9	18577,2	137,9	Liquid bulk goods
w tym ropa naftowa ^a	14283,5	14539,5	12709,8	17912,4	140,9	of which crude oil ^a
Masowe suche	6664,0	8546,4	11402,9	10624,5	93,2	Dry bulk goods
w tym węgiel i koks	3355,4	4183,1	5629,4	4592,9	81,6	of which coal and coke
Kontenery duże	3927,8	7508,2	14038,0	14580,5	103,9	Large containers
Ładunki toczne ^b	360,6	163,7	448,6	482,6	107,6	Rolling goods ^b
Pozostałe ładunki drobnicowe	690,4	474,3	1211,2	755,4	62,4	Other general cargo

a łącznie z produktami z ropy naftowej. b Np. pojazdy drogowe, wagony kolejowe.
a Including petroleum products. b E.g. road vehicles, railway wagons.

Wykres 81. Obroty ładunkowe w portach morskich według kategorii ładunkowych

Chart 81. Cargo traffic in seaports by cargo categories

Spośród portów morskich województwa największe obroty ładunkowe w 2021 r. odnotowano w Gdańsku – 45,0 mln t, co oznacza wzrost w stosunku do 2020 r. (o 11,0%) oraz w odniesieniu do 2010 r. (o 70,4%). Obroty ładunkowe w Gdańsku stanowiły 66,4% obrotów województwa pomorskiego ogółem, co oznacza wzrost udziału w stosunku do 2020 r. (o 0,8 p.proc.) oraz spadek w stosunku do 2010 r. (o 1,7 p.proc.). Największy udział w obrotach ładunkowych ogółem w gdańskich portach miały przeładunki z grupy „masowe ciekłe”, których przeładowano 18,6 mln t (41,3%) oraz „kontenery duże” odpowiednio 14,6 mln t (32,4%).

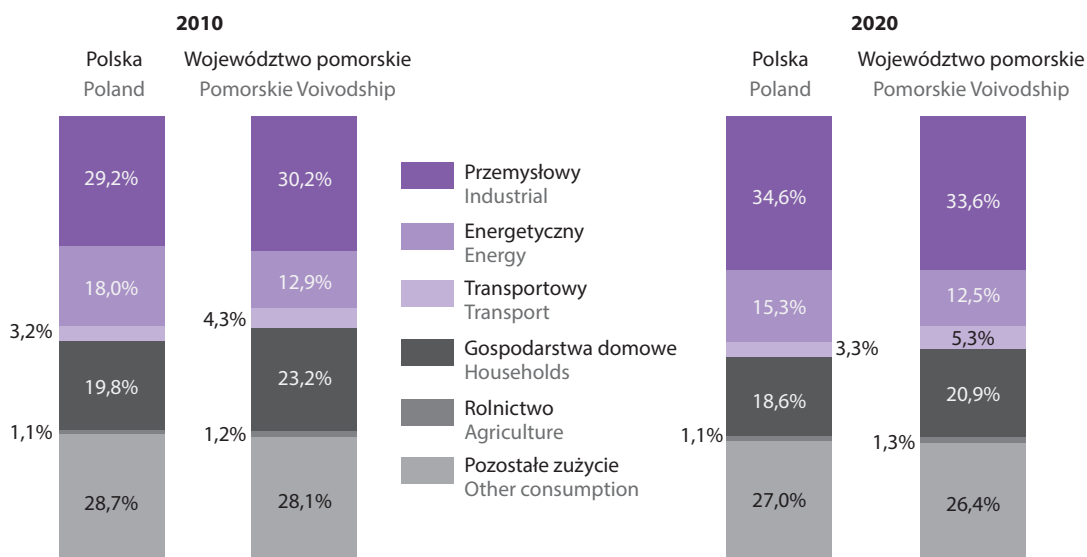
Energia

Energy

W 2020 r. w województwie pomorskim w skali roku odnotowano wzrost mocy zainstalowanej w elektrowniach oraz mocy osiągalnej w elektrowniach. W gospodarstwach domowych odnotowano wzrost zarówno odbiorców energii elektrycznej, jak i zużycia energii elektrycznej w ciągu roku.

W 2020 r. moc zainstalowana w elektrowniach w województwie pomorskim wyniosła 2321,9 MW, co stanowiło 4,5% mocy zainstalowanej w kraju. W porównaniu z 2010 r. moc zainstalowana wzrosła w województwie o 68,3% (w kraju o 43,6%), natomiast w odniesieniu do 2019 r. odnotowano wzrost odpowiednio o 13,5% i 9,2%. Moc osiągalna wyniosła 2292,1 MW, 4,6% mocy osiągalnej w kraju. W porównaniu z 2010 r. moc osiągalna wzrosła w województwie o 63,7% (w kraju o 37,9%), natomiast w odniesieniu do 2019 r. odnotowano wzrost odpowiednio o 13,4% i 7,4%.

Wykres 82. Zużycie energii elektrycznej według sektorów gospodarki
Chart 82. Electricity consumption by economy sectors

W 2020 r. w województwie pomorskim wyprodukowano 5177,3 GWh energii elektrycznej (wzrost o 10,5% w stosunku do 2019 r. i o 68,1% w porównaniu z 2010 r.), co stanowiło 3,3% energii wyprodukowanej w Polsce. W kraju odnotowano spadek o 3,6% w odniesieniu do 2019 r. i wzrost o 0,2% w stosunku do 2010 r. W 2020 r. w województwie pomorskim największy udział w produkcji energii stanowiły odnawialne nośniki energii – 56,6% (w Polsce – 17,9%).

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Tablica 52. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Table 52. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	Specification
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys.	856,1	846,1	939,9	1004,0	Consumers (as of 31 December) in thousands
miasta	617,5	612,2	679,1	715,0	urban areas
wieś	238,6	233,8	260,8	289,0	rural areas
Zużycie (w ciągu roku):					Consumption (during the year):
w GWh	1891,3	1655,8	1826,6	1934,4	in GWh
miasta	1259,6	1087,8	1125,1	1204,9	urban areas
wieś	631,7	568,0	701,5	729,6	rural areas
w kWh na odbiorcę ^a	2209,3	1957,1	1943,5	1926,7	in kWh per consumer ^a
miasta	2039,7	1776,8	1656,8	1685,1	urban areas
wieś	2648,2	2429,1	2690,1	2524,2	rural areas

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

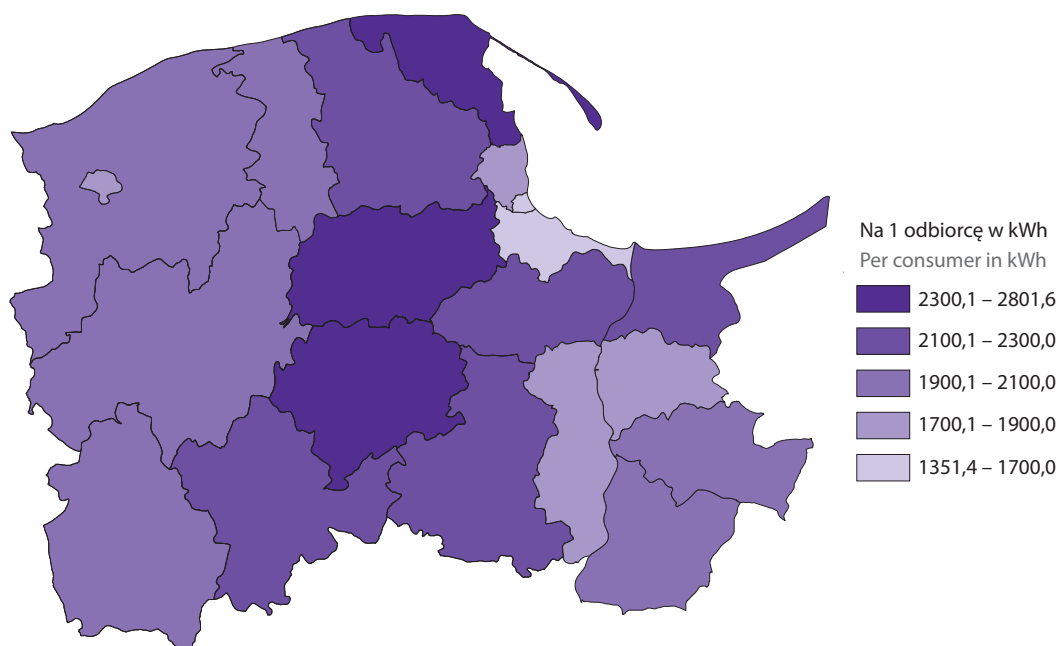
a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Climate and Environment.

W 2020 r. w województwie pomorskim odnotowano 1004,0 tys. odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (o 6,8% więcej niż w 2019 r. i o 17,3% więcej niż w 2010 r.), co stanowiło 6,4% wszystkich odbiorców w Polsce. Większość odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w województwie to mieszkańcy miast – 71,2% (w 2019 r. – 72,3%). W Polsce odbiorcy w miastach stanowili 66,8% (w 2019 r. – 66,7%). Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wyniosło 1934,4 GWh (o 5,9% więcej niż w 2019 r. i o 2,3% mniej niż w 2010 r.), co stanowiło 6,1% zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach w Polsce. Więcej energii elektrycznej w gospodarstwach domowych zużyto w miastach – 62,3% (w 2019 r. – 61,6%), w Polsce udział ten wyniósł 58,7% (w 2019 r. – 58,6%). Zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie pomorskim w 2020 r. wyniosło 824,3 kWh – w miastach 810,3 kWh, a na wsi 848,5 kWh (w Polsce odpowiednio 822,2 kWh, 804,3 kWh i 849,1 kWh).

Mapa 47. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2020 r.

Map 47. Consumption of electricity in households in 2020

Rozdział 7

Chapter 7

Finanse jednostek samorządu terytorialnego

Finance of local government units

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego uzyskały łącznie dochody wyższe niż rok wcześniej, przy czym relatywnie najbardziej wzrosły dochody powiatów. W skali roku odnotowano wzrost dochodów własnych oraz subwencji ogólnej i dotacji.

Dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa pomorskiego w 2020 r. wyniosły 19646,4 mln zł (o 8,6% więcej niż w 2019 r.) i stanowiły 6,4% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego w kraju. Największy wzrost dochodów w skali roku dotyczył powiatów oraz gmin. W strukturze dochodów jednostek samorządu terytorialnego województwa pomorskiego dochody gmin stanowiły 48,6%, miast na prawach powiatu – 34,9%, powiatów – 10,8%, a województwa – 5,6%.

Największą część dochodów stanowiły dochody własne – 49,2% (w kraju – 48,0%), a najmniejszą subwencja ogólna z budżetu państwa – 20,9% (w kraju – 22,0%).

Dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 8372 zł i były wyższe niż przed rokiem o 637 zł (o 8,2%). Jednostki poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego znacznie różnią się między sobą wielkością omawianego wskaźnika. W miastach na prawach powiatu i gminach jest on znacznie wyższy niż w powiatach i województwie.

Tablica 53. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 53. Revenue of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	4415,76	5393,19	7734,85	8371,87	49,2
Gminy ^a Gminas ^a	2977,73	3692,60	5703,14	6354,83	43,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4471,79	5659,94	7644,00	8137,77	58,4
Powiaty Powiats	896,45	972,76	1222,94	1415,15	40,6
Województwo Voivodship	319,10	365,43	550,50	469,72	60,3

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są: udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), wpływy z podatków oraz opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywnien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez JST (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej), odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej) i inne.

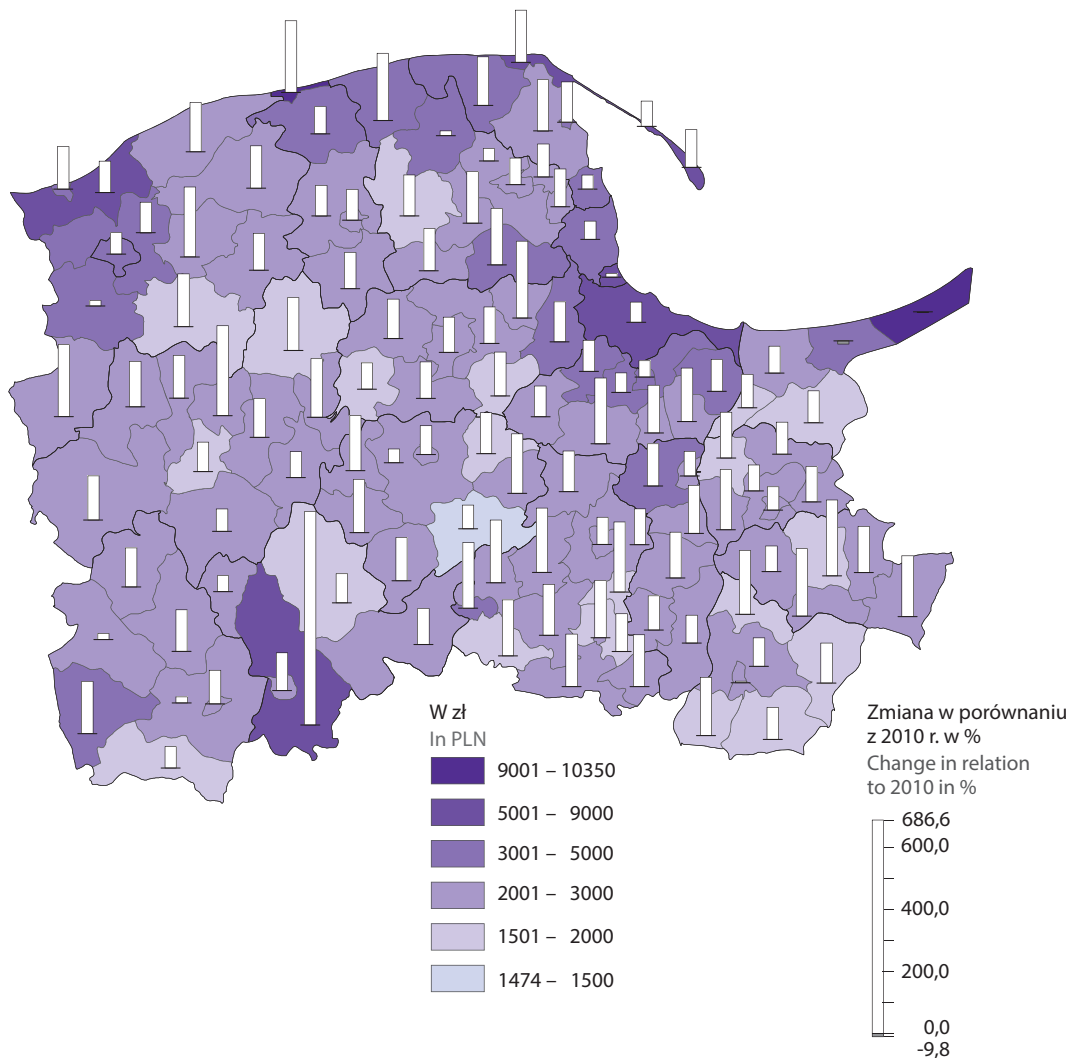
Głównym źródłem dochodów JST są dochody własne – w 2020 r. wyniosły one 9658,6 mln zł, stanowiąc 49,2% dochodów ogółem (o 0,3 p.proc. więcej niż przed rokiem). Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w budżecie województwa – 60,3%, następnie w budżetach miast na prawach powiatu (58,4%), gmin (43,2%) i powiatów (40,6%).

W dochodach własnych JST najważniejszymi pozycjami są udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz podatek od nieruchomości. W 2020 r. wpływy z tytułu udziału w PIT wyniosły 3479,5 mln zł, a z tytułu podatku od nieruchomości – 1617,8 mln zł, stanowiąc odpowiednio 36,0% i 16,8% dochodów własnych.

W porównaniu z rokiem poprzednim dochody własne JST były wyższe o 816,1 mln zł (o 9,2%). Dochody z tytułu udziału w PIT wzrosły o 48,5 mln zł (o 1,4%), a z tytułu podatku od nieruchomości – o 18,0 mln zł (o 1,1%). Najwięcej spośród dochodów własnych wzrosły środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł – wzrost ponad 8-krotny. W 2020 r. środki te wyniosły 666,4 mln. zł

Dochody własne budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się na poziomie 4116 zł. W gminach było to przeciętnie 2743 zł (od 1474 zł w gminie Stara Kiszewa do 10350 zł w Krynicy Morskiej), natomiast w miastach na prawach powiatu – 4752 zł (od 3479 zł w Słupsku do 7077 zł w Sopocie). W powiatach omawiany wskaźnik wyniósł średnio 574 zł (od 393 zł w powiecie malborskim do 976 zł w powiecie sztumskim). Z budżetu województwa na każdego mieszkańca przypadało 283 zł dochodów własnych. Znaczne dysproporcje między jednostkami poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego wynikają przede wszystkim z ustawowo różnych udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych.

Mapa 48. Dochody własne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2020 r. Map 48. Own revenue of budgets of gminas^a per capita in 2020

^a Dochody własne miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.
^a Own revenue of cities with powiat status includes funds received under the gmina and powiat parts.

W 2020 r. oprócz dochodów własnych na rachunki jednostek samorządu terytorialnego wpłynęły dotacje w kwocie 5872,7 mln zł, z czego 876,2 mln zł (14,9%) to dotacje na zadania inwestycyjne. Łącznie dotacje stanowiły 29,9% dochodów ogółem JST (o 0,3 p.proc. mniej niż w 2019 r.), w tym w budżetach gmin – 35,9%, miast na prawach powiatu – 25,5%, powiatów – 18,1%, a w budżecie województwa – 27,4%. W porównaniu z 2019 r. dotacje ogółem JST były wyższe o 416,0 mln zł (o 7,6%), przy czym dotacje na zadania inwestycyjne zmniejszyły się o 31,8%.

Z ogólnej kwoty otrzymanych przez JST dotacji istotna część (996,8 mln zł – 17,0%) to dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200, 620 oraz 205, 625 klasyfikacji budżetowej). Z ogólnej kwoty dotacji europejskich 74,8% (746,0 mln zł) stanowiły dotacje na zadania inwestycyjne. W porównaniu z 2019 r. dotacje z funduszy europejskich były niższe o 328,8 mln zł, w tym dotacje na cele inwestycyjne o 404,0 mln zł, co oznacza spadek odpowiednio o 24,8% i o 35,1%.

W 2020 r. dotacje JST na realizację projektów europejskich (paragrafy: 200, 620 oraz 205 i 625) w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 425 zł. W miastach na prawach powiatu było to przeciętnie 405 zł na osobę, w gminach – 224 zł, a w powiatach – 57 zł. Z budżetu województwa na każdego mieszkańca przypadało 99 zł dotacji europejskich.

Mapa 49. Dotacje^a dla gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.

Map 49. Grants^a for gminas per capita in 2020

^a Dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych. Dotacje dla miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.
^a Data relate to grants from paragraphs 200 and 620 as well as 205 and 625 of the classification of budgetary revenue and expenditure. Grants for cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Więcej informacji o zagadnieniach związanych z dotacjami na realizację projektów europejskich w podrozdziale 7.4.

W 2020 r. JST otrzymały również subwencję ogólną z budżetu państwa w wysokości 4115,2 mln zł, stanowiącą 20,9% dochodów ogółem (taki sam udział jak przed rokiem). Największą część subwencji ogólnej (80,4%) stanowiła część oświatowa w kwocie 3310,2 mln zł. Największy udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem dotyczył budżetów powiatów (41,4%), a najmniejszy budżetu województwa (12,2%). W odniesieniu do 2019 r. subwencja ogólna JST była wyższa o 332,0 mln zł (o 8,8%), w tym subwencja oświatowa – o 221,0 mln zł (o 7,2%).

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego zrealizowały łącznie wydatki wyższe niż przed rokiem. Najbardziej wzrosły wydatki powiatów. W strukturze wydatków zwiększył się udział wydatków bieżących kosztem wydatków majątkowych. W skali roku zmniejszyła się wartość wydatków inwestycyjnych oraz ich udział w wydatkach ogółem.

W 2020 r. wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 19135,4 mln zł (wzrost o 4,0% w porównaniu z 2019 r.) i stanowiły 6,4% łącznych wydatków jednostek samorządu terytorialnego w kraju. Wydatki gmin stanowiły 47,7%, miast na prawach powiatu – 36,3%, powiatów – 10,4%, a województwa – 5,6%. Zarówno w województwie pomorskim, jak i w kraju, główną część wydatków jednostek samorządu terytorialnego stanowiły wydatki bieżące – odpowiednio 84,2% i 83,7%. Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego stanowiły 15,8% wydatków ogółem, a wydatki inwestycyjne – 14,8%. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem najwyższy był w przypadku samorządu województwa – 30,3%, w gminach wskaźnik ten wyniósł 14,1%, w powiatach – 13,8% oraz w miastach na prawach powiatu – 13,6%,

Wydatki ogółem JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 8154 zł i w odniesieniu do 2019 r. były wyższe o 282 zł (o 3,6%). Jednostki poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego znacznie różnią się między sobą wielkością omawianego wskaźnika. W miastach na prawach powiatu i gminach był on znacznie wyższy niż w powiatach i w województwie.

Tablica 54. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 54. Expenditure of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w % ogółem wydatków share of investment expenditure in % of total expenditure
Ogółem Total	4850,72	5244,66	7871,63	8154,12	14,8
Gminy ^a Gminas ^a	3277,89	3636,16	5735,17	6076,53	14,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4870,32	5412,75	7932,95	8247,40	13,6
Powiaty Powiats	949,42	964,54	1221,67	1318,41	13,8
Województwo Voivodship	384,03	348,06	563,64	452,85	30,3

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Głównym obciążeniem dla budżetów JST są wydatki bieżące, które w 2020 r. wyniosły 16118,2 mln zł, stanowiąc 84,2% wydatków ogółem (o 4,2 p.proc. więcej niż przed rokiem). Największy udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem był w budżetach powiatów (86,0%) i gmin (85,2%), a mniejszy w budżetach miast na prawach powiatu (84,9%) i samorządu województwa (68,6%). Z ogólnej kwoty wydatków bieżących najwięcej przeznaczono na wynagrodzenia (4946,9 mln zł) oraz na świadczenia na rzecz osób fizycznych (4144,2 mln zł), co stanowiło odpowiednio 25,9% i 21,7% wydatków ogółem.

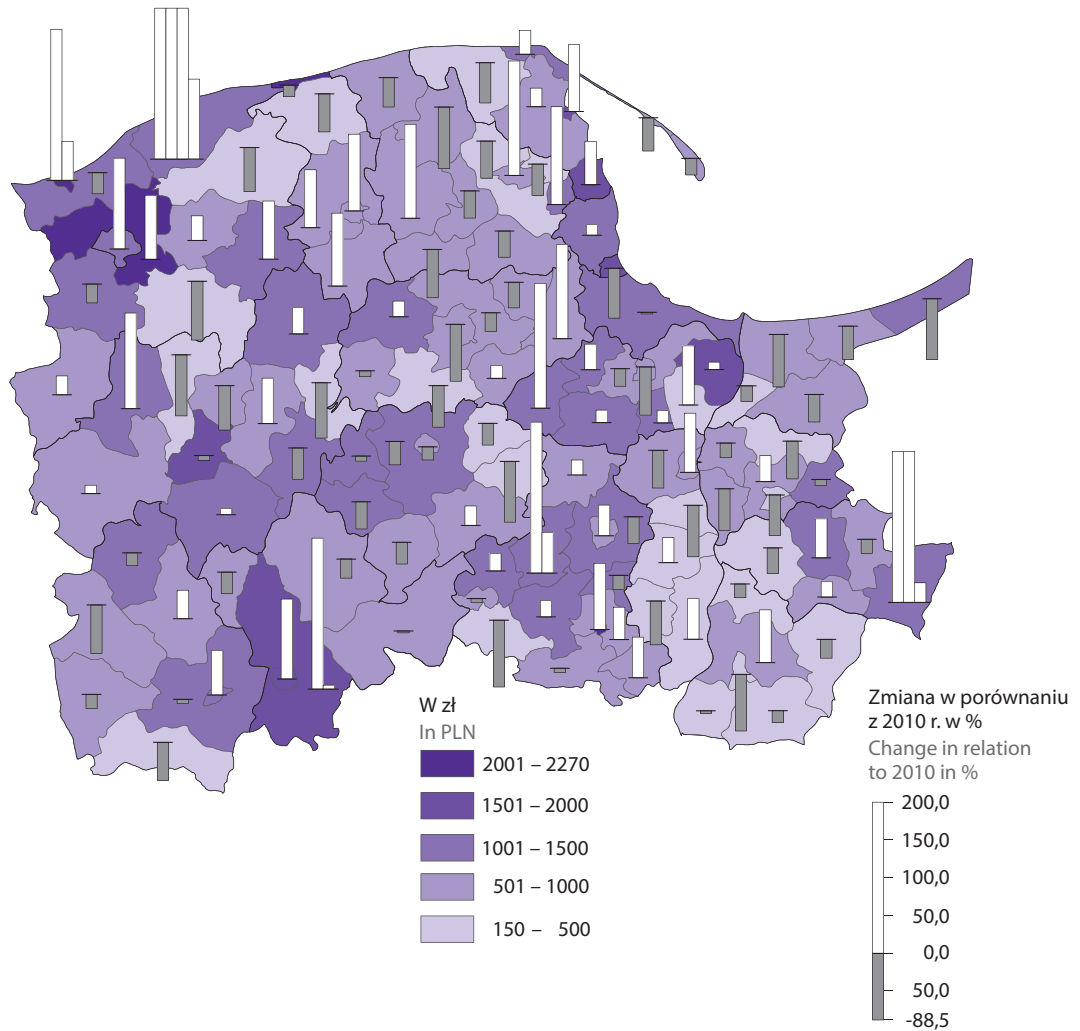
W porównaniu z 2019 r. wydatki bieżące JST były wyższe o 1399,3 mln zł (o 9,5%). Wydatki na wynagrodzenia wzrosły o 383,1 mln zł (o 8,4%), a wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych – o 686,1 mln zł (o 19,8%).

Oprócz wydatków bieżących jednostki samorządu terytorialnego zrealizowały wydatki majątkowe w kwocie 3017,2 mln zł, z czego niemal całość (94,0%) stanowiły wydatki inwestycyjne – 2835,8 mln zł. Wydatki inwestycyjne stanowiły 14,8% wydatków ogółem JST (o 4,2 p.proc. mniej niż w 2019 r.). Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem największy był w budżecie województwa (30,3%), a niższy w budżetach gmin (14,1%), powiatów (13,8%) i miast na prawach powiatu (13,6%).

W porównaniu z 2019 r. wydatki majątkowe JST były niższe o 665,9 mln zł, w tym wydatki inwestycyjne – o 658,0 mln zł, co oznacza spadek w skali roku odpowiednio o 18,1% i o 18,8%.

Wydatki inwestycyjne budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się na poziomie 1208 zł. W miastach na prawach powiatu było to przeciętnie 1125 zł, w gminach – 859 zł, a w powiatach – 182 zł. Z budżetu samorządu województwa na każdego mieszkańca przypadało 137 zł wydatków inwestycyjnych.

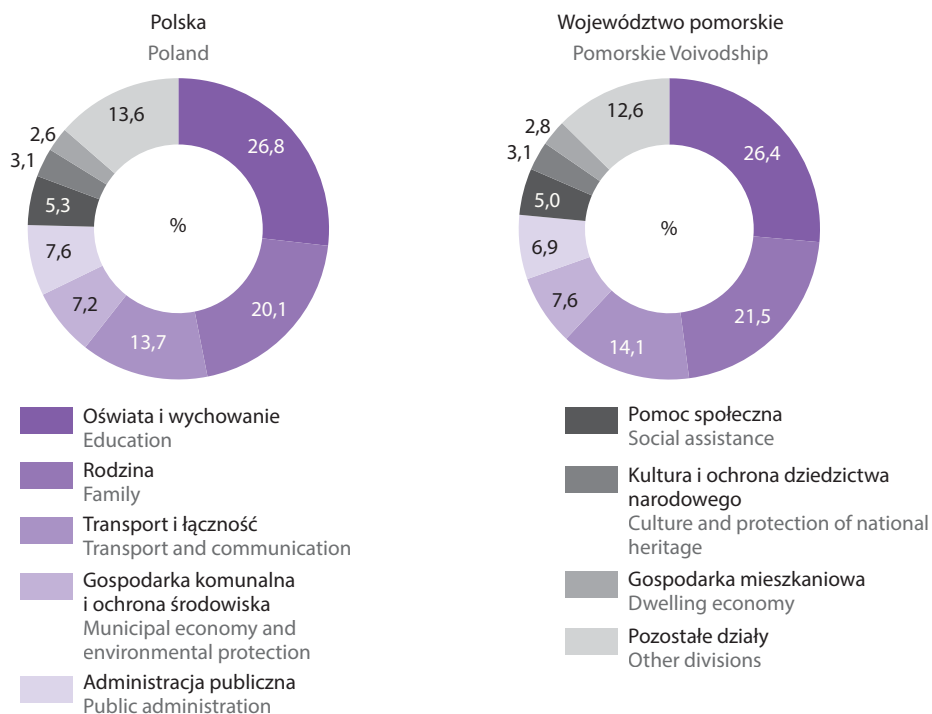
Mapa 50. Wydatki inwestycyjne gmin^a na 1 mieszkańca w 2020 r.
 Map 50. Investment expenditure of gminas^a per capita in 2020

^a Wydatki miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.
^a Expenditure of cities with powiat status concerns the statutory tasks of gminas and powiatów.

Wykres 83. Wydatki budżetowe według działów w 2020 r.

Chart 83. Budgetary expenditure by divisions in 2020

Analizując wydatki JST według działów, można stwierdzić, że 8 działów (spośród 34 ujętych w klasyfikacji budżetowej) skupia ponad 87% wydatków ogółem. Największy udział mają „Oświata i wychowanie” (26,4%) oraz „Rodzina” (21,5%), a także „Transport i łączność” (14,1%).

Wydatki w dziale „Oświata i wychowanie” miały największy udział w budżetach powiatów i gmin (stanowiąc odpowiednio 31,9% i 27,8% wydatków ogółem tych jednostek), natomiast wydatki w dziale „Rodzina” w budżetach gmin i miast na prawach powiatu (odpowiednio 30,2% i 17,4%). Wydatki w dziale „Transport i łączność” realizowane były głównie przez budżet województwa oraz budżety miast na prawach powiatu stanowiąc odpowiednio 43,9% i 17,2% ogólnej kwoty wydatków tych jednostek. Różna struktura wydatków jednostek poszczególnych szczebli samorządu wynika z odmienności przypisanych im zadań.

Strukturę wydatków ogółem JST według działów cechuje duża stabilność. Różnice w porównaniu z 2019 r. były niewielkie i zawierały się w przedziale od minus 2,7 p.proc. do plus 2,9 p.proc.

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2020 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż wydatki, co wpłynęło na dodatni wynik budżetów tych jednostek. O nadwyżkę w największym stopniu zdecydował dodatni wynik budżetów gmin i powiatów.

Rok budżetowy 2020 jednostki samorządu terytorialnego (JST) województwa pomorskiego zamknęły nadwyżką w wysokości 511,0 mln zł (wobec deficytu 319,8 mln zł w 2019 r.). Na tę kwotę złożył się dodatni wynik budżetów gmin (418,4 mln zł), powiatów (145,4 mln zł) i województwa (39,6 mln zł). Deficyt wystąpił jedynie w miastach na prawach powiatu (92,4 mln zł). W porównaniu z 2019 r. najbardziej poprawił się wynik budżetów gmin oraz miast na prawach powiatu.

Tablica 55. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 55. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	-987,7	342,3	-319,8	511,0
Gminy ^a Gminas ^a	-427,8	82,7	-47,9	418,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-336,9	207,6	-243,0	-92,4
Powiaty Powiats	-75,5	12,1	1,9	145,4
Województwo Voivodship	-147,4	40,0	-30,7	39,6

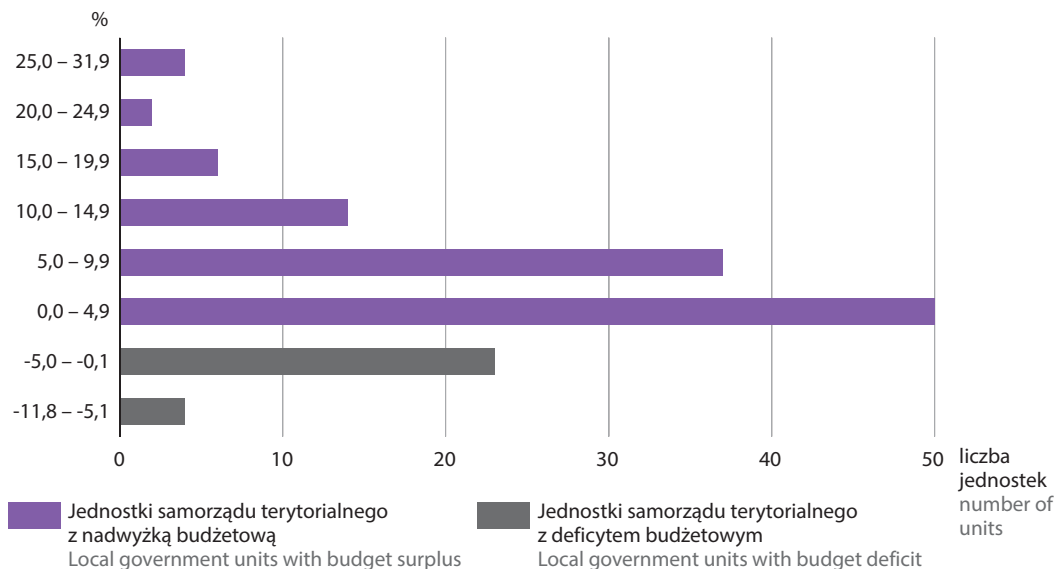
a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W 2020 r. nadwyżka budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła przeciętnie 218 zł, przy czym w gminach było to 278 zł, w powiatach – 97 zł, a w budżecie województwa – 17 zł. Deficyt w miastach na prawach powiatu wyniósł średnio 110 zł na osobę.

Relacja nadwyżki JST do dochodów ogółem wyniosła 2,6%. W powiatach relacja ta wyniosła 6,8%, w gminach – 4,4%, natomiast w samorządzie województwa – 3,6%. W miastach na prawach powiatu stosunek deficytu do dochodów ogółem osiągnął poziom 1,3%.

Wykres 84. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2020 r.

Chart 84. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2020

W 2020 r. spośród 119 gmin województwa pomorskiego w 96 nie wydatkowano wszystkich środków budżetowych, a w 23 wydatki przekroczyły dochody. Gminą z największą relacją nadwyżki do dochodów była gmina Hel (31,9%), natomiast najmniej korzystna sytuacja przedstawiała się w gminie Koczała, w której udział deficytu do dochodów ogółem wyniósł 11,8%. W 3 miastach na prawach powiatu odnotowano ujemną relację wyniku budżetowego do dochodów ogółem, przy czym najwyższą w Gdyni (4,3%), a jedynie w Sopocie udział wyniku budżetowego w dochodach ogółem osiągnął wartość dodatnią (1,7%). Natomiast w powiatach województwa pomorskiego w większości powiatów relacja wyniku do dochodów ogółem była dodatnia – najwyższa w powiecie sztumskim (31,8%).

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European funds

Udział dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa pomorskiego do końca 2021 r. był niższy niż przeciętnie w kraju. Najwięcej środków było przeznaczonych na projekty zrealizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały mniejsze niż rok wcześniej dotacje na realizację projektów europejskich.

Projekty europejskie realizowane przez jednostki podsektora instytucji samorządowych obejmują część wykorzystywanych w Polsce środków publicznych pochodzących z bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Innymi beneficjentami funduszy europejskich są jednostki podsektora instytucji rządowych, a także sektora MŚP, fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, do środków europejskich zaliczamy zarówno fundusze pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, jak i środki pozaunijne, których źródłem są: Norweski Mechanizm Finansowy, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Sposób wykorzystania głównej części funduszy napływających do Polski z budżetu UE został określony w Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Większa część rozdzielonych w Umowie Partnerstwa 2014–2020 funduszy strukturalnych (tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – EFRR i Europejskiego Funduszu Społecznego – EFS) oraz Funduszu Spójności (FS) przypada na Krajowe Programy Operacyjne (KPO), niemające przypisania do konkretnych regionów, natomiast pozostała ich część została programowo rozdzielona na określone obszary kraju. Dotyczy to 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) oraz Programu Operacyjnego Polska Wschodnia (PO PW).

Do końca grudnia 2021 r. całkowita wartość projektów zrealizowanych na terenie województwa pomorskiego w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 wyniosła 31,0 mld zł, co stanowiło 5,7% wartości całkowitej w Polsce (nie wliczając środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna). Ponad połowa omawianej kwoty (60,0%, 18,6 mld zł) pochodziła z budżetu Unii Europejskiej. W kraju udział dofinansowania ze środków wspólnotowych był o 0,7 p.proc. wyższy i wyniósł 60,7%. Na 1 mieszkańca województwa pomorskiego przypadało przeciętnie 13229 zł, o 1195 zł mniej niż w kraju.

Fundusze strukturalne (tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – EFRR i Europejski Fundusz Społeczny – EFS) oraz Fundusz Spójności (FS) w różnym stopniu wspierały projekty w ramach poszczególnych programów operacyjnych. Spośród programów zrealizowanych w województwie pomorskim największą wartość miały projekty Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – 13,5 mld zł. Stanowiły one 43,6% wartości całkowitej wszystkich projektów w województwie oraz 6,2% wszystkich projektów w tym programie w Polsce. Wartość umów/decyzji w pozostałych programach operacyjnych była znacznie niższa i wyniosła: 4,9 mld zł dla PO Inteligentny Rozwój, 0,7 mld zł dla PO Wiedza Edukacja Rozwój i 0,3 mld zł dla PO Polska Cyfrowa. Ich udział w kraju zawierał się w granicach od 1,8% do 6,4%. Najwyższe dofinansowanie ze środków UE (na poziomie 84,7%) uzyskały projekty w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój. Wartość projektów zrealizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego wyniosła 11,6 mld zł i stanowiła 5,5% wszystkich RPO w Polsce.

Tablica 56. Wartość całkowita projektów w tym wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 na terenie województwa do końca 2021 r. ^a

Table 56. The total value of projects and the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014-2020 in the Voivodship by the end of 2021 ^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowane ze środków Unii Europejskiej Of which co-financed from the European Union resources	Polska=100 Poland=100	Na 1 mieszkańca w zł ^b Per capita in PLN ^b
Ogółem Total	31047,1	18623,8	5,7 ^c	13229
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	13540,9	7300,4	6,2	5769
Inteligentny Rozwój Smart Growth	4920,0	2639,1	6,4	2096
Polska Cyfrowa Digital Poland	275,3	171,4	1,8	117
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	676,2	572,6	2,7	288
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	11634,7	7940,3	5,5	4957

^a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. ^b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. ^c Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej

a Estimated data; the place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. ^b For the purpose of calculating data, the number of population as of 31 December 2021 was adopted. ^c For Poland included financing value of Operational Programme Eastern Poland.

Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

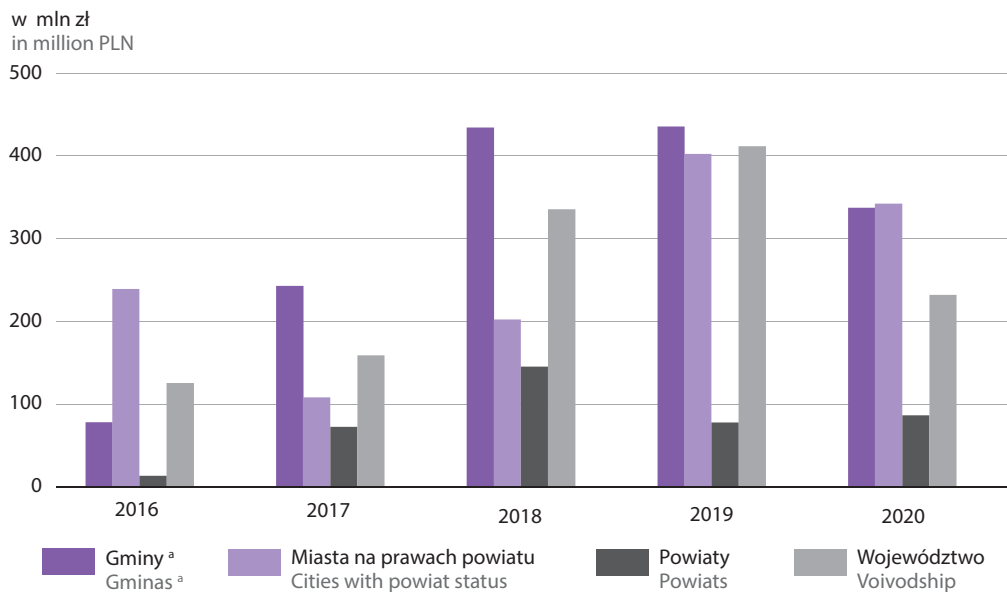
Tylko część środków publicznych przekazanych na realizację wymienionych programów operacyjnych jest realizowana przez samorządy, natomiast pozostałe trafiają bezpośrednio do sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Należy podkreślić, że opisane wartości projektów to nie są wszystkie środki europejskie wykorzystywane w województwie. Nie obejmują one:

- funduszy z formalnie już zakończonych poprzednich ram finansowych 2007–2013, lecz jeszcze później w niewielkim stopniu wykorzystywanych,
- środków pozaunijnych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF; tzw. Funduszu Norweskiego) i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG),
- projektów unijnych na lata 2014–2020 realizowanych poza funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności, czyli poza Umową Partnerstwa i pieczęcią Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (np. realizowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRRO).

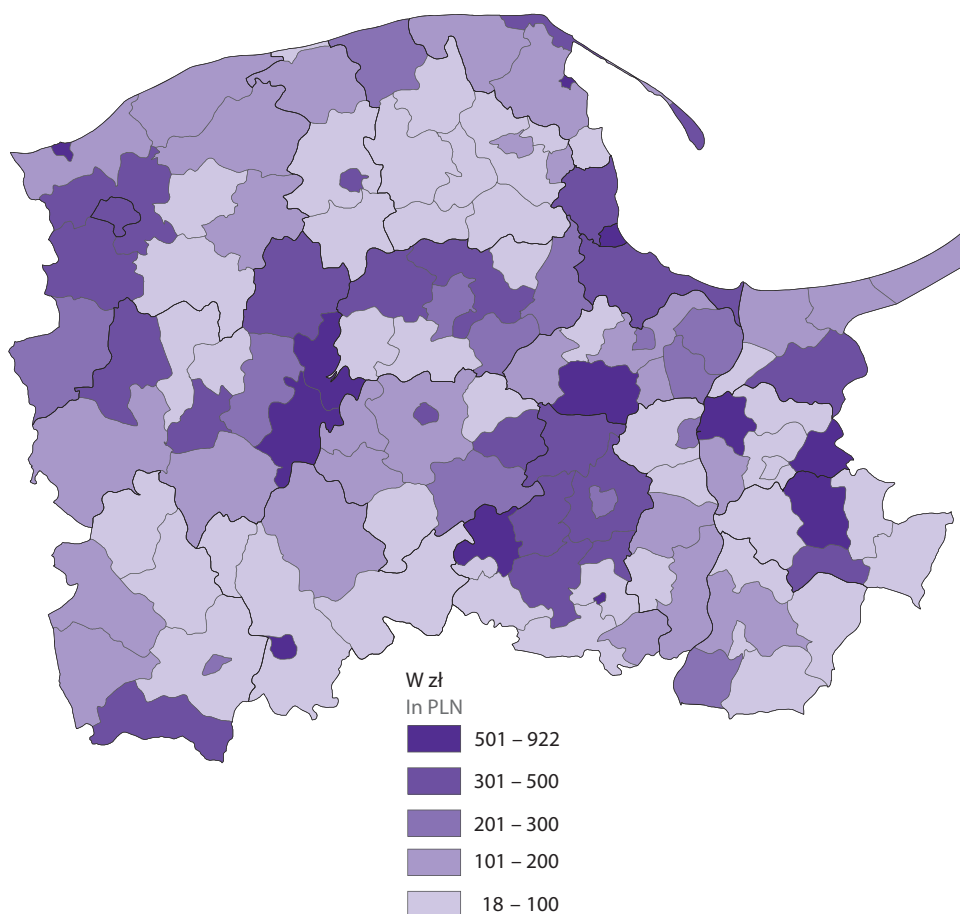
Całkowita wartość realizowanych przez samorządy projektów europejskich obejmuje publiczne środki europejskie uzyskiwane w formie dotacji oraz wkład własny pochodzący z dochodów własnych samorządów lub z kredytów i pożyczek. Dotacje celowe pozyskane z UE w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 są wykazywane przez samorządy w §205 klasyfikacji budżetowej (zadania bieżące) oraz §625 (zadania inwestycyjne). Pozostałe otrzymane dotacje europejskie zalicza się do analogicznych §200 i §620.

Wykres 85. Wartość całkowita dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów europejskich
 Chart 85. Total value of grants received by local governments for the implementation of European projects

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wykorzystanie środków europejskich w JST ma charakter cykliczny. Wartość całkowita dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów unijnych w badanym okresie najwyższa była w 2019 r. Przy czym najwyższy wzrost wartości tych dotacji w stosunku do roku poprzedniego wystąpił w 2018 r. Największy udział w 2020 r. dotacji europejskich spośród wszystkich jednostek samorządu terytorialnego odnotowano w miastach na prawach powiatu (34,3% dotacji europejskich JST w województwie pomorskim), w gminach (33,8%), w województwie (23,2%) oraz w powiatach (8,7%).

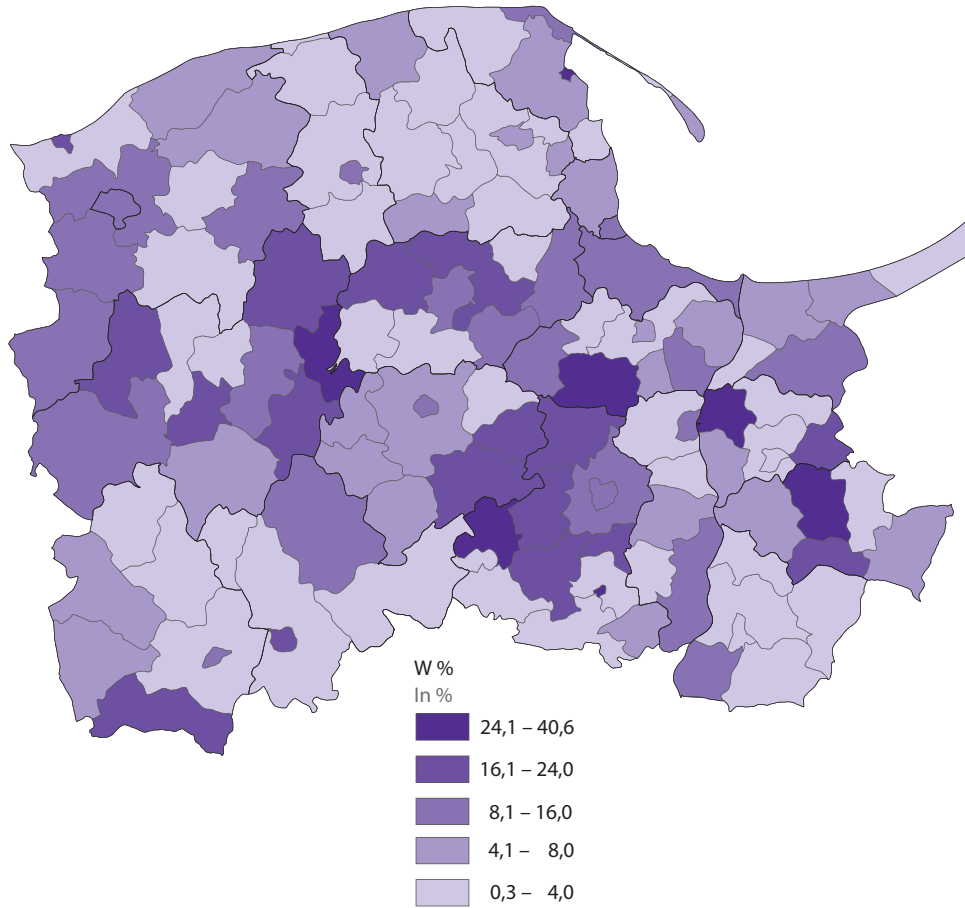
Mapa 51. Dotacje ^a na projekty europejskie uzyskane przez gminy na 1 mieszkańca w 2020 r. Map 51. Grants ^a for European projects obtained by gminas per capita in 2020

a Dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625 według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych. Dotacje dla miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.

a Data relate to grants from paragraphs 200 and 620 as well as 205 and 625 of the classification of budgetary revenue and expenditure. Grants for cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Dotacje na projekty europejskie w 2020 r. gmin i miast na prawach powiatu wyniosły łącznie 678,9 mln zł, co stanowiło 8,3% dochodów własnych tych jednostek. Na 1 mieszkańca gmin i miast na prawach powiatu przypadło średnio 289 zł z tytułu dotacji na projekty europejskie. Najwięcej w gminach miejskich: Puck – 922 zł, Skórcz – 897 zł oraz Ustka – 877 zł, najmniej natomiast w gminach: Gardeja – 18 zł, Prabuty – 19 zł i Subkowy – 21 zł.

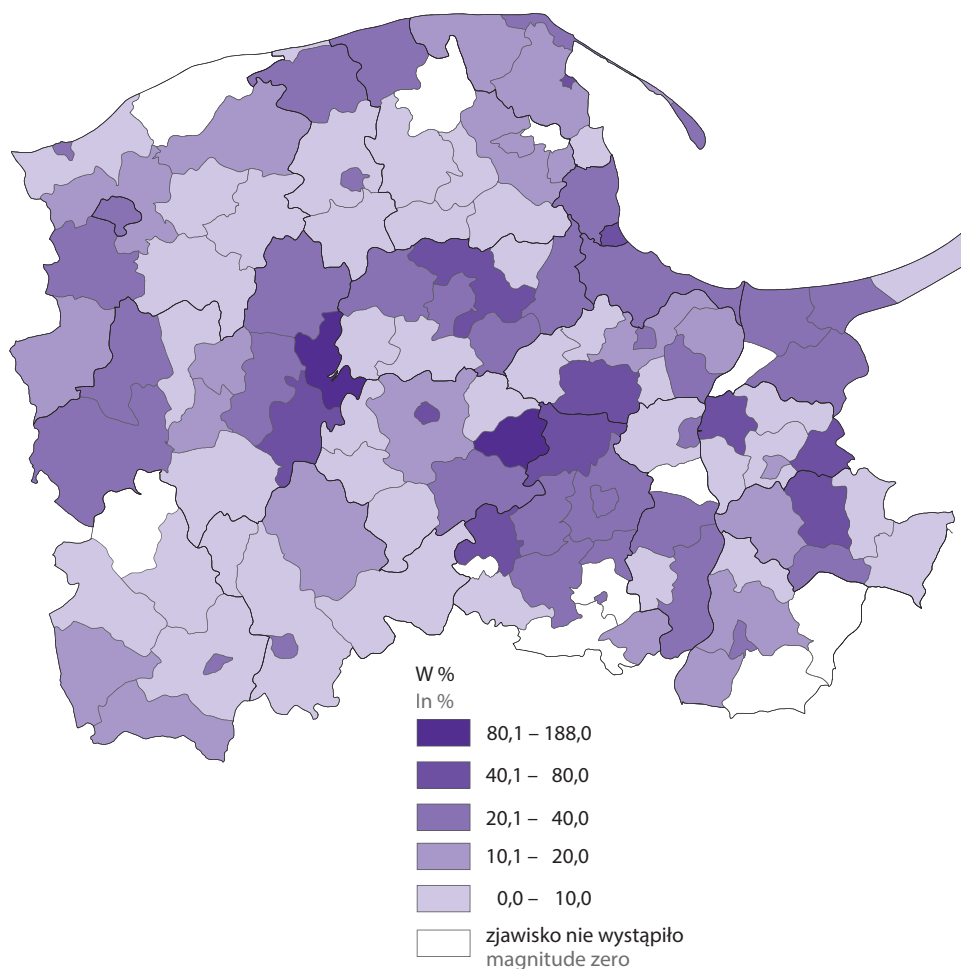
Mapa 52. Relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych w gminach ^a w 2020 r.
 Map 52. Ratio of the value of grants for European projects to own revenue of gminas ^a in 2020

^a Dotacje i dochody własne miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.
^a Grants and own revenue of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Mapa 53. Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w gminach ^a w 2020 r.

Map 53. Share of the European investment grants in total investment expenditure of gminas ^a in 2020

^a Dotacje i wydatki miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymane i wydatkowane w ramach części gminnej i powiatowej.
^a Grants and expenditure of cities with powiat status include funds received and expended under the gmina and powiat parts.

W 2020 r. europejskie dotacje inwestycyjne gmin i miast na prawach powiatu wyniosły łącznie 581,4 mln zł, co przekłada się na ich 26,0% udział w wydatkach inwestycyjnych tych jednostek. Najwyższy udział odnotowano w gminach: Parchowo – 188,0%, Liniewo – 163,0% i Kaliska – 64,9%, a najniższy w gminie Łeba – 0,03%, Konarzyny – 0,1% oraz w gminie wiejskiej Malbork – 0,1%. W 11 gminach nie realizowano ani jednej inwestycji z udziałem środków europejskich. W gminach, gdzie udział dotacji europejskich przekroczył 100% wydatków inwestycyjnych, nastąpiło przesunięcie czasowe realizacji wydatków i otrzymania transzy płatności. W dużej grupie gmin projekty europejskie są jedyną szansą na modernizację gminy i poprawę jakości życia jej mieszkańców.

Rozdział 8. Wybrane dane o województwie pomorskim

Chapter 8. Selected data on Pomorskie Voivodship

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	835580,0	753785,9	526925,4	633080,2	760724,1	847046,1
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	242291,0	189443,8	270645,2	234025,4	160987,8	209405,2
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,035	0,035	0,035	0,035	0,035	0,035
Odpady komunalne zebrane selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	6,7	7,9	8,5	12,8	18,9	22,3
Przyrost/ubytok naturalny na 1000 ludności	3,3	2,5	2,0	1,7	2,0	1,5
Urodzenia żywe na 1000 ludności	11,8	11,0	11,0	10,4	10,7	10,7
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	1,2	1,0	0,9	0,8	0,9	1,0 ^a
Współczynnik starości demograficznej w %	12,1	12,5	12,9	13,5	14,1	14,7
Dzieci w wieku 3-6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	623	658	665	707	669	632
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^b w %	49,7	•	•	•	•	53,6
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^b w %	54,9	•	•	•	•	57,4
Stopa bezrobocia według BAEL ^b w %	9,5	•	•	•	•	6,6
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	63	93	102	69	43	19
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^c w zł	3388,40	3569,44	3680,51	3814,94	3974,86	4171,76
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	455,6	453,3	452,9	449,4	447,1	448,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1580,15	1660,58	1746,98	1840,80	1900,33	1955,84
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	1256,79	1298,48	1350,56	1433,64	1376,34	1380,92
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w %	9,0	8,6	8,6	8,7	8,0	7,4
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	20 ^d	21	23	39	54	60
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności	343,3	346,6	351,2	354,9	358,1	362,5
Zużycie wody w sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w m ³	32,9	32,9	32,3	32,0	32,6	32,8
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	6,5	6,6	6,8	6,9	7,0	7,2
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	2019	1898	1893	1890	1925	1909
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^e w %	94,8	96,0	95,8	95,3	96,8	95,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^e w %	4,3	3,3	3,4	4,0	2,8	4,0
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^e w mln zł (ceny bieżące)	5271,1	5134	5043	5284,8	6103,2	6936,2
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^e (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	71,1	97,4	98,2	104,8	115,5	113,6
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową ^f na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	215	274	442	407	449	502

a Do obliczenia salda migracji wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. b Dane średnioroczne. gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. f Bez amortyzacji środków trwałych.

a Net migration was calculated using data on internal migration for 2015 and international migration for 2014. b Annual average data. c Data concern f Excluding depreciation of fixed assets.

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
402301,9	564622,4	606644,4	690597,0	780306,1		• Outlays on fixed assets in environmental protection in thousand PLN (current prices)
58248,2	74098,1	138234,5	156265,7	132409,0		• Outlays on fixed assets in water management in thousand PLN (current prices)
0,036	0,037	0,038	0,038	0,038		• Municipal wastewater discharged per capita in dam ³
23,8	27,2	28,9	32,3	43,4		• Municipal waste collected separately in total municipal waste collected in %
2,0	2,5	1,8	1,5	-0,5	-2,0	Natural increase/decrease per 1,000 population
11,2	11,8	11,4	11,1	10,4	9,9	Live births per 1,000 population
1,5	1,5	2,2	2,7	1,7	2,0	Net migration for permanent residence per 1,000 population
15,3	15,8	16,4	16,9	17,4	17,8	Old age index in %
755	828	865	878	869		• Children aged 3-6 years in pre-primary establishments per 1,000 children aged 3-6 years
•	•	56,3	57,4	56,7	58,0	Employment rate by LFS ^b in %
•	•	58,0	59,0	58,5	59,4	Activity rate by LFS ^b in %
•	•	3,0	2,7	3,1	2,3	Unemployment rate by LFS ^b in %
14	12	13	15	22	13	Registered unemployed persons per job offer
4358,51	4620,19	4916,59	5282,31	5512,43	6045,62	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^c in PLN
450,8	453,5	470,5	476,5	480,9	480,9	Annual average number of retirees and pensioners in thousands
1991,44	2043,95	2133,79	2236,73	2364,06	2531,12	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
1560,35	1649,04	1737,54	1859,98	1799,12		• Average monthly available income per capita in households in PLN
6,8	5,9	5,3	4,8	4,3		• Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %
63	70	84	106	112		• Children staying in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 years
366,5	371,5	376,8	382,6	389,5		• Dwelling stocks per 1,000 population
34,2	33,6	35,2	34,8	35,5		• Consumption of water from water supply system in households (during the year) per capita in m ³
7,3	7,4	7,6	7,8	6,9		• Medical consultations provided within the scope of out-patient health care per capita
1851	1839	1744	1760	1795		• Population per out-patient health care unit
95,0	94,1	95,0	95,8	96,3	92,2	Cost level indicator in non-financial enterprises ^e in %
4,2	5,0	4,0	3,3	3,1	6,5	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^e in %
6135,4	6413,1	5823,1	7194,1	7358,5	8628,4	Investment outlays of non-financial enterprises ^e in million PLN (current prices)
88,5	104,5	90,8	123,5	102,3	117,3	Investment outlays of non-financial enterprises ^e (previous year = 100; current prices)
536	542	751	979	1008		• Intramural expenditure on research and development ^f per capita in PLN (current prices)

c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Bez klubów dziecięcych. e Dane dotyczą podmiotów economic entities employing more than 9 persons. d Excluding children's clubs. e Data concern economic entities employing more than 49 persons.

SELECTED DATA ON POMORSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	112,4	117,0	105,7	109,6	110,0	103,7
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej	51,9	52,8	53,9	55,4	56,2	58,3
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	25,0	30,8	35,5	36,6	41,3	45,9
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:						
ogółem	51,2	50,1	47,1	49,2	51,1	52,1
gminy ^b	44,8	44,5	45,0	46,4	46,8	46,8
miasta na prawach powiatu	67,3	66,1	54,0	58,5	63,5	64,8
powiaty	28,4	27,2	29,1	29,6	30,5	32,8
województwo	45,3	46,7	46,7	46,2	44,0	47,4
Dotacje inwestycyjne ogółem ^c dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:						
ogółem	715,7	910,7	1548,3	1142,6	1017,5	1065,7
gminy ^b	270,0	359,4	250,7	199,4	227,3	301,2
miasta na prawach powiatu	197,4	228,9	1062,9	731,2	531,1	460,0
powiaty	104,2	143,2	62,2	63,8	76,3	99,1
województwo	144,1	179,2	172,5	148,1	182,8	205,3
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:						
ogółem	25,9	26,0	23,9	19,0	20,5	18,8
gminy ^b	25,9	24,0	18,0	16,3	18,3	17,3
miasta na prawach powiatu	24,6	27,0	30,4	23,1	22,7	19,0
powiaty	19,6	17,9	11,8	10,9	12,3	14,0
województwo	41,6	43,0	37,1	24,7	35,5	35,4
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:						
ogółem	-987,7	-956,8	-288,2	75,2	104,8	342,3
gminy ^b	-427,8	-249,1	-84,0	20,9	-61,5	82,7
miasta na prawach powiatu	-336,9	-621,1	-143,2	39,5	67,8	207,6
powiaty	-75,5	-10,8	-28,4	-0,1	27,0	12,1
województwo	-147,4	-75,8	-32,7	14,9	71,5	40,0

a Dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Excluding gminas which are also cities with powiat status. c Sum of all types of

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
94,8	116,1	110,8	105,6	92,1	122,1	Retail sale of goods ^a (previous year=100; current prices)
58,5	61,0	63,0	64,4	67,4		• Hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area
49,8	53,1	51,3	51,9	56,6		• Share of renewable energy sources in production of electricity in %
						Share of own revenue in total revenue of local government units in %:
49,5	48,8	49,5	48,9	49,2		• total
41,8	39,9	40,9	41,2	43,2		• gminas ^b
62,9	64,7	65,5	61,1	58,4		• cities with powiat status
35,0	34,2	34,8	39,7	40,6		• powiats
55,5	54,6	49,9	52,1	60,3		• Voivodship
						Total investment grants ^c for local government units in million PLN:
475,4	501,9	1081,4	1284,8	876,2		• total
113,9	220,6	475,7	437,6	326,5		• gminas ^b
239,5	77,7	160,2	388,7	327,5		• cities with powiat status
61,5	102,1	190,4	101,5	77,3		• powiats
60,5	101,5	255,1	357,0	144,8		• Voivodship
						Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %:
12,1	13,8	20,9	19,0	14,8		• total
11,2	14,5	21,8	16,7	14,1		• gminas ^b
11,9	11,3	16,2	17,2	13,6		• cities with powiat status
12,7	14,3	21,7	17,2	13,8		• powiats
20,3	21,8	39,1	45,6	30,3		• Voivodship
						Result of budgets of local government units in million PLN:
506,4	-2,6	-576,5	-319,8	511,0		• total
237,5	-71,7	-460,8	-47,9	418,4		• gminas ^b
224,4	37,7	-51,5	-243,0	-92,4		• cities with powiat status
21,4	48,4	-59,8	1,9	145,4		• powiats
23,2	-17,0	-4,5	-30,7	39,6		• Voivodship

^c Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych. investment grants.

Rozdział 9. Wybrane dane o Gdańsku

Chapter 9. Selected data on Gdańsk

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tonach/rok:						
gazowych (bez dwutlenku węgla)	15406	16099	13534	9433	8194	10298
pyłowych	830	802	745	559	385	474
Odpady wytworzone ^a w tys. t	350,6	421,8	635	325,8	459,6	228,2
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w kg	356,4	347,6	321,2	292,6	296,5	270,8
Ludność (stan w dniu 31 grudnia)	460509	460517	460427	461531	461489	462249
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,2	-0,2	0,0	2,4	1,9	2,5
Przyrost/ubytek naturalny na 1000 ludności	1,1	0,2	-0,2	-0,5	0,1	0,1
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	54,6	56,1	57,8	59,5	61,6	64,0
Udział dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych ^b w %	4,4	4,6	4,7	5,9	8,5	9,9
Stopa bezrobocia rejestrowanego w % (stan w dniu 31 grudnia)	5,4	5,4	6,3	6,5	5,5	4,0
Udział długotrwale bezrobotnych w %	25,9 ^c	32,8 ^c	36,8 ^c	45,9 ^c	52,5 ^c	50,6 ^c
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	22	81	57	85	33	16
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych (stan w dniu 31 grudnia)	2,42	2,37	2,31	2,27	2,23	2,19
Dzieci w wieku 3-6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	703	719	729	773	745	704
Liczba osób na 1 przychodnię ^d	2860	2489	2314	2230	2156	2160
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej ^d na 1 mieszkańca	8,3	8,5	8,9	9,0	9,3	9,5
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w tys. zł	32130,5	33803,4	26610,4	27857,8	24969,7	27601,3
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych ^b na 1000 dzieci w wieku do lat 3	38	46	48	67	95	104
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	141,6	141,9	147,0	151,3	154,1	158,6
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	96,0	94,8	97,2	99,5	100,2	102,2
Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	18,6	19,4	20,6	22,0	23,5	25,6
Wskaźnik rentowności obrotu netto ^e w %	3,5	2,7	2,8	3,1	1,6	3,3
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^e według lokalizacji inwestycji na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	7234	6871	6544	6592	8552	9540
Produkcja sprzedana przemysłu ^e w mln zł (ceny bieżące)	30037,3	41079,9	45788,5	41237,1	40404,4	34195,5
Produkcja budowlano-montażowa ^e w mln zł (ceny bieżące)	1596,9	1686,0	1543,1	1494,7	1511,2	1600,5
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	7,7	9,6	11,1	8,4	8,5	9,8
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł	3045	3054	3194	3298	3797	3802
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł	1216	1956	2563	1729	1651	1326

a W ciągu roku. Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Do 2012 r. bez klubów dziecięcych. c Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a During the year. Excluding municipal waste. b Until 2012, excluding children's clubs. c Data have been changed in relation to those published in the economic entities employing more than 9 persons.

2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
						Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2018 in tonnes/year:
6666	4747	5315	5180	5126		• gaseous pollutants (excluding carbon dioxide)
260	176	177	112	110		• particulate pollutants
348	261,7	527,2	144,5	241,9		• Waste generated ^a in thousand tonnes
295,6	295,2	279,0	268,7	162,7		• Mixed municipal waste collected per capita in kg
463754	464254	466631	470907	470805	470621	Population (as of 31 December)
2,7	1,7	4,2	6,7	2,3	2,1	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population
1,4	1,4	0,5	1,0	-0,8	-2,2	Natural increase/decrease per 1,000 population
66,5	69,0	71,0	72,4	74,1	74,8	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 December)
10,6	11,5	13,2	16,9	16,5		• Share of children up to the age of 3 years attending nurseries and children's club ^b in %
3,5	2,7	2,6	2,4 ^c	3,5	3,0	Registered unemployment rate in % (as of 31 December)
47,1 ^c	45,5 ^c	44,0 ^c	46,2 ^c	41,5 ^c	58,8	Share of long-term unemployed persons in %
11	15	12	8	15	8	Registered unemployed persons per job offer
2,15	2,09	2,04	1,99	1,94		• Population per dwelling in dwelling stocks (as of 31 December)
814	902	928	916	894		• Children aged 3-6 years in pre-primary establishments per 1,000 children aged 3-6 years
2080	2010	1768	1784	1757		• Population per out-patient department ^d
9,6	10,0	10,0	10,8	9,8		• Medical consultations provided in out-patient health care ^d per capita
31045,5	29901,4	30048,4	35636,6	35997,8		• Social assistance benefits granted in thousand PLN
111	118	146	178	196		• Places in nurseries and children's clubs ^b per 1,000 children up to the age of 3 years
162,6	167,1	165,1	169,6	176,4	184,7	Entities of the national economy per 1,000 population (as of 31 December)
103,7	106,5	111,2	114,6	119,5	125,2	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population (as of 31 December)
27,6	29,0	23,3	24,3	25,7	27,8	Commercial companies per 1,000 population (as of 31 December)
3,8	4,5	4,3	3,2	1,7	6,6	Net turnover profitability indicator ^e in %
8172	10225	9891	9779	8350		• Investment outlays in enterprises ^e by investment location per capita in PLN (current prices)
31094,4	34685,0	41979,8	42739,6	34830,3	52077,4	Sold production of industry ^e in million PLN (current prices)
1488,4	1525,0	2111,4	2183,8	2612,2	2503,2	Construction and assembly production ^e in million PLN (current prices)
11,0	13,9	14,7	15,5	13,9	15,5	Dwellings completed per 1,000 population
3877	4167	4734	4951	5005		• Own revenue of the city budget per capita in PLN
1067	949	1446	1451	1326		• Property expenditure of the city budget per capita in PLN

w poprzedniej edycji. d Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji. e Dotyczą podmiotów gospodarczych,

previous edition. d Since 2012, together with data of the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration. e Data concern

Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Chapter 10. Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Gdańsk	Gdynia	Sopot	Słupsk	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. w tonach/rok:					Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2020 in tonnes/year:
gazowych (bez dwutlenku węgla)	5126	1001	-	767	gaseous pollutants (excluding carbon dioxide)
pyłowych	110	36	-	270	particulate pollutants
Odpady wytworzone ^a w 2020 r. w tys. t	241,9	427,6	-	17,7	Waste generated ^a in 2020 in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2020 r. w kg	162,7	206,1	294,3	262,5	Mixed municipal waste collected per capita in 2020 in kg
Ludność w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	470621	243918	88835	34909	Population in 2021 (as of 31 December)
Ubytek naturalny na 1000 ludności w 2021 r.	-2,2	-5,0	-7,5	-10,0	Natural decrease per 1,000 population in 2021
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.	2,1	-0,5	-4,1	-2,5	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2021
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	74,8	76,0	75,5	84,4	Non-working age population per 100 persons of working age in 2021 (as of 31 December)
Udział dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w 2020 r. w %	16,5	12,5	21,1	19,5	Share of children up to the age of 3 years attending nurseries and children's club in % in 2020
Dzieci w wieku 3-6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat w roku szkolnym 2020/21	894	959	1020	887	Children aged 3-6 years in pre-primary establishments per 1,000 children aged 3-6 years in the 2020/21 school year
Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r. w % (stan w dniu 31 grudnia)	3,0	2,4	1,7	5,4	Registered unemployment rate in 2021 in % (as of 31 December)
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 r. w %	58,8	46,2	52,4	45,8	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons in 2021 in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2021 r.	8	11	15	23	Registered unemployed persons per job offer in 2021
Liczba osób na 1 przychodnię w 2020 r.	1757	1899	1952	751	Population per out-patient department in 2020
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2020 r.	9,8	8,5	9,0	9,2	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2020
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. w %	2,1	2,2	3,8	3,9	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2020 in %
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2020 r.	196	130	221	206	Places in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 years in 2020
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych w 2020 r.	1,94	2,08	1,81	2,21	Population per dwelling in dwelling stocks in 2020
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	184,7	182,1	256,2	146,5	Entities of the national economy per 1,000 population in 2021 (as of 31 December)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	125,2	124,4	140,6	100,2	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population in 2021 (as of 31 December)
Spółki handlowe na 1000 ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	27,8	31,3	51,0	10,6	Commercial companies per 1,000 population in 2021 (as of 31 December)
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^b na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	8350	6102	3529	2176	Investment outlays in enterprises (current prices) ^b per capita in 2020 in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2021 r.	15,5	9,7	3,5	5,3	Dwellings completed per 1,000 population in 2021
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	5005	4396	7077	3479	Own revenue of the city budget per capita in 2020 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	1326	1052	1880	1129	Property expenditure of the city budget per capita in 2020 in PLN

a W ciągu roku. Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a During the year. Excluding municipal waste. b Data concern economic entities employing more than 9 persons.